

A falusi notariusnak elmelkedesei, betegsege halala es
testamentoma

Peter
Pozsony 1796

Signatur: 756570-B
Barcode: +Z206298407
Zitierlink: <http://data.onb.ac.at/ABO/%2BZ206298407>
Umfang: Bild 1 - 280

Nutzungsbedingungen

Bitte beachten Sie folgende Nutzungsbedingungen: Die Dateien werden Ihnen nur für persönliche, nichtkommerzielle Zwecke zur Verfügung gestellt. Nehmen Sie keine automatisierten Abfragen vor. Nennen Sie die Österreichische Nationalbibliothek in Provenienzanangaben. Bei der Weiterverwendung sind Sie selbst für die Einhaltung von Rechten Dritter, z.B. Urheberrechten, verantwortlich.

Hinweis: Das Dokument enthält hinterlegte Textdaten, die eine Suche in der Datei ermöglichen. Diese Textdaten wurden mit einem automatisierten OCR-Verfahren ermittelt und weisen Fehler auf.

NATIONALBIBLIOTHEK
IN WIEN

756570-B

ALT-

590

P

Absichtliche Doublette zu: 685.139-B

A'
FALUSI NÓTÁRIUSNAK
ELMELKEDÉSEI,
BETEGSÉGE, HALÁLA,
és
TESTAMENTOMA,
MELLYRRET

két foros Versekkel ki-adott, és Új Esztendő-
béli Ajándékba, Hazánk Dámáinak, és Gava-
lérainak nagy szívesféggel nyújtja

GRÓF GVADÁNYI JÓZSEF

Magyar Lovas Generális

ezen bé-állott 1796. esztendőnek első napján.

Ecce quomodo moritur justus.

Pozsonyban,

Wéber Simon Péter költségével és betűivel.

1796.

756570-B.

*A' melly óra adgya Világra létünket,
A' kezdi rongyolni mungyárt életünket,
Ugy láttatik ugyan, hogy nevel bennünket,
De az mind közelebb mozdította végünket.*

*A' melly idő el-foly egyszer, a' még nem tér,
Halálunkhoz pedig az mind közelebb vér,
Attúl szabadulást, hid-el, senki nem nyer,
Vagy elébb, vagy utóbb oda minden el-ér.*

*Múlnak az Esztendők, múlnak a' dolgok-is,
Kik most sírban vannak, éltenek azok-is,
Igy el-múlunk mi-is, el-múlnak mások-is,
A' mint a' szegények, úgy a' gazdagok-is.*

Lásd : *Gyöngyösi Istvánnak*

Kemény Jánosról írt munkájának
második könyvének ötödik ré-
szében.

*AJÁNLÓ LEVÉL,
Hazánk Magyar Dámáihoz, és
Gavaléraihoz.*

Mind a' két Magyar Hazába, reményfégem felett való megelégedéssel vétetődött az én Falusi Nótáriusomnak Budára tett útazásának versekbe foglalt le-írása, melly 1790. esztendőbe szabadúlt-ki a' nyomató sajto alól. Bátorkodtam azon tsekély munkámat Magyar hazánkba élő Dámáknak, és Gavaléroknak, úgy mint új esztendőbéli ajándékot ajánlani; különös öröömre-is vált, hallván azt, hogy nagy kedvesféggel vették. Hízelkedem magamnak, hogy e' jelen lévő munkámat-is mint ezen bé-állott 1796 - dik esztendőbéli ajándékomat hasonló kedvesféggel fogják venni. De tudom, hogy ezen munkám szíveket a' vigasfágra úgy fel nem fogja ébresztetni, mint a' fellyebb említett munkám, mivel nintsen már az élők között a' szegény Nótárius, nem-is fog már Budára több útazást tenni, mert most

nem zsufa fakóján, hanem szent Mihálynak karó rágó paripáján vágta-
tott az öröké valóságba, melyért-is
szomorú gyászba öltöztettem Múzsá-
mat, hogy sirassa-meg esetét, és a'
vért szomjúhozó Párkákat átkozza-
meg; de meg-is érdemli ezt egy olyan
jeles Hazafi, a' kinek neve a' késő jö-
vendőségnél-is emlékezetbe lépzen.

Igy tehát tsak az ő *Elmélkedéseit, Be-
tegségét, Halálát, és Testamentomát*, a' mel-
lyeket mind ezeket, halála után At-
tyafiai az ő Archivumába találták, és
kezemhez *in vidimatis paribus* olly kére-
lemmel küldötték, hogy azokat ver-
sekbe foglallyam. Szívessen-is tsele-
kedtem én eztet, követvén más nagy
Poétákat, a' kik a' Nagy Embereknek
viselt dolgait mint egy kötelességek-
nek tartották a' világ eleibe versekbe
adni. Vegyék ezen új esztendei aján-
dékomat kedvessen Hazámnak Dá-
mái, és Gavalérai, s legyenek bizonyo-
sak, hogy vagyok

Minnyájoknak

Költék Szakoltrai házamba
Anno 1796 die 1-ma Januarii.

alázatos szolgája,
A' SZERZŐ.

ELSŐ PARAGRAPHUS.

A Nótárius egészségében meg-gyengülvén az emberi forsnek változásáról elmélkedik.

Az embernek forsát ha ki meg-gondollya,
Mint foly az élete, aztat meg-fontollya,
Nem tudom, szívének mint lehet nyugalma,
Mert tünik szemébe, tsak sok infég halma.
Nagy fájdalma között ötet Annya szüli,
A' bába motskokból testét ki-törüli,
Ártatlan és még-is mingyárt rabbá teszik,
Pólyákkal kötik, karjokra úgy veszik,
Vígan e' Világra nem jön, hanem sírva,
Mint lesz dolga, nintsen homlokára írva,
Annyát a' szeretet reménnye táplállya,
Hogy benne, ha fel-nő, istápját talállya.
Azért-is örömmel, mind nappal, mind éjjel,
Szoptattya, melyjébül ki-szívárgó téjjel.

Szenved körülötte nyughatatlanfágot,
 Sok álom szakasztást, 's több más fáradtfágot.
 Ha látta, hogy ötet leg - kisebb rosz érte,
 Ó a' szegény Anya mit nem tészén érte.
 Bóltsüből fel-kapja, karján bellökézi,
 Ha nem bír, él-é még; gyertyánál őt' nézi.
 Ha bír, ő - is vele jajgatásra fakad,
 És érzékeny szíve majd hogy meg-nem szakad.
 Ha gyenge korába meg - talál himlőzni,
 Keserveit akkor nem tudgya meg-győzni.
 Eped és két kezét feje felett töri,
 Belső részit bánat félelem gyötöri.
 Mindent a' mit tehett, körülötte meg-tesz,
 Nints drága orvosfág, a' mellyet meg-nem vesz.
 Más betegfégeben-is színt' eztet miveli,
 Gondollya' hogy meg-hal, már helyét nem leli.
 Ha fel - gyógyúl, tágúl keserves bánattya,
 A' szívet anyai öröm által hattya.
 Látván mosolygását, ó mint nem tsókollya,
 Éneklés, 's tántz között szívéhez kótsollya,
 Lelkének, kintsének mondgya, 's alakának,
 Tartya magát lenni már bóldog Anyának.
 Ha fiú, az attya arról álmodozik,
 Hogy gazdagíttsa-meg, abba fáradozik.
 Lót 's fut jószágokat gyűtni igyekezik,
 A' kints gyűjtés mellett, ő maga éhezik.
 Ha Leány még pitzíny, már-is piperézik,
 Pántlikázzák, testét bokáig tsipkézik.
 Igyekezik annya, hogy légyen ruhája;
 Mert véli, más képpen nem léfszen mátkája.

Gyöngyökre, kövekre nagy summákat el-költ,
 Sok más entzen bentzel több ládákat meg-tölt,
 Hogy ha szülöitől ötet kérik férjnek,
 Zödfül a' kérője, olly moringot kérnek.
 Illyen a' szüléknek az ő szeretetek;
 Nem - is változhat-meg az ő természetek.
 Tudom, nints határa azon szeretetek,
 Mellyel gyermekikhez szülők viseltetnek.
 De tompa elmém-mel azt meg-nem foghatom,
 Semmiképpen okát ki nem tanulhatom;
 Hogy ő jó szándékok mint fordúlhat rosztára,
 Hogy vetemedhetnek magzattyok gonosztára?
 Olly szülőkrül szóllok, kiknek van értékek,
 Kik nagy nemből valók, Tiszttségeik szépek,
 Mert fiokat ezek oskolákba adgyák
 Tanúlt mestereknek kezeik közt hadgyák,
 Oktattják - is ezek őket mindenképpen,
 Gyengén bánnak vélek eleintén 's szépen;
 Ha láttják, hogy velek így nem bóldogúlnak,
 Keményebb módokhoz ők azonnal nyúlnak,
 Feddik, pirongattják őket, és dorgállják,
 Másokat ditsírnek, őket meg ótsárlják.
 Ha ezen módok - is keveset használnak,
 Két három Fogdmegek már itt készen álnak;
 A' veres nadrágot ezek ki - perozzák,
 De fájdalom! őket jóra még sem hozzák.
 Ha szárnyokra kelnek, szabadon repülnek,
 A' fok hívfágokban torkig el - merülnek.

A' mit Attyok gyűjtött, azt hamar el - költik,
 Az időt tékozló gaz társokkal töltik.
 Hogy lehet ez? mivel jó az Attyok és bölts,
 'S annyokat ruházta szelídség, 's jó erkölts.
 Meg - vallom: okain az elmém háborog,
 És több ilyen dolog még elmémbe forog.
 Mert már megint szóllok egy Paraszt fiáról,
 Kire nem maradhat sok jószág attyáról,
 Nem - is lehet tenni Nagyokkal egy sorban,
 Mivel illyt ültette szülétése porban.
 Szülői mind addig, meddig meg-nem hóltak,
 Keresztény, és jámbor életűek voltak,
 Együgyűn, de még - is őtet jól nevelték,
 Rosztól tartóztatták, mivel őtt' kedvelték,
 Té túl fársángolni, nem hagyták kedvére,
 Jóra tanították, 's Isten félelmére;
 Hóltok után, hogy ne jusson koldulásra,
 És ne adgya magát zshiványos lopásra;
 Paraszti munkákra őtt' meg - tanították,
 Mint táplállya magát, módgyát meg-mutatták.
 De ez mihent maga kenyerére jutott,
 A' módot el-hagyta, és más úton futott.
 Mert nem bolond, úgy mond, hogy ő magát rontsa,
 Véres veritékit munkák alatt ontsa.
 No illy - is szülőit mért hát nem követi?
 Szép oktatásokat, mi oka? meg - veti.
 Honnan van? egy fiú, bár sok jókat tégyen,
 Életébe még - is semmire sem mégyen,
 Mint lehet? hogy egynek nagy a' tudománya,
 Nagy az Attyáról - is, rá szált hagyományja;

Még-is a' Világtól el vagyon felejtve,
 Az érdemetlenek számába van ejtve.
 Szerentséjét tenni illy bár mint próbállya,
 Nem megy! akadályát mindenbe talállya.
 Pedig életébe senkinek sem vétett,
 Sőt sok emberekkel sokszor nagy jókat tett.
 Hogy van? mindenekbe, hogy olly mégyen elő,
 Kinek fejét tölti tompa, 's gyenge velő.
 Miként lehet? hogy egy, vagy más nem rég' szolgál,
 Még-is a' fő Rend közt', a' leg-főbb póltzon áll.
 Nem látták erköltsét, nem-is tudják nemét,
 Csak a' vak szerentse vetette rá szemét.
 Ó melly tsudállatos ember forsa 's dolga,
 Sokbúl nagy Úr léfzen, sok pediglen szolga.
 Sok paplanos ágyba hal-meg, sok pokrótzon,
 Ki-terítve sok van, bársonyon, sok kótzon.
 Edgyik Márs piatzán hal-meg ditsőféggel,
 Más magát öli-meg, nagy esztelenféggel;
 Ezt mint tolvajt húzza hóhér három fára,
 Ama meg mint gyilkos kerül pallossára.

Majd hasonló forsok a' Leánykáknak-is,
 Bár melly szorgalommal neveltetnek ők-is.
 Sok alacsony rendbül hamar Gróffné léfzen,
 Sok kis aszfzonyt béres czigány - is el-véfzen.
 Soknak nintsen férjek, még-is meg-kettőznek,
 Illyek kerítőkkel allattomba főznek.
 Soknak a' fejébe nő pedig a' pártá,
 Bár festette magát 's a' voltzerist járta.

Nehezen várja illy, a' szent Vasárnapot,
 De nem hogy Templomba láthassa a' Papot,
 Hanem hogy ott magát tzifrán látathassa,
 Estve meg a' bálba a' tántzot járhasa.
 A' Salakok közül fok megy a' táborba,
 Végre fővény alatt hálnak-meg a' porba.
 Sok tér hazájába onnat meg-nyírt fővel,
 Midön meg-tarkázta magát Frantz himlővel.
 Ki mondgya meg? ezen dolgok így mért mennek?
 Ember forsa, hogy így foly, mi oka ennek?
 Sok azt tarttya, hogy a' meg-romlott természet
 Oka, és szívébe a' rosz el-tenyészett.
 Más a' rosz társaság oka, azt álittyta,
 Ez fok tündérséggel őket meg-vakíttya.
 Sokat a' gazdagfág ront-meg, más azt mondgya,
 Mert tsak a' hívfágra van illyennek gondgya.
 A' szegénység terhét fok nem viselheti;
 Azért minden roszra a' fejét rá veti.
 De ezen okokkal nem vagyok meg-győzve,
 Nintsenek-is azok helyesen ki-főzve.
 Mert ha jó természet vagyon szülőikbe,
 Ez mint változhatik roszra gyermekikbe?
 Főkép ha az anyák erköltsel tellyesek,
 Istent félők, józan életük, 's kegyesek.
 Ezeknek vérekből azok formáltatnak,
 Emlőjökbe gyüllött téjjel tápláltatnak.
 Azok természetét, szívják hát magokba,
 Anya vér tsergedez ő minden tagokba.
 A' jó vér soha se változhatik vízzé,
 Sem édes, és jó íz, keserű 's rosz ízzé.

Szelíd juh-is ellik mindég szelíd bárányt,
 Ofztya a' természet magát itt egyaránt.
 Ember; tökéletes Isten alkotmánya,
 Hogy okos lelke van, az ő adománya;
 Azért teremttette, hogy mindég jó legyen,
 És ditsőségébül hogy ő-is részt végyen.
 Már ilyen teremtés, ugyan hogy változhat?
 És önként fejére gonofsztat hogy hozhat?
 A' rossz társaságot, ha ki allegállya,
 Ezen ok próbámnak követ ki nem állja.
 Mivel a' jó szülők eztet tilalmazták,
 Önnön magokat-is attól óltalmazták.
 A' józan természet ettül kit - kit el-zár,
 Mert illy társaságból következik csak kár.
 A' jót, és a' hasznost a' gyermek szereti,
 Jó természet, mellyt nyert, ezekhez vezeti;
 Tiltott társaságba menni nem fog merni,
 Mert tudgya; hogy ezért majd meg-fogják verni.
 Hogy a' gazdagfág-is erkölts meg-rontója,
 Az egétségnek-is lenne meg-bontója,
 Nem hiszem: mert illynek már mindene vagyon;
 Éstsak a' zsványok verhetik őtt' agyon.
 Ügye fogyattakhoz adakozó lehet,
 Vendégfégeket-is jó étkekkel tehet.
 Ezek erköltsének bizonyos jelei,
 Egétségbe tarttyák ötet jó étkei.
 Mért változna illy meg, mivel van mindene,
 Más kedvét keresi, senki fints' ellenc?
 Atya szegénységbe ha fiát neveli,
 Annyával e' terhet ha békén viseli,

Hozzá szokik chez, követi-is őket,

Ha mingyárt minden nap nem-is eszik főttet.

Iparkodni-is fog mindég többre menni,

Munkás lesz, és nem fog tolvaj, gyilkos lenni.

Mért jutt hát fok ember az akasztó fára?

Mért vernek száz páltzát foknak a' farára?

Attya természeté mért lesz ollyba vásott?

A' ki földbe soha kapával nem ásott?

Mért egy Császár, Király, Hertzeg, Gróff-vagy ne-

Mért ezekre paraszt, Czigány nem érdemes? (mes,

Mért egy Nótárius, más meg csak kis bíró?

Egy petsenyét eszik, másnak jó az író?

Tokai bor foknak szájába kedves íz,

Másoknak itala ser, tiszta, vagy nyir víz.

Emez jár bársonyba, 's több drága ruhába,

Amaz meg ködmönybe, szűrbe vagy gubába.

Egy lesz száraz beteg, a' mást vízi kórfág,

Bántya; tsömörteni szokott csak a' pórfág.

A' gazdag Urakat podagra kínozza,

Chiragrát mint lányát a' kezén hordozza.

Szörnyű fej fájásba sok szokott vajlódni,

Sok meg fogatval mint örült bajlódni.

Kit szomorúság ér, kit pediglen öröm,

Ezeknek okain, az elmémet töröm.

Sokszor gondolkodom, még pedig okossan,

De még sem tudhatom fundamentomossan:

Mi légyen, melly ember sorsát úgy forgattya,

Hogy jót roszra; 's roszszat jóra változtattya?

Nem más csak Gordius kötötte e' bögöt,

Mellynek fel-óldásán már sok elme nyögött.

A' Lázári bíró rég már törí fejét,
 De még sem értheti e' dolgok velejét.
 De házamhoz gyűjtöm mind a' Tudósokat,
 Körül belől lakó Philosophusokat.
 Természet okait majd ki fogjuk főzni,
 Meg-fogjuk mint Plátót, 's Cátót ehbe győzni.
 Írok tehát nékik, 's magamhoz citálom
 Levelemmel őket, most otthon találom.
 Nintsen most fok dolgok, a' sarjú kaszállás,
 Már véghez ment, színt úgy a' málé kapállás.
 Tudom bizonyossan, hogy meg-is jelennek,
 Sár vagyon, az Halmi vásárra sem mennek,
 Isten kegyelméből vagyon ázalékom,
 Szalonnám, és borom, szárnyas aprolékom;
 Majd jól tartom őket, borom meg-hevíti
 Fejeket: mert elmét csak ez élesíti.

MÁSODIK PARAGRAPHUS.

A Nótárius Kis Naményba lakó Orgonyistát Szeléd Andrást, a' ki minden Vasár-napokon, és Ünnepeken, Nagy Peleskén szokott orgonálni, az Angyalosi Nótáriust, Tsebres Mihályt, a' Tyukodi Mestert Gántsos Jánost, a' Lázári száraz Malomba lakó Mólnárt, Sullyogó Pétert, a' Gyarmathi kovátsot Darabos Pált, a' Tóth falusi hídnál lévő Vámost Perczegő Gergelyt, a' Komorzányi Olá Harangozót Glodány Urszult, magához czi-tállya, és elmélkedését a' meg-fejtésre eleik-be adgya. Tudni szükséges, hogy az helybe lévő Nagy Peleskei Tanáts-is, az ott való Orosz Mesterrel Dvorák Hritzuval jelen vannak, minnyájan már házához gyűlvén így szól hozzájuk.

Sok tudományokkal, és nagy böltsesféggel
Bíró jó Uraim! hogy ilyen készséggel
Meg-jelentek nálam, szívemből köszönöm.
Hogy házomhoz hívtam, tsak ez az ösztönömt
Láttya kegyelmetek, hogy már meg-vénültem,
Egésfégembe-is nagyon meg-gyengültem.
De elmémet még-is egy dolog fárasztja,
Velömet fejembe tán meg-is szárasztja.

Mint a' mész kementze, fejem úgy gőzölög,
 Efzem mint kéménybe a' füst, úgy ögyölög;
 Mivel én nem tudom aztat meg-fejteni,
 Ökör keringésre, félek fog ejteni.
 A' fok kéz egy kéznél sokkal többet tehet,
 Szint úgy a' fok elme, egynél többre mehet;
 Azért bátorkodtam, én kegyelmeteket,
 Mint tudományokba jártas embereket,
 Magamhoz citálni, hogy segítségemre
 Legyenek; ne jussak hamar még végemre.
 Ezen dolog felől, ki ki ítéletét,
 Kérdéseimre - is adgya feleletét.
 Kérem, és azokat mind prothoculállyuk,
 Keresvén szükségbe, könnyen fel talállyuk.
 Bé - vett szokás - is az a' Túdósok között,
 Hogy ha nagy dolgokba lesz ki meg-ütközött,
 Aztat több Túdósok eleibe adgya,
 'S meg-rostálásokra azon dolgot hadgya.
 A' Görögök eztet tették Athénába,
 Ezeknek szokását követték Rómába.
 Ma-is egy kétséges kérdést Sorbonnába,
 Több Túdósra bíznak, szint úgy Göttingába.
 Athenába ugyan a' Philosophusok,
 A' kikkől tétettek Areopagusok;
 Minden nagy dologról éjjel az Ég alatt
 Szóllottak, a' midőn már a' nap el-haladt.
 De kegyelmetektől ezt nem prætendálom,
 Mivel el-nyomhatná éjtszaka az álom.
 Kövel fints ki-rakva falunknak útzája,
 Sőt marha paréjjal tele minden tája,

Lábaik itt könnyen meg - tsifzamodnának,
 Rút lenne, orrokkal ha belé buknának.
 Erős az asztalom, e' körül ülhetünk,
 Jó vastag, így bátran rá könyökölhetünk.
 Ezt a' Gatsái Ács tölgy fából faragta,
 Midőn a' Gombásson dongáit hasgatta.
 De köpönyeget kell magunkra fel-venni,
 Pápa szemet pedig az orrunkra tenni.
 Le - eresztett széles kalap mi fejünket
 Fedgye: Túdósoknak így tartnak bennünket.
 Minden Philosophus járni így - is szokott,
 Ha nints pápa szeme, tesz orrára tokot.
 Így láttam le-festve Kassán a' könyv tárba
 Plátót, Diogenest, hogy ott valék nyárba.
 Hogy ha valakinek köpönyegét a' fas
 Meg-rugdosta, semmi, mert a' posztó nem vas.
 Illy köpönyeg alatt sokszor szokott lenni
 Olly nagy Philosophus, ki fokot tud tenni.
 Itt az Orgonyista a' Nótáriushoz
 Így szólt: mint'leg-nagyobb,'s főPhilosophushoz.
 Doctissime Vir! hát azokkal mit teszünk,
 Kiknek köpönyege nintsen; azt hol veszünk
 Tsak bőr köténnyel jött a' Gyarmathi kovás,
 Az - is olyan kérgyes, hogy tán faragta áts.
 Fejen vagyon tsak egy tarka szalma kalap,
 De itt a' Zsidótúl talán majd mást - is kap.
 És a' Komorzányi olá harangozó
 Mint a' medve, olyan félelmet okozó.

Szürke ketske bőrből szövött a' gubája,
 Hofszú gyapjas juh bőr pedig a' kutszája,
 Ezt egy nagy fazékra nyersen borította,
 A' napra ki-tette, 's azon szárította.
 A' mikor ropogott, arról azt le-vette,
 Fejére azonnal mingyárt fel-is tette.
 Ennek hofszú gyapja éri a' két vállát,
 Edgyeszteti velek fekete szakállát.
 Ha a' kérdéseken foká okoskodunk,
 Ennek a' dohától majd meg-náthásodunk.
 A' Tyukodi Mester tsak egy kék dokába
 Érkezett; de ezzel el-járhat dolgába.
 A' Vámosnak ugyan vagon köpönyege,
 De kalapja nintsen, tsak tsákó füvege.
 Fejér kalappal jött a' Lázári Molnár,
 Mert malmába esne feketébe nagy kár.
 Aztat-is szégyenlem, hogy nints köpönyege,
 Azt tartya, hogy abba lenne nagy melege.
 De ez nem más, hanem fösvényfégnék jele,
 Holott az örlökkel malma vagon tele.
 Hogy a' Nótárius ezeket hallotta,
 Az Organyistához fordúlván mondotta :
 A' ki valófágos igaz Philosophus,
 Bár ő meszfe látó, de a' mellett Stoicus;
 Ő természetessen nézi a' dolgokat,
 Nem - is critizállya az alattonyokat.
 Ő a' gazdagfágot, kintseket meg - veti,
 A' kik tzifrán járnak, azokat neveti.

Légyen hideg, meleg, az ő néki mind egy,
 Nem bánnya; úttýába légyen fár, völgy, vagy hegy.
 Mivel Philosophus nem gondol ezekkel,
 És néz mindenekre meg-vető szemekkel.
 De még-is Doctori székibe, ha bé-üll,
 Mivel tanítását hallya itten sok fül,
 Avagy a' többivel gyűlésbe fog menni,
 A' hol mély dolgokat szoktak ők fel-venni;
 Illő, hogy tisztessen ottan meg-jelennyen,
 Palástot végyen-fel, és kalapba mennyen.
 Mi-is hát magunkat a' Világ nyelvére
 Ki ne tegyük, 's annak bal ítéletére.
 Azért a' bőr kötényt kováts a' hátára
 Vegye fel; vagy ponyvát vessen a' vállára,
 Feketére könnyen kalapját festheti,
 Mert szekér kenővel aztat bé-kenheti.
 Komorzányi Olát Pedellusnak tefzem, (*)
 Szükségünk lesz reá, majd hafznát-is vefzem.
 Minden Pedellusnak tarka a' ruhája,
 Illení fog ehez kutsmája, gubája.
 Azon bunkos furkót, mellyel éket ütnek,
 Midőn fát hasgatnak, száll karókat gyűjtnek;
 Aristotelesnek az ő bottya helyet,
 Vállaira tefzem, lesz egy jó emelet.

(*) Valahol Universitas vagyon, annak egy szolgája va-
 gyon, a' melly Pedellusnak neveztetik, ez tzi fra, de
 tsúfos ruhába jár, a' jobb vállán hord egy buzogány
 formájú aranyos botot, és ez Aristoteles bottyának
 neveztetik.

A' Tyukodi mester, ha bé nem gombollya
 Dokáját; azt minden palástnak gondollya.
 Rövid ugyan inge, a' hasa ki lészén,
 De nem látták, ha r'á egy tekenőt téfzen.
 Vagyon a' Zsidónak egy fábes kalapja,
 Tóth falusi Vámos azt könnyen meg-kapja.
 Gatyája mutzagja úgy-is mindég le-tsüg,
 Mint Zsidónál a' tiz parantsolat, úgy füg;
 Veres-is a' haja, szeplős ábrázattya,
 Tán ugyan a' Vári Moyses vólt az attya.
 A' Lázári Molnár, mivel úgy-is molnár,
 Lifztes garádgjai között gyakorta jár,
 Végyen-fel magára egy fejer lepedőt,
 Köpönyegbe lenni majd kiki véli őtt'.
 No tehát, bölts Urak! mind így öltözzetek,
 Én-is ezt tselekszem, én reám nézzetek.
 Ma Philosophice kell ám elmélkednünk,
 És Philosophice öltözve-is lennünk.
 Máskép' a' Szathmári Universitasba
 Majd ki-nevettetünk, ha öltözünk másba.
 Szólt az Orgonyista: az Úr Systemája
 Tettzik nekünk, de az Olának gatyája
 Rongyos; majd felette otsmányúl demonstrál,
 Hogy ha háttal felénk ő állani talál.
 Az aér ált járja szürke szín gubáját,
 Dohossan botsajtya majd Atmosphæráját.
 Szólt a' Nótárius: könyű errül tenni,
 Azon nadrágba kell néki meg-jelenni;

Melly Czigány Pistáról, hogy meg-hólt maradott, (*)
 Ebbe húsért fokszor Szathmárba fáradott,
 Kati felesége majd azt költsön adgya,
 Szegény Glodány Ur szult szégyenbe nem hadgya.
 Tettzett Projectuma a' Nótáriusnak,
 Errül-is esmérték nagy Philosophusnak.
 Ők Systematice mingyárt - is öltöztek,
 Bőr kötényt, lepedőt magokra kötöztek.
 Újra szólt: hallod é? Klára feleségem,
 Jöj bé! hald mit mondok; fele segítségem!
 Terítsd az asztalra a' Török szőnyeget,
 Mert magamra veszem ma a' köpönyeget.
 Még mikor a' Török bírta Szathmár Várát,
 E' szőnyegnek akkor adták - meg az árát.
 A' Nótáriusnak mint jutott kezébe,
 A' nintsen bé-írva a' falu könyvébe.
 Klarája asztalra aztat teríttette,
 Mellyre Nótárius Clepsydráját tette. (**)
 Egy nagy ténta tartót, melléje pennákat,
 Egész kontz papirost, két füstös mappákat.
 Fa székeket, lótzát, a' mennyen valának,
 Ezen asztal körül szint annyit rakának.
 Egy nagy bőr kar szék - is fő helyre tétetett,
 Jáнки Plebánusé, míg élt, e' lehetett.

(*) Nagy Peleskei Urafiának volt egy Pista nevű Czigány jobbágya, ez minden héten járt hétszer-is húsért Szathmárba, és más szükséges egybekért - is, erről van itt a' szó.

(**) Clepsydra fővény órát téfzen.

Ha podagra rá jött, ött' ebbe ültették,
 Kottya vetézésnél, hogy meg-hólt, meg-vették.
 Első meg-vévője szegény vak Farkas volt,
 A' Plebánus után ez-is hamar meg-hólt.
 Ezt a' Nótárius mind azólta bírta,
 Testamentomába azt néki bé-írta.
 Ki - ki helyét vette, hogy minden el-készült,
 A' bőrös kar - székre a' Nótárius ült.
 Az Angyalosiak Nótáriussának,
 Betsületet adott, mint Collégájának,
 Mivel ött ültette a' maga jobbára,
 És az Orgonyistát, más felől ballyára,
 Ezek mellett vettek helyet a' Mesterek,
 Egynek kezébe vólt a' szerentse kerek,
 A' más álom könyvel üle ellenébe,
 Mondá; hogy már ebből fokát vett fejébe,
 Ezek után ültek a' Kováts, a' Mólnár,
 Az asztalhoz nem-is férhetett több el már.
 Mellyért-is a' bíró, kis bíró társával,
 Lótzákon vett helyet, egész tanátsával.
 Ezeknek palástya szür vala, vagy guba,
 Edgyen sem vólt Török, nyufztos atlácز fuba.
 Nótárius megett a' Pedellus álla,
 Aristotelesnek bottyát tartá válla,

HARMADIK PARAGRAPHUS.

A Nótárius eleikbe adgya ezen nagy Tudósoknak azon fontos dolgot, a' mellyről már régen gondolkodván okát ki nem tanulhattya, a' mellyért - is ítéleteket kívánnyá tőlök.

Már az aztal körül a' mint itt ülének,
Egymással nagy hanggal mivel beszéllének,
E' Zajgás nem tettzett a' Nótáriusnak,
Lármázni nem-is szép egy Philosophusnak;
Aristotelesnek bottyát itt le-kapta

Pedellus válláról, és azzal meg-tsapta
Az aztalt; 's ütése ollyat zördült, 's koppant,

Hogy az egész ténta a' kovátsra lottsant.
De mint Philosophus, ő meg-nem neheztelt,

Tsak ezeket mondá, hogy székjérül fel-kelt:
Ülömön épen így verem én a' vasat,

Húl szikrája, de itt kalamáris hasadt.

Physice érzi ezt az én ruházatom,

A' bőr-köpönyegem, és az ábrázatom..

Halgatást akara ő ezzel okozni,

És a' Fejedelmek szokását bé-hozni.

Mert Cabinettyéből Király ha ki-mégyen,

Egyet koppantának, hogy tsendesfég légyen.

Itten-is mingyarást, ki - ki el-halgatott,

És a' Nótárius hozzájuk szólhatott.

De meg-törlé előbb Pedellus az asztalt.

A' kontz papirosról fok réntát fel-is nyalt.
Pápa szemét mingyárt fel-tette orrára,

Tekintet azután a' Clepsydrájára.

Látván ezt a' többi, oculáréjokat

Elő vették, 's azzal nyergelték orrokat.

Szuszogó nagy hanggal ezeket mondotta,

Mivel a' pápa szem orrát szorította;

Bölttesféggel tellyes nagy Philosophusok!

Kiknek rég kerítik fejeit Laurusok!

Kiknek nagy elméjek sebes, 's felette gyors,

Fejtsék-meg előttem, hogy az emberi fors

Mért olyan változó, mért olyan forgandó?

Mint a' Sári hegyről le-gördített hordó.

Az emberi nemet vegyük gondolóra,

Akadunk mi ebbe fok roszra, fok jóra.

Láttjuk, hogy fok nagy Úr, avagy-is nagy Tiszt lesz,

Ez ágyába hal-meg, ez hóhér által vész.

Ez ugrik, e' tántzol, szint' úgy a' szoba reng,

Testébe amannak lelke csak allyig tseng.

Egy olly szép hogy érte fokat a' hideg ráz,

Más olly ostmány mint a' köles közt álló váz.

Egyike bóldog lesz, a' más bóldogtalan,

E' józan életű, e' pedig fajtalan.

Én mind a' változást elő nem számlálom,

Mert míg el-számlálnám, történne halálom;

Azért tehát kérem, mondgyák-meg okait,

És a' természetnek fejtsék-meg titkait.

*Tsebres Mihálynak, az Angyalosi Nótáriusnak
ezekre tett felelete, és e' dologról való
ítélete.*

Böls Collégám Uram, abba fáradozik,
Hogy az emberi sors annyit mért változik,
É: ennek az okát meg-tudni kívánnya,
Tsudállom, elméjét hogy annyira hánnya.
Peripatheticé mingyárt resolválom,
Mert Aristolest így szólni találom.
Szükség az embernek ő materiáját,
Mellybül áll, vizsgálni, osztán a' formáját.
Ha materiáját tekintyük, a' tsak fár,
Adam-is ebbül lett, azt régen tudgyuk már.
A' test, és a' tagok, ábrázló formája,
Halhatatlan lelke Istennek tsudája.
Nintsen matéria a' fárnál változóbb,
Mindenféle forma fel vételt okozóbb.
A' fazékasokat láttyuk, hogy munkálnak,
Sárból fazékakat, rátókat tsinálnak.
Erdélybe holyagos, és göbös tsuprokat,
Maifzenbe, és Bétsbe, szép portzelánokat;
Holitsba van egy Nagy Császári Fabrica,
Mellybe égettetik földből Majólica.
A' pórfág házakat fár válykokból épít,
Vagy-is mord téglából, hogy szebb légyen, készit,
Leg-inkább majd minden kevély kastély és vár
Téglákból állanak, a' mellyek vóltak fár.
A' férfi nemnek-is nagy mobiliáit
Mint sárból formállják, drága, szép pipáit.

Mind ezen műveknek a' matériája,
 Ha hogy változtattyák, változik formája.
 Mert ha öszve törnek, tserépnek mondatnak,
 És a' szolgálóktól szemetre hanyatnak,
 Szint' úgy, ha a' várak ágyúkkal lövetnek,
 Le-húlnak falai, 's öszve törettetnek.
 Ezek nagy halmokká, végre földé lesznek,
 Mind ezek magokra más formákat vesznek.
 Minthogy hát az ember fárból teremtetett,
 Sok változásoknak alája vettetett;
 Láttunk - is, hogy edgyik szép deli természetű,
 Egészfeges, posgás, bátor tekintetű,
 Nyájas, okos, serény, mindenre alkalmas,
 Sok kintsekkal bíró, mindenkép' hatalmas;
 A' másika olyan mint a' Csere-bogár,
 Úgy tettzik, há ő lép, hogy tán tsékléken jár.
 Mivel gém lábai hajlottak térdébe,
 Tsetlik, botlik, mellyért gyakran fúj mérgébe.
 Van olyan-is, kinek egy arasztnyi lába,
 Talán édes Attya óltá hanga fába;
 Mint egy dézsa feje, azt allyig emeli,
 Pohos hasa miatt lábait nem leli.
 Illyen ember soha senkit farba nem rúg,
 Ha meg haragszik-is, nem tehet mást, tsak zúg;
 Sok mindenkor nevelt, és nem tudgya, hogy mért,
 Ha kérdik, mért nevelt? azt feleli: azért.
 Sok, mintha meg - verték vólna, mindenkor sír,
 Soknak nem vétenek, mérgével még sem bír.

Mivel minnyájoknak fár materiájok,
Ez oka; hogy ennyi fok féle formájok.

*Az Orgonyistának, Szelid Andrásnak, az ő
ítélete.*

Tsebres Mihály Uram a' dolgot jól veszi,
Consequentiáit mind helyesen teszi.
Mondgyák; hogy az ember fárból teremtetett,
Plebánusunktúl-is, ez így jelentetett.
Mert hamvazó szerdán fejünknek búbjára
Hamut hintvén, mörmölt; vígyáztam szavára.
Mert mint orgonyista mellette állottam,
És ezen szavakat szájából hallottam.
Emlékez-meg Ember, por vagy, porrá leszel,
Tudgyad: holtod után, lágy tzipót nem eszel.
De még-is én ebbe nagyon kétes vagyok. (gyok.
Mert bár melly nagy hideg légyen, meg nem fa-
A'fár pedig meg-fagy,olly kemény lesz mint kő,
Ha pedig hirtelen éri meleg esső,
Fel-olvad, olly híg lesz, hogy azt el-is mossa,
Philosophusoknak tehát az okossa,
Ember, hogy fár légyen, épen nem tarthattya,
Ezt az én Physicám, practicé mutattya.
Mert a' minap menvén, Szinnyér vár-allyára,
Új borokat venni, falunk kortszmájára,
Nagy szélvész támadott hirtelen útamba,
Jég darával esett a' zápor nyakamba,
Tsafaró víz leve, mind mentém, mind ingem,
De még-is itt vagyok, nem mosott-el engem.

Ha pedig, mint tarttyák, a' testem fár vólna,
 Már most hígja között a' zöld béka szólna.
 Én az orgonámhoz embert hasonlítom,
 Mellyt változásokra fok képpen indítom.
 Ál ez közép szerű, apró, 's nagy sípokból,
 Mellyek munkáltattak, fákból, és ónokból.
 Két fúvók a' lelke, mellyek ha vonatnak,
 A' sípok általok szóllásra hozatnak.
 Ha mutatóit egyszerre ki-húzom,
 Olly nagyon szól, vélik hogy a' gonofzt nyúzó.
 Verek akkor rajta szép víg solosmákat,
 Vagy-is karátsonyi, 's húsvéti nótákat.
 Bé-tolván azokat, kint tsak edgyet hagyok,
 Gyengén szól, gondollyák, hogy én álmos vagyok.
 A' szíveket hangjok akkor buzgófégra
 Gerjesztik, nem pedig valamelly vígfágra.
 Ha pedig ki-rántom annak tremuláját,
 Reszkett hangja, verem halottak nótáját.
 De ha a' fuvói egyszer meg-romlanak,
 Meg-némúl; sípjai többé nem szóllanak.
 Szint így az ember-is vérből, tsontból, húsból
 Áll: koránt sem fárból, vagy öszve font gúsból.
 Ezekből tagjai vannak ki-formálva,
 És egy halhatatlan lélekkel meg-áldva.
 Ezen lélek benne ha erőssen munkál,
 Ollyan víg lesz, hogy majd örömébe el-szál.
 Főkép belső részit borral ha ásztattya,
 Apját - is meg-öli, ha reá híztattya.
 Ha pedig tagjait tsak gyengén mozgattya,
 Lézeng, gondolkodik, ollykor el-altattya.

Eszébe jutt, hogy a' kortsmára-is adós,
 Búsúl látván hogy jön a' vendég fogadós.
 És mikor ezeket ő még részketeti,
 Akkor hogy rettegjen vele az téteti.
 Retteg-is ha tudgya, hogy tűzre rosz fát tett,
 Vagy ezer aranykát lopva mástól el-vett,
 Nem-is tsuda akkor, hogy van tremúlája,
 Mert nagyon tsiklandós a' nyaka tsigája.
 A' midőn pediglen a' lélek el-hadgya,
 Nem mozog, mert akkor már halálnak adgya.
 Imé így történik ember változása,
 Embernek orgonám helyes paritása.

*A' Tyukodi Mesternek, Gántsos Jánosnak
 itélete.*

Orgonyista Uram! mondott ked nagy semmit,
 E' dolgot nem így kell meg-fejteni ám itt'.
 Mert ked orgonáján bár miként orgonál,
 Dudálásán még-is ember forsa nem áll.
 Változó hangzását' Újai okozzák,
 A' mint billegteti, olly tónusra hozzák.
 Kednek orgonája tsak egy olly masina,
 A' mellynek nints feje, nints képe nints ina.
 Halhatatlan lélek aztat nem mozgattya,
 Ökör bőrből készült két fúvó zúgattya.
 Régen olvasom e' szerentse kereket,
 Ihol kezembe van; ez az embereket
 Leg-jobban írja-le, 's azok változását,
 És a' tsillagoknak beléjek folyását.

Ezek bé-folyása, indít benne mozgást,
 Természetekben-is, fok külön változást,
 Én ezen szent könyvhöz Mendikás Koromba
 Nehezen jutottam, lévén Komáromba.
 Meg-láttam én eztet egy halász kezébe,
 Egy reggel sétálván a' Duna mentébe;
 Kértem engedgye-meg, hogy én-is láthassam,
 És miről szóllana, azt ki-tanúlhassam.
 Nagy nehezen még-is kezembe nyújtotta,
 Ide adván nékem, ezeket mondotta:
 Egy Compactor mene József vásárára
 Pestre: úttyába jött e' halász tanyára.
 Egy pár szép kezeget, egy tarisznya rákot,
 Gulibámba menvén, a' földön meg-látott.
 Mondá: adgyam néki, egy könyvet ad értek,
 Ha az olvasáshoz, 's bölts dolgokhoz értek.
 Nagy örömmel mingyárt, e' tserét meg-tettem,
 De meg-vallom, eddig kevés hasznát vettem.
 Ki-nyitám e' könyvet, kezdém olvasgatni,
 Szent félelem kezde mingyárt belém hatni,
 Mert láttam képeit a' szent Sybilláknak,
 Tsudáltam erejét a' Prophetziáknak.
 Kértem, hogy adgya el, én meg-veszem tőle,
 Úgy-is a' mint mondgya, nints haszna belőle.
 Míg ide engedte, fokáig forgatta,
 Végre egy petákért még-is ide adta.
 Benne van a' testnek, mint esik mozgása,
 Emberi forsnak-is, annyi változása.
 Sybilla Cumana ezekről szépen ír,
 A' több Sybilláknál észel-is többel bír.

Azt írja: az ember mihent teremtetik,
 Vezérjévé mingyárt egy tsillag tétetik.
 Külömböző minden tsillag ki-folyása;
 Mellyért - is fok féle ember' változása.
 A' kinek üstökös tsillag a' Vezére,
 Kivált nagy szerezte az ollyannak bére.
 Mert hosszú farkával Tronusra emeli,
 Mikor nem-is véli, magát azon leli.
 Ez igen nagy tsillag, nagy-is ki-folyása,
 Mint a' Bársonyosnak az ő áradása.
 Ebből minden féle jó úgy foly fejére,
 Mint a' Sió vize malma zselyébjére.
 Olly tsillagok, mellyek leg inkább fénylenek,
 Hertzeget, vagy Gróffot, 's Nemest vezérlenek.
 A' midőn az Égen tsillagok tisztúlnak,
 Láttuk ki-folyások, melly fényessen húlnak.
 A' kinek fejére ezek r'a lottsannak,
 Fő hivatalokra fel kell menni annak.
 Katonák tsillagi Mars, 's három Kafzások,
 Ezek meg-mutattyák, mint tegyék vágások.
 Marsnak ki-folyása, azon út, a' mellyen
 Ditsőféget nyerni, és borostyánt kellyen,
 Futnak-is ők ezen, 's ellenféget vágnak,
 Sok sántzokat, és fok várat meg-is hágnak.
 Tselédes gazdának Fias tyúk tsillaga,
 Sokak előtt már ez fenylett, és ballaga,
 Őket ki-folyása meg gazdagította,
 Mert fok gyermekekkel meg-szaporította.
 A' hajnali tsillag Dámákat vezeti,
 Mivel Aurórának szekerét követi,

Pirosra festetik ezeknek ortzája

Altala: mivel hogy érdekli rózsája,

Mind azon tsillagok, mellyek tsak pislognak,

Aprótskák, és mintegy szomorún villognak,

Tsillagai tsupán tsak a' szegényeknek,

Sugári tsekélyek ki-adott fényeknek.

Folyása tsak tsepeg, és nem foly fejekre,

Ritkán - is jutt tisztfég, 's gazdaglág ezekre.

A' kutya tsillagnak folyása kibe hat,

Olly ugyan mint az eb, azért még sem ugat;

Nem-is lesz közülök egy-is marakodó,

Hanem irigy kaján, nem lesz adakodó.

A' Nagy Medve tsillag tsak az Oláhokba

Botsájtya fluxussát, és az Oroszokba.

A' medvétül ezek azzal különböznek,

Hogy lelkek van; másként egy bőrbe öltöznek.

Kis medve tsillagból, mivel nyöstény tsillag,

Az olá Fátákba, influxussa ballag.

Ki - is tettzik; mivel ezeknek a' lába,

Olly pitzin mint kerék eke taligába.

Szörös botskorával zsukátáz rótába (*)

A' fel füzött fok pénz tsörög a' nyakába.

Mint Flóra virággal meg-rakattya fejét,

Két ször kötény fedi hátrullyát elejét.

(*) Zsukátázni annyit térsen olául, mint tántzolni, az olá fáták, az az leányok közönlégesen kerékbe szokták tántzolni kezeiket öfzve fogván és eztet rotának nevezik.

Vannak még tsillagok, a' mellyek vándorlók,
 Némelly Astronomus írja, hogy kóborlók.
 Ezeknek fluxussa kibe folyani talál,
 Emberféges ember azokból ritkán vál;
 Mert tolvajok lesznek, avagy-is korhelyek,
 Erdők, pufzták, kortsmák, az ő lakó helyek.
 Ezek haramiák lesznek, és zshiványok,
 Kik között-is vannak igen sok tzigányok.
 Sokan zsidók közül ezekkel tartanak,
 Úton állók lesznek, és úgy gyilkollanak,
 A' kereskedőket leg-inkább üldözik,
 Társaikat minden felé ki-küldözik.
 Gyakorta fel törik a' gazdag börtököt,
 Ki-rabollyák 's végre meg-ölik urokat.
 Tsikósok, Gulyások, Juhászok, Kondások,
 Tolvajok, de nem olly nagy a' tolvajlások.
 Ezek tsak lovakat, tsikókat fűznek-fel,
 Vagy néhány tinókat, pufztákon lopnak el.
 A' kondások ártányt vágnak petsenyének,
 De a' nagy erdőkbe mást mit-is ennének.
 Városi tolvajok élnek éfszsesféggel,
 Mert már ezek lopnak tzifra mesterféggel.
 De sok jutt kerékre, sok akasztó fára,
 Nem régen jutottak hajók húzására.
 Az emberi forsról ez az ítéletem,
 Kotzkáimat bár mint hagyigálom, 's vetem,
 Szerentse kerekem tsak eztet taníttya,
 Copernicus, 's Ticho, több-is bizonyíttya.

A Lázári Molnárnak Sullyogó Péternek ítélete.

Tartottam én kedet okosabb Embernek,
 Mivel választatott Tyukodi Mesternek,
 A' hol is köteles gyakran predikálni,
 Ha a' Predikátor mást talál munkálni.
 De a' mint itt beszélt, ha ott - is úgy papol,
 Tsillagokról gagyog, és csak ötöl hatol;
 Jól lehet Senior vala Debreczenbe,
 Keveset tud, aztat bátran mondom szembe.
 Talán véghez vitte aztat Sybillája,
 Hogy kegyelmedé lett Jákób lajtorjája,
 És a' tsillagokhoz azon fel-is mászott,
 Kedvére mint tettzett kösztök tsataráfszott,
 Szemével - is látta azok ki - folyását,
 Mellyek embereknek teszik változását.
 De e' lajtorján ked, tudom, hogy nem sétált,
 A' kakas ülőre háza padgyán tán ált;
 És arról vizsgálta azoknak futását,
 Így ki - is tanulta mindenkép folyását.
 Tovább vannak azok a' kakas ülőtől,
 Mint Tyukod faluja van ökörmezőtől.
 Tán olly tubus által vizsgálta azokat,
 Mellyen által töltnek hurkát, kolbászokat.
 A' ked Sybillája ebbe nagyon hazud,
 Jó Sullyogó Uram, ked - is semmit se tud.
 Ollyan magasfágra én fel nem sétálok,
 Hanem a' dologról im így dissertálok.

Midőn e' mulandó Világ teremtetett,
 Az Égbe egy malom akkor építtetett.
 Ebbe a' természet tétetett Mólnárnak;
 Örlését ki - osztó igaz hív Sáfárnak.
 A' melly magok ebbe garadra öntetnek,
 Ezen természettől földbe - is vettetnek.
 Ő általa jutnak ezek érlelésre,
 És mint jó Mólnártól, végre meg-örlésre.
 Öröl ő itt Mannát, öröl búzát tisztát,
 Rozsot, Kukoritzát, a' mellybül Poliszkát
 Főznek: öröl Zabot, Tenkelyt, Kölest, árpát,
 És veres nadrágos gyönyörű tatárkát.
 Láthatatlan képpen lisztyeit hullattya,
 És mind igaz sáfár, ki - is osztogattya.
 Pitléjének igen fűrő a' szitája,
 Nem érzi azt senki, ha szórja reája.
 Melly embernek manna lisztye húl testére,
 Ollyannak korona hidgye jön fejére.
 Tiszta búza lisztnék kire esik lángja,
 Ollynak Hertzegi lész avagy Grófi rangja.
 A' kikre a' rozsnak lisztye bőven esik,
 Vice Ispányfágot mint Nemesek lesik.
 Árpa liszt mellyre hűll, lesz Város bírāja,
 Kire dertzéje hűll, a' Város szolgája.
 A' kukoritza liszt hűll tsak Oláhokra,
 És az Oroszokra mint Attyafiokra.
 Zab és Tatárka liszt hűll a' Tóth nyakába;
 Könnyű lisztek, könnyű a' Tóth - is magába.
 Mert ha tántzol, feje ház padlását veri,
 E' liha' lisztektől könnyűségét nyeri.

Ha ezen Mólnárnak meg-szakad szitája,
 A' magoknak nem hűl lisztye, tsak darája:
 Kikre ezen darák esnek, mind szegények,
 Tolvajok lesznek ők, 's betyárló legények.
 Ezen sáfár szint így bánik a' Papokkal,
 Katona rendel - is, és az Afzszonyokkal.
 Melly Pap a' búzának lisztye lángját vesz,
 Ollyt azon jó Mólnár hamar Úrrá teszi;
 Mert illyenbül Püspök, avagy Kánonok lesz,
 Præpost, vagy Plebánus, de nagy præbendát vesz.
 Kinek tsak dertzéje hűl a' kápájába,
 Lentsével él, 's rejti magát kámszájába.
 Berdót a' Vár fokon melly katona kiált,
 A' búza liszt hűlván, garad alatt nem ált,
 Mert a' mellynek talál ez hűlni nyakára,
 Nem tesznek muskétát illyennek vállára;
 Hanem Feldt-Marschal lesz, 's kisebb Generális,
 Obester, Kapitány, Hadnagy, vagy Stábális.
 Melly Afzszonynak liszt láng hűl gyenge mellyére.
 Dáma lesz belőle, és tiszteletére,
 Mennek Gavalérok nagy fő meg-hajtással,
 Azon tzivakodnak magok közt egy mással,
 Hogy kéz tsókolásban mellyik legyen első,
 És szolgálattyára Csicsisbéje belső.
 Illyek vagy Hertzegnék, Grófnék, vagy Nemesek,
 Deszemenkint vannak, kösztök tsak ékesek.
 A' kikre liszteknek szóródik korpája,
 Parasztok, 's ezeknek tsak rása szoknyája.

Nem kell tehát nézni tsillagok forgását ,
 Mert emberi forsnak az ő változását
 Nem okozza más, tsak Égnek ezen malma,
 A' mellynek kerekét forgattya hatalma.

*A' Gyarmathi Kovátsnak Darabos Pálnak
 ítélete.*

Jó Sullyógó Uram ! kedet meg-követem,
 Hogy hűszízas beszédgyét én itt ki-nevetem.
 De kényszerít arra az ked Égi malma,
 'S dissertátziója, a' melly tsak Zab szalma.
 Mikor Nagy Váradon én Poëta voltam,
 Ott az Istenekről mesteremmel szóltam;
 Sorról sorra őket mind meg-nevezgette,
 Mellynek melly hatalma volna, mind ki-tette..
 Jupiter az első, szór e' menyköveket,
 Neptunus pediglen bírja a' vizeket.
 Mondá: hogy Saturnus, mérzsékel időket,
 Bachus Isten pedig kapáltatt szőlőket.
 Vulcánusnak volna Égbe vas hámore,
 Mellette műhelye, földgyét a' vas pora
 Takarja: mert ebbe vas rúdgyait hozzák,
 Hámorjából, és itt sokra ki-dolgozzák.
 Cyclopesek neve az ő kovátsinak,
 Nints azért szünete az ő munkáinak.
 Mert midőn Jupiter teremt embereket,
 Vulcánursa bízza a' természeteket.
 Még ekkor mint a' vas, ezek olly kemények,
 Minden forma nélkül való rút edények.

Azért kohojába azokat téteti,
 És izzóvá tévén ülőjére veti.
 Azon Cyclopszi vetik pörölyökkel,
 Mert meg sem érzének, ha vernék öklökkel.
 Sűrően szóródnak azoknak szikrái,
 Mellyekkel tífztúlnak, le hullván rozsdái.
 Ezen Cyclopesek soha se hevernek,
 Mindég vagy egy, vagy más természetet vernek.
 Ha meg-alszik rajtok a' forró tűz fénnye,
 Meg kohóba vetik, 's annak tüzes szénnye,
 Újra meg-hevülvén, addig kalapállyák,
 Miglen meg-tífztúlnak azokat talállyák.
 A' melly természetbül Angliai atzél
 Válni talál; várja illyt olly bizonyos tzel,
 Hogy tsalhatatlanúl Trónuson léfz helye,
 Mert ki - pallérozta Vulcanus műhelye.
 Mellybül aláb való atzél formáltatik,
 Hertzegi, vagy Gróffi rang illynek adatik.
 Ezek majd fel-mennek nagy hivatalokra,
 Nemesre - is juthat ezekbül, 's Papokra.
 A' Cyclopesek vashól formálnak fok eszközt,
 'S azokat ki-ösztyák, a' természetek közt.
 Munkálnak kardokat, bombikat, flintákat,
 Fejszéket, vas villát, kaszákat, kapákat.
 A' melly természetnek ád ő fegyvereket,
 Haza óltalmára készíti ezeket.
 Ha ezekbül jól vert ülőjén fokakat,
 Reményl vitéz, és jó Generálisokat.

A' vas parázsából, Fő 's All-Tisztet téfzen,
 Rozsdájából pedig muskatéros lészzen.
 Ezek mint amazok agyon lövettetnek,
 Minden pompa nélkül el - is temettetnek,
 A' fejszét leg-inkább az Oláhnak adgya,
 Mert erdő vágását soha el - nem hadgya.
 Fejsze nélkül még a' Templomba sem megyen,
 Azt' tartya, e' nélkül járni vólna szégyen.
 Németh réz gombokkal rakott tarisznyája,
 Egy fejsze, egy guba ő egész tzifrája.
 Az Orosz-is veszi hasznát fejszéjének,
 Mert a' fa ha rügyes, vágja ketskéjének.
 Salak természetű kapát nyer vállára,
 Hogy vágja a' földet Urafág számára.
 Eztet nem egy ember gyomrából gyűlöli,
 Dókát, Reverendát, vesz fel, úgy kerülí.
 A' szép nem is, ámbár gyenge természeti,
 Vulcanusnak kohát el nem kerülheti.
 Sokból válik atzél, de sok csak vas marad,
 Sokakra vastagon a' rozsdá-is ragad.
 Kik atzéllok lesznek, jól ki-pallérozza,
 A' Dámák rangjába ezeket bé - hozza,
 Vékonyra ki - munkált dróton harisnyákat
 Kötnék, erszénykéket, és több más tzifrákat.
 A' melly csak vas marad, sarlót ad kezébe,
 Hogy illy arathasson másoknak kepébe.
 A' kiket a' rozsdá meg - fogott vastagon,
 És a' szeplős himlő meg-rakott gazdagon,
 Illyt a' Pilingérnél meg-ráspolyasztattya,
 Hogy ha meg-nem simúl, szemetre hanyattya.

Így kovátsoltattya a' természeteket,
 Így változtattya meg ő az embereket,
 Diogenes erről így írt valójába,
 A' tengernek partyán lakván hordójába.

NEGYESEDIK PARAGRAPHUS.

*Ezen négy Philosophusok, sokáig fejtegetvén
 a' dolgot, a' Nótárius a' mai Sessiónak
 véget vett, és mivel már két órát dél után
 el-ültött, ebédyéhez le-ülteti minnyájokat,
 a' mellynél maga hirtelen meg-betegszik, de
 jobban léssen.*

Ha valamelly dolgot a' böltsek fel-vesznek,
 'S annak mivóltáról ítéletet tesznek,
 Az idő folytáról nem - is gondolkoznak,
 Hanem csak mélyféges titkain dolgoznak.
 E' Philosophusok közül - is már négyen
 Diszertálván, ember forsa miként mégyen;
 Olly mélyen merültek e' dolog titkába,
 Hogy el-főni kezd'tek étkek a' konyhába.
 Phœbus szekerével, az Ég Karikáján,
 Délen túl nyargalt már, ki-rendelt Zónáján.
 A' Nótárius - is maga Clepsydráját
 Ötször fordítá-meg, 's nézvén fa óráját,

Pontba a' kakukja két órát kakukolt, (*)
 És így a' délnek-is ideje már el-folyt.
 Azért-is fel-álván, így szólt minyájához,
 Jobjára fordúlván a' Collégájához :
 Aristotelesnek, 's Plátónak mássai!
 A' tudatlanoknak nagy Mecenássai!
 A' Horizon délről le - hanyatlott immár,
 Titánnak fénnjétül Hesperus majd el-zár.
 Hólnapra hadgyuk hát mi fel-vett dolgunkat,
 Most pedig töltsük bé ki - ürült gyomrunkat.
 A' Philosophusnak gyomra, hogy ha korog,
 Akkor a' fejébe rosz Idæa forog.
 Ennyi elmélkedés elég légyen mára,
 Mert már a' konyhába zsémbeskedik Klára.
 Látom onnat reánk melyly nagyon torván néz,
 Mennyünk! mert bennünket innét ki-pemetéz.
 Meg-fogadták szavát, minn ájan fel-áltak,
 A' keribe ki-menvén, pipázva sétáltak.
 De az öreg Bíró, maga tanátsával,
 Haza ment, mert vala ő fokad magával.
 Vegetatióról szólni nem érkeztek,
 Bár fok veteményhez a' kertbe férkeztek,

(*) A Nótáriusnak egy falon függő fa órája vala, melly-
 nek felső részibe egy kakuk volt munkálva, és mi-
 vel harangja nem vala, ezen órának a' kakuk orrá-
 val egy ajtótskát ki-ütött, és az órát kakukolta,
 melly után el-ment, és az ajtótska - is be-záródott
 magától.

Inkább Consumptiót az ő gyomrok kívánt,
 Mert zöld karikákat éhségtől szemek hányt.
 Szólt a' Nótárius: feleségem Klára,
 Kész é már az ebed? nézz tsak az órára,
 A' kakuk két órát el-kakukolt immár,
 Pedig inkább késsön, mint sem hamarébb jár.
 Teríts kérlek asztalt, ad fel a' mid vagyon,
 Mert mint a' farkasok éhezünk olly nagyon.
 Komor ábrázattal Klárája így felelt:
 Félte főzte meg-romlott, haraggal vólt meg-telt,
 Ked Uram! magának maga ellensége,
 Jól tudgya; hogy most-is gyenge egészsége;
 Még-is olly sokáig üres gyomorral vár,
 Meg-láttya végtére, hogy még ked pórul jár.
 Nem tudom mit tudnak annyit bibliázni,
 Mint Synagógába a' Zsidók kajdázni.
 Sütnek ki a' mi van begyekbe egyszerre,
 Ne engednék menni hatszorra hétyszerre.
 De már több intését Ferjének nem várta,
 Frissen forgott mint a' szorgalmatos Mártha.
 Mivel immár mindent régen el-készített,
 A' mint illik, mingyárt asztalt-is terített.
 Fel-tett az asztalra egy szép domós kenyért,
 Üllyenek-le, mondá, menne az ételéért.
 Bé-mentek a' kertbül, maga Collégáját
 Fő helyre ültette, asztalnak több táját
 Körül fogták, ki - ki le-ült hová tetzett,
 Es a' kenyérbül-is egy jó karajt metzett.

Frissen Klára Aszszony a' levest bé - hozta,
 Jó szagú vólt, mivel jól meg-fáfrányozta.

Két vén kakas vólt ez meg-főzve laskával,

Nints - is olly jó ízek, ha főzik táskával,

Szólt: jó appetitust kívánok keteknek,

De talán jó íze nem lesz az étkeknek,

Mert szerentse ha már azok el - nem áztak,

Mivel kegyelmetek sokáig lármáztak.

Szóllott Tsebres Mihály: hát ked Klára Aszszony?

Nem üll le közinkbe? szép vólna a' bizony,

Kedves Collegáném! helyt mellettem végyen,

Vagyon szolgálója, konyhába mért mégyen.

Uram! van szolgálóm, mellynek neve zuszka,

De olly faragatlan, ostoba egy ruszka,

Hogy ma - is két tálat, egy serpenyőt tört - el,

Ez majd az étkeket rendessen adná - fel.

Mindenik szakátsné az étkek szagával

Jóllakik; élhet - is azoknak javával.

Abból többet kóstol, melly étket tart jónak,

Nints szája bé - kötve a' nyomtató lónak.

Azért - is én rólam ne gondolkodgyanak,

Hanem tsak békével egyenek igyanak.

Aztat édes Uram, vaj jó szível adgya,

Még meg - van több jóval töltve az ő padgya.

Itt a' Nótárius kezét öfzve tette,

És Dvorák Hritzura szemeit vetette;

Kérte könyörögjön, 's mondgyon asztal áldást,

Eztet el - végezvén le-ülnek mingyarást.

Kezeit leg-ottan, mint Pap úgy tartotta,

Hofzpodí po miluj, fáfzfzor - is mondotta.

Két szemének látszott tsupán tsak fejére,
 Olly buzgón fordítá az egek egére.
 El - végezvén két mély Poklonyát - is tsapott,
 Melly buzgófért ditsiretet kapott.
 Ki - ki helyere ült, hogy ennek vége lett,
 Laskát kanálozták, tányérról egy sem ett.
 De Philosophusi nagy kérdés támadott
 Köszök; mellyre okot a' két kakas adott.
 Nem tudták azokat, hogy ki trantsérozza,
 Mennyen vannak, annyi portziókra hozza.
 Egyik a' másikat mindég noszogatta,
 De a' metelésre magát egy sem adta.
 Mondá Szeiid; hogy az olah harangozó
 Ért hozzá; de felelt: Zó io nu styió. (*)
 Itt a' Nótárius nem tudott mit tenni,
 Anatomikusnak kellett néki lenni.
 A' két kakast frissen fel-is trantsérozta,
 Kérdésnek vége lett, ezzel azt okozta.
 Mint a' kettőt szépen hamar fel-is falták;
 Jóknak kellett lenni, mert újjokat nyalták.
 Látván Klára Afzfzony a' tálat üressen,
 Tehén húst tormával tálalt másba frissen,
 Tejfeles torma vólt, reszelt belé mustárt,
 Jól meg-is borsolta, így senkinek sem árt.
 Fel - metélte aztat, eleikbe tette,
 A' trantsérozástól őket meg-mentette.

(*) Ezen jegy alatt olah szavak aztat teszik: Bizony én nem tudom.

Ők Philosophice ezt-is fel-habzsolták,
 A' kantsókba jó bor vagyon-é, kóstolták.
 Mivel ma elméjek lett felette fáradt,
 Úgy ittak, szemekbe hogy a' könnyülábadt.
 Glodány Urszul tétül mindég tekéngetett,
 És a' két étélbül igen keveset ett,
 Ezt a' Nótárius itten észre vette,
 És mi baja vólna, ő tőle kérdete.
 Ő az magyar nyelvet mint oláh tsak törte,
 De mivel az éhség felette gyötörte,
 Szólt: Suponye! én tsak a' malajt szeretem (*)
 És zó én a' búza pitát nem ehetem.
 A' húst szoktam enni tsak malaj pitával,
 Bort sem iszom, hanem élek horilkával.
 Gyomrom' ked pitája ki nem elégíti,
 Bora mint horilka, meg-fem melegíti,
 Itt a' Nótárius Grigor szomszédgyához
 Küldé szolgáját, tudta, hogy tőle hoz
 Malajt: 's horilkáért Zsidóhoz futtatta,
 És így szegény Urszult kedvére juttatta,
 Asse binye! Urszul itten fel-kiálta, (**)
 Evett, ivott már most senki se kínálta.
 És így a' más tál-is hamar üres leve,
 El-fogyott a' húsa, színt úgy tormás leve.

(*) E' jegy alatt való oláh szavak aztat téfzik; elsöben Suponye azt téfzi Uram; Malajon kukoritza kenyeret ért. Zo, bizony; Pita, kenyér; Horilka pályinkát téfzen.

(**) Ezen oláh szavak: Asse binye aztat téfzik: így jó!

Az üres tált Klára Gazd^a Afzszony ki - vitte,
 Hogy jók ételei, már mostan el - hitte.
 Ezzel ök kényesöt öntöttek talpába,
 Mert már mint karika forgott a' konybába.
 De a' kantsók - is már üressék valának,
 Mert Philosophice két kézre ivának.
 Főkép a' kovátsnak ha került kezére,
 Szájától el - vevén nézett fenekére.
 A' Molnár - is aztat fére nem döntötte,
 Torka garadgyára inkább azt öntötte.
 De tsak hamar ezek mind meg - töltöttettek,
 Minnyája elibe körül tétettettek.
 Harmadik étel vólt egy vén kosnak feje,
 'S ugyan azon kosnak szép kövér eleje.
 Meg - vala ez töltve kerti zöld zsályával,
 A' melly keverve vólt vagdalt foghagymával.
 Téjjel egyelített serbe főzte Klára,
 De tzitront - is fatsart, vagy hatot ő árra.
 Hogy asztalra tette, ki - ki gondolhattya,
 Melly kelemetes vólt ez étek illattya.
 Mint többi ételhez, ehez - is úgy láttak,
 De leg - inkább a' fő velejére vágytak.
 Eztet kívánták ök kenyérre fel - kenni,
 Mint nyalánk falatot meg - borsolva enni.
 De azt semmiképpen fel - nem hasíthatták,
 Szakáts késsel ámbár fokban próbálgatták.
 Kemény - is vólt mint vas, mert míg e' kos éle,
 Számtalan nagy kosok küszködtek ő véle.
 Türkölte fejeket, egynek sem engedett,
 Nem - is tsuda tehát, hogy meg - keményedett.

Szólt a' kováts; ó ha ülőmre vethetném,
 Es a' mint akarnám, azon úgy üthetném,
 Tudom; hogy pörölyöm majd bé-horpasztaná,
 Még tán a' velőt-is földre lotsantana.
 Ugyan tsak a' tálból egy tőkére tette,
 A' szolga fejszóját a' kezébe vette.
 Űtötte fokával, néki húzalkodott,
 Hetedik ütésre ketté-is hasadott.
 Táiba viszsza tette, ette már minnyája,
 Ke vessé véres lett kinek kinek ízája.
 Mert nyers vólt, de máskép ez nem-is lehetett,
 Mert a' kemény tsont közt'ez meg-sem főhetett.
 A' Philosophusok ilyen kintsinyféggel
 Nem gondolnak, hogy ha borok van bővféggel.
 Mellybe fogyatkozást épen nem szenyvedtek,
 Mert a' kantsók fokszor újra meg-töltettek.
 Úrszuly se kimélte maga horilkáját,
 Sőt danlani kezdé a' Pintye nótáját. (*)
 A' Negyedik étel földar vólt bosporral,
 Mellyet jól meg-hintett Klár' Afzfzony tsukor-
 Kender mag olajt-is öntött rá keveset, (ral.
 Savóval, és kökény vízzel egyveleset.
 Török borsal eztet jól meg-is borsolta,
 Ez ételt a' Mólnár leg-első kóstola.

(*) Alkalmas esztendő k múltak - el, hogy az oláh Hara-
 miáknak vala egy Pintye nevű vezérek, ennek az
 ő nótáját még ma-is danolják ők.

47
Ditsirte, 's mondotta, gyomrát melegíti,
Sött mint veszi észre, talpát-is hevíti.
Szavára minnyájan mingyárt hozzá nyúltak,
De némellyikének könnyei-is hűltak.
Philosophice szólt ez ételről Tsebres,
Ó melly drága íze! szaga-is melly kedves!
Bezzeg vagyon ennek jó essentiája,
Vagyon Accidense van substantiája.
De bajok még sem lett, mert öntötték borral,
Másképpen - is bírtak ők erős gyomorral.
Vége két sültet tett az asztalra Klára,
De elég - is vala ennyi étel mára.
Hat holnapos malatz vala az egyik sült,
A' mellynek szépségén minnyája el-is hűlt.
Liptói brontzával eztet meg-töltötte,
Ó hájjal miglen sült, gyakran meg-öntötte.
A' másik petsenye vólt tíz font bika hús,
Ez olyan gyenge vólt, mint az öszve font gús.
Meg-spékelte eztet szépen szalonnával,
És meg-is hintette rozmaring pelyvával.
Még a' salátát - is ezekhez bé - hozta,
E' vólt rósza vizes hasábos káposzta.
Meg - követe szépen itt minden vendéget,
Hogy nékiek adott illy tsekély ebédet.
A' Tyukodi Mester szavára így felelt,
Itten kinek gyomra Balzsammal bé nem telt,
Nem lehet, hogy vólna öt érzékenysége,
Testének - is egész tökéletesége.
Én bennem meg-újúlt minden leg-kissebb tag,
Mert ált járt engemet a' fok gyönyörű szag.

Paraditsom kertre a' gyomrom változott,
 E' fokszagos étel íme mit okozott !
 Hogy Fülesden voltam a' Pap választásnál,
 Jól ettem ott, véltem nem eszem úgy másnál.
 Az ott készült étek voltak ehez álom,
 Esperesünknél - is ezt fel - nem találom.
 Klára Afzszony ! kednek a' főzésbe párja
 Nints fenki, bár egész Ugotsát fel-járja.
 Tefzük-is minnyájan mi köszönetünket,
 Mert mint a' medvéket jól tartott bennünket.
 Sültekbül - is ettek immár ők eleget,
 De a' Nótárius hirtelen beteg lett.
 Mingyárt el - is mene ki - ki szállására,
 Ő pedig bágyattan le - dült az ágyára.

ÖTÖDIK PARAGRAPHUS.

*A Nótáriusnak felesége Klára, többekkel
 edgyütt, Férjének fel-gyógyításában szor-
 galmatoskodik.*

Mint mikor meg-gyullad egy embernek háza,
 Nagy lármalész : itt - is minden úgy lármáza.
 Nem tudtuk mitől let, illy hirtelen este,
 Eddig nem mutatván bágyadifágot teste.
 Valamelly vígsággal ültünk asztalánál,
 Olly szomorúsággal áltunk most ágyánál.
 Főképpen

Főképpen meg-rettent szerette Klárája,
 Bé tölté a' házat jajgató lármája.
 Törte két kezeit, 's fejére kótsolta,
 Ágyára borúlván betegét tsókolta.
 Mint bús Aretusa majd vízzé változott,
 Könnyei árja közt, mint haló habozott.
 Látván Tsebres Mihály érette mint eped,
 Hogy tán még szíve-is bújába meg-reped;
 Szólt hozzá: Kegyelmed! magát mért epefszti?
 Collega Uramat ezzel tsak íjeszti.
 Majd azt véli, hogy olly súlyos betegsége,
 Hogy életének - is még ma lészzen vége,
 A' harangozó pénz nem tseng még orrába,
 Sok esztendő múlik, míg gyűlünk torába.
 Nem lesz egyéb baja, hanem meg-tsömörlött,
 Mert a' mint a' mi szánk szája szint' úgy örlött.
 A' mai ebédnél, láttam - is a' bosport,
 Igen mohon ette, ivott rá kevés bort.
 Édesdeden nyalta kosnak - is velejét,
 Egészlen el - költé a' malatznak fejét.
 Jó Collega Uram! mondgya - meg mi baja?
 Fájnak-é körmei? avagy - is a' haja.
 A' mint lehet, fogunk kenden segiteni,
 Ha egyszer bibéjét meg-fogjuk érteni.
 Most szóllott kiáltva: Klára feleségem!
 Hol vagy? majd meg-mondom néked betegségem,
 Szólt Klára; itt vagyok! ó éltem reménnye,
 Tán ugyan el-veszett, a' ked szeme fénye?

Mert régen itt állok, engemet még sem lát, (hát.

Nem vakult-é meg-ked? kérem mondgya- meg
Nem vagyok vak, lelkem, de szemem bé-húntam,

Mert a' te keserves bögésed el-úntam.

Gyomromba, bélembé, iszonyú nagy rágás

Vagyon: tán jó vólna nekem az ér-vágás.

Felelt Klára: látom nints kednek hévsege,

Az ér-vágásra - is nem leszzen szükségé,

De le-vetkeftettyük pöre, és gatyára,

Így majd jobban nyugszik feküdvén ágyára.

Urfzuly a' nadrágját tsizsmáját le-húzta,

Tán lába fejeérül a' bőrt - is le-nyúzta.

Hritzú a' mentéjét, 's dolmányját le-vonta,

Klárája pediglen a' haját ki-fonta.

Le-fektette őtet, 's dunyhával takarta,

Hogy izzadást nyerjen, azzal azt akarta.

Mert a' kos veleje meg-nyílt pórusain,

Így majd ált szivárog, vagy musculusain.

Szólt Szelid: e' rosznak eleit kell venni,

Doctorért Károlyba kelletik el-menni.

Felelt erre Tsebres: a' nagy költség meg-lefz,

De betegségérül a' Doctor majd nem tesz.

Ő az embereket Chinával kínozza,

De egészségekre őket ritkán hozza.

Tsak házi szerekkel lássunk mi hozzája,

Jobb lesz mint a' Doctor tabák szín kinája.

Ló húnynak levét kell frissen tsafarni,

Bé kell adni néki, és jól bé takarni.

Majd a' gyomor fájás őt' attól el-hadgya,

Mind felül, mind alól a' velőt ki-adgya.

Szólt a' Kováts: ennél jobb ám a' béka nyál,
 Mert ha ezt le-nyeli, 's a' gyomrába le-szál,
 Leg - ottan ez ötet nagyon meg - izzasztja,
 Valami gyomrába rosz van, el - olvasztja.
 Véritől - is a' rosz majd el - fog oszolni,
 Két térde kalátsán szépen ki fog folyni.
 Vagy-is hogy ha tettzik, én a' nyakán a' bőrt
 Fel - húzom, 's ált vonok azon egy szál ló szőrt.
 Fúrt lyukán majd ki-foly mindennemű rútflág,
 Ezen gyógyításom módgya már nem újfág.
 Mert már sok lovakat, így meg-gyógyítottam,
 Sok fel sem kelhetvén lábra állítottam.
 Scótitúl tanúltam ezen arcanumot,
 Bétsbe gyakorolván a' ló Musæumot.
 Fel - indúlt itt Klára, szólt : teszamár's bohó!
 Talám azt gondolod, hogy kedves Uramló?
 Majd valamit mondok ostoba eszedre,
 Tzigányok lovait nem őtt ved kezedre.
 Hanem Gétzbe küldök a' vén Toty Dorkóért,
 Egész e' vidéken híres orvoslóért.
 Öreg Aszszony ugyan, de tudós felette,
 Hasznát már nem egyszer sok száz ember vette.
 Az udvaron állott Jáger Getzi fia,
 El - futott érette, mert vólt Attyafia.
 A' görbe vén Aszszony más nap el - is jöve,
 Philosophusoknak vólt ő ritka köve.
 Lelkem Dorkó Aszszony! szólt hozzája Klára,
 Im láttya ked , Uram beteg halálára.

Tekintse - meg kérem, légyen hogy mi baja,

Mert éjten étzaka nem szűnik a' jaja.

Leg - először - is ő füleihez nyúla,

Akkor - is veriték homlokáról húla.

Mondá, hogy fülei hidegek vólnának,

E' hidegfég jele vólna a' gutának.

Meg - posdúlt Klárának egész teste vére,

Dorkó pedig tüle egy vas rostát kére.

Eztet egy szűszékből hamar hi - is kapta,

És Dorkó Afzszonynak kezeibe adta.

Ez azon rostával udvarra bitzegett,

Pitvar küszöbébe ütött egy fa fzeget.

Mondá, hogy minnyájan a' házba légyenek,

A' pitvár küszöbén által ne mennyenek.

Meg - fogadták szavát, de magát szemlélték,

Mit tesz a' rostával, ablakon ált nézték.

Fel - mászott ő azzal a' ganéj dombjára,

Vévén aztat a' két mutató újjára.

Nap fel - költe felé vette az állását,

Úgy kezdé rostának az ő forgatását.

Mörmölt ő valamit, de ki - tudgya? hogy mit,

Három fordításnál többet véghez nem vit.

A' rostát azután fején ált vetette,

Le - jövéen küszöbből, a' fzeget ki - vette.

Innét a' rostához meg viszsza fordúla,

Háromszor pökött rá, hogy hozzája nyúla.

Bé - jött azzal, és így szólt mingyárt Klarához,

Patziensnek az ő oldal bordájához.

Afzszonyom! Uradnak az ő betegfége,

Éppen nem halálos, meg - jön egésfége ;

A' fzem ártott néki, meg-vagyon igézve,
 De az igézése nints még meg-tetézve.
 Meg - gyógyítom ötet, ne epezd magadat,
 Négy nap múlva talpra álítom Uradat.
 Szólt Klára! ezt bizony mingyárt meg-gondoltam,
 Tsak hogy betegségét jól meg-nem fontoltam.
 Mert fátyolból vartam néki nyakra valót,
 Nem Nótáriusnak, de nagy Úrnak valót.
 Ezüstel rósákat vartam két szélére,
 Arany tsipkét pedig mind a' két végére.
 Minap, hogy el-mene a' Halmi Vásárra,
 Fel-köté ő aztat, úgy ült - fel lovára.
 Tudtam a' Vásáros Nép majd tsak őtt nézi,
 Valamellyike az könnyen meg-igézi.
 Úgy-is lett, mert igaz, hogy fok rosz fzem vagyon,
 Tsak egy tekintéssel ártnak azok nagyon.
 Kedves édes Uram, im maga bajára,
 E' nyakra valóját fel-köté nyakára.
 Mondtam pedig néki, hogy azt fel ne vegye,
 A' nép tsudáltára magát ki - ne tegye.
 De mint Filesgófus, mindent könnyen vélzen,
 Makatfága néki fokszor roszszat télsen.
 Most-is görnyedezik, 's épen ollyanná lett,
 Mint az; ki már régen krumpért 's szuppot nem
 Immár Dorkó Afzszony lásson ked dolgához, (ett.
 Láttya túl van eszén juttassa magához.
 Mert ha továbbá-is eszén kívül lészén,
 Féltő, hogy kórflágos ne légyen egélszén.

Erre pedig nagyon hajlik természeté,
 Tavaly nyáron - is vólt tsúfos története.
 Tatár erdejébe ki - ment ő gombázni,
 Gombát fokát hozott, de meg - talált ázni.
 Mert hirtelen zápor őtt az erdön érte,
 Sok helyen a' vizet övedzetig mérte.
 Ügygyel bajjal még - is ő haza érkezett,
 Vizes gúnyájából mingyárt ki - vetkezett.
 A' gombából főztem; egy pár tsirke - is sült,
 Száraz gúnyát vévén az asztal mellé ült.
 Szólt: Klárám adgy ennem! mert ma még nem
 A' gombát tsirkékkel eleibe tettem. (ettem,
 A' gombából annyit evett, hogy majd meg - fúlt,
 De a' két tsirkéhez épen hozzá fe nyúlt.
 Más fél óra múlva futott az útzára,
 Ugrott, tántzolt, egész falunak láttára.
 Erre Oroszoknak mind a' két harangját;
 Fére verte, halván a' nép ezek hangját.
 Öszve futott nézte, hogy hol vólna a' tűz,
 Látván, hogy az Uram illy bolondfágot üz.
 Hogy roszszúl van dolga, mingyárt észre vettük,
 Azért - is erővel őtt haza vezettük.
 Gondoltam mingyárt, hogy bolond gombát evett,
 A' mellytül - is illyen meg - kábúltá ő lett.
 Poloskákat adtam néki pályinkába,
 Mihelyest le - nyelte, 's vóltak a' gyomrába,
 Bögött kedves Uram, valamint a' barom,
 De hányt olly vastagon gombát mint a' karom.
 Mihent a' gombáktól gyomra üressedett,
 Eszére tért, 's mingyárt meg - is tsendessedett.

Harmad nap már el-járt kötelesfégebe,
 Mint szokott bé - mene falú gyűlésébe.
 Szólt Dorkó: könnyű vólt azon nyavalyája,
 Mert meg - nem fértődtek, tüdeje és mája.
 De ezeket mostan a' rosz szem ált járta,
 Még velejének - is ezen nézés árta.
 Adgyon ked Klár - Afzfzony frissen egy nagy tálat,
 És e' mellé egy zöld hoszfzú selyem szálat.
 Patak vizet pedig, a' szolgáló hozzon,
 Futva mennyen, másutt se hol se motozzon.
 A' kupát pediglen merítettse ő tele,
 Hát fordítva jöjjön az ajtón bé vele.
 Valamit parantsolt, mind úgy el - végződött,
 A' tál, víz, selyem szál elibe tevődött.
 Nótárius mellé tette ő a' tálat,
 Kapta annak után a' zöld selyem szálat ;
 Mind a' két hüvelkjét ezzel meg - kötötte,
 Színig a' tálat - is vízzel meg - töltötte,
 Ebbe három tüzes üszköt belé vetett,
 Gyökereket - is ő ezen vízbe bé - tett.
 Sokáig a' vízre fusogva olvasott,
 Egy fejr rongyot - is ő ebbe meg - mosott,
 E' rongyot kevéssé ofztán ki - tsafarta,
 Nótárius fejét azzal bé - takarta.
 Ezeket végezvén olvasott fejére,
 Hagymászfzábúl mingyárt jöve - is eszére.
 Négy kortyot a' vízből, mondotta, nyellyen le,
 A' gyökerekből - is, négy morzsát végyen be.

Végtére e' vízzel meg-mosta ortalját,
 Füleit, és nyakát, mellyét 's gyomra táját.
 Akkor ezen szókat hangossan mondotta,
 A' ki itt jelen vólt, ki-ki jól hallotta.
 Meg-igézésedett e' víz úgy mossa el,
 Testedrül; 's Acheron mélylyébe hordja-el.
 Mint a' Szamos mossa a' ferház oldalát
 Szathmárba, és gyakran el-is hordgya falát.
 A' több vizet, mondá, öntsék kereszt útra,
 Menvén ne nézzenek semminémű kútra.
 Mert azokba a' víz mind meg-fog romlani,
 A' marhák ha iszszák, rakásra omlani.
 A' rongyot fejrül a' kezébe adta,
 Eztet betsbe tartsa, nékie meg-hadta,
 Minden új pénteken fújja orrát belé,
 Soha más szükfégre ne -is vegye elé.
 Két hüvejkérül a' felymet le-öldotta,
 Nagy erő van ebbe, nékie mondotta.
 Azért ezt mindenkor visellye nyakába,
 Hidgye nem fog esni szemek ártalmába.
 A' gyökerekbül - is ő gyakran haraphat,
 De belölök másnak egy morzsát sem adhat.
 Mert el-vesztik akkor mingyárt erejeket,
 Mivel tsak magának szentelte ezeket.
 Tsudálták minnyájan, mivel hogy fel-gyógyúlt,
 Rágása meg-szüne, nem-is vala bódúlt.
 Klárának a' szívet el-fogta az öröm,
 Szólt: Uram! már kedért fejemet nem töröm.
 Toty Dorkó az oka, hogy ked meg-maradott,
 Igaz; hogy ked mellett fokat - is fáradozott.

Szépen mind a' ketten az ő fáradtságát
 Köszönték; mutatott szorgalmatoságát.
 Maga egy új húszast nyomott a' markába,
 Klára meg bé futott a' Kamarájába.
 Egy zsák málét onnat a' szolgálójával
 Ki - vitetett, egy jó darab szalonnával.
 Szóllott: Dorkó Afzszony! ez a' ked jutalma,
 Kedvesb-is vólt nála mint egy arany alma.
 Mert ennek nem tudta vólna hafznát venni,
 Mert nem tudta vólna meg-hámozni 's enni,
 Számára két lovas szekér rendeltetett,
 Mellyre a' málével fel-is tétettetett.
 Illy pompával mene Gétzbe megint vízfza,
 Ezen bõlts 's felette tudós Pythonissa.

HATODIK PARAGRAPHUS.

Fel - gyógyúlván a' Nótárius, megint Sessiót tart, hogy a' Tóth falusi hídnál lévő Vámos Pertzegő Gergely, a' Nagy Peleskei Orosz Mester Dvorák Hritzu, és a' Komorzányi harangozó Glodány Urszul, az emberi sorsnak változásáról magok ítéletét adhassák.

A Nótáriusnak az ő egészsége,
 Mintha meg-jött vólna testének épsége,
 Úgy lázott; mert szembe külső képpen úgy tűnt,
 Betegsége még - is belső képpen nem szűnt.

Mert görnyedezve járt, gyakorta köhögött,
 Halavány vólt színe, jól lehet nem nyögött.
 Hogy fájdalma vólna, nem panaszkodott,
 Bár tréfált; de hamar meg el-andalodott.
 Nyájas vólt, ha sétált, avagy-is talpon ált,
 De ha székre le-ült, mingyárast szűnyokált.
 Nem vala, a' mint vólt, olly appetitussa,
 Ehez, vagy amához sem vala gustussa.
 A' bort-is mint eddig most már úgy nem itta,
 Komor lett, tselédjéd leg - kissebbért szidta.
 Egy meg - romlott testnek mind ezek jelei,
 A' következendő betegség elei.
 De mivel éltébe ő soha sem henyélt,
 Munkákhoz vólt szokva, munkák közt nyölt, és
 Most-is mihent magát ő jobban érzette, (élt,
 E' munkás szokását mingyárt elő vette.
 Nints - is nyugodalma egy tudós embernek,
 Mert esze, 's elméje soha sem hevernek,
 Mellyért-is más napon fessiót hirdetett,
 Minden Philosophus házához gyűjtetett.
 Őtet ők szerették, egy sem maradott - el,
 Szólt: emberek sorsát ma megint vegyük-fel.
 Most Pertzegő Gergely Uram szóllyon errül,
 Ő kegyelme után ez májd kedre kerül
 Dvorák Hritzu Uram, végre harangozó
 Glodány Urszul légyen ítéletet hozó.

A Vámosnak Pertzegő Gergelynek ítélete.

Négy Evangelista már előttem fel-ált,
 Mindenike hangos torokkal prædikált.
 Olly bõlts vólt ezeknek Evangelioma,
 Hogy ollyat mondhatna akár mellyik Koma. (*)
 Egyike azt mondá hogy tsak sár az ember,
 Jó hogy még nem mondta, hogy paszkontza
 A' másika pedig sajtólt tsillagokat, (kender.
 Nyomott - ki azokból fok féle mustokat,
 Mellyeket nevezett ő influxussoknak,
 'S volnának okai a' változásoknak.
 Tán azon tsillagnak bor vala fluxussa,
 Mellynek a' testébe folyt-bé influxussa.
 Mert józan elmével soha így nem szólna,
 Azon influxustúl ha részeg nem vólna.
 A' harmadik mondott szép tudákosfágot,
 Nem tudom hol vette azon okosfágot.
 Mivel orgonának ő az embert teszi,
 Hang változásából változását veszi.
 Van ugyan hang; a' melly az embertül mégyen,
 Dohos az; de mi az? ki-mondani szégyen.
 Ezt az orgonyista könnyen el - nyerheti,
 Mivel orgonáját majd más - is verheti.

(*) Régenten a' bolondokat, főképpen az udvari bolondokat komáknak nevezték, azért itten e' szón, komma, bolondot kell érteni.

A' negyedik örli az embert malomba,
 Nem de nem ennek - is feje bolond gomba.
 Hogy ha önnön eszét jobban meg-nem örli,
 Jobb tudósak közül a' nevét ki-törli.
 E' tsak korpát öröl, korpa az esze - is,
 Molnár marad, mivel korpa beszédgye - is.
 Ezek után egy nagy Poéta fel - ála,
 Parnassus hegyérül e' közinkbe szála.
 Elő hozá számát mind az Isteneknek,
 Társaságába van ő az Cyclopeknek.
 Ezekkel kochollya a' természeteket,
 Hogy ha egyszer jól meg-nádolta ezeket,
 Minden embernek ad ő egy természetet,
 De magának hagyta a' meg-bódúlt eszet.
 Nem jól verte aztat Vulcánus fejébe,
 Tsak ostoba kováts marad életébe.
 Én ezen dologról máskép gondolkodom,
 Olly hitványságokkal nem bolondoskodom.
 Hanem embereknek sorsát én így fejtem,
 És Socrates után szavaimat ejtem.
 Mihent az özönnek le - húltak habjai,
 Földtül el - nyelettek öldöklő árjai ;
 Minden állat mingyárt kezdett párosodni,
 A' maga nemével ; és úgy szaporodni.
 Noéról, 's párjáról az emberi nemzet
 Kezdett, fokasodni, mellyt e' kettő nemzett.
 Maradékát nagyon meg-szaporította,
 De Regementekre mingyárt nem osztotta.
 Noé ellen azért ők fel - is indultak,
 Nagyön el-tenyészvén mérgelődtek dúltak.

Mert szaporodtak már milliadesekre,
 Es semmit sem adott Noé élésekre.
 Azért-is ellene ők pártot ütöttek,
 És bárkája ellen ágyúkat fütöttek.
 Meg-íjedett Noé, Olympusba futott,
 Mihent Jupiternek kastélyába jutott;
 Panaszt tett ellenek, hogy fegyverre költek,
 Kerekes puskákkal bárkájára löttek.
 Meg-halgatta Noét, Jupiter és szánta,
 Hogy így bánik vele maradékja, bánta.
 Szólt hozzá Jupiter: várd-meg! hogy mit tesznek,
 Ha békét nem hagynak, meg-lád szurkot esznek.
 Meg-szüntek ők ugyan már a' bárkát lőni.
 De gyomrokba harag még sem szünt-meg főni.
 Meg-nem nyugszanak ők, fel-tették magokba,
 Miglen nem kerítik Noét hálójokba,
 De az Olympusba ők fel-nem mehettek,
 Mivel szárnyok nem vólt, fel-nem repülhettek.
 Azért-is vakmerőn nyúltak dőlősféghez,
 Hozzá fogván egy nagy Torony építéshez.
 A' mellynek közepe a' leg-főbb felleget
 Fel-múlná, és érné teteje az eget.
 Egy tsiga garádits ebbe fogna lenni,
 A' mellyen ágyúkkal oda fognak menni.
 A' hol-is majd Noét fogják ostromlani;
 Ha le-fognak egyszer a' bástyák omlani,
 Akkor kéntelen lesz tőlök pardont kérni,
 Így dolgok ohajtott véget - is fog érni.
 Már nyóltzadik eget a' toronynak hegye
 Érte ; magash-is vólt, mint Badaton hegye.

Jupiter tetejét nevetve szemlélte,
 Annak meg-rontását most leg-jobbnak vélte.
 Szólt Noéhoz: nézd most! őket meg-tréfálok,
 Mert egész munkájok előttem csak álom.
 Mingyárt - is parantsolt mind a' négy szeleknek,
 Tudván őket lenni könnyű legényeknek;
 Hogy ōk a' levegőt leg-ottan fodrozzák,
 És még a' földet-is rendülésre hozzák.
 Fellegeket hajtsák sűrű setétséggel,
 Zúgjanak Tengerek habjai kétséggel.
 Világ négy részérül mingyárt-is a' szelek
 Meg-indultak, és a' fellegek-is velek.
 Kegyes volt Zephirus, keményebb volt Notus,
 Irgalmatlanabb volt ezeknél Eolus,
 Mint Tyrannus úgy bánt mindennel Boreás
 Merre ment; ő tőle lett kegyetlen romlás.
 Ezek közt a' hideg, tűz, öfzve akadtak,
 Dörgésre, villámra egymás közt fakadtak.
 Húllott Jupiternek fűrően menyköve,
 Ütődött azoktól a' toronynak köve.
 Ennek a' kakassát az első le-tsapta,
 Estébe hirtelen Boreás fel-kapta;
 A' levegő Égbe forgatta vetette,
 Végtere a' jeges tengerbe temette.
 Mély fundamentomit a' szelek meg-rázták,
 Garábitsait-is a' mellyeket mászták,
 Az oldalaival halomra döntötték,
 Noéra vett mérget magokra öntötték.
 Nem volt még ez elég, hanem még egy széllel
 Termélfzeteket - is fúvattatta széjjel,

Mindenik szájába más nyelv - is fuvatott,
 Egyik a' másikkal már nem - is szólhatott.
 Álmélkodva nézték, hogy a' torony le - dült,
 Mellyért - is testekbe egész Vérek meg - hült.
 De mindenek felett a' nagy menydörgéstül,
 A' fok Villámlástól, fok menykő ütéstül,
 Kikilátta, hogy már mindenik úgy szalad,
 Mint az ellenfégtül meg-verettetett had.
 Látták - is jutottak már végső romlásra,
 Nem tanátskozhadtak, néztek tsak egymásra,
 Mert egymásnak nyelvét most már nem érthették,
 Azért dolgokat - is tréfára nem vették.
 Hanem a' Világnak mind a' négy részére,
 Futottak, mint a' ki nem juthatt elzére.
 Mivel űk még eddig vóltak Asiába,
 Meg-maradtak fokban fok tartományába.
 Melly Világ részének Afrika a' neve,
 Bár a' Napnak vagyon ott leg-nagyobb heve,
 De még-is abba - is fokban bé - menének,
 A' nap sütésétől meg - feketedének.
 Kik ki-téve így nem vóltak nap hevének,
 Bőr szín vala színek ilyenek testének.
 Majd minnyájan azok fejérek maradtak,
 Zóna Torridától kik mészze haladtak.
 Azon részébe - is fok falka nép ment el.
 A' mellyet Columbus keletvén talált-fel,
 Ez Amerikának meg-kereszteltetett,
 Mivel találmánnya által bővítettett.
 A' Tigrisseknél-is itt fenébbek lettek,
 Mivel nem tsak makkot, ember húst-is ettek.

Sok negyedik részét vette a' nyakába,
 Bé-jöttek hol lakunk most Európába.
 Bár leg-kissebb, még-is van sok tartománnya,
 Mellyeket bőven ér Isten adománnya.
 Sokkal később jött ebbe bé Nemzetünk,
 Ámbár Asiai velek eredetünk.

Pannónia vólt ez, a' mellyt mi most bírjuk,
 És Magyar Országnak ma a' nevét írjuk.
 A' többi Népekkel mint ők úgy változtunk,
 És tán minnyájoknál többet hadakoztunk.

Mikor hát Jupiter a' tornyot le-rontá,
 A' természetet - is benne ő el-rontá.

Különös nyelvet - is mindeniknek adott,
 Első állapotba fenkit meg-nem hagyott.

Ez oka, embernek forsa hogy változik,
 Ne vélye Noéval többé barátkozik.

Már ebbe magunkon soha se segítünk,

Sőt még most - is gyakran olly tornyot építünk.

Glodány Urszul, Oláh lévén a' magyar nyelvet jól értette, de abba gyakortása nem lévén folyvást nem beszélhetett, azért - is meg-egyezett ítéletében a' NagyPéleskei Mesterrel Dvorák Hritzuval, a' ki - is mind ket-tőjök ítéletét imígyen adgya elő.

Hazánk nagy Böltsei, 's Philosophusai!
 Aristotelesnek, Plátónak társai!
 Tik, kik ismértek természet erejét,
 Leg-kissebb dolgoknak tudgyátok velejét.
 Ál't hat ti eszetek a' fő Planétákon,
 És azokkal forog azon karikákon,
 Mellyeken forognak ezen Égi jegyek,
 Nem szükség rólatok hogy én fok szót tegyek.
 Tudgyátok! szárazság mikor vagyon nyárba,
 Hogy akkor egy szekér sem 'akad a' fárba.
 Ha pedig történik, hogy lots, pots nagy vagyon,
 Koránt sem zörög úgy mind zörög a' fagyon.
 Tudgyátok! hogy télbe az erdők nem zöldek,
 'S ha a' hó térdig ér, fejérek a' földek.
 Tudgyátok! meleg van, ha a' nap forrón sütt,
 És hány óra légyen, hálván hogy mennyit ütt.
 Hogy nem fejtetnek Ménnyló, bika, bak, 's kos,
 Ki ezeket tudgya, ki mondgya? nem okos.
 E' tudományokkal tik pediglen bírtok,
 Meteumokról - is olyan böltsen írtok;

Hogy bár mellyiteknek esze Thermometrum
 Lehet, 's falon függet, úgy mint Barometrum.
 Hallám tsillagokról mint dissertáltatok,
 És ki - folyásokról miket nem mondtatok.
 A' természetet ti garadra öntétek,
 Mászor pöröly alá ülöre tettétek.
 Cyclopsekkal azon ki - kalapáltatok,
 Rozsdájába lenni, 's veszni nem hagyátok.
 Látom változását hogy jól esméritek,
 Tsillagok ki - folytát itzével méritek.
 Tudom én - is, 's velem Úrszuly harangozó,
 Ember természete hogy nagyon változó.
 Én veletek ebbe éppen újjat húzni
 Nem akarok: nem jó csak egy bakot nyúzni.
 Minden Túdósnak van önnön idæája,
 Melly mellett másképpen jön - ki systémája.
 Philosophusok közt eztet tapasztallyuk,
 Ha systémájokat szemesen fontollyuk.
 Homerusnak szeme ollykor szunnyadozott,
 Násó Corinnával mikor mulatozott,
 Themistocles midőn a' tanátsot bírta,
 Akkor Aristides ön nevét fel - írta
 Egy parafztnak az ő fa héj táblájára, (*)
 Csak hogy lehesen ő hazája hasznára.

(*) Themistocles, és Aristides két Görög Tudósok, és nagy emberek voltak. Az első ékes beszédű vala, de két színtű, a' másika pedig hazáját szerető, és egyenes szívű vala, amaz a' népet maga részire hódította,

Örömet el - mene számkivetésére,
 Tudván rá szorúlnak még a' személyére.
 Socrates a' mérget víg kedvel meg - itta, (*)
 Szökött Polycertes, 's a' tanátsot szidta.
 Igaz hát, hogy minden Böltsnek Idæája,
 Másétül külömböz, szint' úgy systemája.
 Tik-is eztet, vagy-is meg amazt mondgyátok,
 Dolog végső súllyát még-is rám hadgyátok.
 Hozzá látok tehát én-is e' dolgokhoz,
 De a' tiéteknél különösb okokhoz.
 Meg - sem - is egyezek ítéletetekkel,
 Hanem fogok élni más fel - tételekkel.
 Ne tsudálljatok! mert Universitásba
 Másba jártatok ti; én-is megint másba.

E 2

totta, e' pedig számkivetésre ítéltetett. A' vokfok egy táblára íratattak; egy paraszt nem tudván írni, és ötet nem esmérven kérte, hogy nevét írja táblájára. Aristides kérdezte, hogy mi vétett volna nékie azon ember, a' paraszt felelt, hogy semmit sem, de el - únta volna, hogy ki - ki ötet igaznak nevezi, alája - is írta ő maga nevét, el - is ment számkivetésbe, de csak hamar a' Görögök veszedelembé esvén, viszfza hívták ötet, és foka - is segített rajtok viszfza - jövetelével.

(*) Socrates háládatlan hazájától mérge meg - ivásra ítéltetvén, foka javoslották nékie az el - szökést, de eztet alacsony szívűségnek tartván, hogy hazájának romlását ne lássa, minden úndorodás nélkül aztat meg - itta, és meg - is holt. Polycertes - is erre ítéltetett, de ő inkább el - szökött, mint sem mérge által vesztette volna el magát.

Philosophiámat hallottam Munkátson,
 Baccalaureusá tétettem Gulyátson,
 Glodány Urszuly pedig Kabalapatakán
 Tanúlt: tudgya Bixárd és egész Komorzán.
 Három esztendeig verte ott a' Tokát, (*)
 Míg reája adták a' fetét kék dókát.
 Azért-is a' mit mi egymás közt végezünk,
 Azt mind egy formába önti mi két kezünk.
 Nints hazánk nyelvében néki gyakorlása,
 Mellyért-is nyelvünknek nints nála folyása,
 És Komorzánba-is másképpen nem beszél,
 Hanem vagy Frantzia vagy olá szókkal él.
 Ő a' Túdósoknak igaz nem a' java,
 De némellykor még-is meg-álhatt a' szava.
 Főkép a' máléről a' mikor dísertál,
 Már akkor Socrates, Plátó-is hátráb ál.
 Tehát Túdós Urak, most én-is fel-álok.
 És kettőnk fejébe ekép' perorálok.
 Pertzegő Gergely Úr Theologussá lett,
 Mert a' Bibliából ő fokat beszéltett.
 A' víz özönt, 's Tornyot szépen elő-hozta,
 Ember változását mondta ez okozta.

(*) Az oláhok, egy négy újnyi hársfa deszkát, egy akasztó fa formájú alkotmányra fel-szokták két szíjatskákra függeszteni, melly deszkát fa kötissal veri a' harangozó, a' midőn más nap ünnepek vagyon, és ezen deszkának hangja hirdeti ki az ünnepet, ezen deszkát nevezik ők Tókának.

De Noét, 's Jupitert ebbe mért keverte,
 Hogy ez Mennykövivel a' tornyot le - verte,
 Nem tudom, mert ha illy mélyen gondolkodik,
 Nagy eszelőfégtül még meg - bódorodik.
 A' Poésist látom érti ő kegyelme,
 Nem tsudállom ; mivel egy Vámos nagy elme,
 Hanem azt tsudállom, hogy azon négy szelek,
 Mellyektül hajtattak a' terhes fellegek,
 Ki nem fújták eszét, bonfordi fejébül,
 És Jupiter ökröt nem formált képébül.
 Mivel ő maga - is egyszer bikává vált,
 Mikor Olympusból egy lyányért földre szált.
 Velem ezt Jupiter nem akarta tenni,
 Mivel őtt' ökörnek úgy - is tudta lenni.
 Katzagnom kell nékem Theológiáját,
 És e' mellé firtzelt Mythológiáját.
 Mivel ő, a' Bárkát ágyúkkal löveti,
 A' tornyot pediglen mennykökkel ütteti ;
 Mond ő mond valamit, de épen nem sokat,
 Elő adgya annál lett változásokat.
 Igaz ! sok nyelv által hogy meg - zavartattak,
 Mert edgyütt mind eddig ők már nem szólhattak,
 Igaz ! sok részekre oszlottak egymástól,
 Minden rész el - horta magát fátorfástól.
 De bár orrok alá törtek itten borsot,
 Még - is ezen oszolás az emberi sorsot
 Meg - nem változtatta, sem a' természetet,
 Nem - is vettek ebbe ők el - enyészetet.

Mert hogy Afrikába sok meg - feketedett,
 Sok mint Tímár bőre úgy meg - színesedett.
 Az ő természetek azért nem változott,
 Tsak kül' képpen illy színt a' nap rájuk hozott,
 Ez tsak annyi, mint ki ma jár zöld ruhába,
 Holnapra virradván öltözik fárgába.
 Külső képpen tehát e' két szín egy testet
 Takart : belsőképpen két testet nem festett.
 Tudgya maga-is azt, hogy ki ma Napszámos,
 Ezen érdeméért nem lesz hólnap Vámos.
 Hogy a' vas fejszének vasból van a' foka,
 Mivel egészzen vas nintsen egyéb boka.
 De ember mint ember, hogy még - is változik,
 Egy dologba míg áll, másba meg habozik.
 Okának kell lenni, van - is valósággal,
 Ki - is tészem okát itten igazsággal.
 Annyi sok Népeknek az ő vándorlását,
 Világ négy részinek tőlök meg - szállását,
 Ki - tette Pertzegő, de azt ki nem tette,
 Hogy azon részeknek mi gyümölcset ette.
 Holott minden ember, magát mint táplállya,
 Változást attól, nem mástól talállya.
 Tapasztalljuk eztet valamint barmokba,
 Úgy szintén halakba, 's szárnyas állatokba,
 Sertés maktól hízik, Tsuka azt nem eszi,
 A' Fetske élelmét bogaraktól veszi.
 A' Méhetske mézet keres, a' Pók mérget,
 Túr földet Vakandok, hogy kaphasson férget.
 A' varjú a' dögöt leg - inkább szereti,
 A' Galamb útállya, és aztat meg - veti.

Mind ezen négy lábú, 's szárnyas állatoknak,
 Tsúfzó, mászó és több illy Insectumoknak,
 Mivel hogy különös az ő táplálások,
 Külön természetek, külön változások.
 Az Oroszlány szaggarat ront más állatokat,
 Fallya az általa fen kontzolt tagokat.
 E' táplálás által leszzen olyan fene,
 Hogy a' többi vadak nem mennek ellene.
 Ama mérges Tigris a' véreket szopja,
 Farkas a' juhohat és lúdakat lopja.
 Illy ragadománnyal táplálván magokat,
 Mért válnak fenékké, látni az okokat.
 Szint' így az emberek ezt vagy amazt esznek,
 Természetekbe-is változókká lesznek.
 Amerikát lakják ma-is vad emberek,
 Kiket el-választanak egymástól tengerek.
 Szelíd emberektől szaladnak, és félnek.
 De ha meg-foghattyák, a' husával élnek,
 Valameddig ilyen az ő táplálások,
 Vadfágba maradnak, nem lesz más szokások.
 A' Tatár ló húst ész, 's ifszá annak tejét,
 Nem hasonlít hozzánk, tsak nézni kell fejét.
 Nagy a' tsonttya, ki áll a' két pofájának,
 Mint ki szokott álui Stájerek lovának.
 A' Török juh, 's herbéts hússal szokott élni,
 Kezével szaggaratni nem késsel metélni.
 Mint a' juhnek olyan nagyok-is szemei,
 És majd minnyájának gömbölyük képei.

Szálasak, posgások, és deli természetük,

Hanem duzzat, kevély, búja természetük.

A' Frantzia Ragút, és Sapon szereti, (*)

Burgundert, Sampanyert pohárba tölteti,
Ha nints mit ennie, vagy Kanapére dül,

Vagy a' fogát vájja, tántzol, ugrik, fütyül.
Az Olafz meg - eszi főzött Menesztráját, (**)

Vegyíti Pármai fajtal rizskását,
Olajos saláta leg - kedvesbb étele,

Azért - is a' gyomra ritkán vagyon tele.
Mert terhelt gyomorral ő fel - nem mehetne
Theatromra, és ott nem énekelhetne.

Melly nem táplálhattya így maga életét,
Városról Városra vezet majmot, 's medvét.

Vagy eger fogókkal be - jár sok országot,
Tsallya a' mint lehet az egész Világot.

Az Anglus Roszbövöt eszik országába, (***)

De ha tengerre kell, 's bé - üll hajójába,
Bé - főzött hús mellett, el - felejtí bújját,

Pontsal zsenéverrel enyhíti szomjúját. (****)

(*) Ragú bé - tsinált meleg ételt, Sapon pedig kappant téizen.

(**) Az édes káposztát, vagy - is kél káposztát meg - főzi az Olafz, gesztenyével rá ránt, vagy írós vajjal, vagy - is igen friss olajjal, és ez a' Menestra.

(***) Az Anglusok 16, 24 font marha húst - is egy darabba meg - sütnék, de készítését nem olvastam, ezen ételt nevezik ők Roszbövnék.

(****) Ugyan ők meleg vízbe Rakot az az Rizskása égett bori öntenek, és még abba sok Czitronokat - is fatsarnak.

Holandus fajtal - él iszik herba tejet,

Ezen ital ritkán szédíti a' fejet.

Ha pedig az éhség a' gyomrát ki - tollyá,

Kertyébe a' fok szép virágját szagollyá.

A' Lengyel az édest, és Barastyot szereti, (*)

Hultajfszki Bigossát gyomrába temeti.

Isznak a' Nagygyai leg - jobb Tokai bort,

Láthatni - is rajtok vágott pofát, és ort.

A' szegénnye pedig élődik Hritskával, (**)

Méh ferrel a' torkát mossá 's horilkával.

A' Moszkák kemények, esznek olly étkeket,

A' mellyek meg - ölnék a' más nemzeteket.

Gyomrok mint strutz gyomra tán vasat - is emész,

Betegséget benne semmi sem - is tenyészt.

Félen főtt vagy nyers hús, nem tesz bélekbe kárt,

Nékik a' leg - erősb, egett bor, Rak sem árt.

E s

nak, a' héjokkal pedig nádméz darabot dörgölnek, és mi or a' nádméz meg - fargodik a' nadméztől le - reszelik azon meleg vízbe, és úgy iszik melegen. Ez a' Ponts. Jó itai, melegíti a' gyomrot, néha a' főt - is.

(*) A' Lengyelek minden féle sültet öfzve vagdálnak, és még ezekhez egy darab marha húst és szalonnát, velős tsontot - is tesznek, mind ezeket Czéklának levébe meg - főzik, és tejfellel fel - eresztik. Ez a' Barts, finom jó ízű étel. Bigos Hultajfszki az, a' mellyet hazánkba hajdú káposztának neveznek.

(**) Hritska Tatárka kása, avagy hajdina.

Valamelly változást érezvén magokba,
 Keményen izzadnak, fűjtött Lazsnyéjokba. (*)
 Innét ki-szaladván jég alatt ferednek,
 Azért meg-nem hálnak, meg-sem merevednek.
 Sött ők jobban lesznek, mert ez a' Curájok,
 Kevés költség esik patikába rájuk.
 Sok féle Németh van, az ételekben - is
 Külömböznek, színt úgy természetekben - is.
 Rajna mellett lakók, 's az Austriacusok,
 Stájerek, Karnerek, és a' Bavarusok.
 Jól isznak, jól esznek, de még - is gyenge nép,
 Országából ki-megy, már olyan mint fa kép.
 Szalonát, díszno húst éven betegszenek,
 Diffenteriába leg-inkább fekszenek.
 Dinnyétül, gyümölstől hideglelést nyernek,
 Mint a' tavaszi légy ágyba úgy hevernek.
 És kis erős bortúl mingyárt hagymázt kapnak,
 Már akkor dolga van veleek tsák a' Papnak.
 Tisztíttják véreket olykor zöld hékával,
 Sült Snepfnek bélébül szivárgott vajával. (**)

(*) Lazsnye száraz fürdő hely, a' Moszkáknál. Bé-fűtetnek ők keményen egy nagy szobát, az ablakokat pokróczokkal bé-vonattyák, hogy ferét legyen, és abba padokon mezítelen izzadnak, a' mellyből eleget izzadván, ki-futnak télbe a' jég alá, nyárba pedig a' leg-hidegebb vízbe fürödni.

(**) A' Snepf hófészú orrú madarat némelly részín hazánknak szalonkának nevezik, de helyesebb neve szalonk.

A' Saxók, 's Burgusok élnek tsak putterrel,
 A' Svábok hasokat meg - töltik krumpérrel.
 Ha egy pohár snapfzot olykor fel-tsaphatnak, (*)
 Azt tartják, ezeknél jobbat nem kaphatnak.
 Az Oláh gyomrába tsak a' málét gyűri,
 Ezzel az Orosz - is éhfégét el - tűri.
 Ihatván a' mellett ki - ki horilkáját,
 Vígán énekei már Allelujáját.
 A' Rátz babot eszik etzettel olajjal,
 Mivel fok a' bőjttye ritkán eszik vajjal.
 Zab kenyeret eszik a' Tóth, és tatarkát,
 Könnyű ettől, ált - is szöki a' Csősz árkát.
 Ha tántzba fel - ugrik, feje ház padlását
 Veri, és más nemzet nem mutathat mássát.
 A' Magyar szalonnás káposzta táplállya,
 Hogy ő bort ne igyon, soha meg - nem állya.
 Gyakorta szalonnát nyársatskán - is forgat,
 Szép búza kenyérre ő abból zsírt tsorgat.
 A' ki pök, 's útállya, mikor ő azt fűti,
 Az ollyannak orrát ő hamar fel - üti.
 Eszik szép tehén húst, bosport, káoszás levet,
 Misellit, Austrigát éven mások, nevet.
 Asztalánál láttya kit kit ő kedvesen,
 Aszszú szőlő borral kínállya szívesen.

(*) Snapfz nem egyéb, hanem pályinka. Hanem fellyebb
 el - felejtettem meg - jegyzeni mit tégyen a' zsené-
 ver, azért - is itten tézsem ki. Ez Rozolis, a' melly
 leg - inkább Genevába égettetik, melly nevéből - is ki-
 tetzik; ez leg - inkább, a' mind mondják, emberek
 ganéjából égettetik.

Ha ki kéri tőle, ingét - is le - veti,

De ha ki bele kap hamar el - temeti.

A' zsidó felette szíveti a' halat,

Szájába a' hízott lúd - is kedves falat.

Ételét készíti fok veres hagymával,

Mivel mind e' mellett bánik malátával,

Mint a' dög olly bűdös, és leg - inkább rühes,

Mert a' fok motsoktól egész teste nyüves.

A' Czigány nemzetet három rangra osztom,

Qualitásaiktól őket meg - nem fosztom.

Első rang illeti a' Musikásokat,

Másodikba tézsem én a' kovátsokat,

A' falakját pedig a' harmadikába,

Ki - tézsem minden rang mit foglal magába,
Musikások bírnak Uri természettel,

Táplállyák magokat hasonló étkekkel.

Mert a' Nagy Uraknak az ő Kastélyokba,

Van részek Portákba, és pastétomokba.

Meg - kell ennek lenni, mert ők erre vágnak,

Még a' jó bornak - is, és Paplanos ágynak.

Ha így nem tartatnak, fognak szűnyokálni,

És tsak imígy amúgy, 's tél túl musikálni.

Látták Urak dolgok miként kormányozzák,

Azért ezek őket fokakba majmozzák.

Szeretik leg - inkább a' tzipra ruhákat,

A' veres nadrágot, és farga tzizsmákat.

Azért - is aranyos ezüstös gúnyájok,

Leg - inkább a' veres köntös illik rájuk.

Angliai posztót mást nem - is viselnek,

Hanem nagy örömmel már akkor bé - telnek.

Vert ezüstbűl ha nagy gombok vannak azon,
 Jól - is tefzik eztet, mert van ebbe hafzon.
 Nyufzt, róka torkoknak kell a' prémnek lenni,
 Szégyenlnék Urakhoz bárány prémmel menni.
 Mondgyák, hogy a' fzőr öv dörgöli testeket,
 Azért - is viselnek mind felyem öveket.
 Az ingek vékony gyólt, tátzlis a' két újja,
 Vagy - is szép tsipkétől mind a' kettő hűja.
 Vendéget mulattyák nem tsak musikával,
 De befzedgyekkel - is, 's fok nyájas tréfával.
 Kik kovátsok köztök, már ezek kormosok,
 Nem - is olyan tifták, nem olyan nyájasok.
 Szálni szoktak ezek a' faluk végére,
 Mert ott fátort verhet a' páston kedvére.
 A' szép fzínes köntöst ezek - is fzeretik,
 De könnyen mint azok meg-nem szerezhetik.
 Mert Gavaléroktól azok fokat nyernek,
 Míg ezek kochoknál létz szegeket vernek.
 De veres nadrágra bár a' viselt létzen,
 'S kopott zöld kalpagra még-is tsak fziert téfzen.
 Tsizsmája fem fárga, fem veres, olly avit,
 Lábán vagyon, mikor vásárra lovat vit.
 Akar melly gatsibát ugrani farkallya,
 A' tsere berében Apját - is meg-tsallya.
 Parafztok ezeknek jó hafznokat veszik,
 Mert a' vas munkákat nékik óltfón tefzik,
 Élnek ezek télbe hússal fzalonnával,
 De fzent György nap után már tsak labodával.
 Termétfzettől ök nem fzagollyák a' kendert,
 Mert kender kötéllel kötik - fel az embert.

Kapállást, kaszállást, felette útállya,
 Ha hozzá fog, közvény a' derekát állya.
 Szép veres pamuttal ki - vart lepedőbe
 Járnak Afzszonyaik akár melly időbe.
 Etsettel bordákkal keresnek kenyeret,
 Ollykor varázsolnak nézvén fok tenyeret.
 Árúlgatnak sokszor ezek gombos tőket,
 Spanyol viazba mártják-bé a' főket.
 Leg - kisebb mulatfág nintsen már ezekkel,
 Sőt kit kit úntatnak fok kéréseikkel.
 A' harmadik rangba lévő tsúf Tzigányok,
 Allig van ember kép rajtok, olly otsmányok.
 Nints fátorok, házok, lakások a' berek,
 Eszik a' dögöket mint a' vad emberek.
 A' nyár fákból vágnak kanált, tekenőket,
 E' szegény mesterfég táplállya tsak őket.
 Sok közülök tyúkot, 's ludat ha nem lopna,
 Éhfégtől az álla felette fel - kopna.
 Egy pokrótz gunyájok mint télbe mint nyárba,
 Gunyhót épít, hogy ne heverjen a' fárba.
 Ezeket követik az oláh Tzigányok,
 Ezek - is, mint azok szint ollyan hitványok.
 Lakatokat, fúrót, zablákat tsinálnak,
 Dorombokat Lyányok számára munkálnak.
 Nagy tolvajok; azért minden - is útállya,
 És ezek serege a' farat nem állya.
 Mint az Orbán lelke fel, 's alá mindég jár,
 Hol mit lophason - el, egyedül arra vár.
 De mondhatom még-is, hogy a' Tóth Tzigányok
 Leg-fertelmesebbek, leg-nagyobb Zsiványok.

Nyárba az árkokba laknak a' nap fényen,
 Füg körültek a' dög karón és fővényen.
 Helyfégekből pénzért a' dögöt ki-húzzák,
 És vendégfégekre azokat meg-nyúzzák.
 Télbe falú végén ha vagyon puszta ház,
 Húsz harmintz - is abba egy csoportba bé-más.
 Ki-ki ált láthattya, hogy ottan úgy élnek
 Mint barmok; míg vége nints a' fagyos télnek.
 A' tavasz érkezvén ōk onnat ki-másznak,
 Örülnek, hogy vége van a' téli gyászoknak.
 Ki-mennek már akkor dögök portájára,
 Hurtzollyák azokat már az új tanyára.
 Akkor van ō nékik leg-jobb aratások,
 Mikor marháknak van dőge, 's el-hullások.
 Akkor a' meg-döglött tagokat kapdossák,
 Azok patzallyait a' tőtsékba mossák.
 A' Huntslógert - is ōk láttam segítették,
 Vele a' dögöket a' Városból vitték.
 A' Tzigány nemzetnek egész méltóságát,
 Le-szálíttják ezek, 's rontják bóldogfágát.
 Imé bölts Uraim! a' sok nemzetekről,
 Már bőven szóllottam azoknak étkekről.
 A' mellyek ō benne okoznak változást,
 Mert a' vért formállják, mellyek a' bé-folyást.
 Teszik a' testekbe; e' pedig azt teszi,
 A' mint vérnek hevét, vagy meg-hűltét veszi.
 A' mákos tsíkoktól edgyike lesz álmos,
 Ennek társa meg rest, mert étele bálmos,
 E' sertés húst evett, bort ivott rá, heves;
 Amannak a' gyomra halaktól lett eves.

Le-ült a' kutzikba, pettyed, és kutzorog,
 Más meg a' gombátúl, tántzol, ugrik, 's forog.
 Étkek változtatták az emberi forsot,
 Ezek tesznek túnyát, vagy igen - is gyorsot.
 Kik leg-jobban esznek, lesznek mind Monarchák,
 Pápák-is így esznek, és a' Patriárchák.
 Hertzegek Magnások így koránt sem élnek,
 De hogyan nem Monarchák éhségtől nem félnek.
 Már ki-tettem fellyebb, hogy mint élnek mások,
 Ételektől esik minő változások.
 Nem ok a' tsillagok, nem kováts műhelye,
 Bölts Philosophusnál nints ezeknek helye.
 Mellesleg kis oka a' Clima - is léfzen,
 De eledel nélkül a' sem fokot téfzen.
 Mert éllyen valaki bár melly Clima alatt,
 Ne jöjjön szájába semminémű falat,
 Olly ember nem fokot fog ugyan változni,
 Mert örök Climába, fog bé-masérozni.
 Azért e' dologba többé nem fáradok,
 Ezen Sententiám mellett meg - maradok.

HETEDIK PARAGRAPHUS.

*Az emberi forsnek változásáról önnön maga a'
Nagy Peleskei Nótárius maga ítéletét adgya.*

Nagy Férfiak! Hazánk' Philosophusai,
Universitások' érdemes tagjai!
Én kegyelmeteknek mély ítéleteit,
Thésimre adott bölts feleleteit
Figyelmetesféggel, mint illik, hallottam,
Azoknak mivóltát fejembe tartottam.
Tudom, várják az én ítéletemet - is,
És meg - határozott végezésemet - is.
Ki-adom! de kérem, olyan figyelemmel
Legyenek arántam, vóltam én a' mellyel.
Én kegyelmeteknek böltselkedéseit,
Egymás között történt vetélkedéseit,
Nem hogy meg - tázólnám nem-is critizálom,
Mivel ostobáknak azokat találom.
Egy mondgya, az ember fárból teremtetett,
Változások alá azért vettettetett.
Úgy mint példát: tsuprot, tálat, adgya elő,
Véli, a' Világot hogy meg - vakíttya ő.
A' más tsillagoknak az ő ki - folyását
Emberekre önti, 's azok változását.
Vakmerően ennek ő tulajdoní ttya,
Csizsmája szarába az eszét hagyíttya.

Az embernek forsát a' malomba vífzi

Harmadik! tán hogy Rozs, vagy árpa azt hífzi.
Jobbat tselekedne ő fokkal azomba,

Ha meg-öröltetné eszét e' malomba.
Negyedik vetette aztat kochojába,

Hogy meg-tüzesedik, bízik fujjójába.
Ez meg-is lett, veté abból ülőjére,

Változását bízván verő pöröllyére.
Mint lidértz farkának húl tüze szikrája,

Ennek - is úgy repült tüzesült rozsdája.
De semmi változás reá nem áradott,

E' Philosophus - is tsak kováts maradott.
Az ötödik mondgya: az étkek evése,

Ezeknek kövérebb soványabb főzése,
Az emberek forsát, 's nem más változtattya,

Kit Tronusra, kit meg fa székre szálattya.
Mondgya; ki tziberét, és galuskát eszik,

Az ollyt' Tanátsossá, 's nagy rangba nem teszik.
De illy bőlts mondásán minden ember nevet,

Tán kevés jó ételt tsak kevertet evett.
Meg - vallom, tartottam eddig Tudósoknak

Kegyelmeteket én, 's Philosophusoknak,
De látom edgyike Fazekas, más Mólnár,

Amaz Astronomus, ki tsillagok közt jár.
Műhelyébe pedig a' negyedik kováts,

Ötödik konyhába rántást pörgöl szakáts.
Javaslom-is üzzék magok mesteriségét,

Ki ki fogja venni abból nyereségét.
Mert annyit értenek illyen mély kérdéshez,

Mint Várasai hajdú a' harang öntéshez.

Ne- is mennyen varga tovább a' kaptánál,
 Maradgyanak tehát magok munkájánál.
 Magam fejtem hát meg, ki- tett Thésessemet,
 Hogy jól meg- érthessék azon kérdésemet.
 Tudgyuk: az Úr Isten minden állatokat
 Alkotta; fok nemre fel- osztá azokat.
 Nem lehet hatalmát eléggé tsudálni,
 Hogy annyi féle azokat formálni
 Méltoztatta, adott érzékenységeket
 Azoknak; különös fok természeteket.
 Mellyeknek ösztöne tulajdonfágaik,
 A' szerént mozganak, folynak- is dolgaik.
 Mellyért- is oktalan állatok nem mások,
 Mert tsak az ösztöntül esik munkállások.
 Istennek hatalmát mi meg- nem foghattuk,
 De mindenek felett abba tsudálhattuk.
 Ingyen kegyelmébül hogy minket teremtet,
 'S velünk emberekkel olly különös jót tett.
 Hogy bennünket formált maga szent képére,
 Érdemünk nem lévén e' nagy kegyelmére.
 'S hogy még szebbek legyünk, halhatatlan lelket
 Teremtett testünkbe, 's halhatatlanná tett.
 Tsak azért; hogy ha e' világi éltünket
 El- végzük, juttassa magához lelkünket.
 De ki mondgya- meg ezt; hogy mért tselekedte,
 Mivel erre fenki nem kényszeríthette.
 Nem más, hanem hozzánk való nagy szeretet,
 Nagyobb dolgot ebbe nekünk nem tehetett.

E' külömböztett - meg minket a' barmoktól,
 És annyi oktalan számos állatoktól.
 Mi a' lélek által mindeneket teszünk,
 Tsak általa mozgunk, általa van eszünk,
 E' nógat bennünket a' jó tétélekre,
 Vezérlő kalaúz a' jó erköltsökre.
 Itten adgya elő már magát kérdésem,
 Most lészzen szükséges az én meg-fejtésem.
 Mivel ezen lélek okos tökéletes,
 Olyan dolgot kíván, a' melly tiszteletes.
 Ő óltya fejünkbe éfzt, és böltsesféget,
 Jóknak végzésére ád ő tehetféget.
 Sőt jó erköltsöknek úttyát - is mutattya,
 És a' mi jó, 's hasznos eszünkbe juttattya.
 Mi az oka tehát, hogy aztat nem teszszük,
 A' jó helyett inkább a' gonofszat veszzük.
 A' mi ditséretes mért azt nem választyuk,
 Választását napról napra mért halasztyuk.
 Mért vannak kevesen, kik sugallásait
 Követik, 's bé - veszik tanáts adásait.
 Mind ezekre nékem könnyebb meg - felelni,
 Mint a' Vaknak úton egy pénzetskét lelmi.
 Tsak az ember oka maga romlásának,
 Oka maga forsa meg-változásának,
 Nem teremté Isten azért, hogy rosz légyen,
 A' jót el - kerüllye, gonofszágot tégyen.
 Adott lelket néki, mellyel okosfágot
 Öntött belé, több más szép tulajdonfágot.
 Adott törvényeket, mellyek szerint éllyen,
 Ezeket meg-tartván ördögtől se félljen.

Adott értelmet - is a' gondolkodásra,
 Adott ítéletet a' meg-fontolásra.
 Hogy mi jó, és mi rosz, azt meg-ítélhesse,
 A' roszszat kerüllye, a' jót követhesse.
 Lehetetlent tőle ő soha se kíván,
 El-tévedtébe - is őtt magához híván.
 Kívánfága tzéllya az; hogy idvezüllyön,
 A' válafztatokkal a' jobbára gyüllyön.
 Mígél, e' földön - is kívánnya áldani,
 Ha parantsolatit meg-fogja tartani.
 Az ő járma pedig kedves kelemetes,
 Terhe könnyű kegyes; és el-viselletes.
 De előmbe megint szönyeget terítnek,
 És arra egy illy más' kérdést hengerítnek.
 Ha az Úr Istennek szent parantsolattya
 Olly könnyű, hogy minden aztat meg-tarthattya;
 Hogy lehet az: hogy több gonosz mint jó vagyon?
 És mért szaporodnak a' roszszak olly nagyon?
 Mi oka? hogy ki - ki jól nem gondolkozik?
 Mért lesz sok rosz gazdag? a' jó fogyatkozik?
 Mi oka? hogy minden ember nem idvezül;
 Arra teremtetvén a' kit tsak annya szül?
 Már mostan hoszszabbra terjed feleletem,
 Mert mélyebb dolgokba merül ítélettem.
 Könnyű vólna ugyan meg - rövidíteni,
 De hoszszabbat jobban lehet meg - érteni.
 Mindeneket, a' mint értem, úgy ki - mondom,
 És az igazságra léfzen leg-főbb gondom.

Istennek törvényt minden meg - tarthattya,
 Járulvan azokhoz igaz akarattya.
 Mert mint fellyebb mondám könyük, és édesek,
 És idveslégünkre nagyon szükfégesek.
 A' Nagy Úr Istennek fő tulajdonfága,
 Az ő nagy jófága, és nagy igazfága.
 E' nagy jófágából az embert szereti,
 Sógallása mindég jóra - is vezeti.
 Az ő igazfága a' jót jutalmazza,
 És minden gonosztúl őtet óltalmazza.
 A' rosszszat érdeme szerint meg - bünteti,
 Mivel meg - nem jobbult, kárhozatra veti.
 Adott az embernek szabad akaratot,
 A' jóhoz mint juthatt, út - is mutatott.
 Adott eszközöket, a' rossz mint távozza,
 Magát a' rossz útról jó útra mint hozza.
 Maga hát az oka, ezen szabadsággal
 Ha nem el, 's terheli lelkét gonoszfággal.
 Maga oka, hogy ha rossznak magát adgya,
 Mert végre az Isten kegyelme el - hadgya.
 Jót tenni, jól élni mindenkor tartozik,
 Oka halálakor ha meg - tsalatkozik.
 Nem adott olly nehéz parantsolatokat,
 Hogy meg - ne lehetne tartani azokat.
 Mert az embereket így meg - tsalta volna,
 Átkozott nyelv legyen, a' melly illyet szólna.
 Sőt a' bünösöknek örvend meg - térésén,
 Azok lelkeinek lett idvezülésén.
 Nem de nem fok ezrek főt milliadesek,
 Színe látásában immáron részeseek.

Érdem nélkül azok oda nem jutottak,
 Hanem szent úttjain míg éltek, futottak.
 Parantsolatinak az ő meg-tartása,
 Lett érdemeiknek meg-jutalmazása.
 Nó tehát meg-lehet azokat tartani,
 Ifszonyú káromlás ellenzõt szóllani.
 Mert bár igaz bíró, de még-is kegyelmes,
 És a' bünösökhöz nagyon engedelmes.
 Hogy rosz ember több van, mint jó, nem tsudálom,
 Ennek-is okait im elő számlálom.
 Az ember gyalrólág alá van vettelve,
 Sok veszedelmekre ki-vagyon tételve,
 Sok késértetekkel környül vétettetik,
 Ha nem vígyáz, hamar meg-is győzöttetik.
 A' világ magához ötet édesgeti,
 Hiú ígérettel ötet ketsegteti.
 Tündér fényesfége tettzik a' szemének,
 Még meg-sem gondollya, hogy káros lelkének.
 Színes gyönyörűség habzó tengerére,
 Botsájtya hajóját szabados kedvére.
 Tetzésére úfzkál Charybdesi között,
 Miglen Scyllájába nem lesz meg-ütközött.
 Látván örvénnyei közé mingyárt kerül;
 Bánnya hajózását, de késsön, mert merül.
 Illy gyönyörűségbe számtalanok élnek,
 Nints jövendő élet! azt mondgyák;'s nem félnek,
 Hogy ők szám adásra azért vonatnának;
 Ha így nem élnének bolondok vólnának.

Ezen élet után, nints élet, jól tudgyák,
 És hogy pokol vólna, tsak Papok hazudgyák.
 Ezt tsak azért mondgyák, hogy tsak élhessenek,
 Mi Vagyonnyainkbúl kintset gyűjthessenek.
 A' szent Biblia - is Papok gondolattya,
 Mert kintseket ez - is jól szaporíthattya.
 Mert ha meg - fontollyuk a' dolgot magunkba,
 Mi haszna Istennek el - kárhozatunkba.
 Mint egy véghetetlen jószág minket szánna,
 Örök kárhozatra ha bennünket hánná.
 A' világ mindég vólt, mindég - is fog lenni,
 Benne az élőknek szabad mindent tenni.
 A' ki meg - hal, annak el - múlik világa,
 De benne élőknek fent - ál társasfága.
 Ebbe a' természet nem más munkálkodik,
 És öröktül fogva mindég fáfarkodik.
 Ez öröktül tenyészt fog - is tenyészteni,
 Soha semmi meg - sem fogja emészteni.
 Philosophusaim, kik fellyebb szóllának.
 Fel - tételeikbe ostobák valának.
 Ezeknek beszédgye pedig kárhozatos,
 A' gyenge szívekbe lehet foganatos.
 Amazok mondási nevetiségre valók,
 Tréfákat indítók, és nem kárhoztatók.
 Ezeké ellenbe tele van mérgekkel,
 Lelkeket mardosó fúlánkos férgekkel.
 Szép színekkel festik ők a' hazugságot,
 Álnokúl takarják a' szent igazságot.
 A' ki gyenge ember lelki esméretbe,
 Az ollyat ejtenek hamar kisírtetbe.

A' tanulatlanok mingyárt többre esnek,
 Mert Syren hangjai tettzenek édesnek.
 Főkép' meg - szédítik az iffiúságot,
 Halgatván szavokat úgy mint igazságot.
 Valósnak tetszik nékiek mondások,
 Napfény lesz előttök az ő állatások.
 Azért tettzik nekik, mert könnyű úgy élni,
 Hogy ha jó életnek lehet azt ítélni.
 Az iffiúságnak, úgy - is szél az efze,
 Nintsen a' dolgokat meg - fontoló nefze;
 De káros, ha benne természeté válik,
 Mert a' rosz állatást meg - tarttyák halálig.
 Sok mondgya felőlök, hogy nagyon okosok,
 És a' régieknél jobb Philosophusok ;
 Mert minden dolgokat ők természetesen
 Adgyák mi előnkbe, és nem olly élesen.
 Hogy mi élünk, mindég éllünk félelemben,
 Hóltunk után hogy ne essünk gyötrelemben.
 Mert mondgyák embernek jobb inkább nem élni,
 Mint sem élvén mindég rettegni, és félni.
 De vallyon ezen nagy bölts Philosophusok,
 Melly Doctorok alatt lettek illy okosok ?
 Mi az oka annak ? hogy ők így beszélnék,
 És a' barmoknál - is szabadabban élnek ?
 Én erre - is mingyárt könnyen meg - felelek,
 És fegyverre veleik szívem szerint kelek.
 Istenem vezérem, nem rettegek tőlök,
 Ambár ezer ördög szöllyan - is belőlök.

Marsch ! marsch ! rajta ! ímé attakérozok már,
 Nem félek testemen, lelkemen essék kár.
 Hogy illy kárhozatok azok tanítása,
 Első oka a' rosz könyvek olvasása.
 Vóltérnek, Lefzingnek, Philosophiája,
 Főképpen Ruszszónak átkozott munkája.
 Hórusnak, és több illy, gaz emberek könyve,
 Sok ártatlanoknak lett meg-fogó enyve.
 Ezek azon leg-főbb 's bölts Philosophusok,
 Kik által nemzettek már sok Athæusok.
 Szülő attyok ezek számos Deistáknak,
 Ész nélkül tántorgó Naturalistáknak.
 Kiknek testvérei ama Frantz Polgárok,
 Származnak ezektől testi, 's lelki károk.
 A' mellyet én alább meg-fogok mutatni,
 Kívánom veszfzönmön őket ált futtatni.
 Nem tudom: Nints Isten! azt ki, hogy mondhattya;
 És az ő lételét miként tagadhattya ?
 Leg-vadabb Cannibal nem mondgya ezeket;
 És tart nem csak egyet, de több Isteneket.
 A' vad emberbe - is a' természet munkál,
 Mellyet meg-nem foghat, mindent ollyat tsudál.
 E' roppant világot leg-inkább vizsgállya,
 E' mint lett, mint álhat, leg-inkább tsudállya.
 Bár természete vad, még-is ez indíttya,
 Hogy azt meg-tudhassa, elméjét buzdíttya.
 A' fel-kelő napot, minden nap szemléli,
 Azt meg-nem foghatván mi légyen, azt véli;

Hogy ez a' világot, nem más teremttette,
 Ettől valamit lát, eredetét vette.
 Imádgya - is aztat maga módgya szerint,
 Ragyogó fényére álmélkodva tekint,
 Hibázik ő ugyan képzelődésében,
 Hogy az Isten volna vélekedésében.
 De vad természete még - is arra viszi,
 Hogy egy valaminek kell lenni, azt hiszi.
 A' melly e' világot alkodta, és tarttya,
 De ő mint vad ember, ki az? nem tudhattya.
 Mivel láttya a' nap tündöklük, melegít,
 Mindent a' mire néz éltett, és nevelít,
 Azért tarttya, hogy az légyen a' Teremtő,
 Mert ereje által minden áll, 's minden nő.
 Ha aztat nem hinné, nem - is képzelhetné,
 A' napot Istennek lenni nem vélhetné.
 Bár e' szavat Isten! nem érti mit téfzen,
 Képzelődésébe még - is mást nem vészzen.
 Hanem egy olyan Főt, és erős hatalmat,
 Ki mindent teremttett, és ad állodalmat.
 Vannak vad emberek, kik a' tsillagokat
 Imádgják, vagy hóldot, 's élő állatokat.
 Ezek-is mint azok, színtén úgy ítélnék,
 Ezekben Teremtőt lennie ők vélnek.
 Ha a' Canibalok, és a' Druidesek,
 'S több illy vad emberek, kik nem értelmesek,
 Mivel az erdőkben laknak bollyonganak,
 A' nagy Úr Istenről semmit sem hallanak,
 Még - is természetül egy ollyat képzelnek,
 Ki mindent teremttett, 's oka, hogy ők élnek;

Ugyan miként lehet olyan esze veszett,
 És a' Nagy Istenrül, úgy meg - felejtkezett
 Egy Keresztény ember, a' ki - magát böltsnek,
 Tarttya, 's Mesterének, minden jó erköltsnek?
 A' ki minden féle szép tudományokat
 Tanúlt; mert halgatott jó oktatmányokat.
 Sőt szelíd keresztény szülöktől származott,
 Kiket Isten félés, 's jó erkölts halmazott.
 Miként lehet, mondom; olyan böl dogtalan,
 De nyilvánban szóllok, olly bolond, oktalan,
 Ki maga jót tévő Istenét tagadgya,
 Szánt szándékkal lelkét az ördögnek adgya?
 Ama Philosophus, és tanúlt Socrates,
 Nagy Sándor Mestere bölts Aristoteles,
 Mind a' ketten ezek pogányok valának.
 Ők fok Istenekről semmit sem tartának.
 De tartottak lenni, egy olly nagy Miséget, (*)
 A' melly teremttette ezen közönséget. (**)
 Ha a' pogány Böltsék így elmélkedhettek,
 És egy Teremtőről így vélekedhettek;
 Mért így egy Keresztény tudós Philosophus?
 Nem elmélkedhetik ? rozfszabb mint Ethnicus?
 Tudgya a' szent Írás mit foglal magába,
 Nem kételkedhetik Istennek szavába.

(*) A' Miségen értődik itten azon Philosophusi terminus:
 Ens supremum, az az : leg - felsőbb Valóság , mellynek
 másnak nem lehet lenni, csak az Úr Istennek.

(**) A' közönségen értetődik Universum, az az : A'
 Világ.

Olvasta - is abba mind a' Prófétákat,
 Mit írnak, szint' úgy az Evangelistákat.
 Moyses első könyvét leg - alább forgatta,
 Hogy Isten van, első verséből láthatta.
 De az illy meg - romlott szívű Philosophus,
 Ki több mint akár melly leg-rozsza Ethnics,
 Tagadgya és kiált, hogy nintsen szent Írás,
 Mellyet annak tartunk, olly mint Afzszony írás.
 Az nem-is más, hanem Papok költeménnye,
 Mert ez által tolik ezeknek erszénnye.
 Hallod Philosophus! te tsak motskolódo,
 Káromkodol, és nem argumentálódo,
 Nem folynak szádból - ki bölt Sylogismusok,
 Hanem tsak ostoba nyálas Sarcasmusok.
 Hogy nintsen szent Írás, nem elég mondani,
 De meg-is kelletik azt bizonyítani.
 Mert egy bolond fokkal többet el - tagadhat,
 Mint sem száz Böltseknek szava bizonyíthat. (*)
 Mutassad-meg tehát; hogy nintsen szent Írás,
 Tsak Papok gondolták, olly mint Afzszony írás.
 Régi Nemzeteknek a' Historiáját,
 Híszed! nagy tetteket sok vitéz próbáját,
 Mert azokat írták tudós nagy Authorok,
 Critizálták, 's helybe hagyták bölt Censorok.
 Helyes okod vagy! de a' Profétáknak,
 Mért nem híszel? és az Evangelistáknak?

(*) Az az deákúl: Plus potest unus stultus negare, quam
 centum sapientes affirmare. Commune proverbium.

Az Apostoloknak szent hírdetéseit,
 Mért hogy bé nem vészéd sok szép leveleit?
 A' szent Atyákat-is mond! mért nem halgatód?
 A' kiknek az Isten nagy tudományt adott.
 Vallyon Herodotus, Péter Apostolnál,
 Hiresebb Doctor - é? vagy szent Agostonynál.
 Tán Horatiusnak szebbek az ódái,
 Mint bölts Salamonnak az ő szép példái.
 Alább valók lesznek az ő énekei,
 Mint Virgiliusnak Pásztori versei.
 Jobban írt - é szent Pál mint Julius Cæsar?
 Ó jó Philosophus! eszed ugyan hol jár?
 Hogy ha hiszel azon Világ emberinek,
 Mért nem hiszel ezen Isten Böltséinek?
 A' kiknek szent Lelke vezette kezeket,
 És szent fúgallása intézte eszeket.
 Kilentzven nagy Böltsék ez írást vizsgálták,
 Kik-is aztat szentnek, 's helyesnek találták.
 Sok szent Atyák vóltak ennek meg-fejtői,
 Nemzetek közt' Isten' szava hírdetői.
 Hiszi - is az egész kereszténység eztet,
 Mert igaz; szent száján a' mit ki-eresztett.
 El - múlik a' világ, te - is! 's a' te nyarad,
 De az Isten szava örökké meg-marad.
 Nó jó Philosophus! botssád - meg nyelvedet,
 És nékem ezekre ad feleletedet.
 De meg-átalkodott, és semmit sem hiszen,
 Más Philosophusi pontra megint viszen.

NYOLTZADIK PARAGRAPHUS.

*A Nótárius tovább-is folytattya ezen dologról
maga ítéletét, bé-is fejezi aztat.*

Már most hogy van Isten, maga - is álította,
De az ő hatalmát nagyon le - szálította,
Mert hogy a' Világot teremtetten, mondgya,
De teremtésére nem vólna már gondgya.
Hanem a' természet már most mindent tenne,
Sem jóért, sem rosszért számat ő nem venne.
Mivel nem illene ilyen nagy Felsőséghez,
Hogy látna illy alá való tsekélységhez.
Így tehát Deista lett az Atheusból,
Szamár vólt, ökör lett e' Philosophusból.
Több ökrök - is vannak, kik így mint ő bögnék.
Ki csákó, ki szilaj, kit neveznek rőtnek.
Épen ilyen ökör a' Naturalista,
Bruderje pedig az Indiferentista.
A' Frantzok ezeknek kenyeres pajtási,
De még kárhozatosb azok bódulási.
Illyen négy ökrökön lehetne szántani,
De kemény ostorral kellene bántani.
Mert azok egy aránt nem vonnák az ekét,
Kívánnának többet mint sem egy eszteket.
A' szántó vast mivel nagyon bé - sároznák
Mert a' száraz gyepről kaluzsába hoznák.

Nem tsuda, ha görbén esne a' barázda,
 Mivel e' négy ökör felette garázda.
 Tsak had kérődzének, nem fogom járomba,
 De illy kérdést vetek elikbe azomba.
 Jó Deista Uram! kóborlasz te merre,
 Kérlek szívetteddel feleljél - meg erre.
 Híszed! hogy van Isten, 's lakik ez az Égben,
 Egy meg - foghatatlan örök ditsőfégen.
 Híszed! e' világot, hogy ő teremtetted,
 Sok szép teremtménnyel fel - ékesítetted.
 Minden teremtetési között leg - főbb szépe
 Az ember; mert az ő hasonlatos képe.
 Ezt teremtetési közt meg - különböztetted,
 Bölts munkállásának remekévé tette.
 Ezeket el - híven; mond - meg : ha szűksége
 Vólt - é az Istennek, vagy kötelessége;
 Hogy ezen világot teremtsen, és embert?
 Több vad állatokat, fákat, füvet, kenderet?
 Meg - kell azt vallanod, hogy öröktől fogva
 Isten vólt, 's hatalma nem vólt határozva.
 Ez által hatalma nem nőt 's ditsőfége,
 Mert meg-foghatatlan, 's olly nagy Istenlége,
 Hogy ahoz több nagyság, több erő nem férhet,
 És fogyatkozást - is semmikép' nem érhet.
 Hogy ezen világnak esett teremtetése,
 Nints más oka, hanem e' vólt szent tettzése,
 Ha nem - is alkotta vólna e' Világot,
 Meg - tartotta vólna azon Méltóságot.

Hogy

Hogy pedig az embert abba teremttette,
 Az ő véghetetlen szívetete tette,
 Mért járult hozzája, ezen nagy kegyelme,
 Azt meg-nem foghattya semminémű elme.
 Lelket adott néki, hogy ő idvezüllyön,
 Szent ditsőségébe vele részesüllyön.
 De azt nem akarta, hogy azt ingyen nyerje,
 Munkálatlan égesz éltét el-heverje.
 Adott néki törvényt, 's parantsolatokat,
 A' mellyeket könnyen meg-tarthat ollyakat.
 Ellenbe meg-mondá, hogy ha meg-nem tarttja,
 Öt érdeme szerint el-is kárhoztattja.
 Már hogy ha az embert ő idvezíteni
 Kívánnya, nem pedig lelkét el-veszteni;
 Hogy ne vólna gondgya tehát az emberre?
 Most örömet hallom, hogy mit felelsz erre.
 Meg-is némúlt mint hal itten a' Deista,
 De helyette fel-ált a' Naturalista,
 Ez-is szint úgy böfög, de más külömbféggel,
 És ezeket mondgya nagy esztelenféggel.
 Vólt Isten öröktől! vagyon, fog-is lenni,
 Tett-é ő valamit? tesz-é? 's fog é tenni?
 Azt senki sem tudgya, és nem-is tudhattya,
 Hol lakik? Mennyország hol van? nem mond-
 A' világ-is állott mindég, 's fog állani, (hattya.
 Senki sem-is tudná aztat el-rontani.
 Számtalan fok állat járkál ebbe vagy szál,
 Vizekbe, Tengerbe, még talán több úszkál.

Magok Nemeibe ezek szaporodnak,
 Hímek Nyöstényekkel mivel párosodnak,
 Emberi Nemnek - is a' párosodása,
 Így esvén tenyészik, van szaporodása.
 De az emberi nem minden állatoknál
 Szebb, és nemeseb-is, díszesb minnyájoknál.
 Mert ennek lelke van, mellybül elméjébe
 Okosság öntetik, ész van a' fejébe.
 A' lélek ereje indíttya mozgásra,
 Nem mi rossz, de mi jó, olly megfontolásra.
 A' többi állatok mind néki szolgálnak,
 Okos észszel bírván mind alatta állnak.
 Természet ösztöne a' több állatokat,
 Nógattyá, 's indíttya benne a' tagokat.
 A' földet a' szép nap láttjuk melegíti,
 A' jó tsendes eső a' hevét enyhíti.
 Ettől nevel a' föld füvet virágokat,
 Mellyekkel élteti számtalan barmokat.
 Nem mástól a' fák - is csak ettől zödülnek,
 Mellyekbe repdeső állatok örülnek.
 Minden féle Virág maga neme szerint,
 Ad az ornak szagot, szemnek gyönyörű színt.
 A' fák virágjai gyümölcsöket hoznak,
 Mellyek nem-is kevés hasznokat okoznak.
 Mert ember szájának tetzenek ízei,
 Sok barmoknak pedig éltető étkei.
 De hogy ha érkezik Boreásnak szele,
 És eztet követi az esztendő tele,
 Ennek egyos Dere benne olly nagy kárt tesz,
 Hogy mind öszve fagynak, végtére mind el-vesz,

Így az állatok-is, hogy ha el - vénülnek,
 Belső részeikbe, tályog, 's métely gyűlnék.
 Minden erejeket ezek el - fogyasztyák,
 A' vért, az ereket benneki - szárasztyák.
 Meg - döglének, ki - megy testekből a' pára,
 'S az éhes ebeknek jutnak a' fogára.
 Az embernek sokkal több esete vagyon,
 Hartzokba meg - ölik, vagy-is ütik agyon.
 Vagy - is hofzszú éltét követi öregség,
 Mellyet meg - környékez sok - féle betegség.
 Ez ött addig gyötri, és addig kínozza,
 Miglen a' fejére a' halált nem hozza.
 Meg - hal, de lelke - is meg - hal a' testével,
 Úgy el - múl, mint a' füst, teste el - estével.
 Mert ugyan ki látott, lelket idvezülni,
 Inkább e' mondáson el - kelletik hűlni.
 Mert az Úr Istennek nints reá szükfsége,
 Ha jól élt, ez az ő minden nyeresége.
 Ha pedig roszszúl élt, hogy el - kárhozzatná,
 Egészféges elme, ezt miként mondhatná.
 A' Felséges Isten véghetetlen jófág,
 Nem fér hozzá illy nagy kegyetlen roszszaság.
 Ki - mutathattya - meg, a' pokol hol légyen,
 És abba a' lélek, merre. 's miként mégyen.
 A' mint élt, úgy vette hasznát életének.
 Ha roszszúl élt, nem vólt jó dolga testének.
 E' világba minden függ a' természettől,
 Mind élet, mind halál, rendeltetik ettől.

Meg-nem gátolhattya senki-is folyását,
 Inkább tsudálhattya az ő munkálását.
 Öröktől így vólt ez, így-is fog maradni,
 Máskép az elmének nem-is kell fáradni.
 Óh Naturalista! mint jó Akaróval,
 Szóllok veled, 's várlak egy ló vakaróval.
 Látom, pokolvaras eszeddel a' tested,
 Meg-vallom! sajnálom ebbe lett meg-ested.
 Hidgyed hogy testedről azt majd le-vakarom,
 Mert gyógyulásodat szívemből akarom.
 De hogy ha öröktől bolond vóltál, 's vagy-is,
 Nehéz lesz a' Curád, mert bolond maradtz-is.
 Még-is ha öröktől nem-vagy meg-bódulva,
 Bízd reám magadat, lélszef meg-gyógyúlva.
 Hanem a' hajadat le-borotváltatom,
 És a' fejed búbját trepaniroztattom. (*)
 Mert a' Pia Mater, vastag bolondfággal, (**)
 Vagyon bé-takarva, 's nagy ostobafággal.
 Vakarómmal aztat szépen le-vakarom,
 És egészségesebb észszel bé-takarom.
 E' nyavalyát reád Illuminatusok
 Ragasztották; mert járt te körülletted fok.

(*) Midőn valakinek annyira fáj fejének belső része,
 hogy feje koponyáját fel-kelietik emelni, ehez
 egy vas eszköz vagyon, melly Trepanumnak ne-
 veztetik, azért mondatik a' trepanirozás.

(**) Pia Mater, azon hártya, melly bé-foglallja az
 agyvelőt.

Hozzá fogok tehát a' gyógyításodhoz,
 Illyen dozisokkal látok te bajodhoz.
 Meg-vallod: van Isten; nints - is ez másképpen,
 Öröktől fogva van, lesz-is, mondod szépen.
 Véghetetlen jószág! ezt - is jól ki - teszed,
 Nem fér rosz hozzája! mind helyesen veszed.
 De felőle ezt - is kell néked tartanod,
 Hogy ő mindenható, meg - kell azt vallanod.
 És melly véghetetlen jószágú, 's kegyelmű,
 Szint olly igazságú, és olly nagy értelmű.
 Mert ha meg - esméred egy tulajdonfágát,
 Meg - kell adnod néki minden Méltóságát.
 Mivel ő ezeket magába foglallya,
 Ki eztet nem hiszi, magát az meg - tsallya.
 Sőt ezek nélkül ő Isten se lehetne,
 Szád tudom illy morgást, hogy nem-is tehetne.
 Már ha mindenható, mindent - is tehető,
 E' nagy hatalmával mindent teremthető.
 Ezen erejével mindent el - is ronthat,
 Semmivé teheti, és nem tsak el - bonthat,
 Azért nem tsak hazudtz; hanem káromkodol,
 Mikor e' Világról te úgy gonolkodol.
 Hogy öröktől fogva áll ez, 's fog - is álni,
 Ebbe a' természet mindent fog munkálni.
 Tsak Istent illeti e' nagy tulajdonfág,
 És nem a' Világot, a' melly tsupa hívtség.
 Úgy mint Mindenható eztet teremté - is,
 Szent tettzése szerint el - törülheti - is.

Hogy ő teremtetted, olvasd a' szent írást,
 Fel-találod annak elein mingyarást.
 De te a' szent írást tán tréfának veszed,
 És hogy nints-is, aztat véli tompa eszed.
 Hogy pediglen vagyon, azt fellyebb ki-tettem;
 A' hol pajtásiddal én számot vetettem.
 Sokat gagyogsz 's minden szegletbe kutatol,
 Valóságot még-is fehol se mutatol.
 Egy Túdós ha mit mond, 's azt meg-nem próbálja,
 Túdósok száma közt helyét nem találja.
 Mondod, hogy öröktől fogvást a' természet
 Munkál, és hogy ebbe nem lesz el-enyészet.
 Így a' természetet te Istennek teized,
 Mert öröktől fogva a' lételet veszed.
 De nézd a' számtalan sok természeteket,
 Nem de-nem el-bámúlsz? szemlélvén ezeket.
 A' hal vízbe lakik, a' vad az erdőbe,
 A' férgek a' földbe, madár levegőbe.
 Mindeniknek más más az ő eledele,
 Honnan van annyi sok természet vétele?
 Egy fő természetnek, kelletik hát lenni,
 A' mellyből ezeknek kelletik ki-menni.
 De mellyik az? mond-meg! hogy meg-esmérhesem
 Szemedre hogy roszszúl beszélsz, ne vethessem,
 Meg-némúltál, halgat sz, nem tudsz mit szólani,
 Én tehát te néked meg-fogom mondani.
 Ezen fő természet maga a' Nagy Isten,
 Örök ditsőségben, ki-lakik az Égben.
 A' természeteket ő maga osztotta,
 Teremtéseinek hogy őket alkotta.

Szent ereje által, mind ezek munkálnak,
 Tsak tetzése tartya, hogy még ma-is álnak.
 Vessed szemeidet bár erre, bár arra,
 Minden felé fogod vetni tsak tsudára.
 Tekintsed a' napot, holdat, tsillagokat,
 Melly szép rendel teszik magok futásokat.
 Minden állatokat, és minden férgeket,
 Melly helyesen ejtik a' magok művöket.
 Ezt mind nagy tsudáknak kell néked tartanod,
 Nem más, hanem Isten téfzi, kell mondanod.
 A' természet semmi tsudákat nem tehet,
 Valamit ő munkál, tsuda nem - is lehet,
 Természeten felül való minden tsoda,
 Ki ezeket teszi, mond - meg hát, kitsoda?
 A' tsudák meg - szüntek, tudom azt feleled,
 De ha a' lélekre szemeidet veted,
 Mond - meg! hogy a' testel e' miként egyesül,
 Fesd-le ábrázattyát; mond-meg! benned mint ül.
 Az emberi elme ezt meg - nem foghattya,
 Annál inkább, mivel tsuda, nem tudhattya.
 A' sem igaz tehát, a' mit te most mondol,
 És valamit errül korpa eszed gondol.
 Tudom; az állatok henyélve nem álnak,
 Hanem természetek szerint ők munkálnak,
 Láttjuk a' méheket, melly szép munkát tesznek,
 Különös formájit a' madár fészkeknek.
 Minden állatoknak van - is természete,
 De itt az a' kérdés, hogy azok' kezdete

Honnan van? ki adta? öröktől nem lehet,
Mivel a' természet örököt nem tehet.

Maga az Úr Isten csak öröktől való,
Valami teremtés múlandó, 's meg-haló.

Hol lakik az Isten? hol van a' Meny országa?

Kérded a' poklot-is, be nagy ostobáság.
Határozott elme az Isten Nagyságát

Soha nem tudhattya, Mindenhatóságát.
Semmit sem közlött ő, velünk emberekkel,
Rothatandó, hitvány múlandó férgekkel.

A'hol ő maga van, ott van szent Országa,

Ez az őtt hívőknek örök boldogsága.
Hidgy benne, és tartsd - meg az ő törvényeit,

Had - el állatásid, ördög ösvényeit,
Így bátran futhatod, életed pályáját,

El-nyered üdvesfég ditső koronáját.
De Naturalista ha végig meg-maradsz,

Hollégyen a' pokol, hidd-el, hogy rá-akadsz.
Nem léfszen szükséged Cambiaturára,

Nem-is fogsz költeni egy pénzt-is postára.
A' Kormos Angyalok majd-el repítenek,

És kabinétyekbe meg - melegítenek.
Ennek már meg - mondtam, valamit akartam,

Tán ló vakarómmal jól meg-is vakartam.
Indiferentista áll mostan előttem

Töltésimet pedig amárra ki - löttem.
Jó hogy vele fokat én nékem puskázni

Nem kell; mivel könnyű ötet meg-alázni.
Mert idaeájiban ő felette szegény, (gény.

És olly könnyű, bár mint mellyik hornyák le-

Ide 's tova ugrik mint ama fajt féreg,
 Nem tudgya a' mit tart, hogy a' tsupa méreg.
 Mert ő aztat tarttya, hogy kész mindent hinni,
 Ezen fok féle út egy tzelhoz fog vinni.
 Keresztények között léfzen ő keresztény,
 De Török Országba más már a' hit törvény.
 Ott tartani fogja immár az Alkoránt,
 Mekkába - is el - megy, és téfzen Caravánt.
 Ha Amerikába talál tévelyedni,
 A' vad emberekkel ottan egyveledni,
 Ezekkel a' Napot fogja imádani,
 Fejét, térdét vélek ennek meg - hajtani.
 A' Zsidókkal pedig majd Messiást várja,
 A' bolondok tántzát látni; hogy ez járja.
 Ő a' köpönyegét mindenkép' forgattya,
 Bolondfág maszlaga a' fejét bolgattya.
 Azért - is okossan vele éppen banni
 Nem lehet: hanem tsak meg - kelletik szánni.
 Eret szükség vágni mind nyelvén homlokán,
 Hogy ha ez sem használ, kérni kell azután
 Könyörülő Istent, hogy meg - világítsa,
 Kegyelmezzzen néki, jobb útra fordítsa.
 Már most esztrèngámra jönnek itt a' Frantzok,
 Futhatnak veszfzömön mert igen virgantzok.
 Még nagyobb büntetést ők érdemlenének,
 Ha határa vólna Isten kegyelmének.
 E' Mennyei Felség, jobbúlasok' várja,
 Kegyelmébül őket ő ki sem - is zárja.

Ha bűnök el-hagyván még magokba térnek,
 Szőr zsákba öltözvén botsánatot kérnek.
 'S a' Ninivitákat fogják ők követni,
 Lelkeket nem fogják kárhozatra vetni.
 Vajha illy fugallás fogná - el szíveket,
 Jobbra változtatnák kezdett életüket.
 De meg - átalkodott tán az ő szívek már,
 Meg - jobbíthatatlan lesz lelkeken e' kár.
 Miólta Világ áll, senki gonofszabbat
 Nem tett ő náloknál, sem átkozottabbat.
 Elsőben tagadgyák ők a' nagy Úr Istent,
 Hogy mindent teremtet, álnak ebbe ellent.
 Naturálistákkal itt edgyütt tartanak,
 Náloknál a' Népnek, de többet ártanak.
 Mert azok magokba tartyák a' mit hisznek,
 Hogy mások azt hidgyék, senkit rá nem visznek.
 De Frantzok a' Népet sok tündérségekkel
 Vakíttják, bízattják gyönyörűségekkel.
 Ragyogó szín alatt a' vad szabadságot,
 Hirdetik előttök mint leg - főbb jófágot.
 Természet szabaddá mondgyák őket tette,
 Nem mástól tsak töle ki - ki eztet vette,
 Egy ember olly ember valamint a' másik,
 De ha jóba foga mint mássé, nem vásik.
 Sőt ha járma alatt másnak nyög, 's tüle fűg,
 Illyen már nem szabad, mert lábán vagyon nyűg.
 Illy átkozott hamis Principiumokkal
 Vakíttják a' népet, nagy álnokságokkal.
 Köz nép nagyobb része úgy - is tsak tudatlan,
 Bé - szívja e' mérget az - is ki ártatlan.

Ezen tanításnak külső színe fényes,
 A' Frantz nép pediglen magába-is kényes.
 Fényeslége tetszén, ezt mingyárt bé - veszi,
 De éppen ez által magát rabbá teszi.
 Az ő Tűdósaik, hogy tzellyokat ériék,
 Egy mérővel a' vad szabadságot mérjék,
 Mondgyák: hogy a' Vallás Papok költeménnye,
 Melly ember szívének kínzó kelevénnye.
 Nem szükség, azt tartják, Királyok legyenek,
 Mindent akarattok szerént, hogy tegyenek.
 Mert mint más emberek ők - is olly emberek,
 Nem illő fügjenek tőle sok ezerek.
 Philosophiájok ellen itt fel - kelek,
 Mint erőm engedi szembe szállok velek.
 Ki - takarom annak minden hamiságát,
 Meg - mutatom szemre belső álnokságát.
 Hogy van Isten, aztat fellyebb meg - mutattam.
 Hogy mindent alkotott meg - bizonyítottam.
 A' természetet - is, hogy ő teremttette,
 Minden mire nézünk léttét tőle vette.
 De állatásimat hogy ha ők meg - vetik,
 Meg - tázafolás nélkül helytelen nevetik,
 Bátran itt ki - mondom, hogy ők bálványozók,
 Örök kárhozatot népeikre hozók.
 Míg Moyzes Istennel a' hegyen mulatott,
 Kitől - is kezébe két tábla adatott,
 Arany borjút addig a' népe öntetett,
 Egy magas oszlopra ez fel - is tétetett.
 Látván Moyzes; népe tántzol körülötte,
 A' Táblákat mingyárt a' földhöz ütötte.

Mérgelődött, látván Izraél bálványoz,
 Istennek e' borjút lennie arányoz.
 Nagyobb bálványozók fokkal - is a' Frantzok,
 Botránkösztatóbb - is ezeknek a' tántzok.
 Mert ők egy fiatal leánykát, de szépet,
 Ofzlopra emelik, 's ez eleven képet
 Tartyák szabadtságok Isten Afzszonyának,
 Mondgyák nints határa az ő hatalmának.
 E' pediglen mutat búa tekéntetet,
 Mivel fél-mesztelen, illy fel - öltöztetett.
 Tisztelik nagy öröm kiáltások között,
 Talán azért? mivel fajtalan öltözött.
 A' Karmannyól (*) tántzot körülötte járnak,
 De itt szeméremmel szemek bé nem zárják.
 Ünnepest így tartyák vad szabadtságoknak,
 Híre fints közöttök az imádságoknak.
 Az igaz Papokat országból ki - űzik,
 De a' kik egyaránt a' roszat velek fűzik,
 Meg - hadgyak, és hitet kell nekik le - tenni,
 Hogy velek Karmanyol tántzba fognak menni.
 Szabad - is ezeknek már meg - házasodni,
 Mert úgy mond: Világnak szűkség fokasodni.

(*) A' mostani új formába öntetett Frantziák, egy új tántzot gondoltak - ki, eztet ők Karmanyolnak nevezik, egymás kezét fogván kerékbe tántzolnak szabadtságok fája, vagy - is Isten Afzszonyok körül. Ezen tántz nótájára egy éneket akkor énekelnek, a' mellyet az általok meg - öltetett Királynéjok ellen munkáltak, a' mellybe csak Madam Capérnek nevezik őtet.

A' szabadfág fáját, fok helyen ültetik,
 Melly alá az iffiú nép egybe gyűjtetik.
 Itt - is az ünnep és véghez tsak úgy mégyen,
 Hogy szabad mindennek akár melly rosz tégyen.
 Nints az Úr Istennek sohol - is Temploma,
 Es szent ígéjének sem híre, sem nyoma.
 A' vad szabadfágnak áll synagógája,
 Mellybe éleztetik a' nép babonája.
 Búja 's szabad élet itt predikáltatik,
 A' Nagy Úr Istenről egy szó sem hallatik. (gyen.
 Mondgyák ; hogy egy ember, mint más, olyan lé-
 Illő egy úgy mint más mindenbe részt végyen.
 Egy szabadfágban - is kell nékiek lenni,
 Külömbféget köztök nem kellettik tenni.
 Igaz: minden ember testbül, lélekbül áll,
 Nints szárnya, lábán jár, levegőbe nem száll.
 Hogy ebbe egymáshoz hasonlók, úgy vagyon,
 Frantzok Systemája még-is tsalárd nagyon.
 Mert az emberi Nem hogy meg - szaporodott,
 Az Úr Isten nekik Vezéreket adott.
 Szabott törvényeket, mellyeket meg - tartsák,
 És a' Vezéreknek fejeket meg - hajtsák.
 Békók e' törvények koránt sem valának,
 E' Felségtől azért nem - is adatának ;
 Hogy emberi Nemnek szabad akarattya
 Ne légyen, és rabfág légyen állapottya.
 De szabadfágával hogy viszsza ne éllyen,
 Adott törvényeket, és hogy tőle féllyen,
 Vezérek vigyáztak meg - tartatásokra,
 Hogy ne juthassanak kárhoztatásokra.

Utóbb e' Vezérek Királyokká lettek,
 Sokan Császárokká, mert érdemet tettek.
 De azért, hogy ők illy néven nevezettek,
 A' törvényt tartani le-köteleztettek.
 Már kérdem: Frantzok közt a' hatalom egy-é?
 És a' szabadság-is nem különbözik-é?
 A' Nemzeti Convent mért állott tehát fel?
 Ha egy szabadsággal mindennek élni kell.
 Azon Tanáts, melly áll öt száz személlyekből
 Mit jelent? mért nem áll az egész Nemzetből?
 Nem de a' Conventel, ezek Ministerek,
 A' kik szabadabbak mint a' pór emberek:
 Hatalmassabbak-is, szabnak törvényeket,
 Terhesseket pedig, 's nagyon keményeket.
 Ezen törvényeket melly pólgar ált-hágja,
 Az ollynak Gvilotin mingyárt nyakát vágja.
 Már minden polgárnak szabad-é ezt' tenni,
 A' mit ezek téfznek? olly erősnek lenni?
 Tudgyuk; hogy nem szabad, tehát a' szabadság
 Hamissan festetik köztök, melly álnokfág.
 Mondgyák: nem hamissan, mert minden Minister
 Polgár nevet visel, mint minden más ember.
 Éppen ezen nével vakíttják a' népet,
 És ez alatt raknak nekik fogó lépet.
 Mert mért a' polgárok tehát nem egyenlők?
 Mért hatalmassabbak köztök néhány száz fők?
 Szép szabadság! mivel ezek fokkal bírnak,
 Kik alatt fok ezrek mások nyögnek, sírnak.
 Ezen szabadsággal ők magok Királytát,
 De inkább mondhatni magok édes Attyát

Meg - ölték; bé - hozták a' vad szabadságot,
 Hogy így üzhessenek minden roszszaságot.
 Szintén így bántak ők, a' Királynéjával,
 Országoknak kegyes 's kegyelmes Annyával.
 Nem akartak, mondgyák, lennie jobbágyok,
 Fejedelem nélkül lágyabb lesz az ágyok.
 Óh ezen polgárok mint meg - vakítottak!
 Mert igaz rabfágra mostan adattattak.
 Elégtelen vagyok, e' Fejedelmeknek
 Hogy ki - tegyem számát azon kegyelmeknek;
 Magok jobbágyihoz, mellyeket mutattak,
 Mint Víznek árjait fejekre folytattak.
 Tészem: hogy lett volna némely rövidségek,
 (Noha nem vólt) nyomták volna nehezségek,
 Kelletett - é mingyárt gyilkosoknak lenni?
 Fel - kenett Fejekkel így bálni, így tenni,
 Meg - tiltva vala - é a' kérelem úttya?
 Nem álla - é nyitva a' kegyelem kúttya?
 Ha mit szenyvedtek - is, tsak egytül szenvedtek,
 Esedezni hozzá mindenkor mehettek.
 Ezen Király pedig olly kegyelmes vala,
 Hogy ő jobbágyiért mind éle, 's mind hala.
 A' Királyné velek mindég kegyessen szólt,
 Elég! hogy Mária Thrésia lánya vólt.
 Míg a' Király éle jobbágyinak vére
 Nem öntetett; soha halált egy sem ére.
 Mostan egynéhány száz Fejedelmek vagyon,
 A' kik e' nemzetet lanyargattyák nagyon.
 Ezek mind polgárok, polgárokat nyúznak,
 A' nagy szabadság közt rajtok fokat húznak.

Nem tudgyák, kegyelmet kitül, 's hol kérjenek,
 Avagy igazfágot melly móddal érjenek.
 Mint fok bábák között a' gyermek hogy el-vesz,
 Instáns polgár itt - is, olly elég - tételt vesz.
 Nem-is lehet máskép, mert mind Tyrannusok,
 Mennyit ölettek - meg, számlálni vólna fok.
 Mert a' Gvilotintúl annyi nyakasztatott,
 Hogy vérek Párisba malmokat hajthatott.
 Még most fints szünete ezen gyilkosfágnak,
 Illyen a' gyümöltse a' vad szabadsfágnak.
 Tsudálni kelletik, egy illy bõlts Nemzetet,
 Illy gonoszfágokra, mint vetemedhetett.
 Jól tudgya a' világ az ő Mentorait,
 Én sem nevezem - meg azok Authorait.
 De intem; hogy ki-ki magát ójja tőlök,
 Mert szent igazfágúl mondhatom felölök:
 Hogy ők új Sodomát, és nem mást építnek,
 Mellyel Acheronba fok lelket merítnek.
 Vagyon ő nékiek még - is szabadsfágok,
 Melly minden kerefstényt rettentő Vadfágok.
 Mert szabad az Istent, 's vallást meg-tagadni,
 Bújafágra, 's minden roszra magát adni.
 Mentsen - meg az Isten illyen szabadsfágtól,
 Jutalmat pokolba vehető rabfágtól.
 Colléga Uraim, mostan már hallották,
 A' miket mondtam, tudom meg - fontolták.
 Által láthattyák hát, forsa embereknek,
 Hogy, és mért változik, 's mi oka ezeknek.

A' díb dáb könyveknek az ő olvasása,
 Mérget önt a' főbe oda bé-hatása.
 A' testnek tagjait egészízen bé-follya,
 Erőszakkal mérgét a' szívbe bé-tollya.
 Hogy ha pedig egyszer a' szív immár mérges,
 Akkor minden tagok, még az ész-is férges.
 Már a' jóba soha sem léfzen állandó,
 Hanem gonofzlágra, nem tsak lesz hajlandó,
 De üzni-is fogja, míg torkig nem merül,
 Végre kárhozatra szegény lelke kerül.
 Ezen káros könyvek, a' vad szabadságot
 Óltyák-bé szívekbe, mint annyi jófágot.
 Az Isten hatalmát meg-alatsonyíttyák,
 Természetnek mindent, a' mi lett álították.
 Embernek a' lelke, hogy meg-hal a' testel,
 Vólna mint a' marhák tsak olyan esettel.
 Mogy ha az iffiak veszik a' kezekbe,
 Olvasván meg-tartyák emlékezetekbe.
 Mert tettzik ő nekik tündérzet festéke,
 Mivel szabaddá lesz fenyítékek féke.
 És így edgyik erre, a' más amarra fut,
 Miglen kinek kinek a' része ki-nem jut.
 Veszi-is mindenik, nints már segedelme,
 Mert el-hadgya őket az Isten kegyelme.
 Szülők tanításit ezek el-felejtik,
 Egy gonofzból másba magokat bé ejtik.
 A' rosz társaság-is még ezekhez járúl,
 Ez-is veszedelmes portékákat árúl.

Ezek az okai a' fok változásnak,
 Ne tulajdonítsák ezeket ők másnak ;
 Egyedül magoknak, 's azon gaz könyveknek,
 'S a' rosz társaságba nyert fesletfégeknek.
 A' paraszti Nem-is ha ezeket láttya,
 Eleint ez ugyan tsak a' száját tátya;
 De végtére ezen példákat követi,
 A' jó intéseket, kérelmet, meg - veti.
 Mint a' szilaj marha rugdos minden - felé,
 A' vad szabadságnak módgyát veszi elé.
 Kortsmáról kortsmára mégyen, korhelykodik,
 Gyilkol, oroz, a' hol lehet tolvajkodik.
 Miglen fok közülök vagy akasztó fára]
 Nem kerül, avagy - is hóhér pallosára.
 Itt Philosophusok! ketekhez fordúlok,
 Nem mással, hanem e' kéréssel járúlok.
 Valamerre ketek fognak járni kélni,
 Ez árnyék világba miglen fognak élni,
 Az iffúfágot mindenkör oktassák,
 Mi a' rosz, mi a' jó, nékik meg - mutassák.
 A' rosz könyv melly nagyon veszedelmes légyen,
 Azok olvasása benne melly kárt tégyen.
 Esmérjék az Istent, és őtet imádgýák,
 A' Naturalismust kerüllyék, úttállýák.
 Szeressék a' Királyt, és a' Hazájokat,
 Így álgya - meg Isten őket minnyájokat.
 Többet akart szólni, mert vólt már meg-hevült,
 De e' hevülésbe el-ájúlt, 's oldalt dült.

KILENTZEDIK PARAGRAPHUS.

A' Nótáriust ájulásából fel - ébresztik, de nagyon roszszúl lévén, Klára feleségs Toty Dorkóért örömet küldene Gétzbe, de mivel már az elők számából ki - töröttetett, Szathmár Városába Feldtserért, az az: Borbélyért küld. Egyszersmind Toty Dorkónak - is esete le - íratatik.

Hogy a' Nótárius a' földön el - terült,
Minden, a' ki látta, nagy bánatba merült.
Azt vélték, hogy lelke ki - ment már testébül,
Mellyért majd mindennek köny tsordúlt sze-
Mert elevenféget színe nem mutatott, (mébül.
Halványfággal vala ortzája futtatott,
Szeme bé - vólt húnyva, egy tagja sem mozgott,
Lélekzetet sem vett, mellyen vérek posgott.
Szóllott Szelíd András; orra meg - kékellett,
Ötet a' gutának meg - ütnie kellett,
Angyalos falunak a' Nótáriussa
Meg - fogta a' kezét, nézte a' pulsusa
Járna - é? fel - kiált! él! a' pulsusa jár,
A' szíve - is dobog, nézze akár ki bár.
Tsak el - ajúlt, nintsen néki egyéb baja,
Illyen ájulgató az ő egész faja.

A' konyhába vala Klára felesége,
 Nem tudta, Urának történt betegsége.
 Péntek nap vólt, épen egy ketsegét bontott,
 A' melly - is leg - alább nyomott ötven fontot.
 Meg - hallván a' lármát, bé - ment a' szobába,
 Látván kedves férjét lenni ájúltába.
 Kiáltott, húzzák - le minden ruházattyát,
 Fris vízzel öntözzék az ő ábrázattyát.
 Míg vetkeztetése ő néki meg - esett,
 A' Gyarmati kováts fris vizet keresett.
 Látván ajtó megett hogy egy kupa álna,
 Gondolta, hogy vizet abba majd találna.
 A' kupa fedelét lassan fel - emelte,
 Örvendett, hogy vízzel aztat tele lelte.
 Fel - kapta hirtelen, végig önté mingyárt
 Mint a' földön fekütt, de nagyon pórúl járt;
 Mert a' Nótáriust, látta, csíkok lepték,
 És hemzsegéseket egész testén tettek.
 Meg - ijedt a' kováts, szidta a' Csíkokat,
 Markával kezdette fel - fzedni azokat;
 De kezei közül mind ki - tsíszamlottak,
 A' Notáriusra meg vízfz hullottak.
 Féltek, ha szájába be - találnak mászni
 Rosz lesz; ha gyomrába fognak hadarászni.
 De szerentséjekre itt magához tére,
 Kedves Klárájátúl inni vizet kére.
 Adott néki: iván; kevéssé jobban lett,
 Száraz fejr ruhát magára mingyárt vett.
 Erre az ágyába ötet le - fektették
 Már nem - is lármáztak, nyúgodni engedték.

Klára a' kovátsot itten meg-támadta,
 A' többi - is azért ötet pirongatta.
 A' mint tudta, magát ő tsak úgy mentette,
 Klárára támadott, mert nem jelentette,
 Hogy tsíkok vólnának öntve a' kupába,
 'S mért aztat nem tette inkább a' konyhába.
 A' midőn a' kupa fedelét fel - vette,
 Hogy tsík vólna benne, azt észre nem vette,
 Tsak egy sem mozdúlt - meg, tán akkor aludtak,
 Avagy a' fülökbe, ők egymásnak fúgtak.
 Szólt megintlen Klára; de úgy meg - önteni
 Ki látta? egy kupa vizet rá dönteni.
 Tsak kováts ked, látom. nem tud orvosolni,
 Jobb - is, ha vasat fog mindég kovátsolni.
 Felelt; de jól esett, mert fel - ébresztettem,
 Mihent a' csíkokat reá eresztettem.
 Farkokkal az orrát, láttam mint tsapdosták,
 Nem a' víz, de ezek, őtt életre hozták.
 Szavát tsak halgatták, nem tudtak mit tenni,
 Látván Klára, dél van, ideje van enni.
 Frissen vendéginek ő asztalt terített,
 Bort - is pintzéjébe korsókba merített.
 Fel - is adott mindent mingyárt asztalára,
 Gazdálkodást bízta a' Collegájára
 Urának: ettek - is, jó hetye petyével,
 Meg - töltvén gyomrokat a' nagy ketsegével.
 Káposzta levébe főzte a' csíkokat,
 Szólt a' kováts, eszszük most a' Doctorokat.

Ezek támaszták - fel Nótáriusunkat,

Most pedig gyógyították ki - ürült gyomrunkat.
Szóllott Szelíd András, egyék ked jobb lészén,
Miglén ilyen bolond beszédekét téfzen.

Az asztaltól hamar, minnyájan fel - költek,

A' bőjt elegendéssel mivel már meg - tölték,
A' Nótáriusnak ágyához menének,

Köszönetet a' jó ebédért tevének,

De itten csak hamar, megint meg - rémültek,

Mert nagyot kiáltott, a' mellyen el - bűlték,
Hozzá futott Klára, kérdezte mi baja,

Hogy ilyen hirtelen esett olly nagy jaja.
Lelkem Kláram! szóllott, a' gyomromat szúrja
Valami; úgy tetszik, szívem - is ált' fúrja,

El - szenvedhetetlen fájdalmat szenvedek,

Úgy tetszik; hogy belső-részembe senyvedek.

Jaj mingyárt meg - halok! megint fel - kiálta,

Nem vala sem fekte, sem ülte, sem álta,
A' Lazári Molnár, látván az ő kinnyát,

Szidta a' kovátsnak teste minden tsinnyát,
Szólt hozzá, ha meg - hal! oka csak te leszel,

Mellyért - is az Égtől nagy büntetést veszel,
Mert hogy a' csíkokkal meg - öntéd országát,
Rá néztem, és látva láttam lenni száját.

Bizonnyal vagy két tsík bé tsúfzott gyomrába,

Most mordossák, nem tud mit tenni kinnyába,
Mondá Csebres Mihály, e' másképpen nem lesz,

A' szegény Collegám majd ártatlan el - vesz,
Ki mondgya - meg! ötet miként segíthettyük,
Tsíkokat gyomrából ki hogyan vehettyük,

Szólt Pertzegő Mihály; tudom, hogy a' tsíkok,
 És ezekkel a' zöld, 's minden-féle gyíkok;
 Hogy az édes tejet, és hagymát szeretik,
 Ezzel lyukakból - is, őket ki - vehetik.
 Töltsünk hát egy tserép tálba édes tejet,
 Vessünk belé egy pár veres hagyma fejet.
 A' Nótáriusnak, kötelet lábára
 Kössünk, és vonnyuk - fel őtt a' gerendára.
 A' tejes tál földön, feje alatt legyen,
 Táttsa - fel a' száját, majd mind abba mégyen
 A' tsík a' gyomrából, és így meg - szabadúl
 Minden fájdalomtól: mert mind a' tálba húl.
 A' kötél lábára, kezdték már hurkolni,
 Ketten meg - is fogták, kik fogják fel - tólni.
 Pertzegő Mihály vólt a' kötélt hurkoló,
 A' kováts, a' Molnár, pedig a' fel - toló.
 De meg - adá nekik itten bezzeg Klára,
 Konyhájába akadt egy jó hasáb fára.
 Glodány Urfszult itten, házból ki - szólítá,
 Egy arannyal Klára őtt arra indítá,
 Hogy verje - ki őket e' fával házából,
 Miglen a' tsíkokat ki - űzik Urából.
 Apját - is meg - öli Oláh egy aranyért,
 Klárának örömmel szolgált - is annyiért.
 A' hasáb fát itten kezébe - is adta,
 Maga a' moslékos dézsáját fel - kapta.
 Ha jól tudta verni othon a' fa Tókát,
 Rá rakta hátokra itt az Oláh kótát.

Kovátsot, a' Mólnárt, 's Vámost egyengette,
Hamar - is házából, ki - űzte kergette.

Mindenike a' mint a' szobából futott,
Klára moslékjából mindeniknek jutott.

Szólt Urszul, no már most üres a' ked háza,
Jól viseltem magam, úgy - é suponyáza?

Igen jól! köszönöm! szóllott hozzá Klára,
Nem vonnyák Uramat már ők gerendára.

Afzfzonyom! többit - is házadból ki - verem,
Ha fáradtságomért, még illy bérem nyercem.

Nem kell! emberféget mivel ezek tudnak,
De azok gorombák, 's egész nap hazudnak.

A' többit házánál meg - is tartóztatta,
Mivel okossabbnak ezeket tartotta.

El - mene a' kováts, Mólnár, és Vámos.

A' szekérbe olly ló, melly leg-rozsfszabb hámos,
Annyi ütlekeket nem vesz - fel magára,

A' mennyit Urszul ként ezeknek hátára.

Mind a' hárma Urszult rútúl káromlotta,

A' kováts mérgébe ezeket mondotta :

Oláh! ha meg - látlak valamelly a' Vásárba,

Tsengerbe, Medgyesen, avagy - is Szathmárba;
Hidd - el! hogy a' költsönt néked viszsza adom,

Nem mégy Komorzánba ép kézzel, fogadom.

Törött karjaidat fogod viszsza hozni,

Könnyen Tókat verni nem fogsz, 's harangozni.

A' Mólnár háta - is kék vala, és dagadt,

Bár brontes ember vólt, első vólt ki szaladt,
Mefszziről kiabált, hogy boszfszúját tölti,

Ha Lázáriba jön farkát hátra költi.

Leg-jobban a' Vámos, dolgát szégyenlette,
 Mivel tiszttségbe van, azért nagyra vette.
 Hogy ötet egy Oláh meg - merte dongatni,
 Két karját nem bírja olly nagyon lógatni.
 Meg-esküdt; e' dolgot hogy könnyen nem hadgya,
 Királyi Táblának eleibe adgya.
 Mert szólt: ez Actus majoris Potentiæ,
 Eztet egy Oláhtúl el - szenvedheti - é?
 A' Tyukodi Mestert kérte, ne sajnállya,
 És peremptorié, őtt certificállya.
 De e' meg-mondotta, hogy aztat nem teszi,
 Mert őtt - is meg - veri, azt a' hasznát veszi.
 Meg - páholt hátakkal végre haza mentek,
 Kétség kívül otton pályinkát rá kentek.
 Már az Útzán menvén, fenyegették Klárát,
 Hogy meg - adgyák néki a' mosléknak árát.
 De ő mind a' hármat már most tsak nevette,
 Vitéz Urzullyának vállát veregette.
 Urának fájdalmi ugyan tsak nem szüntek,
 Sok - féle látások, szemeibe tűntek.
 Mert hol sárkányt látott, hol pedig Medvéket,
 Hol pediglen Tigrist, és több e' féléket.
 Most mingyárt meg - ölik, ne hadgyák, kiáltott,
 Ortzája hol piros, hol halvány színt váltott.
 Nem - is szünt vólna - meg sok Fantaziája,
 De az Orosz Papnak vólt egy Tincturája;
 A' mellyet mint mondta, önnön maga munkált
 Theophrastesbe: ez arcanumra talált.

Egy itzés palatzkba egy mezfzely égett bort
 Öntött, 's hintett ebbe két kanál puska port.
 Kevert még ő ebbe tormát két kanállal,

Hat tsere bogarat négy szarvas bogárral.
 Mind ezekre öntött egy mezfzely nyír vizet,
 Ezzel temperálta a' keserű ízet.

Hét hétig a' napon eztet distillálta,
 Három újnyit apadt; ha aztat meg-látta.
 Színig meg-töltötte kender-mag olajjal,

Eztet - is kevervén, jó avas juh vajjal.
 Újra distillálta: látván hogy szép zöld lett,
 Abból egy kanállal a' palatzból ki-vett.

Szint annyi Terpetin olajt töltött vízfzsa,
 E' Tinctúrát nála fok nyavalyás ifzfza.

Hafznál ez azoknak, kik meg-bolondúlnak,
 Kik feregélyt szednek, fákról földre húlnak.
 Rosz felefégenek ha ki ezt be adgya,

Báránynak teszi ez, minden roszt el-hadgya,
 Keringős ökröket egészségre hozza,

Lovakból rozs férgek ki-másznak, okozza.
 Harmintz tseppet ebből nékie bé adott,

Bé vételek után hamar el-szunnyadott.
 Gondolkozott Klára, hogy vele mint tégyen,
 És segítségére nékie mint legyen.

Ha nem orvosollyák, meg-hal, lehet vélni,
 Orvofággal pedig ő nem szokott élni.

Sohajtott itt Klára, szóllott: óh be nagy kár,
 Hogy az elők között Toty Dorkó nintsen már.
 Nyavalyáján tudom ő könnyebbítene,
 Orvosfág nélkül - is rajta segítene.

Minap - is melly könnyen ő rajta segített,
 Sem port, sem tinturát ő nem egyelített.
 Tsak reá olvasott, és rostát forgatott,
 Már más nap ketek közt ő perolálhatott.
 De oda vagyon már, nints az élők között,
 Maga tudgya, lelke hogy hová költözött.
 Most már szóllok, szegény Toty Dorkó dolgáról,
 És szerentsétlenül történt Fatumáról.
 Dorkónak az Attya, vólt egy Vasas Német,
 De annyához házas hittel nem köttetett;
 Hanem ő Gyarmathon mivel Quartélyozott, (*)
 Unalmas órákban vele tréfálkozott.
 Magyarán ki - mondom, ő Zab gyermek vala,
 És tsak esztendő s vólt, hogy annya meg-hala.
 Gyarmathon - is szülte őtet e' világra,
 Így gyenge korába jutott árvaságra.
 Egy öreg kovátsné e' helységbe lakott,
 A' melly gyógyítgatott, sok bénát, sok vakot.
 De az egész Város felőle tartotta,
 Hogy boszorkány vólna, minden álította,
 Özvegy Afzszony vólt ez, gyermeki nem vóltak,
 Mert ezek Urával régen már meg-hóltak.
 Dorkó annya ennek lakott a' házába,
 Vele ott - is feküdt ő beteg ágyába.
 Nála meg-is ha'a, el - is temettette,
 Dorkót mivel szép vólt magáénak vette,
 E' nevelte őtet, tzipfrán - is jártatta,
 Melly szép leánya van, mindennek mutatta.

(*) Ezen Gyarmath Szathmár vármegyébe vagy on.

Szép - is vólt, nem vala a' helységbe párja,
 A' tántzot - is mondták, hogy leg-jobban járja.
 Hogy boszorkány vólna nem mondták hejába,
 Leg - nagyobbak közül vala valójába.
 Még - gyenge korába ezen Mesterfégre,
 Tanította Dorkót több más fesletfégre.
 Tetzett - is Dorkónak, pompás palotákba
 Hogy magát találta, kárpitos szobákba.
 Étfzakákon vele el - repült meszfzére,
 Maga társainak gyülekezetére.
 Ott vólt azon kastély, mellyrül most szóllottam.
 Mellybe a' paloták vóltak, mint mondottam.
 Ragyogtak azokba fok égő lámpások.
 Fent épített karba ültek musikások.
 Látott ott fok tzifra Urakst, Dámákat,
 Kik viseltek fényes, és drága ruhákat.
 Szerette, ezekkel kogy társalkodhatott,
 Szép Gavalerokkal, hogy ő tantzolhatott.
 A' kik ő nékie complementiroztak,
 Jeges, 's más frissítő, italokat hoztak.
 Felette nagy szupé mindenkor adatott,
 Sok-féle tsemege asztalra rakatott.
 A' fok italoknak nagy vala bőfége,
 Ide gyült, azt vélte, a' világ szépsége.
 Mérgecs Afzfzony vala ezen vén kovátsné,
 Szomszédgyába lakott egy ajtatos Átsné.
 Jól tudta ez, hogy ő vólna nagy boszorkány,
 És hogy őtt dolgába segíti a' fátány.
 Sokat intette ez, hogy babonafágát
 Hagyná-el, ne űzné rút boszorkányfágát.

A' szegény Átsnéra, ezekért fel-indúlt,
 Egyfzer az udvarán lábáról le-is húlt.
 Az Ura ölébe szobájába vitte,
 Mert guta ütésnek eztet lenni hitte.
 Nagy fájdalmak miatt tapot sem mehetett,
 Sött nem-is ülhetett, és nem-is feketett.
 Harmad nap mint féreg egybe gombolyodott,
 Mind keze, mind lába öszve sugorodott.
 Márakkor az Átsné mingyárt észre vette,
 Hogy fok intésiért ő ezt tselekedte.
 Az Átsné Urának, dolgát meg-mondotta,
 Melly fok kárt tett immár, mind elő hordotta.
 Mivel gazfágáról őtt gyakran intette,
 Tsak azért mérgébül most kóldussá tette.
 Az Ura semmit sem tudott dolga felől,
 Jámbornak tartotta őtt', mind kívül belől.
 Meg-tudván gazfágit e' nagy boszorkánynak,
 Írásba bé-adta a' Vice-Ispánynak.
 Szolga - Bírót küldött mingyárt inquirálni,
 Vádgya ha igaz-é, azt investigálni.
 Sok vólt itt a' Tanú, mert foknak tett nagy kárt,
 A' szolgabíró itt több időre nem várt.
 Még azon nap ötet meg-kaparíttatta,
 Egy rosz talyigára fel-is taszítottatta.
 Két hajdú Erdődre ötet el-kísérte,
 Egész addig lába a' földet sem érte.
 A' raboknak hamar lett Revisiója,
 Már elébb meg-esvén Inquisitiója.
 Irtóztató dolgok jöttek - ki ellene,
 Azokat le-írni fok idő kellene.

Ugyan azért mingyárt, a' Nemes Vármégye
 Jónak ítélte, hogy dolgát elő vegye.
 Nem akart szép móddal semmit-is vallani,
 Bár a' fok tanúkat látta itt állani;
 Kik minnyájan bátran esküdtek fejére,
 Hogy fok szegényeknek vólt veszedelmére.
 De mihelyest vonták őtet tortúrára,
 Mindent, valamit tett, ki-vallott magára.
 Meg-vallá koldússá, hogy az Atsnét tette,
 De meg-is érdemlett büntetését vette.
 A' Szathmári hóhér; her Johan Lefkotzi,
 Meg-égette őtet; in facie loci.
 Látván Dorkó, hogy az ő nevelő Annya,
 Ki Czeheknek vala egyik Kapitánnya,
 Sok kinzások ntán mint fel-perzselődött,
 Irtóztató estén nagyon meg-ütődött.
 Szemeivel nézte lángok tsapdosását,
 Füleivel hallá szörnyű síkójtását.
 Láta torka alatt, puska por mint lohbant,
 Égő rakás fára teste miként dobbant.
 A'hamvát mint szórta hóhér szerte széjjel,
 Mellyért nem alhatott azon egész éjjel.
 Tizenkét esztendő's vala még tsak akkor,
 Még jóra-is mehet ilyen leányi kor.
 Nagy szeget-is ütött e' példa fejébe,
 Irtózó háborgást nemzett ez szívébe.
 Ki-mégyn Gyarmathból, fel-tette magába,
 Úgy-is lett, mert el-ment más nap Ugocsába.
 Ha egy betsületes Afzfzonyfágot talál,
 Szolgálattyába hogy majd illyennek bé-áll.

Egynéhány helyeket itten bé - is jára,
 Néhány napok után mene Fantsikára.
 Egy nemes ház előtt ő lótzára le - dült,
 Udvarára vetvén szemét, nagyon el - hült.
 Mert az ház Afzszonyát látván által menni,
 Czehekből valónak meg - esmérte lenni.
 Nem merte itt Dorkó őtt meg - szóllítani,
 Tartván ; ne talállya meg - haragítani.
 Mert tudta, kovátsné hogy őtt fel - nevelte,
 Azt - is, hogy Gyarmaton most szegényt mi lelte.
 Az Afzszony általa gyanúba eshetne,
 Hogy majd ő - is úgy jár, méltán - is félhetne.
 Azomba az Afzszony ki - ment az Útzára,
 Vetvén a' szemeit ablaka allyára;
 Rá esmért Dorkóra, a' fejét tsóválta,
 Örvendett hogy őtet elevenen látta.
 Szobájába mingyárt kéz fogva vezette,
 Oda van az Anyád, úgy - é? azt kérdete.
 Szólt Dorkó : oda van, árvaúl maradtam,
 Gyarmatot féltembe mingyár el - is hagytam.
 Vallott - é én reám, avagy - is másokra,
 Nem tudom : hallottam, gyanúfág van sokra.
 Mert nagyon kínozták, de hogy vallatták - é
 Másokat ki - adni, avagy meg - tudták - é
 Kik lennének, kik vele vóltunk társaságba,
 'S hol gyúltunk együvé, lévén vígasfágba,
 Azt sem tudom : tán tsak azért vették elő,
 Átsné romlásának oka vólna é ő?
 Ha ezt meg - vallotta, és hol tett károkat,
 És meg - nem adhatván ezeknek árokat;

Ezekért olly szörnyen ő meg - égettetett,
 Hogy még a' hamva - is széltül el - vitetett.
 Az Afzszonyfág így szólt ezekre hozzája,
 Az átkozott Átsné, világ rút tsudája,
 Okozta halálát e' jó barátunknak,
 Semmitsem kell félnünk nekünk minnyájunknak
 Ha ránk vallott vólna, már most üldöznének,
 Hallanánk sokakat hogy már kötöznének.
 De mivel mindenek tsendesfégben vagynak,
 Hidd - el ! minnyájunkat békesfégbe hagynak.
 Te ! mivel gyenge vagy, bátor szívvel lehetsz,
 Akár merre tettzik, kedved szerint mehetsz.
 Azt nem-is álmodgyák hogy te köztünk vólnál,
 Hanem ha valahol gondatlanúl szólnál.
 De tán magad alatt le - nem vágod a' fát,
 És hogy tsak lótsogjon, nem azért tartol szát.
 Már most hogy ha tettzik, nálam meg-maradhat sz,
 És társafágunba velem - is múlathat sz.
 Meg - köfzönte Dorkó az ő kegyesfégét,
 Ajánlá mindenre szívéssen kéfzfégét.
 Özvegy Afzszony vala ezen Afzszonyfág - is,
 Sokkal öregebb vólt a' kovásné nál-is.
 Ezen társafágba régen bé - szegődött,
 Nagy tsuda ! hogy eddig meg-nem égetődött.
 Szólt Dorkóhoz ; Lányom ! ma nálam lesz gyűlés,
 De nem lészzen itt tántz , főtt lészzen rénülés.
 Szegény kovátsnéért, áldozatot tenni
 Fogunk : gyáfzba kell ma minnyájunknak lenni.

Cзыprus Koszorúkat teszünk a' fejünkre,
 Fekete tsuklyákat pedig a' testünkre.
 Kedves Barátnéink itt lesznek Bökénybül,
 Halmibül, Aklibül, Vásáros Naménybül,
 Szöllösrül, Munkátsról, Fekete Ardóbül,
 Beregszász, Tettfalva, Nevetlen falubül.
 Tisza Ujlakrül-is, és Király-házárül,
 Túr Terebesrül-is sok ezekhez járül.
 Szász falubül, Turtzrül, jönnek Benébül-is,
 Tsaroda, Badaló, Verchovinárül-is.
 El-nem marad Getse, sem pedig Veresmart,
 Hidgyed, hogy ma teszünk egy ditsőféges kart,
 Ezen helyfégekbül Companiám lesz itt,
 Külső Vármegyébül én nem hívtam senkit;
 Mert ha azokbül-is mind ide gyülnének,
 Ez egész faluba ők meg-nem férnének.
 Ezernél több-is van Szathmár Vármegyébe,
 Hát még Mármarosba, Bereg, Ung megyébe,
 Hogy így vele beszélt, már bé-alkonyodott,
 Minden munkás ember, és marha nyugodott,
 Hirtelen vastag köd hült a' föld színére,
 Tán ez Afzszonyfágnak tett mesteriségére,
 Ablakok tábláit, ajtait bé-zárta.
 Nagy sohajtások közt már társait várta,
 Fekete posztóval borítá asztalát,
 Szint így kárpitozta szobájának falát.
 Tsak egy lámpás függött ennek a' közepén,
 Olajba a' kanótz pislogott fenekén.

Igen szomorú fényt ez magától vetett,
 Sem est, sem pedig éj nem képzeltehetett.
 Hanem tsakremegő árnyék láttzaltatott,
 A' néma tsendesfég adott irtózatot.
 Fekete rongyokat Dorkóra kötözött,
 Illy kormos ruhába maga - is öltözött.
 Szomszédok valának már elő álomba,
 Ültek ök itt ketten, mint egy fír halomba.
 Leg - kisebb tsördülés, mozgás sem hallatott,
 Annál inkább lámpás, fáklya sem látizatott.
 Egyfzer a' szobának nyílik az ajtaja,
 Jön - bé egymás után a' pokolnak raja.
 Öszvesféggel ezek ötven - hatan vóltak,
 De leg - kisebb szót - is egymáshoz nem szóltak.
 Képzeltet itt ki - ki mind annyi Mumiát,
 Avagy - is föld alól ki - búvott Harpiát.
 Rút szufzogást tettek, nem firtak, de nyíttak,
 Ezzel magok közé meg többeket híttak.
 Várták - is azokat nyughatatlanfággal,
 De hogy nem érkeztek kívánt hamarfággal,
 A' leg - főbb közölök egy hoszfú páltzával
 Szoba közepére álla, nagy durtzával.
 Lakása Bökény vólt ezen Afzfzonyfágnak,
 Mert e' helyfég fészke a' boszorkányfágnak.
 Mörmögött, ház földgyét páltzájával verte,
 A' mit kívánt, aztat hamar - is meg - nyerte;
 Mert ház földgye ki - nyílt, onnat füst löködött,
 Melly után kénkő bűz, láng, tűz ki - ütődött.
 De meg - elégedett ő még ezzel nem lett,
 Hanem páltzájával több ütéseket tett.

Hogy harmadszor azzal meg - tsapta e' vermet,
 Négy fekete könnyű legény itten termett.
 Szarvok vólt ezeknek, tán házassak vóltak,
 Ugrándoztak: pr! pr! egyebet nem szóltak.
 Ezek után teve kemény tsapásokat,
 Mint kandúrok tesznek, olyan nyívásokat,
 Ekkor Proserpina igen nagy pompával
 Maga jött ki, 's meg - ált néhány Furiával.
 Forró tüzes atzél korona vólt fején,
 Szint így munkált fárkány állott a' tetején:
 Kék, zöld színű lángot okádott torkából,
 Ragyogó tűz szikrák szóródtak szájából.
 Kígyókból öszve font koszorúkkal áltak
 Furiák körűlte, 's ezek arra vártak,
 Hogy e' Királynéjok mit fog parantsolni,
 Charon hajójára hányat fognak tolni.
 Tett mingyárt egy tsapást itt egy réz veszfzövel,
 Két Furia egybe, egy vas serpenyővel
 Lábainál termett, szurkott olvasztottak,
 Sok ónt, bűdös - követ, abba higgasztottak:
 A' négy könnyű legény ezeket keverték,
 Időt soha resten ők el - nem heverték.
 Egynek a' Királyné meg - üté a' fejét,
 Meg - mutatta, resten nem tölti idejét.
 A' Kovátsné lelkét a' lyukból ki - kapta,
 Itt a' serpenyőbe hirtelen bé - tsapta.
 A' Furiák abba serényen forgatták,
 Hogy tisztúllyon, motskát fogókkal szaggatták.

Igaz; Gyarmath alatt jól meg-perzselődött,
 De itt sokkal jobban még meg-röstölődött.
 De a' társaságnak könnye épen nem húlt,
 Sőt örvendett; látván hogy a' lelke tisztult;
 És a' serpenyőbe hántak salétromot,
 Úgy-mint meg-enyhítő, 's tisztító flastromot.
 Proserpina látván, úgy foly áldozattya,
 Hogy Plutónak ditső hírét meg-hozhattya;
 A' társaság előtt udvarával el-tünt,
 És így az áldozat tovább folyni meg-szünt.
 Mellyre a' szobába hallatott nagy dörgés,
 A'hol a' föld meg-nyílt ott leg-nagyobb zörgés.
 Mert a' bé-záródott igen nagy zúgással,
 Mintha széltől volna, a' föld indulással.
 A' társaság erre nagy örömbe leve,
 A' ház Afzfzonyának köszönetet teve;
 Hogy az áldozatot illy szépen tartotta,
 Mert ezt Proserpina maga meg-vallotta.
 A' kovátsné lelke, bár Gyarmathon meg-sült,
 De most bizonyossan tudgyák, hogy idvezült.
 Mert a' serpenyőbe le főtt a' rozsdája,
 És rajta meg-maradt tsupán a' tisztája.
 Meg-nyílt itt az ajtó, az udvarra gyültek,
 Mint őszszel a' fetskék, té túl el-repültek.
 A' falról az Afzfzony a' posztót le-szedte,
 Dorkó mindenekbe ötet segítette,
 A' gyáaszt-is magokról mingyárt le-vetették,
 Szokott ruhájokat magokra fel-vették.
 Szólt Dorkó: Afzfzonyom! véghez mint szépen
 Mivel a' Királyné maga itt meg-jelent. (ment,

Ugyan meg - mutatta maga nagy kegyelmét,
 Szegény kovátsnénak nyújtván segedelmét.
 Oh be nagyon ragyog tüzes koronája !
 De meg-vallom, otsmány minden Furiája.
 Rútúl vetzkendeznek a' kígyók fejeken,
 Végtől végig tsúfznak nyakokon, mellyeken!
 Inassai könnyűk, kár hogy szarvok vagyon,
 És hogy a' körmeik hegyessek olly nagyon.
 E' Királyné mellé mások illenének,
 Kik fényes ruhákba parádét tennének.
 Mosolygott az Afzszony, 's így szóllott hozzája,
 Kedves Dorkóm! vagyon ezeknek ruhája.
 Holnap majd bé - vífzlek az ő Udvarába,
 Álmélkodni fogol, bé - érvén várába.
 Még soha sem láttál ollyan ékesféget
 Mint ott fogol látni, 's annyi fok szépséget.
 A' mai áldozat gyászos vólt, 's szomorú,
 Nem illett fejünkre ennél zöld koszorú.
 Szint úgy vóltak ők - is a' leg - mélyebb gyázba,
 Mint ötet illette úgy lépett e' házba.
 Vizsgáld - meg a' dolgot, itt is nagy pompát tett,
 Mert Királyné! még - is ő gyászt magára vett.
 A' más napot tölték edgyütt nyájasságba,
 Örült Dorkó, hogy majd mégyen vígasfágba.
 Hét órakor estve ültek vatsorához,
 Szoba kültsát vette az Afzszony magához.
 Mihent a' vatsorát ketten el - végzették,
 Az ajtók zárait ők le - erefztették.

Az Aszfszony nagy tzifrán mingyárt fel-öltözött,
 Kezére nyakára gyöngyöket kötözött.
 Sokkal szebben Dorkót, még is fel-tzifrázta,
 Örömébe majd tsak nem a' hideg rázta,
 Fel-ültette ötet egy új pemetére,
 Maga pedig fel-ült egy fa gereblyére,
 Nyitva vólt az ablak, azon ki-repültek,
 Tudták, nagy gyűlés lesz, annak ök örültek,
 A' vár kapujához hogy közelítettek,
 Lovaik alattok nagyon nyerítettek;
 Mert már a' pemete szürke paripára,
 A' gereblye pedig változott barnára.
 Az erős vas kapu ki-nyíltott mingyarást,
 Mellyen az udvarra mehettek már bízvást.
 A' mint mind a' kettő lováról le-szállott,
 Két Gavalér, és két lovász már ott állott,
 Ezek istállóba, lovokat vezették,
 Amazok karjokra karjaikat vették.
 A' garáditsokon velek fel-menének,
 Tükör palotába a' mint bé-érének,
 El-fogta Dorkónak szívét a' bámúlás,
 Jó hogy még a' fejét nem érte kábulás.
 Mert bár akár merre szemeit vetette,
 Tsak nagy fény, 's ragyogás azokat fértette,
 Trombiták harfogtak, zengett a' musika,
 Forgott a' fok tzifra Dáma mint karika.
 Öt-is tántzra vitte egy tzifra Gavalér,
 Kezdett-is testébe foni hamar a' vér,
 Mert a' tántzot járta ez igen ékessen,
 Minden mozdulását tette ő helyessen.

Tántzát el-végezván, fő hajtását tette,
 Esmérné - é ötet? Dorkótól kérlette.
 Szólt: nem volt szerentsém mind eddig tisztelni
 Az Urat, 's tántzáról egekig emelni.
 Mert még jobb tántzosra soha sem akadtam,
 Bár fok pár czípőket tántzba el-szaggattam.
 Tegnap jelen voltam én-is azon házba,
 Mellybe az áldozat ment véghez mély gyászba.
 Én vagyok! kovátsné lelkét ki ki-kapta
 A' lyukhól, 's azt a' vas serpenyőbe tsapta.
 Én Proserpinának lakom udvarába,
 Udvari Kapitány vagyok e' várába.
 Most mingyárt maga-is itt köztünk fog lenni,
 Mert hívei között nagyon szeret menni.
 Fel-háborította Dorkó szívét szava,
 Gondolta, ez nem lesz embereknek java.
 Szarvakkal vólt tegnap, és hegyes körmökkel,
 Ma ruhája rakott fok drága kövekkel.
 Tegnap mint vén botskor, olly vólt ábrázattya,
 Most pedig ollyan szép, mint Május harmattya.
 Jóra szokott ollykor a' rosz-is változni,
 A' szél eső után derült napot hozni.
 Ezeket gondolván, Afzszonyába bízott,
 Meg-nyúgodott szíve, tündérlégtől hízott.
 Hirtelen meg-nyíla itt egy dupla ajtó,
 Ki eztet meg-nyitá, nem vólt sereg hajtó.
 Mert ez Herold vala, vólt illy kiáltással,
 Jön az Udvar! ki ki légyen halgatással.

Mingyárt is nyomába jöttek a' Hatsérok,
 Fénylettek mellyeken az ezüst pántzérok,
 Ezeket követték az Udvari Gárdák,
 Ragyogtak vállokon arany Halapárdák.
 Utánnok meg jöttek huszonnégy inasok,
 Ültek a' fejeken drágán munkált fasok.
 A' Kamarás Urak ezeknek nyomába
 Mentek, veres bársony ki - varrott ruhába.
 Érkeztek utánnok a' nagy Ministerek,
 Mind Hertzegek voltak, 's nagy más Fő emberek,
 Vala mindeniknek allonzs parochája (*)
 Két üstökkel: köztök le - fügött tsigája.
 Fekete palástjok arannyal vólt varva,
 Mellyel egész testek bé - vala takarva.
 Most már Proserpína a' fok hop Dámával
 Meg - jelent, és ment nagy Prosopopæával,
 Jobb karját Lucifer, a' balt Plutó fogta,
 Cháron a' nézőket két felé tologta.
 Taréjos négy farkány őket körül vette,
 A' hét fejű Hydra ezeket követte.
 Ballagott utánnok Cerberus kutya,
 Ennek társa vala Acheron Bika.
 Ki - meztve egyetlen, egy nagy Gyémánt kőből
 Vala Koronája, mellyet egy felyhőből

(*) Allonzs peruque. Frantzia szó, jelent olyan két üstökös nagy parókát, a' melly mind a' két vállát be-
 takarja az aztat viselőnek,

Vájt - ki Asmodæus, a' hová rejtette
 Vulcanus, a' midőn ez őtet kergette.
 Carbunculus vala Királyi páltzája,
 Mellyt bal keze tartott, Ofir vólt almája.
 Gyöngyöknek szemei, mellyt reá rakának,
 Mint egy Görög dinnye olly nagyok valának.
 Méltósággal minden lépéseit tette,
 Páva tollas slepjét két Dáma fel - vette.
 Mingyárt fel - is üle fényes Trónusára,
 Mellyet készítették e' mai pompára.
 Ezt - is tsak egy darab smaragdból munkálták,
 Mellyt Ætna gyomrába Bányászi találták.
 Rubintból valának ennek négy lábai,
 Zafírral ki-rakva szeglet oldalai.
 Parantsolta mingyárt, hogy vígan legyenek,
 A' mi kinek tettzik, mind aztat tegyenek.
 Hallatott leg - ottan a' musika hangja,
 Nem vólt itt a' tántzba senkinek - is rangja.
 Lucifer instálta, mennyen véle tántzba,
 Ne ülljön Trónusán, mint valami fántzba.
 Le - is jött, és mingyárt egy Verbunkost jártak,
 A' többi tántzosok, hogy végzjék, nem vártak.
 Hanem ő utánnok ezek - is meg-rakták,
 Lábaikat foká nem igen nyugtatták.
 De ők a' Voltzerist leg - jobban szerették,
 Mivel ezen tántzot ők magok szerzették.
 Mert ők szerte széjjel mindétig keringnek,
 Hol nem - is gondollyák még ott-is fetrengnek.

Itten Proserpina Dorkóra rá esmért,
 Tsak szolgállya híven, mondá, hogy nyer jó bért.
 Leg-ifjabb, leg-szebb vólt ő minnyája között.
 Tettzett mindeniknek, mert szépen öltözött.
 Maga Plutó néki egy Ananászt hozott,
 Örömébe szintén, színébe változott.
 Mély pukli hajtással azt tőle el-vette,
 És strik paidliába aztat bé-is tette.
 Nem vólt itten szupé, vólt még-is mit enni,
 Enni valót pénzen nem kellett venni.
 Vólt Pástétom, Torta, fok-féle kotsonya,
 Madár téjből készült tzukrozott Tarhonya.
 Vólt itt minden-féle fok drága sütemény,
 Mákos kalás, túrós, és káposztás lepény.
 Minden-féle borok, Kávé, Lemonádé,
 Mandola téj, jeges ital, csokoládé.
 Óldal asztalkákon mind arany tálakba
 Állottak: borok-is illyen poharakba.
 Nem-is kínáltatták ők fokat magokat,
 Meg-is tölték üres, és éhes gyomrokat.
 Evett mindenike, tányérára metztett,
 Azon bort-is itta, a' mellyike tettzett.
 Tántzoltak még itten egynéhány óráig,
 Ezt tenni tanátsos nem vólt virradtáig.
 Mellyért Proserpina bútsút kezdett venni,
 Mondá: nem fokára, hogy velek fog lenni.
 Mingyarást-is ki ki indúla úttyára,
 Az Aszfzony Dorkóval a' Vár udvarára
 Le-ment: már lovokat ott készen tartották,
 Hevedereket-is jól meg-szorították.

Fel - ülni két Úrifi őket segítette,

Mellyért mind a' kettő köszönetét tette.

Meg - indulván ; hogy a' vas kaput el - hagyták,

Kantár szárral magok lovait meg-tsapták,

Azonnal mint a' szél, mingyárt úgy szállottak,

Öt minuta alatt már otthon állottak

Az udvaron : lassan mentek a' szobába ;

A' tseléd akkor-is vólt még aludtába.

A' szürkét, a' barnát, egy szegletbe tették,

Le - vetkezvén, ágyba magokat vetették.

Vén lévén az Afzszony, korán reggel fel-költ,

Míg Dorkó fel-ébredt, abba fok idő tölt.

Kilentz órát ütven, ő - is tsak fel - kele,

Vígasfággal feje akkor-is vólt tele.

Kérdezte az Afzszony ; mond - meg, nyugodtál-é?

És te valami jót Lányom álmodtál-é?

Vald - meg ! ha tettzetté a' hol velem jártál ?

Úgy - é! életedbe te illyet nem láttál.

Szólt : én erre nem - is tudok mit felelni,

Szebb Paraditsomot hol lehetne lelni.

Be szép Proserpina ! be gazdag Királyné !

Koránt sem lesz illyen a' Török Császárné.

Udvara be fényes ! óh miként tündöklík !

Minden gyönyörűség ott a' szembe ötlík.

A' míg fogok élni e' gyarló Világba,

Tsak egyszer lehetnék még ott vígasfágba.

Szólt az Afzszony hozzá : ne törd a' fejedet,

Tsak zabolán tudgyad tartani nyelvedet,

El - vízlek még oda, 's még nagyobb helyekre,

Mereszteni fogod, szemedet mellyekre.

A' Tündéreknek bé vízlek Országába,
 A' Tsillag Vitéznek Kristály Kastélyába.
 A' kapuja felett ál három szivárvány,
 Jádzik ezek között zöld, 's veres villámlány.
 Parnassus Nymphái udvarán sétálnak,
 És strázán nem mások tsak Grátziák álnak.
 Költenek kerttyébe a' Phaenix madarak,
 Arany skofiomot botsájtanak bogarak.
 Arany gyapjas bárányt juhái ellenek,
 Hogy a' nagy Udvarok vélek bé-tellyenek.
 Ezeket a' Spanyol udvar elől vette,
 Austriai ház-is ez után azt tette.
 Nagyobb pompa van itt, mint Proserpinánál,
 Mert itten tántzolnak a' Hóld Világánál.
 Nem-is járnak itten, déren, avagy fagyon,
 Mivel Országába mindég Május vagyon.
 Ide-is el-vízlek, és több ilyen másba,
 De néma köszikla légy a' halgatásba.
 Afzfzonym! ha mingyárt melly kínokra húznak,
 Vagy gyenge hátamról szíjjakat-is nyúznak,
 Még sem szóllok, tsak hogy mindenütt lehessek,
 'S illy vígasfágokba veled el-mehessek.
 Néhány esztendeig illy szép társaságba
 Hord'ta-is magával, 's tartotta vakfágba.
 Azomba vélelten ő meg-betegedett,
 Hszonyú nagy kínok közt meg-is gebedett.
 Gereblyéjén míg élt, fokat szált felyhőbe,
 Most már tisztúl lelke a' vas fserpenyőbe.
 Temetése után, Dorkó el-bútsúzott,
 Mivel a' menyével gyakran újjat húzott.

Tsengerbe keresni indúlt szolgálatot,
 A' hol - is ő mingyárt egy Takátsnál kapott.
 Tizennyóltz esztendő's vala akkor ő már,
 Pártába szép Leány sokáig ritkán jár.
 Ugyan ennél szolgált egy fiatal legény,
 Gétzbe lakott Attya, ki nem vala szegény.
 Toty Pál vólt a' neve, Pál vólt a' fia - is,
 Meg - hólt felesége, több más gyermeke - is.
 Hogy házasodna - meg, fiát arra kérte,
 De ebbe szándékát hamar el - is érte.
 Mivel Palkó Dorkót, Dorkó Pált szerette,
 Azért Palkó Dorkót hamar meg - kérette.
 Mihent meg - esküdtek Hymen Oltáránál,
 Haza vitte; laktak az Attya házánál.
 Attya öreg lévén, tsak hamar meg - hala,
 Ésígy háznak Ura immár maga vala.
 Negyven esztendeig jól éltek egymással,
 Nem vóltak egymáshoz soha háborgással.
 Gyermekeket nékik az Isten nem adott,
 Gyakran mind a' kettő panaszra fakadott.
 Ezért - is egymással ők nem tzivakodtak,
 Isten akarattyán szépen meg - nyúgodtak.
 Mezei munkáját hogy ha el - végzette,
 Akkor a' hálóját vállára vetette.
 Gyakran a' Szamosba fogott ketsegéket,
 Tsukát, Pontyot, Dévért, és több e' féléket.
 Történt: hogy ő egy nap el - mene halászni,
 Akkor egy örvénybe bé - találta mászni,
 Ez bé - is tekerte a' maga öblébe,
 Oda - is fúlt szegény ennek fővenyébe.

Tóthfalusi hídnál fogta - ki a' Vámos,
 A' mellynél dolgozott néhány napi számos:
 A' vízből ki - húzni ezek segítették,
 Testét egy szekéren haza - is vitették.
 Hogy meg - látta Dorkó, lábárúl le - esett,
 Mikor hal - meg ő - is, minden arra lesett.
 Egy mezszely pályinkát töltöttek torkába,
 Még - is magához tért, hogy le - folyt gyomrába:
 Falba verte fejét, a' haját szaggatta,
 Bögött mint a' tehén, olly nagyon jajgatta:
 Végtére mint illik, őt el - temettette,
 Fej - fájára nevét ki - is metzettette.
 De hogy ő meg - hala, igen jól - is esett,
 Mert ha várakozott volna tsak keveset;
 Kedves Dorkójának látván a' halálát,
 Tépte volna akkor a' maga szakállát:
 Míg Ura élt, titkon üzte mesterfégét,
 Társaihoz még - is meg - tartá hűségét.
 Tartott, ha meg - tudná, hogy ő miket tenne,
 Nem fzeretné, főtt még ellensége lenne.
 De ha történt, Ura hogy otthon nem hála,
 Már akkor mindenkor társaihoz szála.
 Úgy mint özvegy, mostan nyervén szabadságot,
 Kedvére üzhette a' boszorkányságot.
 A' ki egyszer magát Czéhekbe íratya,
 Mondgyák: soha többé azt el - nem hagyhattya.
 Mert a' szemfény vesztés el - ámíttya őket,
 Hiszik, hogy élnének arany esztendőket.
 Ezen mesterfégbe ő nagyon bé - merült,
 De víglága után keleptzébe került.

Eddig pemetére ült, mint képzelt lóra,
 Mint maga Aszfzonya, ült most szénvonóra.
 Eztet ugratta ő mind télbe mind nyárba,
 Ezen nyargalt mindég a' Etsedi Várba. (*)
 Itten társaival leg - inkább vígadott,
 Kígyók, békák között, nagy bálokat adott.
 Ő annyira menemár mesterfégébe,
 Hogy fokaknak ártott nyegédesfégébe.
 Ha valaki néki leg - kissebbet vétett,
 Az ugyan ép lábbal nem fokáig lépett.
 Mert lába szarából tsonttyait ki - szedte,
 Avagy - is más móddal őt Lázárrá tette.
 Hogy egy szabó néki roszszúl vart egy mentét,
 El - verette jéggel egész Szamos mentét.
 Az Aszfzonyoknak - is gyakran kenderével
 Így bánt; nem lehetett soha - is békével.
 A' faluba minden gyümölts - fát meg - nyesett,
 Ekkor minden előtt gyanúfágba esett;
 Mert nem egynek, hanem foknak tünt fzemébe,
 Minden estve lidértz, hogy fzał kéménnyébe.

(*) Etsed már most puszta Vár, fekszik nemes Szathuár
 Vármegyébe a' lap közepén, az az: nagy mót-sárok,
 tavak, és ingoványok között, 1334. esztendőbe kez-
 dették építeni, 1492 esztendőbe Báthori András meg-
 erősítette, és a' Tatárok ellen nagy menedék hely
 lett. Bethlen Gábor 1619-be ide hozta Pozsonyból
 a' Sz. Koronánkat. Rákótzí Ferentzre szállott ezen
 vár, el - szaladása után Császárság Felfége el - ron-
 tatta, most kígyók békák fészke.

Szokása vólt, midőn szénvonóján el - ment,
 Valami zsírt elébb oldalára fel - kent.
 Egyszer ablak alá a' tserepet tette,
 Mellybe a' zsír vala, 's ottan felejtette.
 Történt, kogy egy Zsidó, a' ki beteg vala,
 Főképpen pediglen fájt a' két oldala;
 A' házához jöve, hogy őtet gyógyítsa,
 Súlyos fájdalomtól őtt' meg - szabadítsa.
 A' Zsidónak őtet mások javaslották,
 Nagy Orvos Afzfzonymnak kik őtet tartották.
 A' Zsidó a' házát bé - zárva találta,
 A' szomszédba lakó Afzfzony őtt' meg - látta;
 Szólt hozzá: kendert ment Dorkó Afzfzony nőni,
 De nap szálat előtt haza fog ő jöni.
 Halván ezt a' Zsidó, fétált fel és alá,
 Végtére le - üle az ablakja alá.
 Szemeibe akad't a' tserépbe a' Zsír,
 Gondolta, nem lesz más, hanem orvosló ír.
 Szólt magába; ezzel a' két oldalamat
 Majd meg - kenem; talán érem jobbúltamat.
 A' külső orvosság nekem nem - is árthat,
 Szerentsés lehetek, mert tán még használhat.
 Mihent két oldalát e' Zsírral meg - kente,
 Mivel jó vastagon azt magára fente,
 Fel - kapta mingyarást őtet egy sebes szél,
 A' Zsidó mindentül, ügy - is retteg, és fél.
 Már a' levegőbe szállván, úgy ordított,
 Mintha nyúzták vólna; felette visított.
 Egész falu itten az ő lármájára,
 Nagy hirtelenséggel futott az útzára.

Tsudálkozva nézték, a' zsidó mint repült,
 Ezen az eseten minden ember el - hült.
 Néhány minutáig, míg a' nép itt ála,
 Mivel folyomnál - is febesebben szálla,
 A' beteges Zsidó szemek előtt el - tűnt,
 De az álmélkodás a' nép közt meg - nem szűnt.
 Az egész Vármegyét e' hír bé - futotta,
 Ott a' balgatag nép fárkánynak tartotta.
 Sok ember sok - képpen beszélt ő felőle,
 Griff madarat fokban tsináltak belőle.
 A' Zsidóság hitte, Ábrahám keblébe
 Repült; mert ajtatos vólt egész éltébe.
 Azomba bé - repült az Etsedi Várba,
 Le - erefzkedett ott térdig érő fárba.
 Nem lett semmi baja, de tsudálkozhatott,
 Mivel nintsen szárnya, oda mint szólhatott.
 Nem vala ostoba, már itt észre vette,
 Hogy Dorkó boszorkány, és Zsírja ezt tette.
 Mingyárt el - is mene a' Szolga - Bíróhoz,
 Esmérte ez ötet, 's kérdezte hogy mit hoz.
 Tsúfos történetét ő el - beszéllette,
 Mellynek hírét már ő másoktól értette.
 Gétzbe mingyárt maga két hajdúval el - ment,
 És mihent Dorkónak házába leve bent,
 A' mint minden szöget, lyukat abba vizsgált,
 Zsírral két tserepet egy hajdú fel - talált.
 Dorkó Afzfzonyt mingyárt Exámenre vette,
 És hárs kötelekkel meg - is kötöztette.

Mert hárs köteleket el - nem szaggathatnak
 Semmi boszorkányok, által sem rághatnak.
 A' Vitze - Ispányhoz a' Zsírokat vitte,
 A' ki - is azokat elől tsak nevette.
 Maga meg - kent azzal egynéhány rögeket,
 Mingyárt futni látott annyi egereket.
 Vitz - Ispány e' dolgot nem vette tréfára,
 A' más zsírt - is venni akarta próbára.
 Gondolta a' kit ő ezzel meg - fog kenni,
 Majd szól, de belőle egér nem fog lenni.
 Nem tudta a' próbát hogy kivel tétesse,
 És a' repülésre melly embert vehesse.
 Mert nyak, 's láb töréstül, minden nagyon féle,
 Nem - is játék dolog, a' melly ilyen féle.
 Az olyan embernek fizetést - is ígért,
 Kira adgya magát, 's meg - próbállyá e' zsírt.
 Egy Czigány meg - hallá ezen ígéretet,
 A' Vitze - Ispányhoz leg - ottan fietett.
 Mondá; fog ő szólni három Márjásokért,
 De úttyára még egy darab kenyeret kért.
 Lám a' Zsidónak - is, szólt; nem lett baja, la!
 Ha őtt' meg - nem elte, engem se el - meg a'!
 A' három Márjás itt néki meg - adatott,
 Egy szép fejér kenyér kezébe nyújtatott.
 A' Tzigánynak itt vólt felelége Sára,
 Szólt hozzá; e' kenyér elég lészén mára.
 Ihol a' pénzbül - is adok szalonnára,
 Főzz valamit, haza szállok vatsorára.
 Mind a' két oldalát itt maga magának
 Meg - kente, mert néki zsírt bőven adának.

Míngyárt mint a' Zsidó széltül fel - kaptott,
 Repült, 's a' fellebbe hollónak láttzatott
 Lenni: hamar - is ő el - tűnt szemek elől,
 Már Sára semmit sem tudott Ura felől.
 Kiáltott utánna, bolond! olly sebessen
 Ne szálly: hanem szállyál te betsületesen.
 Mert majd fán akadtz - fel valamelly erdőbe,
 Avagy tóba esel, vagy - is mély fertőbe.
 Koránt sem repült ő az Etsedi Várba,
 Mint a' Zsidó; és ott nem esett a' fába;
 Hanem ennél fokkal pórultabban jára,
 Mert őtt' a' Szigethi kő akasztó fára
 Vitte Mármarosba a' Zsírnek ereje.
 Hogy rá erefzkedett, szédült - is veleje,
 Mert akkor - is azon három Oláh függött,
 Egynek a' vállára a' két lába tsüggött.
 Jó hogy a' nyavalya itt őtt' ki - nem törte,
 De a' félsz a' szívét felette gyötörte.
 Le - ugrott ő arról, de kerítésébe
 Esett, hol roszszat - is tehetett féltébe.
 Mert más egy Oláhra ott megint akadt,
 Ki a' három mellől abba le - szakadt.
 Ki - törte ajtaját, és úgy szabadúla,
 De a' mint mondotta, ő el - is lódúla.
 Mert hofszú mezőig egy húzomba futott,
 Ott szerentséjére Tsigányokhoz jutott.
 Adtak néki enni, nálok meg - is pihent,
 De nem mondta, hogy járt, 's magára hogy
 zsírt kent,

Negyed nap fárattan haza verekedett,
 Íjedt vólt, de még - is meg - nem betegedett.
 A' Vitz - Ispánnak más nap udvarára
 Bé - mene, akada ott épen magára.
 Szólt hozzája mingyárt; no Zsiga! hát itt vagy?
 Látom gyalog jöttél, már te madár nem vagy?
 Felele: fok pénzt ér a' Nagy Károlyi Vár,
 Ha nekem adgyák - is, még se leszek madár.
 Legyék kinek tettzik, bár Daru, bár Páva,
 Nem leszek én; nyakam hogy ki-törjem gyáva.
 Uram! a' Vad lúdnál sebesebben száltam,
 Sem eget, sem földet, szememmel nem láttam.
 Tsendesedett a' szél, melly vitt, utóllýára,
 Szépen a' Szigethi kő akasztó fára
 Ültetett; a' mellyen függött három oláh;
 Véltém; hogy tűz zsarát raktak bőröm alá.
 Még a' lelkemről - is folya az izzadtság,
 Tekéntetes Uram! nem vólt e' bolondfág.
 Egész történetét elő beszélette,
 Szánta a' Vitz - Ispány, de még - is nevette.
 Tizenkét forintot meg le - olvastatott
 Néki, és egy veres nadrágot adatott.
 Meg - köszönte, örült, menván fátorába,
 Más nap kevélykedett viselt nadrágába.
 Dorkónak már akkor folya a' törvénnye,
 Szeme előtt vala két zsíros edénnye.
 Általkodva még - is dolgait tagadta,
 Miglen János Mester őtt' meg - nem ragadta.
 E' szövétnekekkel kezdván tsiklándani,
 Minden gonofzfágít kezdé ki - mondani.

Melleyekért mingyárást tűzre íteltetett,
 A' kovátsné helyén meg - is égettetett.
 A' Dorkó halálán Zsiga épen nem sírt,
 Mert meg - tudta hogy ő készítette a' zsírt.
 Jól esett, azt mondá, már madárrá nem tesz,
 Nem töri nyakamat, most maga tűzbe vesz.

A' Nótáriusnak az ő egészsége,
 Nem hogy jobbúlt volna, főtt a' betegsége
 Napról napra mindég jobban nehezedett;
 Gyakran el - ájula, bár fel - éledezett.
 A' kik még házánál körulte valának,
 Mi tevők legyenek, tanátsot tartának.
 Végtére minnyájan ōk aztat ítéltek,
 Hogy Klára Borbélyért küldgyön, jónak vélték.
 Pulyka Miskát el - is küldé ő Szathmárba, (*)
 Mivel tavasz vala, igen nagy Víz árba.
 Szerentsésen még - is a' Városba futa,
 Nagy Peleskére - is a' Borbéllyal juta.
 E' mingyárt a' kezét a' Nótáriusnak
 Fogta, észre vette hevét a' pulsusnak.
 A' háta geréntzén frissen eret vágván,
 De onnan vérének folyását nem látván;
 A' jobb lábán hátról a' farkát meg - vágta,
 Mivel itt - is folyni a' vérit nem látta;

K 3

(*) Pulyka Miska az ott való Urafágnak külső szolgája volt, tudni - illik : Mindenhez látó, 's kevéssel bíró vala.

Bal kezén azután ő a' Mediánát

Meg-vágta, 's vérével meg-tölte fél kannát.
Mingyárt a' forróság a' mellyérül tágúlt,

És mint eddig, már most ő el-sem-is ájúlt.
Szólt a' Borbély; vére felette fekete,

Genyetséges, és függ haj szálon élete.

Most tsak had nyúgodgyon, hogy a' symptomáit

Láthassam, 's meg-tudgyam belső nyavalyáit.

Közelget ő nagyon a' bolonduláshoz,

Sok spasmusi mellett több egyébhez máshoz,
Nem mefzfe van ő az Apoplexiától,

Febris Malignától, és a' Podagrától.

Kólyika, és Phtisis bennt vannak gyomrába,

A' Cancrena pedig bé-bújt a' orrába.

De én mind ezekbül ötet meg-gyógyítom,

Hogy már egészséges, ha azt meg-fajdítom,

Azért itt mindennek láb hegyen kell járni,

Circumstantiáktól mindeneket várni.

Klárának házába nagy tsendesfég leve,

Tsak hogy fel-gyógyúllyon, ki ki mindent teve.

Még lélekzetet-is ők itt úgy vevének,

Hogy a' szúnyogok-is meg-ne ijednének.

A' bolháknak sem vólt szabad itt köhögni,

Sem pedig legyeknek nevetni röhögni.

Illy nagy tsendesfégbe ő el-is aludott,

Örvendett a' borbély, hogy ő el-nyúgodott.

Exprefsus érkeze ide Komorzánbúl,

Mivel Egyházfit tett a' Tanáts Glodánbúl,

Haza jövetelét üzenték, hogy tegye,

Hogy e' hivatalát mint illik ált vegye.

El - is bútsúzott ő szépen minnyájától,
 Főkép Klár' - Afzfzonytól nagy patrónájától.
 Egy málé kenyeret adott néki Klára,
 Mingyárt el - is indúlt ő ezzel úttyára.
 A' beteg fel - ébredt, 's kérdé, Collégája
 Hol vagyon? és mondá; jönne - bé hozzája.
 Kérte; jönne vele az Orgonista - is,
 És az Orosz Kántor, Tyukodi Mester - is.
 Mingyárt mind a' négyen ők bé - is menének,
 Látván ágya körül ők már hogy lennének,
 Így szólla hozzájuk nagy fohászkozással,
 Szavára minnyájan voltak vígyázással.
 Uraim! hogy ember vagyok, meg - esmérem,
 Látom éltem végét hogy hamar el - érem.
 A' súlyos nyavalyák engem körül vettek,
 A' múltó árnyékhoz hasonlóvá tettek.
 Félek a' haláltól mert Isten - is féle,
 De még sem rettegek : hiszem! lészek véle;
 Lészek, mert hitemet végig meg - tartottam,
 Ötet meg - váltómnak, örökké vallottam,
 Szent úttain mindég igyekeztem járni,
 Tudtam, idveségem tsak így lehet várni.
 Minden dolgaimba igaz, és hív voltam,
 Hamis bizonyfágot én soha se szóltam.
 Házam felől - is a' rendelést meg - tettem,
 Testamentomomat rég már el - végzettem.
 Mert a' beteg ember fájdalomak közt mit tész?
 Sokkal jobban ítél az egészséges ész.

Kérem hát, alája hogy írják neveket,
 Mellyek mellé üssék magok petséttyeket.
 A' falú ládáját ágyához hozatta,
 És Szelíd Andrással azt fel - is nyittatta,
 Ki - vette belőle a' Testamentomát,
 Szándékának végig olvasta laistromát.
 Kívánságát mind a' négyen itt töltötték,
 Könnyeknek árjait szemekből öntötték.
 Meg - köszönte, 's vissza tette a' ládába,
 Ezt Szelíd Andrásnak adta hatalmába.
 Mert őtet tette ő Executorának,
 Mivel tartotta - is őtet főgorának.
 Kérte, hogy ha meg - hal, mindent el - végezze,
 Akarattját betű szerint el - intézze.

TIZEDIK PARAGRAPHUS.

A Borbély hozzá lát tovább-is a' Nótáriusnak gyógyíttásához, de napról napra rofszabbúlván, végtére Klára a' Jurátus fiának Pestre stafetát küld, melly által tudtára adgya Attyának halálos betegségét: ezen László fia postán el-is érkezik az Attyához Nagy Peleskére.

Széles e' világot akár ki vizsgállya,
 A' leg-nagyobb erő miben van, tzirkállya:
 Tapasztalni fogja, hogy a' szeretetlenben;
 E' munkál ég alatt minden teremtetben.
 Ez a' nehézséget hozza könnyűségre,
 Lehetetlenéget meg-eshetőségre.
 Ez a' bátortalant vízi bátorságra,
 A' szomorú szívet indíttya vígfágra.
 Munkálló erejét tekintvén példába,
 Tapasztalni fogjuk leg-inkább Klárába.
 Látván ő szerette Férje' betegségét,
 Keserves fájdalmat, nagy erőtlenségét.
 A' szíve miatta olyan nagyon vérzett,
 Hogy kínos sebeket lenni azon érzett.

A' nagy bánat őtet úgy meg-bágyasztotta,
 Hogy életétül - is majd meg-nem fosztotta.
 De látván férjének egy kis enyhülését,
 Mingyárt homályának nyere derülését.
 Hozzá víg ortzával menvén, ápolgatta,
 Fájdalmas tagjait gyengén tapogatta.
 Kérdezte mint légyen, kívánna - é enni?

Parantsollyon vele, ő mindent fog tenni.
 Felelt, kedves Klárám! én savanyú tejet,
 Vagy etztes tormával enném difznó fejet.
 Szólt a' Borbély; hogy ő enni kíván, jó jel,
 De azon étkekkel magát rontaná - el;
 Mert majd fel-zavarná a' téj az epéjét,
 A' tormás difznó fő pedig az elméjét.

Valami vagdaltat főzni néki lehet,
 Tzitront, vagy egy kevés etztet abba tehet.
 Szólt Klára; most Tzitrony nintsen a' házamnál,
 Légy kevés türéssel, jobb - is vagy on annál.
 Savannyú vagdaltat főzők néked mingyárt,
 Nem jön belé etzet, gyenge lesz, meg-nem árt.
 A' szolgáló tüzet rakott konyhájába,
 Maga frissen mene a' Kamarájába,
 Egy foghagymás kolbászt ő káposzta lébe
 Főzött, és tálalta egy jó nagy Tsézfébe.
 Bé vitte, és Ura eleibe tette,

Felette meg-örült, szagát hogy érzette.
 Mondá: kedves Klárám! mivel eztet főzted,
 Úgy tettzik, hogy minden nyavalyám meg-
 A' Borbélynak ezen étel nagyon tettzett, (győzted
 Szóllott; mivel vagdalt, 's nintsen benne etzet,

Ebből mennyi tettzik, ehetik mingyárast,
 Est Diareticum, nem okozhat rágást.
 Egyszersmind purgans-is, vért nagyon tisztította,
 Cruditást emésztő, flegmát meg-indította.
 Meg-nem savanyította a' gyomrot, és epét,
 Meg-menti tályogtól bizonyossan lépét.
 És így pulsusa - is tudom tsendesedik,
 Orra-is, melly most kék, majd meg-veresedik.
 Meg-engedem tehát, tessék hozzá látni,
 De a' kanál széles, szűkség nagy szájt tátni.
 Mihelyest Klárája eleibe hozta,
 A' kolbászt levével mingyárt kanálozta.
 Mivel rég már bőjtölt, éhes vólt felette,
 Kevés - is maradott ő majd mind meg-ette.
 Örültek minnyájan appetitussának,
 Nagy örömtől szíve rebdesett Klárának,
 Nem szomjúhozna-é? ő tőle kérdete,
 Igen nagyon! ezen feleletét vette.
 Szólt a' Borbély; ha van ó bora, azt hozzon,
 Mert nem kell engedni hogy ő szomjúhozzon,
 A' víz nem vólna jó, mert gyomra meg-hűlne,
 Ezzel egész teste mingyárt meg-gyengülne.
 Ő a' borból - is, ne igyan igen sokat,
 Mert nyerhetne attól nagy fő fájásokat.
 Meg-ihat egy ittzét, de nem egy húzomba,
 Transpiratiót - is nyer talán azomba.
 Tsendessen feküdjön, ne sokat mozogjon,
 Ha izzadni talál, épen ne forogjon.
 Cicero pro domo sua itt ő beszélt,
 Mivel Patiense mellett ő - is jól élt.

Az illy dósisokkal ő vele ofztozott,
 Mivel egy ittzenél Klára többet hozott.
 Az ó bort bé - hozta Klára a' szobába,
 Tölte abból jó nagy Kristály poharába,
 A' kezébe adván, azt mind fel - hajtotta,
 Be jó kedves Kláram! e' szókat mondotta.
 Nótárinus Uram! szólt a' Borbély, Prosit,
 Mert ime jól evett, a' borbúl - is jól itt.
 Látom ábrázattya hogy egézfűzen újul,
 Hidgye bizonyossan, hogy hamar fel-gyógyúl.
 Örölvén, bőriből majd ki - ugrott Klára,
 Ked fáradtságának meg - lészen az ára.
 Kedves, Borbély Uram! tovább - is folytassa
 Így dolgát, 's hogy Túdós, rajta meg-mutassa.
 Itt le-tsenedesedtek valamennyin vóltak,
 És már egymás között csak susogva szóltak.
 Mivel látták, hogy ő mintegy szűnyókálna,
 'S jó lenne, hogy ha el - aludni találna.
 Hirtelen ortzája kezdett veresedni,
 Szája körös körül pedig feketedni.
 Láttá jól a' Borbély azon symptomákat,
 Nem - is énekelt már olly hangos nótákat.
 Tsak fülelt, mint a' nyúl fülel az avarba,
 Condolta; hogy mivel bé-vagyon takarva,
 Nagyon melege lesz, és azért veresül,
 Ennek hévfégétől a' szája feketül.
 Azért - is ő mingyárt ötet ki - takarta,
 De mindazonáltal a' fejét vakarta.
 Mert ezekbül ő jót nem jövendölhetett,
 Látván melegsége vólna cröltetett.

A' veríték róla nem folyt, hanem tsorgott,
 Mintha bódúlt volna, két szeme úgy forgott.
Hirtelen nem nyögni, hanem bőgni kezdett,
 Mind száján, mind másutt, már ő vért erefztett.
Fegyvert-is kért, hogy ő majd meg-öli magát,
 Nehezen szenvedték ki-folyó vér szagát.
Illy hirtelen, hogy mi érte, nem tudhatták,
 Kérdezték ! szavábúl ki-nem tanulhatták.
Klára bé - töltötte a' házat sírással,
 Jaj! most mingyárt meg-hal, nondá kiáltással.
Vére folyásáról, kérte Borbélyt, tégyen,
 Mert máskép a' lelke most mingyárt ki-mégyen.
Minnyájan, a' kik itt voltak, hurogatták,
 Kevésbe múlt, hogy őtt meg-nem abalygatták.
Meg-szeppent a' Borbély, látta nem tréfálnak,
 És hogy itt minnyájan nád páltzákkal álnak.
Félt egynéhány száraz dosist fog majd nyerni,
 Ellenek állani pedig nem fog merni.
Azért nagy mérészen így szólla hozzájuk,
 Az Uraknak látom kezekbe páltzájuk,
Ha nem fogok rajta mingyárt segíteni,
 Nem fogom fájdalmat mingyárt enyhíteni,
Szabadságot adok, hogy meg - botozzanak,
 De most mingyárt nékem egy tálat hozzanak.
Klára mingyárt eztet a' kezébe adta,
 Örült segítségét hogy Borbély fogadta.
Szólt a' Borbély! tudom ezen symptomáját
 Miből áll; 's hogy nyerte e' nagy nyavalyáját.
Nem egyéb ez; hanem csak Atritis vága,
 Mingyárt-is jobb karján itten eret vága.

Erre vér folyása leg-ottan meg-állott,
 Nehézség mellyéről egészen le-fzállott.
 Meg-szüne hévfége, ezzel fő fájása,
 Tsak hogy még nagy vala teste bádgyadása.
 Klarájával már most mingyárt beszélhetett,
 Szomjú lévén, innya - is tőle kérhetett.
 Szólt a' Borbély, adgyon néki most ürmös bort,
 Mert erre fog venni ő Digestivum port.
 Az ürmöst meg-iván, a' port-is bé-vette,
 Tsudálták, olly hamar hogy őtt segítette.
 Ditsírték a' Borbélyt minnyájan, szemébe,
 Ki-is így szólt, jöven ez által kedvébe:
 Hogy ha statum morbi egyszer meg-esmérem,
 Már akkor Curámnak kívánt végít érem.
 Mihelyest itten - is aztat ki-tanúltam,
 Már ki-gyógyításán semmit se búsultam.
 Azon kolbász, melly főtt káposzta levébe,
 Oka; hogy Atritis szálla a' testébe.
 Meg-tudtam, hogy ezt egy podagrás Mézfáros,
 Töltötte: azért-is lett az ollyan káros.
 Mert a' kolbász húsa, köszvéennyét magába
 Szívta: és egyszersmind lévén már gyomrába;
 Hogy meg-emészttődött, mérge a' vérébe
 Szivárgott, és onnat az egész testébe.
 De még egész testén hatalmat az nem vett,
 Azért-is belőle még podagra nem lett.
 Mert a' podagrának az Avantgárdája
 Atritis, Chiragra Ariergárdája.
 De ezen por mostan gyomrát meg-tisztította,
 Egészségét helyre az ürmös állította.

Szólt az Orgonyista, ked beszél fontossan,
 Láttzik, érti dolgát fundamentomossan.
 De ha az ürmös bor úgy fog operálni,
 Ó bor mint operált, porúl fog ked járni.
 Klára mind ezeket hallá figyelemmel,
 De Ura felől vólt ő nagy félelemmel.
 Mert ő mint bólts Afzszony mindent jól meg-fon-
 Borbély Curájáról nem fok jókat gondolt. (tolt,
 Mind ó bort, mind ürmöst, orvosfágnak kérte,
 Tudta szomjú torka, gyógyulását érte.
 Hogy ő semmit sem tud, mivel észre vette,
 Mingyarást magába ő azt fel - is tette,
 Hogy Nagy Károlyba fog Doctorért küldeni,
 Nem bányya, bár mennyit fog reá költeni.
 Tsak hogy kedves Férjét ő helyre hozhassa,
 Szíves szeretét hozzá mutathassa.
 Pulyka Miska most - is futotta levéllel,
 Jó legény vólt, mene mind nappal, mind éjjel.
 A' Notáriusnak jó baráttya vala
 A' Doctor; azért - is leg - ottan nyargala.
 Épen akkor ére más nap Peleskére,
 Midôn a' harangot meg - vonák déllére.
 Klára látván ötet, köszönté, 's örüle,
 A' Borbély pedig félt, és majd meg-örüle.
 Kérte őtt a' Doctor, mondaná-meg, 's szólna,
 A' Nótáriusnak hogy mi baja vólna.
 Szólt a' Borbély; őtt tsak bántya az Atritis,
 De gondollya abbúl hogy nem lészzen Phtisis.
 Míg darált, a' Doctor pulsusát vizsgálta,
 Nem tettzett a' mint jár, a' fejét tsóválta.

Kérdezte tovább-is, mit adott-bé néki,
 És hogy ha volna é a' betegnek széki?
 Monda: adott néki ő Digestivum port,
 A' mellyre meg-ivott egy pohár ürmös bort.
 Kérdé tovább, van é jó appetitusa,
 'S mihez volna néki leg-inkább gustusa?
 Nem vólt, de hogy légyen, néki meg-engedtem,
 Egy tál jó étket-is eleibe tettem.
 Káposzta lébe főtt egy kolbászt el-költött,
 Gyomrába egy ittze ó bort arra töltött.
 Gustusa van, mondá, a' savanyú tejhez,
 Ez után az etztes tormás dísznó fejhez.
 Kéd engedte néki a' kolbászt meg-enni?
 És olly nagy Excessust a' borba-is tenni? (lett,
 Szólt, nem vólt Excessus, mert mingyárt jobban
 Mihent ó bort ivott,'s foghagymás kolbászt ett.
 Mert tudtam a' kolbász, quod sit consumptivum,
 Az ó bor pediglen hogy conservativum.
 Fel-ugrott a' Doctor, kiáltott mérgessen,
 E' gaz embert mingyárt vigyék egyenessen
 Falú tömlöztébe, vagy-is kalodába,
 Zárják a' két lábát a' Bíró házába.
 Ez a' rosz ember lesz oka halálának,
 Ha meg-talál halni, ezt mondá Klárának.
 Egy marha, nem ember, így meg-romolhatna,
 Betegnek illyeket de ki-is adhatna?
 A' Borbélyt mingyárt-is itten meg-ragadták,
 Meg-kötözték, és a' Bírónak ált adták.

Tele vólt a' Doctor még mindég méreggel,
 Mondá: meg - tanítom ötet holnap reggel.
 Én ugyan meg - vetem minden mesterfégem,
 Tán fel-gyógyúl, vagyon egy kis reményfégem.
 Klára öszve tette előtte a' kezét,
 Szólt: az Úrnak tudgya a' Világ nagy esztét.
 Kérem a' mint lehet, ő rajta segítsen,
 Jövendő özvegyi sorsomra tekintsen.
 Nem sajnállom tőle épen költségemet,
 Tsak hogy meg-nyerhessem egyetlen egyemet.
 Felele a' Doctor; jó szívű Afzszonyfág!
 Oly nyavalyája van, a' melly nem bolondfág.
 Rá vetem fejemet, és tudományomat,
 Hogy ha lehetséges, e' jó barátomat
 Halálnak torkából hogy még ki - ránthassam,
 És kedves személljét öledbe adhassam.
 De a' Borbélyt holnap majd letzkére vefzem,
 A' Doctor kalapot majd fejére teszem.
 Más napra virradván el - is ment a' Doctor
 A' bíró házához, reggel nyóltz órakor.
 Látta kalodába a' Borbélyt heverni,
 Azt vélte a' bíró, hogy meg - fogja verni.
 De nem: hanem kívánt négy jó legényeket
 A' bírótúl; és még egy pár köteleket.
 Egy ollót - is kére, és ehez egy tőköt,
 Mondván, hogy most mingyárt vágni fog üstő-
 Még egy pár marha fzarv, ehez kívántatott; (köt,
 A' mint minden eszköz kezében adatott,

A' Borbély két karját hátra kötöztette,
 És azután vízzel jól meg - öntöztette.
 Kapván itt az ollót, a' haját le - nyírta,
 A' tőknek felére e' szavakat írta:
 Borbély volt ez; már most ökör lett belőle,
 Azért őrizkedgyen minden ember tőle.
 A' fél tők, fejére itten boríttatott,
 A' mellyre a' két szarv jól rá szoríttatott.
 Most a' kalodábúl már ki - eresztette,
 A' négy legényekkel őtt így kísértette
 Szathmár Városának kies piatzára;
 Ott - is ki - ne - kössék, botsássák úttýára.
 Esedezett, kérte, hogy ezen tsúffágot
 Ne tegye ő rajta, soha orvosfágot
 Senkinek bé - nem ád, egész életébe,
 Tsak most egyszer vegye őtet kegyelmébe.
 De hogy engedett - meg, főtt még a' nyakára
 Egy kolbászt akasztván, botsájtá úttýára.
 A' piatzra vele a' mint ők jutottak,
 Nézésére a' fok gyermekek futottak.
 Mert vélték, Lengyelek medvével érkeztek,
 De a' nézők a' mint melléjek férkeztek,
 Nem tudták ezen tsint hogy rajta ki tette,
 Vólt olyan, ki szánta, de több, ki nevette.
 A' gyermekek bőgtek, fárt kezd'tek rá hánni,
 Mert illy maskarákkal így szoktak ők bänni.
 Felesége haza kísérte végtére,
 Így a' négy legény - is megint vízfza tére.
 A' Doctort a' Borbély átkozta, motskolta,
 Hogy vele ő így bánt, és így meg - piszkolta.

Mondá, hogy kordélyba dalgát ő nem hadgya,
 Univerfitásnak a' Doctort bé- adgya.
 Szólt a' felesége, jobb léfszen ha halgatfz,
 Mert még utollyára róka vasba akadfz.
 Maradtál vólna te tsak az ér vágásnál,
 A' köppölyözésnél, és a' fog vonásnál ;
 Rajtad ezen tsúffág meg-nem történt vólna,
 A' világ mint most szól, felőled nem szólna.
 A' varga ne mennyen tovább a' kaptánál,
 Borbély-is maradgyon tsak a' borotvánál.
 Nem tudott mást tenni, búsúlt, sohajtozott,
 Néki egy más Borbély egy parókat hozott.
 Elől tsak tzérnája láttzott; vólt-is hóka,
 Hátrúl olly veres haj vólt rajta, mint róka.
 Itt egy németh szabó hogy meg-halálozott,
 Mivel a' Borbélynak sok százzal tartozott,
 El-fogla'tta ennek minden vagyonskáját,
 Házát, ruháját-is, 's e' vén parókáját.
 Meg-látván ő eztet; mondá e' társának,
 Jobb ha e' vén kutsrát tartya ked magának.
 Úgy-is tsak hátrúl van egy kis tsitri haja,
 Visellye ezt fején, nem lesz naptúl baja.
 És lódúllyan; máskép házamból ki-vetem,
 Másodszor bolondnak magam nem tétetem.
 El-is ment; ő pedig dúlt, fúlt a' Doctorra,
 Boszfzú állásomat, szólt: hagyom mászorra.
 A' négy legény a' mint Szathmárból meg-tére,
 Beszélték; a' Borbély melly nagy neveltére

Vólt egész Városnak, a' nép mint tsudálta,
 A' fok gyermek fárral ött mint hagyigálta.
 Mosolygott a' Doctor, és aztat mondotta,
 Ő mint orvosollyon, most meg-tanította.
 Tudgya; hogy ez után nem fog praescribálni,
 Jobb-is szakállokat ha fog borotválni.
 De Klárának szívét e' dolog bántotta,
 Mert a' véle bánást otsmánynak tartotta.
 Azomba a' Doctor a' Nótáriushoz
 Úgy látott, mint illik egy illy Physicushoz.
 Transpiratióra kívánta őtt hozni,
 Remélte, porai fogják azt okozni.
 De egy ájulásbúl esett megint másba,
 Ezek után megint nagy szív nyilalásba.
 Frissen eret vágott mingyárt a' bal karján,
 Melly után egy kelés támadt a' jobb marján.
 Meg-örült, és eztet jó jelnek tartotta,
 Jó reménybe légyen, Klárának mondotta.
 Jobban-is meg-örült a' Doctor szavának,
 Mintha felét nyerte volna Európának.
 A' nyilalás meg-szünt, már nem-is ájula,
 Mellyen Klára szíve nagyon meg-vídúla.
 Keléssére rakott érlelő flastromot,
 De gyomra szenvedett fájdalmas ostromot.
 Mert jajgatva mondá, hogy valami marná,
 Ezt ha gyógyítaná, leg-inkább akarná.
 Adott-is bé néki valamelly tseppeket
 Nád mézen: mihelyest le-nyelte ezeket,
 Mingyárt annak minden fájdalma el-állott,
 Klárának szívére meg új öröm szállott.

Egy éjjel meg-fakad't kelésse hirtelen,
 Folya-is helöle rúttság teménytelen.
 Ez-is a' Doctornak esett nagy kedvére,
 Balsamokat kene ennek seb helyére.
 Már más nap egy kevés levetskét ehetett,
 De még as ágyába ő fel-nem ülhetett.
 Naprúl napra még-is ugyan csak jobbúla,
 Annyi fok fájdalom reá nem tódúla.
 Egy hét múlva még-is ágyából fel- kele,
 De még bágyadtfággal teste vala tele,
 Kérte őtt a' Doctor, hogy tsendessen legyék,
 És hogy ő erővel semmit se-is egyék.
 A' Recidivátúl kell ő néki félni,
 Mert ha ebbe esik, akkor meg-szün élni.
 Minden veszedelmen kívül még ő nintsen,
 Vége a' Criticus napoknak - is fintsen.
 Vigyázott rá Klára, és szemmel tartotta,
 Mert a' Recidivát ő rosznak hallotta.
 De semmiben épen ő nem-is excedált,
 Reménységek felett csak hamar lábra ált.
 De tudta a' Doctor, hogy ő nem fokára
 Abrahám keblébe mégyen vatsorára;
 Mivel belső része már nagyon meg-romlott,
 Vére, ere, minden tagjával lett bomlott.
 Azért-is szép móddal, szóllott ő Klárának,
 Mért nem ír levelet Pestre a' Fiának.
 Nem gondollya ugyan, hogy meg-fogna halni,
 Mert hogy jobban vagyon, lehet tapasztalni;

De illő, hogy Attyát ő meg-látogassa,
 És melly beteg volna, szemével láthassa.
 Mingyárast - is küldé utánna Stafétát,
 Jó hogy nem értette a' Doctor Profétát.
 Hogy Stafétát küldött, meg-mondá Urának,
 Bár már itten volna, szólla Klárájának.
 A' posta síp hatod napra hallattatott,
 Szólt ő; László fiam ugyan jól hajtattott.
 Itt a' Doctor mondá, haza fogok menni,
 Ötöd napon megint meg-fogok jelenni,
 Meg-kell tekintenem mint van házam népe,
 Azt-is; városunkba a' nép hogy ha ép-é?
 Meg-tanítá Klárát, hogy mi tévő legyen,
 Kérte, hogy tsak sokat a' beteg ne égyen.
 El-indúlt a' Doctor, hajtattott sebessen,
 Szathmárba meg-fem ált, mene egyenessen.
 Dob falunak érvén az ő határára,
 Nagy szerentsétlenség hárúlt a' nyakára.
 A' Borbély, a' kit ő Peleskén úgy meg-nyírt,
 Boszszút állott rajta, mert mérgével nem bírt.
 Két kémeket tartott, kiket jól fizetett,
 Peleskérül ezek által hírt vehetett,
 Hogy a' Doctor onnat melly nap fog el-menni,
 Házánál Károlyba mikor akar lenni.
 Napját indúltának tudtára - is adták,
 Kötelességeknek ők eztet tartották.
 A' Borbély hat erős Oláhkat fogadott,
 Napjára öt máriást mindeniknek adott.
 Hogy a' mit parantsol, aztat véghez vigyék,
 A' mit ő fog tenni, ők-is aztat tegyék.

El-bújt ő ezekkel a' Dobi erdőbe,
 Ország úttya mellett álló egy fűrőbe.
 Hőség vőlt, a' Doctor ingre le-vetkezett,
 Így lévén a' midőn elikbe érkezett.
 Ki-ugrottak, mingyárt lovait meg-kapták,
 Kotsissát a' bakról a' földre le-tsapták.
 Doctor a' Borbélyra a' mint rá esmére,
 Jéggé lett egészlen testébe a' vére.
 A' kotsibúl őtet mingyarást ki-húzták,
 Ingét a' testérül egészlen le-nyúzták.
 A' két karját két fa ágához köttette,
 Mind a' két lábával szintén ezt tétette.
 Nem függött ő, hanem talpán földön álla,
 De karjait húzván, ropogott két válla.
 A' haját fejerül késsel le-metélték,
 Egy somfa fátskával száját fel-petzkelték,
 Mézes vizet ő egy butykossal készített,
 Álván a' fák között, mint egy ki-feszített.
 Ezzel mezítelen testét mind bé-kente,
 Egész ábrazattyát, fejét-is bé-fente.
 Két nagy hofzfú fület bőrből otthon munkált,
 Fejéhez kötözte, mind a' kettő fent ált.
 A' mellyére egy fa táblátskát akasztott,
 Mellyre nagy betűkkel illy írást ragasztott.
 Doctor vőlt ez! már most szamárrá lett belőle,
 Őrizkedgyen! mert rúg; minden ember tőle.
 Miglen őtt a' Borbély itten így kínoztá,
 És maga szándékát véghez ő így hozta,

A' Doctor előtte írva esedezett,

Meg-vallya ellene, úgy mond: hogy vétkezett.
Engedgyen-meg néki, kérte zokogással,

Ád néki száz aranyt, szolgál többel mással.
Szólt a' Borbély, én-is, úgy-é hogy kértelek?

Ne tégy tsúffá: meg-nem engedzelhettelek.
Azt gondoltad, magad vagy egyedül okos,

A' költsönt fizetem, tsak szenvedgyed tokos.
Itt hagyta a' Doctort, azon hat Oláhval

El-lódúlt, hogy kész lett ezen szép dolgával.
Szájába a' legyek ki's bé-jártak, mint raj,

Mivel petzkelt vala, azt sem mondhatta jaj.
Nyavalyást számtalan szúnyogok bé-lepték,

Szívták vérit, dongók testét marták'sették.
Meg-is ölték vólna, de kotsissa látván,

Urát mint kínozzák, akkor el-illantván.
A' faluba Dobba, tele ijedtséggel

Futa, 's a' bíróhoz mene sietléggel.
Kinek Ura dolgát a' mint beszéllette,

A' harangot mingyárt ő fére verette.
Kiálta a' bíró, tséppel, vas villákkal,

Jönnének fejszékkel, avagy-is puskákkal.
Mingyárt-is fok legény, így fel-fegyverkezett,

Bíró mellé kiki a' mint el-érkezett;
El-indúla vélek, a' kotsis vezette,

Szegény Doctort addig a' fok bögöly ette.
A' tortúra helyén hamar-is termettek,

Hogy meg-szabadítsák, felette siettek.
A' mint ött meg-látták, kínnyain el-hűltek,

Ki-kötözvén, hogy már nem mozog, rémültek.

Rázták orrát, vízzel öntözték : oda vólt,
 Észre vették, guta ütésbe hogy meg-hólt.
 E' tsúffágot nagyon tán szívére vette,
 Illy reménytelenül életét végzette.
 Nem tehettek már mást a' Doctor testével,
 Hanem bé-takarták a' köpönyegével,
 Szépen bé-fektették önnön kotsijába,
 A' mellynek a' bíró üle hátrúlyába.
 Az első ülésbe két hites ember ült,
 Károlyba bé-érvén, házához fok nép gyült.
 Ezen rettenetes esetet tsudálták,
 Nints é ütés testén, leg - inkább vizsgálták.
 De nem vólt; azért-is, egy így, más úgy beszélt,
 Mind semmit sem használt, mert ő már tsak nem
 A' Nemes Vármegye épen edgyütt vala, (élt.
 El - hült azon, hogy így Doctora meg - hala.
 Mivel a' Vármegye ött nagyon szerezte,
 A' maga költségén el-is temettette.
 A' vólt leg - jobb, hogy ő vala még nőtelen,
 Nem tudták, Nemes-é, avagy-is nemtelen.
 Mert külső Országból Kassára érkezett,
 Hallván nints itt Doctor, ide igyekezett.
 A' fok Currens mene mingyárt minden-felé,
 Hogy a' Borbélyt akár hol talállyák elé,
 Fogják - meg, és hozzák keményen kötözve
 Károlyba, majd jobban lészén bé - nyügözve.
 De őtet már többé senki sem láthatta,
 Feleféjét, 's minden gyermekét el-hagyta.

Egy Szathmári Görög, elztendő múltával,
Bé - mene Móldvába, még két más társával;
Ki - hajtottak onnat négy száz göbolyóket,
Ezekkel még két száz fiatal ökröket.
E' mondá; a' Borbélyt hogy látta Móldvába,
Hanem már nem Magyar, de Török ruhába.
A' Chotyinyi Basa tevői mellett vólt,
Tartván tőle, azért ő vele nem - is szólt.
Ezen halhatatlan iszonyú esetet,
A' melyhez hasonló ritkán történhetett,
Notárius mingyárt ezt Szelíd Andrással,
Valamint történe, olyan le - írással
A' falu könyvébe prothocoláltatta,
A' jövendőségnek példájára hagyta.

TIZENEGYEDIK PARAGRAPHUS.

A' Notáriusnak Jurátus László fia Pestről el-érkezvén, maga kedves szülőit köszönti. Az Attya vele minden - féle fontos dolgokról beszél, azomba az Attya Recidivába esik, az egész falunak nagy szomorúságára meg - hal, és el - is temetik.

A' posta kotsiról László hogy le-szállott,
Édes Anya épen az udvaron állott,
Reá esmért mingyárt e' kedves fiára,
Nyakára borúla mindenek láttára.
Szólt hozzája, itt vagy? istápja éltemnek,
Meg - vidámítója szomorú szívemnek.
Tsókolván kezeit; az Annyához így szólt:
Édes Afzszony Anyám! úgy-é, hogy már meg-
Kedves édes Atyám? és azért a' szíve (hólt
Szomorú; mert érte fájdalmaknak íve.
Nem hólt! felelt néki, 's téged óhajtva vár,
És mint tavaszi légy, olykor lézeng, és jár.
De hogy fel-gyógyúllyon, azt nem remélhettyük,
Kevés napok múlva, bidgyed el-temettyük.
Jöj bé velem hozzá! majd örömet vészén,
A' te látásodból, tán jobban - is lészén.

Bé vezette annya, 's mentek az ágyához,

Itt van a' mi Latzink; szólla az attyához.

Az Atyára Lázló gyengén reá borúlt;

Nem szólhatott; szíve lett bánattól szorúlt.

Szólt az Attya; itt vagy? 's nyakát ált' kótsolta,

Mind a' két ortzáját, ő meg - is tsókolta.

Kérdé; mint vagy Latzi? de ő nem szólhatott,

Mert szívébe bánat 's keserűség hatott.

Zápora könnyével az Attyát áfztatta,

Végre még-is e' szót, Atyám! ki-mondhatta.

Látván Attya; hogy a' szíve háborodott,

'S az ő betegségén vólna szomorodott,

Szólt hozzája, Fiam! üllý - le az ágyamra,

És jól figyelmezzél minden szavaimra.

Le-ült, a' két kezét kezeibe vette,

Fiának: 's beszédgyét imígyen kezdette.

A z A t t y a.

Mond - meg kedves fiam! ember vagyok - é én?

Iffiú vagyok - é, avagy - is immár vén?

A' Fia.

Kedves Uram Attyám ember! még pedig jó,

Nem - is igen öreg, bár haja olly mint hó.

A z A t t y a.

Hogy én ember vagyok, tehát meg-esméred,

Ősz hajamhoz pedig vénségem nem méred.

Tudom; hogy olvastad fiam a' szent írást,

Annak az elein láthattad mingyárást,

Mit mondott az Isten mi első Atyáknak,
 Mihelyest meg-tudta, ött' lenni nyaláknak.
 Mivel ő a' tiltott gyümölsöt bé-falta,
 A' kígyó hogy Evát álnokúl meg-tsalta.
 Úgy - é hogy ezt mondá? mivel nem tartottad
 Parantsolatomat; főtt azt fel-bontottad,
 Halállal halfz te meg, 's minden maradékod,
 Halál büntetésed! halál ajándékod.
 E' változhatatlan Isten rendelése,
 Engedetlenségnek szörnyű büntetése.
 Meg-kelletik tehát minnyájunknak halni,
 Nem lehet a' halált kerülni, 's meg-tsalni.
 Meg-esmervén ebbe emberi vóltomat,
 Tudod, meg-kell adnom tartozó zsóldomat.
 Előbb, vagy-is utóbb, életemtül válni
 Kelletik, nem lehet ebbe ellent állni.
 Mond-meg tehát Fiam, magad mért epefszted?
 Ha meg-halok ugyan, Atyádat el-veszted.
 De ezt, úgy mint ember, el-nem kerülhetem,
 Mert fok fájdalmimat foká nem tűrhetem.
 Tudom te-is meg-halfz, de azért nem sírok,
 Mert Philosophusi természettel bírok.
 Ha pedig tekentyük természet folyását,
 Leg-inkább történő emberek szokását,
 Mint öregnek foká nem-is lehet élnem,
 Mért kellene tehát az haláltól félnem?
 Mondod: bár ősz hajam, de öreg nem vólnék,
 Úgy van, ha hajamról, 's nem időmről szólnék.
 De nyóltzvan esztendő't immár hátra tettem,
 Mellyek alatt Isten' fok kegyelmét vettem.

Mért kesergesz tehát, hogy magához vészzen,
 Mint öreggel, hidgyed velem nagy jót téssen.
 Szörnyű fájdalmimtól engem meg-szabadít,
 Színe látásával, hidd! hogy meg-vidámít.
 Légy jó kedvű Fiam! és menj vatsorálni,
 Hólnap nagy dolgokról fogunk discurálni.
 A' kik itten vóltak, minnyájan le-ültek,
 Mert már az asztalra, mind főttek mind sültek
 Fel-adattak: és az étkek jók valának,
 Mert kedvezett Klára e' kedves fiának.
 Az asztalnál László sokat sohajtozott,
 Mivel az Attyáról mindég gondolkozott.
 Jó kedvbe hogy hozzák egyet mást beszéltek,
 Ártatlan tréfákkal ezek között éltek.
 Többek közt beszéllé Klára a' fiának,
 Mind elejét, végét a' Doctor dolgának.
 Szólt László, ez esett ugyan hallhatatlan,
 De ha jól fel-vezzem, nem vala ártatlan
 A' Doctor; mert nem-vólt a' Borbély Sclávussa,
 És így vele banni nem vólt néki jussa.
 Úgy mint Doctor alatt ha talán állott - is,
 Néminémű képpen vele parantsolt - is,
 De azért olly rútúl vele nem bánhatott,
 Illy hatalmat néki senki sem adhatott.
 Nem mentem a' Borbélyt, mert boszszú állása
 Olly pogányfág vala, mellynek nintsen mássa.
 Vármegyére kellett vólna néki menni,
 Majd tudott vólna ez igazfágot tenni.
 Mind a' ketten nagyon hevessek valának,
 Veszedelemre - is mind ketten jutának.

A' ki passióit zabolán tartani
 Nem tudgya, így szokott magának ártani.
 Mint Papnak, Lászlónak halgatván szavára,
 Három fertályt ütött tizen két órára.
 Fel-is költek mingyárt, nem fokat múlattak,
 Hanem a' betegnek jó étszakát adtak.
 Szóllott a' fiához, meny Latzi aludni!
 Ha roszabbúl lennék, meg-fogod azt tudni;
 Mert az édes Anyád majd fel-fog költeni,
 Most nem kell hasztalan idődet tölteni.
 A' posta-is téged tudom jól meg-rázott,
 Ma esső-is esvén, tested-is meg-ázott.
 Kérte édes Annyát, hogy Attya ágyához
 Vettesse az ágyát, közel a' lábához.
 Hogy így az Attyának jobban szolgálhasson,
 Parantsolattyára talpra ugorhasson.
 Ebbe-is az Annya kívánságát tette,
 Hová kérte, ágyát ő oda vettette.
 Meg-tsókolván mind a' kettőnek kezeket,
 Le-feküdt, bé-zárván minden rekeszeket.
 Más napra virradván, László koránt fel-költ,
 Fel-öltözésébe kevés minuta tölt.
 Kérdezte az Attyát, magát mint érzene,
 Valami keveset, hogy ő aludott-é?
 Nem vólt-é rosz álma? melly a' nyúgodalmat
 Fel-szokta zavarni, 's szaporít fájdalmat.
 Felelt: kedves fiaim! el-múlt már fok hete,
 Hogy szememre álom tsak ritkán jöhet.
 Mondhatom, ez éjjel olyan jól nyúgodtam,
 Hogy sem jót, sem roszszat, épen nem álmodtam.

Sőt ma igen könnyen érzem én magamat,
 Nem nyomja fájdalom, mellyem, 's ól dalamat.
 Az édes annyát - is kérdé, nyugodott-é?
 És hogy valami jót, ha nem álmodott - é?
 Szólt : aludtam fiam! de papi ruhába
 Láttalak tégedet, fekete tsuklyába.
 Édes Afzfzony Anyám! nem egyéb az álom,
 Hanem essős idő, és ha meg-vizsgálom,
 Nem lehet bizonyost belőle ki - hozni,
 Álmomról en nem - is szoktam gondolkozni.
 Nem egyszer álmomba dúzs gazdaggá lettem,
 De semmim sem vala, midőn fel-ébredtem.
 Afzfzony Anyám, bár így álmodott felőlem,
 De fogadom, hogy Pap nem lészén belőlem.
 László ezen álmot ugyan jól értette,
 De annyának még - is azt meg - nem fejtette.
 A' fekete ruha magának se tettzett,
 Hogy az Attya meg-hal, ez mást nem-is jegyzett.
 Szólt az Attya, fiam! te erről jól beszélsz,
 Az álmomról velem egy gondolattal élsz.
 Ülly mellém, majd szállunk mi nagyobb dolgokról,
 És nem az árnyékhoz hasonló álmokról,

A z A t t y a.

Reménylem hallottad melly nagy dolgot tettem,
 A' midőn Budai útam elő vettem.
 Nagyon terhes vala azon fáradságom,
 De sokkal nehezebb vólt fanyarúságom.

Tsak hajszálon függött, nem egyszer életem,
 Hogy ha eszembe jut sok - féle esetem,
 Most - is a' testembe posog egész vérem,
 Mond - meg édes fiam! tőled taak azt kérem,
 Ha Budán, és Pesten, történeteimet
 Tudgyák - é? számtalan szenvedéseimet.

A' F i a.

Kedves Uram Atyám! nem tsak nem hallottam,
 De hogy azt olvastam, nagyon tsudállottam.
 Illyen nagy dolgokat tett ritka halandó,
 Azoknak híre lesz örökké tartandó.
 Nem tsak Buda, és Pest, de az egész Haza
 Tudgya; hogy Budára mint ment, 's mint jött ha-
 A' ki tsak á, bé, czét, tanúlt: azt olvassa, (za.
 Mert ki ki kívánnya hogy aztat tudhassa,

A z A t t y a.

Szóly világossabban, nem értem mondásod,
 Mint eshetett volna a' te olvasásod
 Az utazásomról; mert azt más orrára
 Nem kötöttem; magam sem vettem pennára,

A' F i a.

Kedves Uram Atyám! tehát nem hallotta?
 És Uram Atyámnak senki sem mondotta?
 Utazása régen hogy ki - van nyomtatva,
 Két Magyar Hazánkon keresztül futtatva,

Nints különben! minden könyv bőlba árúllják.
 Már Claficus könyv lett, skólákba tanúllják.
 Senki sem olvassa már historiáját
 Argirus Királynak, 's Tündér Ilonáját.
 Markalfot minnyájan már most ki-nevetik,
 Thóldi Miklóstra-is szemeket nem vetik.
 Kedves Uram Atyám, eztet ne tsudállya,
 Mert a' Világ dolga, mint foly, ha vizsgállya,
 Tapasztalni fogja, hogy az eseteket,
 Tsudállást érdemlő nagy történeteket,
 Mingyárt papirosra teszik a' Nagy Böltsek,
 Mert vannak azokba építő erköltsek.
 Hogy a' jövőendőség közt meg-maradgyanak,
 A' népre azokból hasznok áradgyanak.
 A' nyomtató fajtó alá szoríttatnak,
 Az alól ki-kelvén közre botsájtatnak.
 Illyen Ulyssesnek az ő útazása,
 Telemachal történt hofzfú vándorlása.
 Az Arany gyapjúért szintén így fáradtak
 A' Görög Vitézek, míg hozzá juthattak.
 Tengeren fokáig evedzett Columbus,
 Meg-térvén, nyomába mene Americus.
 Míg negyedik részét Világnak fel-lelték,
 Neveket a' Böltsek nagyra-is emelték.
 Nagyon ditsekedik Ánglia Kókjával.
 E' világot körül járván hajójával.
 E' nagy történetek mind ki-nyomtattattak,
 Világ eleibe, például adattak.
 De mondhatom kedves drága Uram Atyám,
 Hazudni pediglen seha sem szokott szám,

Hogy Budára fel - vett súlyos útazása,
 Veszedelmek között történt sok forgása,
 Fel - múllyá azokat, a' kiknek neveit
 Tsak mostan említém, 's hallá eseteit.
 Méltó - is vólt tehát hogy ki-nyomtatasson,
 Légyen a' Világnak min álmélkodhasson;

A z A t t y a.

Fiam! én előttem nagy újfágot mondál,
 Talán egy nyomtatványt magaddal-is hozál;
 Meg - vallom, olvasni magam - is szeretném,
 Az Author jól írt - é? hogy meg - ítélném.
 Úgy vélem, hogy abból sokat tanulhatnak
 Mi Attyafiaink, meg - is jobbúlhatnak.
 Meg - vallom, tsak azért úsztam Budára,
 Hogy őket vonhassam magyarabb rámára.
 Nem gondolnád fiam! hogy mennyit szenvedtem,
 Míg zsufa fakómon Budára érhettem.

A' F i a.

Két nyomtatványom - is, meg - vallom, hogy va-
 De a' jött Staféta meg - íjesztett nagyon. (gyon,
 Hogy egyet el - hozzak, nem jutott eszembe,
 Mivel akkor nékem, más nem vólt fejembe,
 Tsak Uram Atyámnak súlyos betegsége,
 'S mint térhetne vissza régi egészsége.
 Hólnap mingyárt írók azon Collégámnak,
 A' mellynek kezébe van kúltsa szobámnak,

Egy nyomtatványt mingyárt hogy adgyon postá-
Tudom veszem-is azt nem igen fokára. (ra.

Hogy aztat olvastam, szívem szintén vérzett,
Mert Fatumi miatt fájdalmakat érzett.
Rettegek, képzelvén bikák mint kergették,
Félt-é Uram Attyám! mikor érdeklelték?

A z A t t y a.

Hogy ne féltem volna, mivel már farkamba
Bömböltek, nem bíztam immár a' lovamba;
Mert Csikó vólt, meg-is tsökkent futásába,
Véltem, mingyárt döfik szarvokat hasába.
Hogy testem Varjaknak nem lett akkor tora,
Oka a' Juhásznak hat nagy komondora.

A F i a.

Hogy Tisza Füredre ezek után ére,
A' város házánál ottan szállást kére.
Úgy tettzik én nékem, hogy a' Vasasoktól,
És azoknak az ő ki-vont pallosoktól,
Nem kellettett volna egy taeppet - is félni,
Mert néki nem szabad viadalra kélni.
Jól tudgyák ők, hogy ha illyet tselekefsznek,
Farokra majd dupla Étapákat vesznek.
Ugyan Uram Attyám! minétet tántzolt - é?
VOLTZERIST, KOZÁKOT, LAPOTZKA TÁNTZOT - É?
VÉLEK? 's a' bikáktól mivel vólt meg - szeppent,
Nem hiszem tactusra hogy a' lába jól ment.

A z A t t y a.

Nem féltem én attól, hogy ők meg-ölnének,
 Avagy - is halálos sebbe ejtenének,
 De attól tartottam, hogy meg-laslakolnak,
 A' kementzébe - is végtére bé - tolnak.
 Comifsáriusnak lennie esmértek,
 Pallosok lapjával hátamra rá mértek
 Vagy négyszer jó formán, majd orra nem buktam,
 Kiálni nem mertem, a' izámat bé-dugtam.
 Elöl álmos voltam, mivel fáradt lettem,
 De ásítani - is ott el - felejtettem.
 Mert mihent bé-jöttek, pennámat meg-látták,
 Jobbról, balról, mingyárt hajamat tzimbálták.
 Mivel erőltettek, a' tántzot - is jártam,
 És fok kínálásra ebbe nem - is vártam.
 Hogy ha nem tántzolok, tudtam hogy meg-vernek,
 Mert nints emberfége a' részeg embernek.
 Két rongyos Tzigányok hegedűi zúgtak,
 Közöttök keringvén gyakran farba rúgtak,
 Minő tántzot vontak, tudgya azt a' Tatár,
 Látván nyakam körül fok ki - vont pallos jár.
 Minden lépésemre a' szívem meg - dobbant,
 El - végződött e' bál káplár hogy bé-toppant.

A' F i a.

Vajha Uram Atyám most - is ott tántzolna,
 És a' Vasasokkal most - is ott hartzolna ;
 Mert úgy egészséges volna bizonyossan,
 Nem nyomná az ágyat, mint most, olly kínossan.

De a' tántznál már most magam - is ott lennék,
 A' mit a' Vasasok tettek, azt nem tennék.
 Nem - is mérészlenék tudom aztat tenni,
 Mert más contra tántzra fognám őket venni.
 Én még akkor igen gyenge gyermek voltam,
 De egy Collegámmal e' tántzról így szóltam.
 Pajtás! ha Füreden lettem volna akkor,
 Attyámat tántzolni kényszeríték mikor,
 Magam mentem volna helyette a' tántzra,
 De rá raktam volna a' hasgatott rántzra.
 Hidd-el; hogy tele lett volna a' plundrájok,
 Ollyan lehellete m' szált volna reájok.
 Lett volna itt dolga egy jó hasább fának,
 Szűk lett volna térje a' Város házának.
 Gazság volt így bánni, egy esméretlennel,
 A' ki útas vala, ollyas idegennel.
 Uram Attyám! hogy itt vége lett bajának,
 Bár vége lett volna minden Fátumának.
 De én ezután - is sok nyomorúságát
 Olvastam e' könyvbe, és viszontagságát;
 Mert mingyárást más nap hogy bé - fetétedett,
 Felyhő szakadás közt mint el - tévelyedett.
 Tsak a' menyköveket látta mint húllanak,
 Azoktól a' kazal szénák mint gyúllanak.
 Az ár vizek között mászkált tsak vaktába,
 Bé - is dőlt Fakóstól a' tsősznek árkába.
 Nem fogott - é Vidrát Uram Attyám abba?
 Mert úfzkálnak ezek tsak zavaros habba.
 Lőhetett ha tettzett ott elég fártásakat,
 Avagy ha akarta foghatott hartsákat.

A z A t t y a.

Fiának beszédgyét a' midőn hallotta,
 Ostoba kérdésit nagyon tsudállotta,
 Mellyért - is homlokát fok rántzokba szedte,
 Azután hozzája illy beszédgyét tette.
 Bé - döltem étszaka én a' tsősz árkába,
 Belé - is fülhattam vólna a' farába.
 Senki - is ott engem már nem segíthetett,
 Iszapos farából ki - sem - is vihetett ;
 Sem a' Velentzések nagy Bucentaurussa,
 Sem Nagy Sándor híres szép Bucefalussa.
 Nem vólt ott én nékem más meg - szabadítóm,
 Egyedül tsak az én hajnal színű Fakóm.
 Rá vágván farkantyúm a' két oldalára,
 Ki - ugrott mint Evet velem a' parttyára.
 Nem kívánom fiam ; e' veled történnyen,
 Ne - is járj étszaka , jobb járnai nap fényen.
 De tenéked még - is itt egy kérdést teszek,
 Hogy hallyam, minémű feleletet veszek.
 Mond - meg : ha bé - esnél éjjel a' Dunába,
 Hány vizát foghatnál ennek padlanába ?
 Hány tarisznya rákot hoznál - ki öbléből,
 Mosnál - é fok aranyt annak fövenyéből.

A' F i a.

Meg - fogta a' kezét itt édes Attyának,
 Mert látta jeleit nagy indulattyának ;
 Sok tsókokkal aztat mingyarást illette,
 És ezen beszédgyét sohajtva kezdette :

Én Uram Atyámat talán meg - bántottam,
 Azon kérdéseket mivelhogy mondtam.
 Botsásson - meg, kérem, ha talán vétettem,
 De én azon szókat csak azért ejtettem,
 Hogy Uram Atyámat meg - vidámíthassam,
 Beteg lévén, egy kis jó kedvre hozhassam.
 Kérem, ne - is vegye azokat szívére,
 Hogy ne lehessenek újjabb sérelmére.

A z A t t y a.

Fiam! szép a' tréfa, de úgy, ha van sava,
 Ez a' nyájasfággal embernek nagy java,
 Mert a' lankadt szívet nagyon fel - ébreszti,
 A' bús gondosfágot arról el - széllyeszti.
 Így ebből eleven vér foly az erekbe,
 Okoz vidámságot minden emberekbe:
 Hasznos ez, mert tartya őket egészségbe,
 A' vidám ritkán - is esik betegségbe;
 De a' te tréfáid nem voltak gyalóltak,
 Mint a' meg - fagyott föld darabosak voltak.
 Ne tégy tréfát, mellyet tsúffágnak vehetni,
 Mert vélik, másokat kívánsz csak nevetni.
 Ha hallotta volna a' te kérdésidet
 Idegen, és hozzám tett szép beszédidet;
 Ítéld - meg, felőled ilyen mit tartana,
 'S hogy engem így tisztelsz ugyan mit mondana.
 Szabad egy fiúnak Attyával tréfálni,
 De nagy tisztelettel kell előtte állni.
 Jól meg - rája a' szót, mellyt ki - ereszt szája,
 Nagy illendőséggel essék a' tréfája.

Nem haragszom reád, látom van rá gondod,
 Meg - vidámítani kívántál azt mondog;
 De szenvedéssimmal hogy vidámítanál,
 Jobb volna ha Pesti dolgokról szóllanál.
 Mond - meg tehát fiam! Budán mit munkálnak,
 Pesten - is a' dolgok hogy melly karban álnak.

A' F i a.

Uram Atyám! Pesten, és szintén úgy Budán,
 Jól folynak a' dolgok mind reggel 's dél után.
 Budán már felette sok új ház fel-épült,
 Pest meg meg-fiadzott, egy szép új Pestet szült.
 E' mindig Vázt felé tovább tovább terjed,
 Mert sokaknak szíve építésre gerjed.
 Tudgya Uram Atyám hogy mindig szép volt Pest,
 De ennél az Új Pest sokkal gyönyörűbb test.
 Kies nagy piattza négy szegletet formál,
 Mellyeken finorra vett sok magos ház áll.
 Palatziomoknak azokat tartani
 Méltán lehet, nem-is másoknak mondani.
 Széles szép útzái, szint így kevélykednek,
 Minden nyáron többről többre nevedednek.
 Most - is sok Intsellér házak helyét méri,
 Ha így épül, sarka hamar Váztot éri.
 Majd ékesfégeivel Bétset - is el - hadgya,
 Már - is szépségével Soroksárt haladgya.
 Uram Atyám tudom látta Beregszázát,
 De hidgye - el nekem, fel - múlt illyet százát,

A z A t t y a.

Az illyen újság ot fiam már szeretem,
 Fejembül Új Pestet ki sem - is vethetem.
 Jele, hogy Hazánkba kell még pénznek lenni,
 Mert pénz nélkül miként lehetne ezt tenni.
 Szép dolog! egy Ország ha szép Városokkal
 Rakva vagyon: töltött gazdag lakosokkal.
 Te ezen új Pestét mondod igen szépnek,
 De vallyon fokfága van-é ott a' népnek?
 Mert ha nagy városba csak kevés nép férál,
 Olly mint egy nagy hordó, kong, és üressen áll.
 Náddal fedett ház tán egy sem lészzen benne,
 Rút vólna, hogy ha mind fendeles nem lenne.
 Mint Rima-szombatba, nem lesz lantornával
 Egy ablak-is, hanem mind üveg táblával.
 Jobb óra-is lészzen valamelly tornyába,
 Mint Hazánkna vagyon edgyik városába.
 Mert e' körös körül kötelekkel kötött,
 Tegnap-is tíz helyett ütött harminzt ötöt.
 Szakoltza Városát nem tsak díszesíti
 Egy útzája, fött még nagyon-is szépíti.
 Tölgy fa útza neve, meg-felel nevének,
 Mivel szép gunyhókat ebbe építének.
 Nem lészzen Új Pesten ez útzának mássa,
 A' Béka útzát-is illő minden lássa;
 De nem szóllok többet ezek szépségéről,
 Hanem inkább szóllok Hazánk Törvényéről.
 Mond-meg; hogy mint folynak ezek a' Táblákon,
 Könyörületesség van-é az árvákon.

A F i a.

Miólta Budából ki - szaladt a' Török,
 Azóltától fogva nem folytak a' pörök
 Helyessebben, a' mint azok mostan folynak,
 Sok papirost rágni nem adnak a' molynak;
 Mert vagyon most nekünk egy olyan nagy fejünk,
 Mi Locumtenensünk 's kegyelmes Hertzegünk.
 Ki Argus szemekkel a' dolgokat nézi,
 Az igazság tételt, olly böltsen intézi,
 Hogy ámbár Lycurgus ma fel - támadhatna
 Sólonnal: jobb módot egy sem mutathatna.
 Ő az igazságnak mérő serpenyőjét
 Kezeibe tarttya, 's mindeneknek ügyét
 Úgy méri, hogy aztat a' hamiság fonttya
 Le nem nyomja: tárgya az igazság ponttya.
 Imádgya őtet mind all mind fel - peres,
 Mert azt fel - talállyá valamit tsak keres.
 Hízelkedésekkel senki meg - nem ronttya,
 Illyekkel nagy lelkét szívét fel - nem bonttya.
 Ő a' közben járó Király 's Haza között,
 De ehez a' szíve olly nagyon kötözött,
 Hogy tsak úgy igyekszik a' Király hasznára,
 Hogy ha az nem esik a' Haza kárára,
 Nemzetünk köntösét öröké viseli,
 Budán lakásába minden kedvét leli.
 Ha tovább - is így fog dolgaiba menni,
 Paraditsoma fog Magyar Hazánk lenni.
 Mert a' Locumtenens, Király, és az Ország,
 Egy fa, egy gyümöltsöt hoz ezen minden ág.

A z A t t y a.

A' Nagy Úr Istennek, nagy hálá - adással,
 Tartozunk Gyermekek! hogy illy fok áldással
 Mi hozzánk kegyelmes méltóztatik lenni,
 Mellyeket érdemünk nints ő tőle venni.
 Nagy kegyelem ám az! Királyi székünket
 Hogy olly Fejedelem bírja, melly bennünket
 Nem tsak szeret, hanem mindenkép óltalmaz,
 Láttuk - is ellenség rajtunk nem hatalmaz.
 Kegyelmes Hertzegünk, ki az ő Testvére,
 Nagy szeretetének záloga, és bére.
 Mert őtet Hazánknak Fő Kapitányává
 Tette: Nemzetünknek óltalmazójává.
 Agyarkodgyon bár most az Osmányok Hóldgya,
 Mérgének nem lészzen Hazánk soha zsóldgya.
 Mert erős Gedeont fog találni benne
 Selim: hogy ha mingyárt más Amurath lenne.
 Királyunk Thronussát meg-nem reszketteti,
 Mihent hív Magyarit fel-fegyverkezteti.
 Óh Fiam! szerettyük e' két Fejedelmet,
 Mivel árasztanak reánk fok kegyelmet.
 Szent törvényeinket velünk edgyütt tarttyák,
 Ezeknek gyümölsét velünk - is arattyák.
 Illy Király alatt van népének nyugalma,
 Kezébe-is vagyon a' nyert arany alma.
 Adgya Isten Fiam! hogy örökké álljon
 Ezen szép egyesfég, 's rosz reá ne szálljon.
 De hallom, hogy vannak ottan - is Deisták,
 Velek még egynéhány tsúf Naturálisták.

Ha úgy vólna, kerüld ezek társaságát,
Tartsd-meg szent hitednek erős igazságát,

A' Fia.

Régen hallok immár e' nevezeteket,
De meg-vallom, hogy én nem értem ezeket.
Hogy Uram Atyámnak tehát felelhessék,
Szükség, hogy én rólok tanítást vehessek.

Az Attya.

E' nevezeteket hogy Fiam nem érted,
Örülök, vólt szívem sokszor búba érted;
Mert véltem, téged-is hogy el-tsábítottak,
És magok tzéhekbe régen hódítottak;
De nem értvén, látom nem adtad-bé kezed,
Nintsen laistromokba bé-írva a' neved;
De hogy meg-tudhassad, ezek kik legyenek,
Ki-tézzem, mit tartnak, és mit-is hidgyenek.
Ki Illuminátus, az tanátsot nem kér,
Mert annyit tud, hogy már több fejébe nem fér.
De tudgyad ezen név nomen generale,
Kik ezen értődnek, sunt quid speciale.
Illuminátus hát minden Atheista,
Valaki Deista 's a' Naturálista.
Ezek a' szent írást, és a' Profétákat,
Böltsen magyarázó minden szent Atyákat
Ki-nevetik, mert ők sokkal többet tudnak,
Főképpen a' midőn leg-többet hazudnak.
Az Atheusokat itten fel-sem veszem,
Mert leg-főbb bolondok közé őket teszem.

Mivel a' Nagy Isten lételet tagadgyák,
 A' vad emberek - is a' mellyt helybe hadgyák.
 Ezeket természet ösztöne rá viszi,
 Hogy egy olly valamit mindenike hiszi;
 A' ki mindeneket, mellyekre ők néznek
 Munkálta, és ennek kell lenni nagy kéznek.
 De a' Deistákról 's Naturálistákról,
 Hald mit fogok szólni ezen két Sectákról.
 Ezek egy Anyától született testvérek,
 Azért - is fekélyes mind testek mind vérek.
 Mert Annyok nem igaz Sionnak Leánya,
 Hanem Lucifernek kevély maradványa.
 A' Naturálista hiszi Isten vagyon,
 De még - is vallása kárhozatos nagyon.
 Néki a' teremtetést nem tulajdonította,
 A' természet nemez mindent, azt tanította.
 A' Világ öröktől fogva áll, 's fog állni,
 Mellybe a' természet munkált, 's fog munkálni.
 Tekintsd Fiam! e' nagy istentelenféget,
 Mint gyalázzák ők az Isteni Felféget.
 Az ő nagy hatalmát mint alatonította,
 Mivel természetnek azt tulajdonította.
 De mondgyák - meg! kitől vette a' természet
 Ezen nagy erejét, hogy mindent tenyézhet?
 Magától nem; mivel ő - is teremtetett,
 Mert öröktől fogva ő nem - is lehetett;
 Mivel mindennek kell eleinek lenni,
 Mindennek kell egy nagy erőből ki-menni.
 Másképp a' világnak hamar vége lenne,
 Még a' természet - is el - enyészne benne.

Mert ebbe valami vagy on mind műlandó,
 Szeműnket bár mire vessűk nem álandó.
 E' nagy erő nem más, hanem az Űr Isten,
 Ki mindent teremtet, munkál most - is itten.
Fiat! ezen szóval ő eztet alkotta,
 El - nem műlt még - is áll, ő tartya, 's tartotta.
 Egy Epicuræus eztet tagadhattya,
 De hogy Isten nintsen, meg - nem mutathattya.
 Sem azt: hogy e' Világ öröktűl fogva áll,
 És azolta benne a' természet munkál.
 De mivel az Istent ő meg - nem foghattya,
 Űgy kell lenni, a' mint az ő gondolattya
 Képzí; azért mindent tsak a' természetnek
 Tulajdonít nem az örök Végezetnek.
 Átalkodva ha szól; hinni nem akarom,
 Vele versengeni nem lehet, mert barom.
 A' Frantzok ezeknek kenyeres Pajtássok,
 Abba külömböznek, hogy nintsen vallások.
 Errűl ők azért - is nem - is predikálnak,
 De láttyuk, hogy mennyi károkat munkálnak.
 Hogy ebbe merűltek, a' Világ tsudállya;
 De gonoszfágokért méltán - is űtállya.
 Űk Monarchák ellen 's hit ellen dolgoznak,
 Mellyel e' világba fok roszfszat okoznak.
 Fellyebb már ki - tettem ezek mit nem tesznek,
 Melly fok ártatlanok kezek által vesznek.
 Izzad a' Gvilotin polgárok vérével,
 Tettzésekre bánnak azok életével.
 Halálos tsöbörbe űszik vérbe fok fej,
 A' Frantzok szomnyúját ez leg enyhűőbb tej.

Így tesznek, kik vannak Religió nélkül,
 Mivel a' gyilkolást nem - is tarttyák vétkül.
 Ki gondolta volna, ezt valaha tegye
 Egy olly ditső nemzet, 's magát arra vegye;
 A' melly leg - böltsebbnek világtól tartatott,
 És leg - keresztényebb felőle mondatott.
 Illy lesz; ki Istenét, vallást meg - tagadgya,
 Isten - is illy népet végtére el - hadgya.
 Hidd - el fiam! kinek nints Religiója,
 Ollyannak mindég rosz a' Profesziója.
 Emberséges ember hit nélkül nem lehet,
 Mert a' nélkül ember semmi jót nem tehet.
 Ez a' rosz erköltsök kemény zabolája,
 Léleknek ótalma, leg - erősb bástyája.
 Azon kösziklához te - is ragaszkodgyál,
 A' mellyen Kristusnak Ekklesiája áll.

A' F i a.

Kedves Uram Atyám! mind Pesten, mind Budán,
 Mellybe Vízi - Város fekszik, és a' Tabán;
 Hidgye, hogy nintsenek illyen Etnicusok,
 Vagy Naturálisták, 's több illy Pilátusok.
 Senkit sem hallottam, hogy Istent tagadná,
 És ollyan vadfágra okos eszét adná.
 Nem rég ugyan hétnek gombjokat el - üték,
 Kik petsenyéjeket rosz tűz mellett füték.
 A' többit küldötték külső Országokba,
 Hol várakba zárták kemény foglágokba.

Már most nyavalyások ott cathekizálnak,
 A' honnan honnyokba tán vízfíza sem szállnak.
 Rosz fába kelletett vágni fejszéjeket,
 Mivel még többeknek vesztetni fejeket
 Kellett volna, hogy ha kegyes Királyunknak,
 Mérték felett való kegyelmes Urunknak,
 Hozzájok nem járúlt volna nagy kegyelme,
 Életek ne veszfzen, azon engedelme.
 Vétkek tsak úgy esett minnyájunk tudtára,
 Hogy tsizmákat vartak Frantzia kaptára;
 De rosz tsirizzek vólt, 's varrós fonalai,
 Ált szaggatván a' bőrt, ki - bújtak titkai.
 Mellyért már most élnek nem kis gyötrelembe,
 Bé - estek másoknak ásatott verembe.
 Uram Atyámnak sok szép oktatásai,
 Szívembe gyökeret vertek mondásai.
 Kerültem - is mindég a' rosz társaságot,
 Szerettem kerefstény, 's nem más nyájasfágot.
 Nintsen olly Juratus, nints ollyan Jurista,
 Ki azt tegye, hogy én ne legyek Pápista.

A z A t t y a.

Látom kedves Fiam! hogy egy bölts ember vagy,
 Pesten - is lehetnél már Városi Hadnagy;
 Mert az emberekkel tudsz okossan bánni,
 Nem tud senki roszszat szemeidre hánni.
 Kerefstény - is jó vagy, hallom, Nagy pénteken
 Húst nem eszel; és a' Sátoros Ünnepeken.

A'templomba bé-mész, bár többször nem-is mégy,
 Tanátsolom fiam! míg élsz, mindég így tégy.
 Tudom meg - választod kivel társalkodol,
 És veres hajúval nem - is pajtáskodol.
 Sem ollyal, ki veled beszél, 's másuvá néz,
 Mert ilyen dolгодba soha jót nem intéz.
 Nem tészel ollyal - is gondolom fétálást,
 Ki reggel fel-kelvén bort iszik mingyárást.
 Mond-meg, Pesten Budán miként nyájaskodtok;
 Farsang által hol, és miképpen vígadtok?

A F i a.

Pesten's Budán, kinek mint tettzik múlathat,
 Hogy ha pénze vagyon, kedvére vígadhat.
 Sok a' Hetzbe mégyen, vadak viadalát
 Nézi; szeléndek ezeknek oldalát
 Mint marják, fülökre miként tsemmeszkednek,
 Vadak-is ellenek, hogy, 's mint berzenkednek.
 Sok szeléndeknek ki - omlik itt béle,
 De sok pénzt be-vévén, nem gondolnak véle.
 A' kávé házakba fokban bé - fétálnak,
 Enyhítő italok a' hol kéfzen álnak.
 Egy iszik Rozólist, a' más Tsokoládét,
 Ki meg Kávét hörpöl, vagy - is Lemonádét.
 A' kik Piliárdon a' tekéket verik,
 A' pénzt Parthiákként egymástól el-nyerik.
 Némelly asztalkáknál jádzanak Vojtákat,
 Cavallót, Pigétet, avagy - is Lombrákat.
 Vígak azok, kiknek a' szerentse szolgál,
 Sampaner, 's más küll bor ilyenek előtt áll.

Azok pedig, kik a' pénzeket el - vesztek,
 Magokat mélyebben játékba eresztik,
 Vélik; hogy játékjok talán jóra fordul,
 Fortuna mint eddig, nem néz rájok mordúl.
 Órát, pixisseket, gyűrőit fel - teszik,
 Ezeket - is jádzó Társaik el - veszik.
 Már semmiék lintsen, ki sír, ki meg morog,
 Ki mint részeg ember bújába tántorog.
 Úgy kell képzelleni ezen embereket,
 Mint a' fűrösztestül gyengült egereket.
 Szeleket mind addig ők nem tsinálhatnak,
 Költsön valakitül míg pénzt nem kaphatnak.
 Sokan a' Dunának vert hídgyán sétálnak,
 Beszélgetés végett két végén meg - álnak.
 Hol mind a' két nemből valók öszve gyűlnek,
 Jeges italokkal tréfák közt enyhülnek.
 Innét kinek tettzik megy Comædiába,
 Vagy Bálba, már ehez el - készült szálába.
 Itten mindent, a' mit kívannak azt tesznek,
 Tántzolnak jádzanak; pénzért isznak esznek.
 Pestet Budát tartom én Éden kerttyének,
 Más - is; hogy ha baja nintsen erszénnyének.

A z A t t y a .

Fiam ! a' Budai, és a' Pesti élet,
 Az emberiségnek szomorú szemlélet.
 Egymás után veszem a' te mondásodat,
 Éden kerttyéhez tett hasonlításodat.

Mond-meg : a' Vadaknak az ő viadala,
 Kiket körös körül kerít rabfág fala,
 Egy érzékeny szívnek melly örömet adhat?
 Meg-borzadás nélkül kit-is múlattathat ;
 Mert nem lát egyebet , tsak vérnek folyását,
 Ellenek indított ebek hartzolását.
 Oktalan állatnak az ő kínzásába ,
 Meg-öltébe , vagy - is rántzigállásába,
 Okos teremtésnek hogy lehet öröme ?
 Mert inkább lehetne azokból tsömöre.
 A' vadak mint rabok úgy vannak lántzolva,
 Rekeszekbe körül kő fallal fántzolva.
 Senkit sem bántanak, mert nem - is bánthatnak,
 Bár magokba fenék de még sem árthatnak.
 Mért kelletik tehát azokat kínozni ?
 Fájdalmaik miatt ordításra hozni ?
 Ez a' régi pogány természetnek jele,
 Mert illy játék kba ez örömet lele.
 Caligula , Néró ezeket szerették ,
 Circussokba embert , 's vadakat ölették.
 Ezen játékoknak a' Hetz maradvánnya,
 A' vad pogányfágnak az ő találmánnya.
 A' Keresztény vallás minket szelíddé tett,
 A' Barbariesből egészen ki - is vett.
 Mért kelletik tehát aztat újjítani ?
 És önként magunkat meg el - vadítani.
 Valakinek a' Hetz nagy gyönyörűsége,
 Olly a' szelídségnek meg - hitt ellenfége.
 Áfricába vegye az ilyen lakását,
 Hol az Oroszlyánok , 's Tigrisek vívását

Láthattya: de tudom tele lesz gatyája,
 Ha ellene tátna ezeknek lesz szája.
 Hidd fiam! ha soká e' játékra lesünk,
 A' barbariesbe megint vízfűz esünk.
 A' kávék házakat a' ki gyakran járja,
 A' szerentsétlenség aztat készen várja.
 Minden haszon nélkül idejét ott tölti,
 Sok nyalánkfűgokra pénzét el - is költi.
 Ha pedig játékba magát be - eresztí,
 Nem egy, de több hamis jádzó meg-mellyesztí.
 Pénzét már el - vesztvén, pixifűt, óráját
 Fel - teszi, ezekkel leg - drágább ruháját.
 Jádván, ezeket - is tőle mind el - nyerik,
 Még adós maradván, végre jól meg - verik.
 Le - függesztett fővel haza sompolyodik,
 Pénz kitől nyerhessen, arról gondolkodik.
 Ha pénzt költsön kaphat, el - jádza azt megínt,
 Már most mint az' elébb szenved még nagyobb
 Falat kenyere fűts, mellyt tégyen szájába, (kínt.
 Végte're katona leszen nagy bujába.
 Vagy - is tolvajfűgra reá veti fejét,
 Ez életben - is félű gyötri a' velejét;
 Mert ha rajta kapják, jól meg - páholtatík,
 Ha tetemes kárt tesz, fel - is akasztatík.
 A' kit ha tán nem ér illy szerentsétlenség,
 El - éri ugyan csak végte're a' Vénűg.
 Nem élhet, nints pénze, szolgálatot sem nyer,
 Kóldűs táská tartya és alamisnát kér.

De nem él az ember, mint rab, mindég gyázba,
 Bé- is mehet olykor ő a' kávéházba;
 De minden napjait hogy ott Fiam! töltse,
 És el-fetsérelve ottan pénzét költse;
 Eztet nem álítom én helyesnek lenni,
 Mert maga munkáját nem kell fére tenni.
 Senkinek sült galamb nem repül szájába,
 Nem- is eszik, ha' nem gyűjt Kamarájába.
 Játékokkal magát ki ki múlathattya,
 Mert dolgának jármát mindég nem vonhattya,
 De nagy játékokba bé ne botsátkozzon,
 Hogy maga fejére pufztulást ne vonzon.
 Mértékletes jádzás, erköltös mulatfág,
 A' testet és lelket éltető orvosfág.
 Meg- vídúlván, nintsen e' kettő kárára,
 Sőt alkalmassabbak lesznek a' munkára.
 A' kik pedig járnak a' Comædiába,
 Hidd- el fiam! mennek olyan oskolába,
 Hol az ártatlanfág hajó törést szenved,
 A' szemtelenfégnek a' szemérem enged.
 Minden játék itten szerelemre tanít,
 Melly a' gyenge szívet a' jótúl el-vadít,
 Itt van leg-fortélyosb Vénusnak műhelye,
 Ebbe főzzetik maszlagos mételye.
 Sok titkos alkuknak itten áll vására,
 Mellybül a' Léleknek következik kára.
 A' jádzókra itten szemet ritkán vetnek,
 Hanem sügnak búgnak egymásra nevetnek.
 Kik reájok néznek, szavokat tanulják,
 Mellyekkel azután a' szíveket dúllyák.

Testek hajlongásit szintén úgy fel - vészik,
 És őket majmozván azokat meg - teszik.
 Ha kiről jádzatik gyászos Tragaedia,
 Az - is szerelemért lett halálnak fia.
 Illyen játékoktól léfzen a' szív heves,
 De észre nem vészik, hogy egyszersmind éves.
 Mondgyák, a' jó erkölts hogy itt taníttatik,
 Melly által az ember jóra indíttatik.
 Minnyájunknak nekünk kéne lenni szüznek, (*)
 Úgy ellent álhatnánk lelket maró tűznek.
 Oh! nem taníttatik itten a' jó erkölts!
 Ki - tészern mit mondott egy Athénai bölts.
A' meddig Theatrum nem volt Athénába,
Vitéz nép volt mindég, melly volt Phállanxjába,
De Histriók által ök meg - lágyíttattak,
És a' bújaságnak által - is adattak.
 A' Rómaiakat érte szint' illyen sors,
 Vitéz nép vala ez, kemény, 's felette gyors.
 Mihent Theatrumot, ök - is építtettek,
 Búja életűek, és puhák - is lettek.
 Fotton fogyott mingyárt Róma birodalma,
 Oda lett világot rettentő hatalma.
 Vajha a' Theatrum ezt ne tegye velünk,
 Mert való, hogy kezd már lágyúlni Nemzetünk.

N 4

(*) Deberemus esse Virgines, az az! jóba kellene minnyájunknak foglalatzkodni, és így bődög lenne valamint életünk, úgy halálunk - is.

A' F i a.

Uram Atyám! én a' Hetzbe egyszer voltam,
 Akkor-is féltembe majd hogy meg-nem holtam,
 Mivel a' Hetz Mestert egy nagy szurmos medve
 A' földhöz úgy tsapta, hogy már büdös nedve
 A' plundráján ált jött, és úgy martzongatta,
 Hogy én aztat véltem, lelkét már ki-adta.
 De tizen két kutya, és négy Legénnyei,
 Lettek életének még - is védelmei.
 Aubégatva onnat ő el - is sántikált,
 Örült, hogy a' medve öleléstül meg - vált.
 Szebb Hetzet láttam én Hortobágy pusztáján,
 A' hol Uram Atyám tántzolt, Füred táján.
 Hét bikák egymással ott bataliáztak,
 A' kiknek szemei szintén úgy szikráztak.
 Irtóztató vala szarvok tsattogása,
 És egymásba ütött homlokok tsapása.
 Félvén, bé - is bújtam egy árpa boglyába,
 Melegültem-is már jótskán a' gatyába;
 Mert edgyike kezdé már a' boglyát túrni,
 Rettegtem; hogy fel-fog majd szarvára szúrni.
 Mint Oroszlány egyet ollyat ordítottam,
 Mellyel - is magamról őt el - fordítottam;
 Mert nagyon meg - ijedt, bömbölve szalada,
 Láttván, hogy már mészfe tőlem el-halada,
 Én - is itt ki bújtam 's a' Tisza berkére
 Lódúltam, nem féltem, látván mene fére.
 Nem követtem éppen én vitéz Theseust,
 Ki Labyrinthusba a' nagy Minotaurust

Meg-ölte ; magát - is ki - szabadította ;
 A' mellyért - is Phedrát magának tartotta.
 Én nem szerezhetem illy viadalokat,
 Inkább látogatom a' Pesti bálokat.

A z A t t y a.

A' bál kedves fiam ártalmas mulatfág,
 Bár ott minden fénylik, még-is e' vígasfág
 Olly otsmány, hogy semmi otsmányabb nem le-
 Nem tudom bõlts ember abba hogy-is mehet. (het,
 Mivel minden magát fél bolondnak teszi,
 Mert azok ruháját magára fel - veszi.
 Emberi szép képit takarja lárvával,
 Sok ördögöt mutat ilyen áll - ortzával.
 Szeretném, hogy ha az Ortzájához nõne,
 Tudom bál menésbe a' feje nem fõne.
 Leg - inkább tsudállom én a' szép Dámákat,
 Hogy magokra vesznek illy rút Maskarákat.
 Gyöngyöket, köveket, tõznek a' fejekre,
 Nyakokra - is kötnek és a' két kezekre ;
 Az omba tsúf Tzundrát aggatt fok magára,
 Borított otsmány lárvát artza rózsájára.
 Tsak azért, hogy mástól meg - ne esmértessek,
 Tántzba kitõl Ura félti, hogy mehessék ;
 És azzal kedvére mostan beszélhessen,
 'S Lelkére kárt hozó alkut - is tehessen.
 Leg - szebb, hogy fok Dáma itten kotsissával
 Tántzol, Gróff, Hertzeg - is béresse lyányával.

Azt gondollya, tántzol sokszor a' Gavalér
 Olly szépséggel, mellyel Helena fel-nem ör;
 Azomba forgat ő olyan rántzos patzalt,
 A' kit öfzve főzött a' vénség, 's meg-afzalt.
 Édesdeden, mond-meg! olly tántz hogy eshetik?
 A' kik járják; egymást ha nem esmérhetik?
 Ollyan ez, mint mikor nem tudom mit eszem,
 Munkállok 's nem tudom aztat én mért teszem.
 Én a' tántzot soha sem kárhoztathatom,
 Sőt ha tisztesféges, azt jónak mondhatom;
 Mert embernek válik az egészségére,
 Mivel olly vídúlást áraszt a' szívére;
 A' melly mozgás által vérit meg-ritkíttya,
 És tehetőségre a' testet indíttya.
 Úgy a' tisztesféges, ha tisztes ruhába
 Vannak a' tántzosok, nem bolond lárvába
 'S ha a' tántzosoknak mindenik alakja,
 Atyafi, jó barát, nem ember falakja;
 És hol a' vígfényt nem kell pénzen venni,
 A' tántzt adó Úrnál ingyen lehet enni;
 Hol szerentséjének azt a' gazda tarttya,
 Ha víg vendégének, mije van, adhattya.
 Mi kedves Őseink hajdan így múlattak,
 Ebéd után kezdvén más napra virradtak,
 Nem tudták mi legyen lárva és maskara,
 Ürült a' gazdának sok tzipa pohara.
 Egy szív, és egy lélek őket élelztette,
 Ma ezt egy Úr; holnap meg azt a' más tette.
 Te-is tehát fiam! el-jártál a' bálba?
 De mond-meg, hogy ottan mit tettél a' szádba?

Leg - inkább mi féle tántzokat tántzoltál?

Tudom, hogy magyarba keveset ugrottál.

A F i a.

Ha Exmissiókba, pénzetskét nyerhettem,

Már akkor a' bálba én - is el - mehettem;

De mikor zsebembe lapos vólt' erszényem,

Mindenkép fel - kopott akkor az én inyem.

Ez ugyan én rajtam épen ritkán történt,

Mert meg - tanúltam már igen jól a' törvényt.

Causarum Director nagy hasznom - is vette,

A' dolgoknak súllyát nyakamba vetette.

Inquisitiókra örömet - is mentem,

Mert más fazékához akkor késem fentem,

Causansokat azzal addig borotváltam,

Míg jótskán dagadni erszényem nem láttam.

Diurnumaimmal jártam tehát bálba,

A' mit kértem, pénzért tettek mindent tálba.

Kelner jó bort hozott, ha azt meg - fizettem,

Hat aranyt el - költvén ihattam ehettem.

Nem mentem - bé máskép, hanem Dominóba,

Mert más maskarákat utálok valóba.

Leg - főbb Gavalérok ezt veszik magokra,

Mert leg - alkalmatosb öltözet tántzokra.

Fejér lárvát tettem leg - inkább képemre,

És kerek kalapot tollakkal fejemre.

Két kezemre húztam szép fejér kesztyűket,

Dámák tenyerére firkáltam betűket.

Mivel a' bállokba ez igen grand módi,

Nem tudván ki légyen ez vagy amaz bódi.

Én Contra tántzokat jártam , vagy Voltzerist,
 Ha tántzosném tettett, akkor Stráfsburgerist.
 Petzkes tántz a' Minét, azt soha se jártam,
 Míg azt el-végzették, sétálva meg-vártam.
 A' Magyar tántzot itt senki sem járhattya,
 Mert a' Dámák Slepjét farkantyú szaggattya.
 Ímé Uram Atyám ! a' mulatfágokat
 Így végzem , 's így tartom a' Pesti bálokat.

A z A t t y a .

Fiam ! látom te - is grand bolondá lettél,
 És a' magyar bőrből hogy már ki-vetkeztél.
 Ha ott lettem volna én a' fogadóba;
 Mikor szálájába vóltál Dominóba;
 Meg - nem tsúfítottad volna Nemzetünket,
 Fen tartottad volna mi betsületünket.
 Ketten jártuk volna ott a' Contratántzot,
 Rendbe szedtem volna dominón a' rántzot;
 Mert lett volna dolga majd a' nád páltzámnak,
 Danolni te néked kellett volna számnak.
 A' tactust rá raktam volna a' hátadra,
 Hogy olly bolond ruhát vettél - fel magadra.
 Tisztesféges magyar köntösöd van néked,
 Ezt viselvén, hidd ! nem lehet nagyobb éked.
 Mert ez , e' világon leg-ékesebb gúnya,
 És nem a' maskara , melly fertelmes, 's tsúnya.
 Vóltam én - is Pesten , de tsak egyszer bálba,
 Meg - is útáltam azt még akkor halálba;
 Mert ördögök között vagyok , azt ítéltam,
 És el - is kárhozok közöttök, azt véltem.

Nem láttam semmi jót, de láttam sok roszszat,
 Mert áll-ortzák alatt tettek sok gonoszszat.
 Mind iffiak, vének egy húron pendültek,
 Mert ők Cupidótúl egy aránt hevültek.
 Elő nem számlálom, mert meg-botránkoznál,
 Mellyel a' lelkednek nem kis kárt okoznál.
 Nem-is néked való Fiam a' Pesti bál,
 Mert ott a' jó erkölts romlik, 's költőfégből ál.
 Én-is jól meg-adtam az Austrigák árát,
 Ha lehetne, most - is kelner lába szárát
 Öszve törném; mivel ugyan jól reám rótt;
 Hallván hogy mennyit kér szívem félig meg-hólt.
 A' mi leg-rozsfzabb vólt, meg - is betegedtem,
 Holott egy Austrigát, többet meg-sem ettem.
 Hideg, otsmány vala, most - is úndorodom,
 Hogy mint takony, olly vólt hogy ha meg-gondo-
 Mond-meg azt-is fiam! hogy Budán és Pesten, (lom;
 Melly öltözeteket viselnek a' testen.

A' Fia.

Kedves Uram Atyám! már az el - múltakat
 Úgy tekintse, mint az el - olvadt havakat.
 Senki most azokról nem - is emlékezik,
 Új új találmányon minden igyekezik.
 Meg - van az emberi Nem világosítva,
 Le - van szemeiről a' hályog szakítva;
 Mellyért böltsen ítél 's Argus szemekkel néz,
 Nem-is mást, tsak módit munkál most minden.
 Minden láb Tántz mester letzkéje szerint lép, (ké;
 Nem hadarász tétúl, mellyért - is a' tántz szép.

Rég minden úgy bakólt mint a' kása törő,
 Mostan szép simán megy, nem kell hozzá erő.
 Az öltözetek-is nem vadaknak bőre,
 Medvének nem teszi embert azok szőre.

A z A t t y a.

Mihent a' dolgokat, mint beszélsz, úgy veszed,
 Bolond gombát ettél, meg-bódúlt az eszed.
 Nem tsudállom; mivel sok Voltzerist jártál,
 Mert ezzel velődnek igen nagyon ártál.
 E' tántzra tsak néztem, még-is el- szédültem,
 Kevés hűja-is vólt hogy hanyatt nem dültem.
 Mert fokáig ki néz egy febes folyóra,
 Avagy egy kerékre hirtelen forgóra,
 Bizonyossan annak el- szédül a' feje,
 Mert fel- háborodik az agya veleje.
 Te-is mind az ökör olly keringős lettél,
 Sokat voltzerisbe mivel keringettél.
 Azért az időket meg-külömböztetni
 Nem tudod; a' régít újhoz szokod vetni.
 Kedves fiam! vagy te rosz Chronologista,
 Nem jó! illy Juratus ha vagy, és Jurista.
 Mikor még Nemzetünk Scytáknak mondatott,
 Magam-is rá állok, hogy vadnak tartatott.
 És magát vadaknak bőrével ruházta,
 A' mellyeket maga ölte és vadázta.
 Több más Nemzetek - is ez úton indultak,
 De vadlágból velünk együtt ki- tisztultak.
 Nagyon meszsze hátra kering fiam eszed,
 Ha azon időhöz, nemzetünket teszed.

Régen el-hagytuk már a' Caucasus hegyét,
 A' Mæotis tava körül fekvő megyét.
 Mihent a' Keresztény hitet mi fel-vettük,
 Ez által vadfágunk mingyárt le-is tettük.
 A' mint tovább szállasz, abba ellent állok,
 Mert emberi Nembe fok hibát találok.
 Mondod: hogy meg-vólna rég Világosítva,
 Én pedig azt mondóm, hogy meg-van vakítva.
 Nem ugyan egészlen, de igen nagy része,
 Mert mond! minden ember hogy eszessen tész-e?
 Nem de fok közülök az Istent tagadgya?
 Lelkét a' testével meg-halnia hadgya?
 Nem de kissebbíti az ő szent hatalmát?
 Mivel bizonyosnak tarttya bolond álmát?
 Hogy öröktül fogva e' világ állott, 's áll,
 Ebbe a' természet mindég munkált, 's munkál.
 Reménylem meg-lefzel ezzel bizonyítva,
 Hogy az emberi Nem meg-vagyon vakítva.
 És hogy a' Scytáknak vad bőrökbe vannak,
 Néz jól a' dologba majd hitelt adsz annak.
 De fellyebb már bőven szóltam e' dolgokról,
 Szóly tovább a' Pesti szép ruházatokról.

A' F i a.

Budán ezer hét száz, és a' kilentzvenbe,
 Az Ország gyűlésén, együtt lévén szembe.
 Egy szívvel lélekkel meg-határozottatott,
 Nagy büntetés alatt ki-is adattatott,
 Hogy ki-ki a' Nemzet köntösébe járjon,
 Fiscális actiót fejére ne várjon.

Deezen rendelés tsak a' Nemesféget

Illette, nem a' pórt, vagy paraszt népséget.
Mivel e' tsak úgy jár, a' mint az értéke

Engedi: szür, 's bunda ennek minden éke.
Mingyárt-is Hazánknek minden Vármegyéje,
Velek a' Királyi Városok megyéje.

Magyarosan magát uniformirozta,

Melly minnyájunk szívét nagy örökre hozta.
Dámáink magyar vált magokra öltöttek,

Sarkig érő fátyolt fejekre kötöttek ;
Ollyakká-is lettek mint ama szép Pávák,
Derekokat tették kartsúkká a' kávák.

Kis Afzszonyok vóltak mind gyöngyös pártába,
Biborba, bársonyba, kamuka szoknyába.

Idegeneknek - is ez öltözet tettzett,
Halálos sebet-is soknak szívéen metztett.

Magyar főkötőket mások-is majmozták,
És a' bobitákat illy formára hozták.

Minden Uniformis vala paszományos,
Mivel a' Nemesség nem mind egyarányos ;

A' szegényebbeknek illyet tsináltatni
Módgyok nintsen, 's őket infégre juttatni

Nem kívánták: azért mást-is varattattak,
Mellyet a' Főbbek-is köz napon hordhattak.

Búza Virág színű posztóbúl vólt varva,
És fekete selyem finórral takarva.

Tifztesféges köntös, miden-is szereti,
Könnyen minden Nemes meg-is szerezheti.

A z A t t y a.

Elég rosz, hogy eztet a' pórok viselik,
 Végre nemesfég közt majd helyeket lelik.
 Elöl járók ebbe felette hibáznak,
 Hogy a' rendelésre épen nem vigyáznak.
 Most már tehát fiam, mind Uniformába
 Járnak a' nagy Urak az egész Hazába.

A' F i a.

Más magyar köntöst - is, de igen tzifrákat
 Öltenek magokra, ollykor meg kurtkákat.
 Néha Caputot - is vonnak - fel magokra,
 Tzizmək helyett húznak stivliket lábokra.

A z A t t y a.

Halgass fiam! mert már a' gyomrom ímeleg,
 Járja a' testemet hol hideg hol meleg;
 Mert mondásod engem' nagy bánatba merít,
 És már a' hányásra valami kényszerít.
 Tán köpönyeg helyett Caputot essőbe
 Viselnek, 's stivliket tsak lots pots időbe.
 Mond - meg! ha nem jár é némelly paróchába?
 Hét országra szólló hasgatott ruhába?

A' F i a.

Kedves Uram Atyám! mindent ki - mondani
 Nem merem, mert tudom, nem tsak okádani
 Fog: de talán feje egészlen meg - bódúl,
 Majd én leszek oka hogy ha meg-bolondúl.

A z A t t y a.

Epheta ! tsak mond - ki szíveden mi vagyon,
 Úgy - is betegségem öl már engem agyon.
 Leg - alább testembül lelkem míg ki - mégyen,
 Végső óráim előtt annyi időm légyen,
 Illy korts magyarokra áldásom adhassam,
 Érettek buzgóan 108 Zsoltárt el-mondhassam.
 Mert ők személyemnek igaz gyilkosai,
 Nemzetünknek lévén szemettye, 's tsúfjai.

A' F i a.

Bizony Uram Atyám ! mind télbe, mind nyárba,
 Sokan ezek közül járnak kaputrákba,
 Akár essen eső, akár nap fény légyen,
 Sessióba - is fok öltözve így mégyen.
 Tartyák ezt felette ők comod ruhának,
 Mert tíz ezer zsebje minden oldalának
 Vagyon: 'snem szük, mondgyák testek nem szorít-
 Ha rongyos nadrágjok, azt-is bé-borította. (tya,
 Áll incognito - is ők ebbe mehetnek,
 Éjjel pirhaizlikba mindent követhetnek.
 Ha meg-talállyák - is roszszért lódítani,
 Ki vólt, meg - nem tudgyák azt bizonyítani,
 És így bár a' vargák sokszor jól meg - verik,
 A' nevek titokba marad, aztat nyerik.
 Tsak a' kopaszoknak vagyon Paróchájok,
 Nints Caputnál egyéb hasgatott ruhájok.
 De a' nagy Városba fokban azt viselnek,
 Sött magyar ruhába jární szégyenelnek.

Tarifznyás parocha van némellynek fején,
Plundra hámot visel fok teste elején.

A z A t t y a.

Jaj! jaj! Fiam! estem Dissenteriába,
Félek hogy ne essek Apoplexiába,
A' miket mondottál béletem kavarja,
Úgy tettzik, egy titkos féreg szívem marja.

A' F i a.

Kedves Uram Attyám! magát ne epefszfe,
A' dolgot szívébe mélyen ne ereszfe;
Majd árvák maradunk, kérem azt tekintse,
Meg - gyógyítom; mert van házunknál még
Parázsan meg-főzöm, ha abbúl fog enni, (lentse.
Hidgye Uram Attyám, hogy jobban fog lenni.
Pirítós kenyért - is hamuval ha észen,
Nagy könnyebbfégére hidgye nékem lészén.
E' két orvosfágnál nints jobb a' vérhasba,
Mindent sürővé tész mind gyomorba 's hasba.

A z A t t y a.

Fiam! már én nékem semmi sem használhat,
Mert a' halál ellen ki az a' ki álhat?
De halálom előtt tenni azt szeretném,
Hogy hatalmam alá azokat vehetném,
A' kik olly kortsossak, és gyalázattyára
Nemzetünknek élnek, nagy boszszúságára.

Sok Ceremoniát én velek nem tennék,
 Szent Gellért hegyére ének szóval mennék,
 Öfzve fűzném őket mint feregélyeket,
 Meg - tsókolnám elől görtsőssel testeket.
 Le-hengeríteném ofztán a' Dunába,
 Hogy lenne lakások Plutó országába.
 Még tsak aztat mond-meg, hogy Magyar Dámáink,
 A' kik minden kintsünk, kedves bálványkáink,
 A' mint el-kezdették, most-is úgy járnak-é?
 Régi ringy rongyokba belé nem bújtak-é?

A' F i a.

Az Afzfzonyi nemnek nagy tulajdonfága,
 Hogy aztat szereti, a' mellynek hívfága
 Képzeldéseit tetézve bé - tölti,
 Ha minden pénzét - is ő arra rá költi.
 Ritka szépségével ki meg - elégedik,
 Gondolattyaiba fennyen emelkedik;
 Afzfzony társai közt első akar lenni,
 Mindenbe azoknál többre kíván menni.
 Ha másnak mint övé tzifrább a' ruhája,
 Mind addig nem szűnik pattogó lármája,
 Míglen szegény Ura szebbet nem tsináltat,
 Bár háza népével inféget - is láttat.
 Eddig Páris vala a' módik műhelye,
 Demár meg-szünt, mert lett vér ontásnak helye.
 Béts Városa munkál most olly remekeket,
 Mellyek elégítik az Afzfzony nemeket.
 Hogy ha Bétsi szabó nem varja ruháját,
 Ura itt nem veszi a' matériáját;

Ezt pediglen óltsón ha venni talállya,
 Zaját pörölődését soha ki - nem állya.
 Hány vet mindent, morog, ringyi rongyát rázza,
 Frautzimerek haját mérgebe tépázza.
 Ámbár hitvány lesz-is, de ha drágán veszi,
 A' munkáját pedig Bétsi szabó teszi;
 Szívének lelkének akkor Urát mondgya,
 Szokás szerént pedig ő leg-kissebb gondgya.
 Drága ruhájába már büszkélkedhetik,
 Bétsi szabó varta most ditsekedhetik.
 Ó Budán Zsidóknál szebb materiára
 Tett volna szert, ótsóbb-is lett volna ára.
 A' mint Bétsbe varták, szintén úgy Pesten-is
 Ezt meg-varták volna, talán még szebben-is.
 De a' módos ruha csak Bétsbe készülhet,
 Mivel módit sem Pest sem Buda nem szülhet.
 Dámáink Diétán kezdvén magyarossan
 Öltözni, és járni, válba, 's fátyolossan;
 Ezen öltözetet módinak tartották,
 Mivel régtől fogva azt már nem hordották.
 E' módi olly nagyon el - is hatalmazott,
 Hogy bár minden bólt vólt fátyollal halmazott;
 Az egybe mind el - költ, foknak nem-is jutott;
 Hogy légyen, fok kalmár azért Bétsbe futott.
 Nem vólt bóbitáknak és szaknak kelete,
 A' Németh szabónak bajos vólt élete.
 Mert munkát nem kapván nem folyt mesterfége,
 Ürült kamarája, fogyott elelége.

Kedves Uram Attyám, már e' módi szűnik,
 'S tsak néha fátyolos Dáma szembe tűnik.
 A' midőn valamelly Gala nap tartatik,
 Vagy a' Locum - Tenens közikbe váratik;
 Más napokon holmi tzundra készkenőkkel
 Borították fejeket, és nem főkötőkkel.
 Vagy - is bóbitával, melly olly; mint a' tsónak,
 Ők ezt tarttyák mostan comódnak és jónak.
 A' melly Magyar Dáma pedig Bétsbe mégyen,
 Szégyennek tartya azt, hogy magyarba légyen.
 Hanem a' Frizérrel fejét tsigáztattya,
 Tsudálatos búbbal fel - vitorláztattya.
 Vagyon még - is vagyon néhány olyan Dáma,
 De a' Nagyok között kevés ezek száma;
 A' kiknek szívekbe buzog még Magyar vér,
 Ettől élesztetik testekbe minden ér.
 Ezek ünnep napon fátyolt lebegtetnek,
 Köz napon főkötőt fejekre tétetnek.

A z A t t y a.

Kedves fiam! szívem valami nyilallya,
 Úgy tettzik vipera belső részben fallya.
 Hidd - el! hogy ohajtva várom már halálom,
 Kínnyaimra való nézve lesz tsak álom.
 Ezeket szenvednem tovább lehetetlen,
 Mert Hazámnak dolga felette kegyetlen.
 A' Nemzeti gúnya meg - vólt határozva,
 Óh de melly hamar lett ez - is meg - változva!
 Ennek mi az oka? nem más, tsak restségünk,
 Mert nem tellyesíttyük, mi kötelességünk.

A' rendeléseket nem elég hallani,
 Végbe - viteleket kéne farkallani.
 Mint halgathatták - el ezt Hazánk fiai,
 Annyival - is inkább annak Leánnyai.
 Azoknak Férjei aztat mint nézhetik,
 Velek magyar köntöst mért nem viseltetik?

A F i a.

Azért Uram Attyám, mert a' férjek között,
 Sok van, ki mostoha ruhába öltözött.
 Soknak a' félelem pedig szívét teli,
 Mert a' felesége nadrágát viseli.
 Mindeneket tenni fok kedvére hadgya,
 Nem szeretvén ötet, szívét másnak adgya.

A z A t t y a.

Fiam! hogy lehetnek fokban olly ostobák,
 Mint a' Druydesek, vagy - is Abderiták.
 Tudgyák öltözetünk hogy tettzik mindennek,
 Töröknek, Tatárnak, Frantznak, és Lengyelnek.
 Mért öltöznek tehát idegen gúnyába,
 Lotyogó fityegő hasgatott tzundrába.
 Főképpen Hazánknak gyönyörű szép Neme,
 Kiktől tsiklándozik fok idegen szeme.
 Magok öltözettyét mért hogy nem viselik,
 Holott a' Világnak kedve benne telik.
 Nints - is az Ég alatt sehol ennek párja,
 Bár Persiát, Chinát akár ki bé - járja.

A' kibe meg - romlik egyszer a' természet,
 Sokszor olyat szerett, melly nem mutat szépet,
 Szépnek tartja még - is azt képzelődése,
 Mert romlott szívének nintsen jó ízlése.
 Olly ez, mint tormába belé esett féreg,
 Vagy mint pók, a' mellytül gyűjtettetik méreg.
 Egy két fetske tudgyuk, hogy nem tsinál nyarat,
 És hogy parlag földön a' kepés sem arat.
 Ha vannak-is néhány ilyen koptzihérek,
 Hazánkba : nem nagy lesz betseiknek bérek.
 Nem a' Hazát, hanem magokat tsúfíttják,
 Ki - nevetésekre másokat indíttják.
 Társaságba magát ki külömbözteti,
 Méltán a' többi tag az olyat neveti.
 Illynek Németek közt a' neve Szonderling,
 És Úgy betsültetik mint az el-vetett ing.
 Hogy Dámáink között sok változó vagyon,
 Aztat tsudállani nem kell igen nagyon.
 Cupidónak tüze szíveket gyullasztya,
 Fejeket, eszeket tsak abba fárasztya;
 Melly módi ruhákba öltözködhessenek,
 Hogy a' férfi nemnek jobban tethessenek.
 Egynek tettzik Németh, másnak pedig Anglus,
 Amannak Frantzia, ennek meg Hollandus.
 Hasonló ruhákat magokra - is vesznek,
 Örömmel nevezik eztet ők finesznek.
 Ezekbül hozzájok való vonzásokat,
 Meg - esméri, úgymond, hajlandóságokat.

Minap nem keveset magamba nevettem,
 Hogy Dámáink közzül edgyel szembe lettem.
 Így szólt: a' békeség dolgát nagyon főzik,
 Mert a' fok költséget Frantziák nem győzik.
 Mihent békeség lesz, Magyar öltözetem
 Nem fogom viselni, magamról le-vetem,
 Mert Hazánkba jönnek a' fok Offitzérek,
 Így járván előttök, majd semmit sem érek.
 Katzagva feleltem, mondám: a' ruhákra
 Ők éppen nem néznek, kontyra, bóbítákra;
 Tsak kedvezzen nékik pénzel, tsemegével,
 Ezekért kedves lesz hidgye személlyével.
 Uram Attyám! íme, a' dolgok így folynak,
 Azért köntösinket nem adgyuk a' molynak.
 Míg Magyar hazánk áll, jó Hazafiai
 Mindég fognak lenni, szint' úgy Leányai.
 Konkoly találkozik leg-tisztább búzába,
 Kortsosok-is' vannak e' Magyar hazába.
 Úgy mint gaz, ált esik a' konkoly a' rostán,
 Soba se lesz ezek fején-is borostyán.
 Itt a' Nótárius nagyon fel - kiálta,
 El - ájúlt: történt-is szavának el - álta.

A' Notárius Recidivába esik,

's meg-hal.

Ajúltát meg-látván, ki-ki az ágyához
 Futva mene; Klára kapott az orrához,
 Rázta, bűdös kôvel mingyarást füstölte,
 Török borsal gyengén 's tsalánnyal dörgölte.
 E' hafznos szerektül magához - is tére,
 Szomjúhozom, mondá, írótt inni kérem.
 Nints írótt; szólt Klára, mert ma nem köpültem,
 Magamat - is rofszszúl érezvén le - dültem.
 Ked ordításától mivel meg-íjedtem,
 Bár fáj fejem, még - is ágyamból fel - keltem.
 Talán az írónál, jobb lesz a' meleg bor,
 Meg-melegszik attól majd az hideg gyomor.
 Jól meg-gyömbérezem, jól meg-is borsozom,
 Úgy tartom; hogy ezzel egéssfégre hozom.
 A' Jurátus fia az Attyát szemlélte,
 Súlyos betegségét ô meg-is esmérte.
 Nagy Recidivába, látta, megint esett,
 Mikor megy-ki lelke, már tsak arra lesett.
 Pulsussát meg-fogván, az - is postán mene,
 Tudta, hogy tüdejét rontya forró fene.
 Azért - is így szólott; kedves Afzszony Anyám!
 A' világ végén jár az én drága Attyám.
 Bort ne adgyon néki, most - is nagy a' heve,
 Jobb lészzen friss vízzel kevert tzitron leve.
 Meg - készítvén Klára, jól ivott belôle,
 Tettzene - é néki? azt kérdetten tôle.

Szólt; nem igen derék, mivel ez tsak nyír víz,
 De meg - lehet inni, mert a' bor seprő íz,
 Nagyon érezhető és savanyúsága

Enyhít; 's nints gyomromnak, már olly forrófága.
 Fiának nem tettett sok - féle spasmussa,

Mert hol sebessen vert, hol halkal pulsussa.
 Hol halavány vala, hol mint rák olly veres,
 Láttá, két kezével ágyán egy mást keres.

Már pedig a' beteg ha ezt teszi, rosz jel,
 Mert ki ezt miveli, ritkán épül a' fel.

Azért az Annyának mondá - meg ezeket,
 Ne adgyunk mi néki tsak házi szereket;

Doctorért, Borbélyért kell inkább küldeni,
 Ebbe tsak egy órát sem kell el - veszteni.

Károlyba a' Doctor, szólt az Annya: meg-hólt,
 A' Borbély el-szökött, a' melly Szath márba vólt.

Szegény Toty Dorkót-is régen meg-égették,
 Sok betegek pedig ennek hasznát vették.

Hol kaphatnánk orvost, aztat nem tudhatom,
 Elmémet bár miként hanyom és futtatom.

Míg egymással ketten ők így tanakodtak,
 Doctort hol kapjanak arról gondolkodtak,

Egy irgalmas Barát ki itten kóldúla,
 Bé - toppant közikbe, szívek már újjúla.

Mind Klára, mind fia, szívessen fogadták,
 Ött' az Isten küldé, nékie mondották.

Kedves Frater Uram! így szólt hozzá Klára,
 Nehéz beteg Uram, tán jut halálára;

Kérem kegyelmedet hogy lásson hozzája,
 Hidgye fáradsága nem léssen hejába.

Mingyárt - is a' Frater vizsgálta pulsussát,
 Rázta fejét, látván halálos spaszmust.
 Frissen egy flastromot tesz tarkójára,
 A' másikat pedig bal lába talpára.
 Vesicatorium e' flastromnak neve,
 A' melly betegnek van belső forró heve,
 Rajta az ér vágás, ha el-múlafztatik,
 A' helyett illy flastrom reá ragasztatik.
 Fájdalmat okoz ez, mivel hólyagot húz,
 A' midőn le-veszik, akkor testről bőrt nyúz.
 A' Notárius - is érezvén nagy fájást,
 Így kezdé kiáltni morogva mingyárást:
 Illyen adta Frater! ne égesd testemet,
 Nem vagyok én fertés, mit perzsself engemet.
 Szóllott Klára: kedet senki sem égeti,
 A' maga hasznáért azt el-szenvedheti.
 Halgatott; de fogát gyakran csikorgatta,
 Mert a' nagy fájdalmat nehezen álhatta.
 Meg-szűnvén fájdalma tsendessen feküdt,
 Hogy Frátert meg-öli többé nem esküdt.
 De tsak hamar baja lett még nagyobb vele,
 Gaz ember, és Selma lett a' Fráter neve;
 Mert látván nem szűnik az ő nagy hévsege,
 Mellytől nehezedik nagyon betegsege;
 Kérdezte: munkált é alól természete?
 Felelt Klára: annak el - múlt már egy hete.
 Szólt a' Frater: tehát meg-kell kristirozni,
 Másképpen nem lehet dolgát jóra hozni.
 Meg-hallotta ő ezt, ámbár lassan szóltak,
 A' mint ágya körül, a' Fráterrel vóltak.

Mérgessen két szemét reája vetette,
 Szólt: Selma, gaz ember, hordta, szette vette,
 Tudom kristirozni akar sz te engemet,
 Meg - nem fertőzteted soha - is testemet.
 Tsak nyúlj hozzám próbáld! mingyárt véged éred,
 A' kutya nyalja-fel földről a' te véred.
 Add ide flintámat Klára, 's a' kardomat,
 Bár beteg vagyok - is, bírom még karomat.
 Tsak egy lépést próbály ágyam felé tenni,
 Mint mondám, a' kutya fogja tested enni.
 A' Fráter Klárának mondá, én el-megyek,
 Nints itt reám szükség, nem tudom mit tegyek.
 A' mint én akarom, vele nem bánhatok,
 Még hogy számár vólnék, olly nevet kaphatok.
 Nem engedi magát meg - kristiroztatni,
 Más szert pedig néki nem lehet bé - adni.
 Lássá! de azt mondom; néki harmad napra
 Doctorra nem leszén szüksége, tsak Papra.
 Meg - íjede Klára, vele a' Fia - is,
 Kérték, ne mennyen - el, előtte sírtak - is.
 Szólt a' Fia; már itt nem lehet mást tenni,
 E' módot kelletik nekünk elő venni.
 Fráter Uram! tsak a' kristir kéfzen legyen,
 Az operáció mingyárt végben mégyen.
 Én két legényekkel ötöt majd le - nyomom,
 Lábra valóját - is frissen majd le - vonom.
 Bánhatik azután a' mint tettzik vele,
 A' fetskendő eszköz, szükség, légyen tele.
 A' fia már itten semmit sem mulatott,
 Jó két izmos Oroszt mingyárt bé-hívatott.

Ezen kézűletet látván, észre vette
 Mit akarnak tenni, a' fok teremtetten
 Szóródott szájából, nem maradt ágyába,
 Kardért akart menni a' kamarájába.
 De itt ötet szegényt mingyárt meg-ragadták,
 A' kamara ajtó közé szorították.
 Övedzetik teste vólt a' kamarába,
 A' hátrúlya pedig bent vólt a' szobába.
 A' fia gatyáját frissen le-rántotta,
 A' Fráter puskáját már kézzen tartotta;
 Helyessen bé-is lött, ki-dűlyett tárgyába,
 Melly után bé-tették megint az ágyába.
 De bezzeg leve itt kegyetlen nagy lárma,
 A' szobából mingyárt ki-is szaladt hárma.
 Tsak Klára, 's a' fia maradtak mellette,
 Ő pedig szitkokkal e' kiáltást tette:
 Jobb ha már meg-öltök, Fiam, 's Felefégem,
 Mert már oda vagyon az én szüzesfégem.
 A' Fráter kegyetlen, nem irgalmas Barát,
 Mihent fel-gyógyúlok le-töröm a' farát.
 Ízekrül ízekre ött' öszve vagdalom,
 Nem lesz életének előttem irgalom.
 Tsak addig élhessek míg ött' meg-ölhetem,
 Nem bánom azután ha el-temettetem.
 A' Tatár házamhoz tsak bajomra hozta,
 Leg-drágább kintsemtül íme mint meg-fosztá.
 Nem vagy Fiam! te-is ellenfégem lettél,
 Azon gaz emberrel mert edgyet értettél.
 Te vóltál az első a' ki belém kaptál,
 Jó hogy mint szeléndek még meg-nem haraptál.

Ki - zárlak, hogy tudgyad! Testamentomomból,
 Lódúly háládatlan mingyárt most házamból.
 Te - is Klára Afzszony szép Hitves Társom vagy,
 Láttam szereteted, 's szíved hozzám melly nagy.
 Nem tudtál kést ütni minnyájok szívébe,
 Főképpen azon gaz Fráternek lelkébe.
 Klára a' fiával lábához borúla,
 Nem szólhatott, mivel szíve meg-szorúla.
 De Juratus fia zokogva hozzája
 Így szólla, mert könnytül ázott az ortzája.
 Kedves Uram Atyám! a' ki fejünk felett
 Lakik: bizonyfágot mi kettőnkről tehet,
 Hogy Uram Atyámon szívből segíteni
 Akartunk: fájdalmát, 's baját enyhíteni.
 Nem érdemleném én, hogy a' föld viseljen,
 Sőt azt érdemleném, hogy engem el-nyeljen;
 Ha Uram Atyámnak javát nem kívánnám,
 És mostani forsát, mint fia, nem bánnám.
 Szint illy gondolattal Afzszony Anyám vagyon,
 De nem szólhat, mivel fáj a' szíve nagyon.
 A' Fráter kérdezte, hogy ha a' természet
 Jó Uram Atyámmal nyittatott é széket?
 Szólla Afzszony Anyám, hogy el-múlt egy hete,
 Miólta kegyelmed illyet nem tehete.
 Fráter erre mondá, szükséges a' kristir
 Néki; nem használhat, más egyéb b féle ír.
 Ha pediglen magát nem kristiroztattya,
 Az Anyám a' Papot bízvást el-híhattya.
 Tudtuk; Uram Atyám erre nem fog álni,
 És így mi tőlünk - is hamar el-fog válni.

Azért tselekedtük ezt Uram Atyámmal,

Mert nagyon szerettyük, nem tsak ímmel ámmal.

Fia'nak befzédgyc szívet meg-lágyítá,

Fráter mondása - is nagyon meg-indítá.

Kelly-fel Fiam ! szólla : jőj hozzám Anyáddal,

Nem élek már soká, nyájaskodgy Atyáddal.

Te - is kedves Klárám ölely-meg engemet,

Érzem, hogy el-hagylak, egyetlen egyemet.

Meg - ölelte Klára, de pizsegve síra,

Nem szólhatott, mivel magával sem bíra.

Szünet nélkül Fia kezeit tsókolta,

Fiúi szerelmét fájdalma pótolta.

A' nagy bánat miatt edgyik sem szólhatott,

Mert a' keserűség szívekbe bé-hatott.

Tsudálatos dolog! ő meg-bátorodott,

Jó kedvet mutatott, nem vólt komorodott.

Szólla: halgassatok engem' szerelmesim,

Mért vagytok szomorúk! mért sírtok kedvesim?

Tudgyátok! meg-halni kell minden embernek,

Nem enged a' halál pörnek, vagy fegyvernek.

Bár meg-halok! nem de eleget éltem már?

Életeinre vetve nints bonthatatlan zár.

En előre megyek, és útat mutatok,

Hogy utánnam jövén azon indúllyatok.

Hidgyétek; hogy tik - is majd utánnam jöttök,

Későn, vagy hamarébb, de el-jön időtök.

Ott lesz valóságos örökös lakásunk,

Nem lehet e' földön nekünk maradásunk.

Örök Ditsőségbe ott - is edgyütt léfzünk,
 Isten látásából olly örömet vészünk;
 A' mellynél nagyobbat elme nem gondolhat,
 Örvendetesebbet semmi száj nem mondhat.
 Térdepely - le Fiam! már most itt melettem,
 Mert hogy meg-áldgyalak, magamba fel-tettem.
 Mingyárt - is a' fia esett két térdére,
 Ő pedig két kezét tette a' fejére,
 Ábrahám, Isáknak, Jácobnak Istene,
 Kinek egész pokol nem álhat ellene;
 Áldgyon - meg tégedet én édes Magzatom,
 Lelkedbe, testedbe, légy bóldog; Rajzatom.
 Szívemből rád adom Atyai áldásom,
 A' mellynél nintsen-is semmi drágább másom.
 A' miként húl földre az Égnek harmattya,
 Olly bőféggel rád - is , a' Mindenek Attya
 Terjeszfe malasztyát, 's áldgyon - meg tégedet,
 Hóltod után vegye magához lelkedet.
 Ezen nagy Úr Istent szívedből szeressed,
 Szent parantsolatit soha meg - ne vessed.
 Szent hitedbe pedig légy mindig állandó,
 Hidgyed ; hogy mint tested, leked nem halandó.
 Az Illuminátust, 's Naturálistákat,
 Parantsolom kerüld! mint a' Viperákat.
 Hív légy Királyodhoz , és őtet szeressed,
 Hogy így érdemidért kegyelmet vehessed.
 Szintén így szeressed édes Hazádat - is,
 Szükségbe áldozd - fel érette élted-is.

Betsüllyed mint illik, a' Fellyebb Valókat,
 Mert ezek tehetnek te veled fok jókat.
 Hazánk törvényeit mindég nagy bötsbe tartsd,
 Prókátor leszel - is, tétova ne fatsard.
 Valamit valahol szóllasz, légyen igaz,
 Mert a' hazug ember leg - alább való gaz.
 A' szegényt gyámolítsd, a' mint-tőled lehet,
 Mert fok ezek közzül magával sem tehet.
 Látván más boldogúl, soha se légy irígy,
 Mivel az irígyfég emberbe nagy mirígy.
 Valamint szeretel engem mint Atyádat,
 Hagyom! úgy szeressed e' drága Anyádat.
 Mert ő szíve alatt tégedet hordozott,
 Nagy fájdalmak között e' világra hozott.
 Emlőivel táplált, számos fáradságot
 Senvedett melletted, nyughatatlanfágot.
 Ne engedd, hogy míg él, légyen ő infégbe,
 Gyámolítsd, a' midőn esik betegfégbe.
 Ez a' te fiúi fő kötelességed,
 Ha eztet tselekszed, meg-áld Isten téged.
 Ezek után nyakát ő által kótsolta,
 Kelly-fel! szóllott hozzá, 's erre meg-tsókolta.
 Már hozzád fordúlok én szívemnek fele,
 Kinek hűségével mindég vóltam tele,
 Édes kedves Klárám! én hív hitves párom,
 Látod életemet már hamar bé-zárom.
 Esedezem azért hogy ne szomorkodgyál.
 Tudod ember vagyok, azért bátorodgyál.
 A' kit Anya szokott e' világra szűlni,
 Nem lehet a' halált annak el-kerűlni.

Tsak emberi zsóldom tehát most fizetem,
 Ezt hogy el - kerüllyem, épen nem tehetem;
 Azért életembe ha meg - bántottalak,
 Avagy leg - kissebbel meg - bocsfzantottalak;
 Botsásd - meg, mert az - is, ki értünk szenvedett,
 Ellenségeinek tudod meg - engedett.
 Engedgy - meg hát te - is, könnyebbítsd terhemet,
 Hogy leg - kissebb vétek ne nyomja lelkemet.
 Lelkem esmérete hogy tiszta lehessen,
 Bírāja elibe így bátran mehessen.
 Tudom; meg - botsájtól, jó szíved esmérem,
 És így idvesfégem bizannyal el - érem.
 Reménylem, ott veled fogok örvendeni,
 Nem szünök Istennél érted könyörögni.
 Köszönöm mellettem tett fáradságodat,
 Éjjeli, nappali, dajkálkodásodat.
 Édessem! te nem tsak vóltál Felefégem,
 De vó'tál mindenbe fele segítségem.
 Végre még - is kérlek, ölely - meg engemet,
 Tartsd emlékezetbe én szegény lelkemet.
 A' körös fa alá temettes kertembe,
 Mert alatta sokszor nyúgodtam éltembe.
 Mint Magnes szoríttya magához a' vasat,
 Klára úgy ölelte, szíve majd meg - hasadt.
 A' szobája hangzott nagy jajjal, 's sírással,
 Mert itt két igaz szív, küfzködött egymással.
 A' szomszéd Afzfzonyok e' nagy jajgatásra
 Bé - futottak, 's látták mint estek egymásra:

Klárát nagy nehezen férjétől el-vonták,
 Ura szívét, hogy tsak nehezíti, mondták.
 Az Orosz Papnénak kísérték házához,
 Sok keserve között allíg jött magához.
 Bog daj profztyi! Papné eleget mondotta,
 De ő tsak zokogott, tán nem - is hallotta.
 Itt a' Notárius fiát szólította,
 Hívja - bé a' Frátert, nékie mondotta.
 Bé -jövén leg - ottan ötet meg - követte,
 Szólt: hogy őtt' motskolta, a' hagymázza tette.
 Felele a' Fráter : hogy ő nem neheztel,
 De őtt kristirozni újra megint meg - kell;
 Mert az első kristir azért nem operált,
 Mivel hángolódott, veszteg éppen nem ált.
 De ha a' második talál operálni,
 Mostani rosz forsa még jóra fog válni.
 Mondá a' Fráternek; mindent el-szenvedek
 Velem tenni, a' mit tsak akar engedek.
 Annyi könnyebbségem' leg- alább kaphassam,
 Hogy tsak egy holnapig, Klárámmal lakhassam.
 Még az' Nap a' Fráter kétszer kristirozta,
 De jobbülésára ötet tsak nem hozta;
 Mert az három Kristir mind benne maradt,
 Azért körülötte többé nem fáradt.
 Szólt - is a' fiához , hogy hívasson Papot,
 Mert nehezen éri a' holnapi Napot.
 A' fia a' Papról rég már gondolkodott,
 De Attyának szólni ő nem bátorkodott.
 Ne tán meg-íjedgyen, vagy-is azt ítéllye,
 Hogy ő a' halálát kívánná, ne véllye.

Pulyka Miskát küldé Páterért Kaplonba,
 El - is jött, szent Misét mondván a' templomba.
 Szóllott a' Fiához, Fiam! Papot hívass,
 Közelít vég órá'm, azért ne - is múllass.
 Felele a' fia, épen most egy Páter
 Érkezett Kaplonból, és vele egy Fráter.
 Tán szent alamisnát jöttek kéregetni,
 De Uram Atyámhoz fogom ö'tt vezetni.
 Mingyárt - is a' Páttert hozzája vezette,
 Kinek jelen lét'tét ő kedvessen vette.
 Imádkozott vele foká, 's meg-gyóntatta,
 A' szent kenetet - is nékie fel - adta.
 A' Fráter két gyertyát az asztalra teve,
 Tsudálkozott minden, ő melly bátor leve.
 Ki-fzállott ágyából, térden imádkozott,
 És így nagy buzgóan ő meg-is áldozott.
 Le - feküdvén, így szólt, óh melly könnyű lettem!
 Mihent Istenemet én magamhoz vettem.
 Híszem! szent vérével meg-mossa lelkemet,
 Színe eleibe juttat - is engemet.
 Ő a' Feszületet kezébe tartotta,
 A' Theologusi Actust úgy mondotta.
 Majd még két óráig beszélt igen szépen,
 De mikor az óra hatot ütött éppen,
 A' halál veríték ki - ütött homlokán,
 Szentelt gyertyát adták kezébe szaporán.
 Istenét szereti, akkor - is fogadta,
 Fel - kiálta, Jé'sus! 's a' lelkét ki-adta.

TIZENKETTÖDIK PARAGRAPH.

*A' Notárius el-temettetik, Testamentoma fel-
szakasztatik, és el-olvastatik.*

Szegény Notárius, mihelyest ki-múla,
Fiának a' könnye szeméből úgy húla;
Hogy már a' Páter-is rajta meg-íjedett,
Mert a' földre esvén, lett meg-merevedett.
Valami spiritust az orra alá kent,
Az irgalmas Barát, mellyre álla-is fent,
Bé-is adott néki egynéhány tseppeket,
Mellyek erősített a' bádgyatt szíveket.
Szóltak: már a' dolog meg-esett, ne sírjon,
Férfi természetel illő hogy ő bírjon;
Mert ezzel életre őtet már nem hozza,
Azért magát mért-is epefzti kínozza.
Most-is ábrázattya olyan már mint a' fal,
Ha Annya meg-láttya, még bújába meg-hal.
Ezek után maga kérte ő a' Pátért,
Az Orosz papot-is, 's az irgalmas Frátért;
Hogy jelentenék-meg az édes Annyának,
Jó móddal halálát, a' szegény Attyának.
De az egész falut bé-futotta a' hír,
Látta Klára, hogy már az útzán minden sír.
Hogy férjét sírattyák, észre vette azt ő,
De ő nem sírhatott, szíve lett olly mint kő.

A' mint bé-menének a' Papok hozzája,
 Nem pillantott szeme, látva vala szája.
 Az irgalmas Barát nézte a' pulsussát,
 Ki - vette zsebébül mingyárt spiritussát;
 Jó dósist - is dörgölt orra alá ebbül,
 De mint állott, most sem mozdúlt - ki a' helybül.
 Láttván e' nem használt, kapta lántzétáját,
 Eret vágott rajta, hallák - is lármáját
 Olly nagyon, hogy egész falu ide futa,
 Azt vélték, hogy mingyárt meg - üti a' guta.
 Kiáltott! Tengerek zúgó nagy habjai,
 Hegyeket tsapdosó fel - dagadt árjai,
 Boríttatok engem, hogy ne lássak napfényt,
 Jók el - éréséhez ne nyújtsatok reményt.
 Vagy ti ormos hegyek én reám düllyetek,
 Terhes sziklátokkal engem meg - öllyetek.
 Hol vagyon a' késem? majd szívembe verem,
 Fájdalmimnak végét így hamarébb nyerem.
 A' Páter a' kezét meg - fogta tsendessen,
 Mint jó lelki Atya szólt hozzá kegyessen.
 Óh drága Afzszonyom! magát mért epefzti?
 Olly nagy bánatokba szívét mért erefzti?
 Gondollya - meg; hogy e' Világ kerekfége,
 Itt maradásunknak nem az örökfége.
 Mi Anyáktól ugyan minnyájan születünk,
 De még - is öröké azért nem élhetünk.
 Ez a' Nagy Istennek az ő szent tettzése,
 És öröktül fogva ált látott végzése.

Ki az Isten ellen ebbe rúgódozik,
 Hidgye! hogy örökre az olly el-kárhozik.
 A' Afzszonynak nagyobb kintse nints lelkénél,
 Drágább ez világnak minden értékénél.
 El-ne veszítse ezt maga jó szántával,
 Isten ellen való, zúgolódásával.
 Mert hogy férje meg-hólt, Isten akarattya,
 Ezen tehát szívét mért meg-nem nyugtattya?
 Meg-hóltak, kik vóltak, valamint most ő-is,
 Meg-halunk utánna, a' kik élünk mi-is.
 Kérem tehát, légyen meg-nyugodt elmével;
 És ne káromollya Istenét nyelvével.
 Magához tért, le-ült, és meg-tsendesedett,
 Sírt még-is, mert szíve vala sebesedett.
 Szépen a' Páterhez így szólla végtére :
 Attyám Uram! engem olly fájdalom ére,
 Hogy én tellyesféggel magamon túl vóltam,
 Keserűségembe nem tudom mit szóltam,
 Szólla itt a' Páter: el-híszem szavait,
 Jól-is által láttam méltó fájdalmait;
 Mert hol van olly Afzszony, mellynek meg-hal fér.
 És őtet szeretvén fájdalom ne érje. (je,
 Tsak kérem, hogy szívét már most meg-nyugtassa,
 Férjét a' mint illik, el-takaríttassa.
 Mingyárt-is a' fiát magához hívatta,
 Mindent miként tégyen nékie meg-hagyta.
 Hogy mossák-meg őtet, szépen öltöztesse,
 Úgy annak utánna ki-is teríttesse.
 Leg-inkább pediglen azt bízá fiára,
 Azon nyakravalót köttesse nyakára,

Mellybe meg - ígézték az Halmi vásárba,
 Mert ez arany tsipkés, van-is nem kis árba.
 Fogadta a' fia, hogy majd mindent jól tesz,
 És betsületekre az egész dolog lesz.
 A' vén Afzszonyokkal mingyárt meg-mosatta,
 Fejér ruháját - is reája adatta.
 Szokott köntösébe szépen öltöztette,
 Azon nyakravalót nyakára köttette.
 Melly kalap vólt fején Budára mentébe,
 Mostan - is azt tették itten a' fejébe.
 Azon pennáját - is kalapjára tették,
 Mellyért a' Vasasok majd fejét nem vették.
 Tarsolyos kardgyát - is köték oldalára,
 Dohány zatskót, pipát, a' markolattyára.
 Így terítették - ki szoba közepére,
 A' fok nép jött és ment meg-tekintésére.
 Páristák, Oroszok ofztán harangoztak,
 Kóldusok testénél hatan imádkoztak.
 Azon a' környéken az a' nép szokása,
 Hogy ha valakinek esik ki- múlása,
 Síró Afzszonyokat vagy pénzért fogadnak,
 Avagy a' sírásért nekik málét adnak.
 Énekelve sírnak, de ha könnyek nem húl,
 Hamar az Egyházfi a' korbátshoz-is nyúl.
 A' Fia Gatsájba küldött illy Vestákért,
 Mindenik énekel egy nap egy petákért.
 A' síralmas házhoz mihent érkezének,
 Mintegy fél óráig ők meg - pihenének,

A' test mellé ültek, azután két felől
 Egyike secundált, más énekle elől.
 Úgy intézték ezek mind az énekeket,
 Mintha maga Klára mondaná ezeket.
 Bánatra fejeket, ők le-eresztették,
 Könnyek között ezen éneket kezdtették,

A' Sírátó Aszszonyok Éneke.

Böldogtalan fejem, mire juta ügyem,
 Forgandó szerentse, mért bánál így velem,
 Oh te gyilkos halál! mérgedet most nyelem,
 Hogy férjem meg-ölted, helyem allig lelem.

Nem vólt ilyen ember a' Szamos mentébe,
 Nem-is járt gubába, hanem kék mentébe,
 Ő egy Eskütnék - is mert álni szemébe,
 Mert Hazánk Törvényre gőzölgött fejébe.

Falunknak - is dolgát bőltsen kormányozta,
 Tsizma szára megett ravását hordozta.
 A' portiót hamar ki hozzá nem hozta,
 Illyen Oroszt mingyárt ütötte, pofozta.

Ő a' katonákat felette szerette,
 Vácáns portióit igazán fizette,
 Eztet tenni egyszer hogy el - felejtette,
 Akkor őt' egy Hadnagy jól meg - ütögette.

Jaj! ki nem mondhatom! engem mint szeretett,
 Gyakran kézen fogva kortsmára vezetett,
 Részeg tán ötvenszer éltebe lehetett,
 De a' Tsaplárosnak mindég meg-fizetett.

Drága kedves Férjem! te már oda lettél,
 Oh drága alakom! engem mint szeretttél
 Bár gyakran engemet pofon-is ütöttél,
 Tsak egyet fordúltál, már megint kedveltél.

Arva vagyok immár, óh én szegény Klára!
 El - hervadt Virágom, meg-alfzott a' szára,
 Mért juttattál halál engemet - is mára,
 Had ment volna lelkem vele nyugalmára, &c.

Több énekeket-is ők még énekeltek,
 Halgatók szívei bánattal bé - teltek.
 Budai úttyát-is keserves hangzással
 Énekeltek; a' nép halgatta sírással.
 Főképpen bé - estét a' tsőfznek árkába,
 Halván mint kinlódott ennek mély farába.
 Az alatt a' Fia Notáriusoknak
 Meg-írta halálát, többeknek másoknak.
 A' hol ezek laktak, ott minden harangok
 Meg-vonattak; nagyon szomorú vólt hangok,
 Glodán Komorzánba huszonnégy óráig
 Szűnet nélkül vonta, más nap virradtáig.
 Két harangotskái majd meg - is repedtek,
 Mert a' fok kongásba már meg-melegedtek.
 Temetésére-is hívta minnyájokat,
 A' Janki Plebánust, és több más Papokat.

Philosophusokat, és a' Nemesféget,
 Körül belől való falusi népféget.
 Szelíd András mellé még több Kántorokat,
 De kérte, hogy jól ki-öblítsék torkokat.
 Hogy így hangossabban énekelhessenek,
 Lélegzeteket-is könnyen vehessenek.
 Első vólt ki el-jött, a' Lázári Molnár,
 Bögött mint a' marha, mondá; óh be nagy kár,
 Hogy e' tudós ember mi közöttünk el-tűnt,
 Philosophiánk-is ő vele már meg-szűnt.
 Nem engedem másnak, majd magam munkálok,
 Tiszteletére szép koporsót tsinálok.
 Tsinált-is szép bóltost száraz Diófából,
 Hogy jó asztalos-is, látták e' munkából,
 A' Gyarmathi kováts érkeze nyomába,
 Egy meszszely pálinkát öntött már gyomrába.
 Mint szamár ordított, síra és kesergett,
 Mert Pálinka szeszi fejébe kevergett.
 Ki-ment a' szobából, udvaron tántorgott,
 Glodán-is érkezett, nézven reá, morgott.
 Nem felejthette, hogy ötet meg-lógatta,
 A' midőn ellene Klára fel-bíztatta.
 De más nap meg-látván ő a' kész koporsót,
 Kezébe azon nap nem vett boros korsót;
 Hanem az Urafiág kováts műhelyébe
 Mene, 's pörölyöket vévén a' kezébe;
 Vasbúl munkált tzifra fél mázsás kerefsztet,
 Valaki tsak látta, szemet rá merefsztett.
 Ehez még kovátsolt egynéhány szegeket,
 A' Fia kepébe adá mind ezeket.

Szólla: Ura Attyát mindenkor szerettem,
 Meg-tisztelésére mind ezt készítettem.
 Inkább farkantyúkat vernék tsizmájára,
 Avagy - is patkókat zsufa fakójára.
 Mert úgy élne: már most kivel fogok inni,
 Kézen fogva ki fog a' kortsmára vinni.
 Sok pint bort meg-ittunk edgyütt egyszer 's más-
 De meg-is kergettek minket egynéhány szor. (szor,
 Jaj már most el-hagyott, kívánom az Égbe,
 Örvendgyen a' lelke, örök ditsőfégybe.
 Glodán Ur szul őtet hogy látta, nagyon sírt,
 A' körös fa alatt ő ásta-ki a' sírt.
 Míglén aztat ásta, teve sok sohajtást,
 Szeráku! szeráku! több illy Oláh mondást.
 Egyházi ruhába a' Papfág öltözött,
 Nagy tzeremóniák, 's éneklések között
 Ött a' koporsóba még azon nap tették,
 És a' kész szegekkel azt bé - is szegezték.
 Történt, hogy egy útas kép-író érkeze,
 A' ki Kolosvárra menni igyekeze ;
 Látván a' Jurátus, itt meg - tartóztatta,
 Festéshez készüllyön, nékie meg - hagyta.
 Minden történetit Budai Úttyának,
 E' mellett tízmjét - is Familiájának;
 Különös táblára olly szépen festette,
 Hogy valaki látta, azt meg-nem vethette.
 Le - írta, a' bikák őtet mint kergették,
 A' juhász ebei őtet mint mentették,
 A' vasas katonák vele mint bánának,
 Hogy Füreden vele öfzve akadának.

Mint dőlt - bé étfzaka a' tsőfznek árkába,
 A' hol - is már lelkét tartá tsak markába;
 Mint szabadúla ki 's érkezvén Budára,
 Mint akadt' Szathmári Bírónak fiára.
 Látván Magyarokon bolond fok ruhákat,
 A' Gavalérokát és a' fok Dámákat ;
 Mind ezekért miként ő meg - nem támadta;
 A' szent letzkét nékik ezért mint fel-adta.
 E' kép írásokat, mind koporsójárá
 Sorról forrá rakták, hanem oromjárá
 Tzímjét függesztették, a' melly ebből állott,
 Hogy egy szép Griff madár levegőbe szállott.
 E' Philosophusi köntösbe öltözött,
 Kalamárist pennát tartott körme között.
 Alatta Apolló vólt le - festve írva,
 Non injuste plorat, vólt alája írva.
 Nem lehet szebb tzímje egy Nótáriusnak,
 Főkép' melly tartatik nagy Philosophusnak;
 Mert ez jegyez nagy éfzt, és nagy ítéletet,
 Valaki tsak itt vólt, erre szemet vetett.
 A' temetés napja mingyárt más nap vala,
 Mert hat napok múltak, miólta meg-hala.
 Rendelték dél előtt ezt kilentz órára,
 Mihent ezen napnak értek virradtára.
 Számtalan fok népek kezd'tek mingyárt gyűlni,
 Sokafágon ennek el - kellett hűlni.
 Szűk vala az Udvar, eztet a' Nemesfég
 Bé - tölté, a' Papfág, 's az Atyafi vérfég.
 A' falu útzáján a' nép meg - nem fére,
 Mert bár hoszfzú vala, de keskeny vólt tere.

Sokan azért áltak kútnak fájára,
 Leg-többen másztak - fel házaknak héjjára.
 Mások fővényeken áltak 's lajtorjákon,
 Mint tsókák úgy ültek nagy számmal a' fákon.
 Két fertályt hogy ütött, mingyárt harangoztak,
 A' nép között ezzel tolongást okoztak.
 Egymásnak hátára fokban fel-állottak,
 A' nagy szorulás közt jajt - is kiáltottak.
 A' Falusi Tanáts fekete gubába,
 A' fíralmas háznak mene udvarába,
 A' fekete záflót a' kis bíró vitte,
 Hogy ő mint más nagyobb, ez által azt hitte.
 Falunak a' könyve az öreg bírónak
 Vala a' kezébe, mint fő szám adónak.
 Ravásokat rakták tizedes vállára,
 Erre harangoztak már kilentz órára.
 A' Deák gyermekek itt a' compánokkal
 Sort tartván, jövének apró leányokkal.
 Ezeket egy gyermek kerefszel követte,
 Melly után fok Kántor lépéseit tette.
 Utánnok a' Papfág pompássan érkeze,
 Egyházi ruhába mivel mind öltöze.
 Ki füstölöt tartott a' maga kezébe,
 Ki meg szentelt vizet vitt réz medentzébe.
 Négyen vóltak itten Oláh Kalugyerek,
 Hatan Basiliták, szakálos emberek.
 Orosz Pópa nyóltz vólt, és két Franciscánus,
 Utól pedig jöve maga a' Plebánus.
 Mert a' testet nem más, hanem temette ő,
 A' többi lóggón vólt, ő vólt koztök a' fő.

A' test az udvaron már ki vala téve,
 Az Atyafisággal körül vala véve,
 Szegény árva Klára, fekete pájába
 Itt üle, jajgatott, 's majd maga hajába.
 Kapott: de a' többi számos Attyafia
 Bátoríták ötet, főképpen a' fia.
 Jól - lehet fájdalom néki - is szívébe
 Nagy vala; ült ő - is itten feketébe.
 A' Plébánus buzgón látott a' dolgához,
 Énekelve fogván Ceremóniához.
 De meg - adták módgyát bezzeg a' kántorok,
 Mert itt úgy ordított a' fok korhely torok;
 Hogy talán bőgések Váradig el - hallott,
 Betsületet köztök Szelíd András vallott.
 Bútsúzó éneket ő kondította - el,
 Hogy minden halhassa, egy székre álla-fel.
 A' Szamos vizének leg - nagyobb hartsája
 Nem tátyta úgy száját, mint vólt tátva szája.
 A' Janki Mester - is épen nem hibázott,
 Fel - fújván poszát, keményen trillázott.
 De a' Nagy Majthényi, mint róka a' fagyon
 Kahogott: torkába vélték füllya vagyon.
 A' Szathmári Kántor az Isten ígését
 Lassan énekelte, mert még a' gégejét,
 Mivel regvel vala, még meg - nem ásztatták,
 Az estvéli torra eztet halasztották.
 Két óránál tovább tartott ez a' bőgés,
 Ugyan csak el - hagyták, jött rájuk köhögés.

Mingyárt a' Plebánuſ itten fel - is ála,
 Nagyon gyönyörűen 's böltsen predikála.
 Véletlen történt itt felette nagy ropaj,
 Nagy lárma, ordítás, fok illy kiáltás; jaj!
 A' Plebánuſ mingyárt meg - is állapodott,
 Mért esik e' lárma, arról gondolkodott.
 A' fíralmas háznak tö szomszédságába
 Lakott Jáger Getzi, a' maga házába;
 Igen fok nép mászott az Eſzter héjjára,
 Kik nézni kívánták e' gyászos pompára;
 E' terhet nem bírván, retsegett, ropogott,
 A' fok emberekkel rakásra - is rogyott.
 Kinek lábára dült, kinek a' kezére,
 Sok jó forma tsókot kapott a' fejére;
 Sok szabadítsák - ki, aztat kiáltotta,
 Sok hogy mingyárt meg-fúl, nagy zajjal mondot-
 Orrán száján foknak a' vére bugyogott; (ta.
 Sok meg fántikálva onnat el - kullyogott.
 Kinek a' szalmából tsak feje vala kin,
 De mint mász - ki abból, a' vala már a' kin.
 Egynek meg egy szátyva esett a' nyakába,
 Úgy tettzett, mintha ő vólna kalodába.
 Más a' kakas ülön meg - maradt, 's azon ült,
 Egy a' kéménybe dőlt, e' meg ott majd meg-fült.
 De a' fok nép rajtok azonnal segített,
 És így e' lármanak mingyárt - is vége lett.
 Itten a' Plebánuſ tovább prédikállott,
 Halgatta őtt a' nép, már most talpon állott.

Végtére a' mint a' bútsúzást kezdette,
 Valamíg Amennel azt el nem vegzette,
 Olly nagy vólt a' sírás, jajgatás, zokogás,
 Hogy foknak szívébe esett a' nyilallás.
 Sok ezektül lankadt leve, 's el-fáradott,
 A' Szamos - is a' fok könnyül meg-áradott.
 Szegény Klárát innét karon vinni kellett,
 Mert véres tajtékkal a' szája bé-tellett.
 Kedves férjét tovább nem - is kísérhette,
 Szívét a' fájdalom olly nagyon sértette.
 Ezzel a' Plebánus mondá itten Ament,
 Ki ki, ki eddig ült, lábára álla fent.
 A' Ceremóniát megint el-kezdette,
 A' Ritualébúl aztat éneklette.
 Itt egy Mi Atyánkot lelkéért mondtak,
 Míg el-imádkozták, tsendessen állottak.
 Hogy azt el-végzették, egy Pap a' füstölőt
 A' kezébe adta, és az engesztelőt.
 Temjény ez: a' mellyel a' testet füstölte,
 A' szentelt vízzel - is eztet meg-öntözte.
 A' koporsót tették szent Mihály lovára,
 Émelte hat Eskütt ember a' vállára.
 Itt a' harangokat mingyarást meg-vonták,
 Miserérét Papok, és Kántorok mondták.
 Nem bögtek olly nagyon már most a' Kántorok,
 Mivel mindeniknél száraz vólt a' torok.
 A' számtalan fok nép mingyárt meg-indúla,
 Tolakodás miatt fok - is orra húla.
 Elöl a' gyermek ment maga keresztyével,
 Olstán minden Compán deák seregével.

Őket kül - falusi férfiak követték,
 Minnyájan nagy halkal lépéseket tettek.
 A' fekete zászlót nagy Authoritással
 A' kis Bíró vitte, itt lassú hágással,
 Peleskei Tanáts mene a' nyomába,
 A' mint már mondtam, fekete gubába.
 A' Philosophusok ezek után jöttek,
 Kik ember forsáról vele elmélkedtek.
 Énekelve mentek már most a' Kántorok,
 Hallatták magokat, tudván hogy lesz borok.
 A' Papok melly rendel a' házhoz jövének,
 Szintén azon rendel itten - is menének.
 Utánnok már a' test itten vitettetett,
 Húsz szövétnekekkel körül vétettetett;
 Mellyet - is kísére már az Atyafiság,
 A' Nemesség, és a' Szathmári Pólgárság.
 Végre az Afzszonyok jöttek egy tsordába,
 Hátrúl mentek azok, kik voltak gubába.
 A' fíró Afzszonyok köztök énekeltek,
 Főtül egész talpig gyász ruhába mentek.
 Nagy tekerületet kellett nekik tenni,
 És a' körös fához úgy kellett menni.
 Így a' nép sokfága jobb rendel mehetett,
 Nem tódult egymásra, jobban meg-férhetett.
 El-érkezvén egyfzer már a' körös fához,
 A' testet le - tették ki - ásott sírjához.
 Mind a' testet, mind sírt, Papfág körül vette,
 Czeremóniáit mihent el - végzette,

Köteleken mingyárt bortsájták sírjába,
 Ama végső napig lakozó házába.
 Rá vágták a' földet, 's szépen fel - halmazták;
 A' vas keresztet - is jól alkalmaztatták.
 Mert ez a' fejéhez szépen helyheztetett,
 Mutatott a' szemnek ékes tekintetet.
 Az Oroszok erre egy fejr zászlótskát
 Függesztettek, tettek Lánykák koszorótskát.
 Oláhok, Oroszok, mutattyák ezekkel,
 Egy meg-hólthoz vannak melly nagy tisztelettel.
 Fia Nagy Váradról egy Márványt hozatott,
 A' melly sír halmára reá boríttatott.
 Erre ezen néhány verseket vágatta,
 Mellyeknek betűit meg-aranyoztatta.

E P I T A P H I U M.

*A*ly - meg itt Vándorló! e' szép körös fánál,
 Nem találsz szebb nyugvó helyet árnyékánál.
 Tekintsd e' Sír halmot, mellyt takar e' Márvány,
 Meg-tudod, 's meg-tudgya veled a' Maradvány;
 Hogy alatta nyugszik Hazánk olly nagy fia,
 A ki Kadikának vala Attyafia.
 A Nagy PELESKEI híres NÓTÁRIUS,
 Egy nagy Törvény tudó és nagy Philosophus.

Ne kérdezd a' nevét, a' szél azt el-fújta,
 Még mikor tsösz árka sarát éjjel bírta.
 Elég az, hogy mindég olyan nagy ember vólt,
 Hogy ő, mind addig élt, valámíg meg-nem hólt.
 Sírasd-meg! gyász cziprust hánnyál e' halmára,
 Meg-érdemli, mert nagy útat tett Budára.

A' temetés után ofzlott mingyárt a' nép,
 Ki - ki mondá, hogy e' temetés vala szép.
 Tsak néhány Nemesek, és az Atyafiság,
 A' Philosophusok, 's ezekkel a' Papfág
 Maradtak-meg, 's mentek minnyájan Klarához,
 Az itt való Orosz Papnak a' házához.
 Sok fírás, zokogás között őtt' találták;
 De szegényt minnyájan mingyárt vígasztalták;
 Házánál az alatt fia mindent végzett,
 Mert már minden gyomor éhséget itt érzett.
 A' mint minden asztal már meg - terítettett,
 'S vendégektől Klára haza kísértetett;
 Az étkek mingyarást itt fel - is hordattak,
 Áldások Papoktól azokra adattak.
 Egy asztalnál ültek Papok, és Nemesek,
 Másutt sem maradtak a' helyek üressek.
 Klárát a' Nemesek magok közé vették,
 A' Papokhoz közel ötet le - ültették.
 Mindenkép akarták ötet vígasztalni,
 Mert mást nem szólt, tsak hogy kívánna meg-
 (halni.

Jól ettek, jól ittak, gazdag vala e' tor,
 Mivel el- is fogyott itt három hordó bor.
 Tsudálták leg-inkább itt a' Kántorokat,
 Borral mint áztatták meg- száradt torkokat.
 Philosophusok-is itt nem szomjúhoztak,
 Elmélkedés helyett ők inkább boroztak.
 A' Lázári Mólnár, mivel a' koporsót
 Munkálta, ürité itt azért a' korsót.
 A' Gyarmathi kováts tette ennek mássát,
 Ő- is a' keresztnék itta áldomását.
 Tizenkét kóldusok ettek más szobába,
 Részesültek ők- is a' Klára borába.
 Nyavalyások abból annyit hörpentettek,
 Hogy itten egymással meg- is verekedtek.
 Ki- futottak nézni, légyen e' mi lárma,
 De már földön feküdt ezek közül hárma.
 Egy Csengeri sánta kóldus mankójával
 Le- ütötte, mert nem rúghatta lábával.
 Itt egy tsonka vala mind a' két kezére,
 Felefége pedig vak vólt két szemére.
 Ez Urát, hogy részeg, nagyon pirongatta,
 Ura pedig motskát már nem halgathatta.
 Így szólt hozzá: szajha! fogd-meg a' nyelvedet,
 Mert mingyárt ki-vájom mind a' két szemedet.
 Egy Batizi kóldús mást meg pofon tsapott,
 Hogy több alamisnát, mint ő, itten kapott.
 A' Piebánus látván e' szép comædiát,
 Mingyárt el- hívatta az Egyháznak fiát,
 Parantsolta, zárja őket a' Templomba,
 Reggelig legyenek ottan árestomba.

De vigyázzon; hogy ott ne verekedgyenek,
 Hanem parantsollya, hogy könnyörögjenek.
 Bé-mentek, afztalhoz megint le-ülének,
 E' koldus Sarmitzlin fokat nevetének.
 A' tsonka mit mondott, hogy Klára ballotta,
 Bár még fájt a' szíve, még-is mosolyogta.
 Midőn már minnyájan eleget evének,
 Fel-költek, Klárának köszönést tevének,
 Orosz pap házához el-is kísértették,
 Ottan-is mindenkép' őtet ébresztették.
 Jó étszakát mondtak néki utólyára,
 Menne ki-ki onnat maga szállására.
 Más nap a' Plebánus a' Templomhoz mene,
 És a' koldusokkal ott Computust teve.
 Majd tsak nem minnyáját meg-korbátsoltatta,
 Főképpen a' mankóst jól meg-irháztatta.
 A' tsonkát nem bántá, de vak feleségét
 Meg-kelelt követni, 's valni részegségét.
 Az executiót mihent el-végzette,
 Szabadon minnyáját haza eresztette.
 Mingyárt minden felé ment - is ez a' vert had,
 Nem vigyázott egy-is, alamisnát ki ad.
 Első vólt a' fánta, ki el-takarodott,
 A' többi se késett, mind el-vakarodott.
 Mostan már Klarához mentek utólyára,
 Hogy szívét hozhassák régi nyugalmaára.
 Vigasztalták őtet, fok-féle példákkal,
 E' világba történt szép históriákkal.

Ki meg kérésével, más meg beszédgyével,
 Láttzatott - is lenni nyugottabb elmével.
 El - bútsúzván tőle, kezét fogtak véle,
 Klára gyönyörűen már mostan beszéle.
 Meg - köszönte nekik, hogy őtt meg - tisztelték,
 A' mellyre minnyájan útt yokat követték.
 De Jurátus fia itten tartóztatta
 Szelíd Andrást, haza nem - is botsájtotta.
 Szint úgy Tsebres Mihályt, vele Gántsos Jánost,
 Mind ezekkel még a' Thót falusi Vámost;
 Mert ez a' négy vala Testamentárius,
 Mindenik nagy ember, és nagy Philosophus.

*A' Testamentom a' Falu ládájából
 ki - vétetik, és az egész Tanáts előtt, el -
 olvastatik.*

Más napra virradván, mingyárt úgy öltöztek
 Mint Philosophusok, 's magokra kötöztek
 Palástot, 's egyet mást; kalapot fejekre
 Tettek: és le - ültek el - rendelt helyekre.
 A' Jurátus mene falu Bírájához,
 Kérte; a' tanáttsal hogy jönne házához.
 Illendő - is vala hogy jönne hozzája,
 Mivel nála vala a' falu ládája,
 A' falu dobjára a' bíró üttetett,
 Mellyre minden Hites házához sietett.
 Meg - is indultak ők a' veres zászlóval,
 Lassú lépésekkel jöttek, és dob szóval.

Bíró tanátsával a' mint el-érkezett,
 Minnyájához itten egy szép beszédet tett.
 Sajnállaná, úgy mond: hogy illy árván láttya |
 Ezen házat: 's népnek Attya és baráttya
 Hogy ki - műla; mert már ki lészzen gyámola,
 Mivel míg élt, dolga mindétig jól folya.
 A' Tyukodi Mester székérül fel - kele,
 A' ház Afzfzonyának nevébe felele,
 Hogy a' Nagy Űr Isten, ki árváknak Attya,
 Infégre e' falu népét nem juttattya;
 Mert bár e' helységnek meg-hala Atlása,
 Él az! a' ki ennek valófágos mássa.
 Él! és ihol vagyon, fiára mutatott,
 Nagy tudományú ez, mert törvényt halgatott.
 Lehet a' falunak ő Notáriussza,
 E' nagy hívatálhoz van - is igaz jussa.
 A' Tanáts, a' község, Vívat! kiáltották,
 Olly nagyon; hogy szavok' Szathmárha hallották.
 Háromszor négy Hites ötet fel - emelte,
 Attyának podagrás székibe bé - tette.
 Klára örömébe könnyeket hullatott,
 Látván kedves fia mint installáltatott.
 A' fia köszönte, 's magát hajtogatta,
 Körös körül kezét a' bíráknak adta.
 Fogadta; hogy híven fog mindég szolgálni,
 És minden pörökbe falu mellett állni.
 Az Orosz Pap ötet itt meg - esküdtette,
 A' Prothoculumot eleibe tette;

Hogy ebbe bé-írja a' falu dolgait,
 Kutyájit, matskáit, több minden barmaít.
 Az Annya Attyának az ő Clepsydráját
 A' kezébe adta, hogy tévén munkáját,
 Óráknak folyását mindétig tudhassa,
 És a' Sessiókba Tanátsnak mondhassa.
 Nagy fa pixissét - is nyújtotta kezébe,
 A' nagy Ünnepeken melyt hordott zsebébe.
 Illy Notáriusnak nagy a' dignitása,
 És ilyen pixisbül áll authoritása.
 Az egész tanátsot itt körül - is járta,
 Kínálta tabákkal, 's tsattantva bé-zárta.
 Így nyerte a' fia Attya nagy tisztségét,
 Tarttya - is a' falu benne ditsőségét.
 Ezek így történvén, az Új Nótárius
 Szólla : hallya szavam minden Philosophus!
 Az Atyám éltebe tett Testamentomot,
 Mellyre neve mellé petsétet - is nyomott.
 Nem kétlem, mások - is hogy magok neveit,
 'S coram me rá írták, és a' petséttyeit
 Mind kívül, mind belől, reája ütötték,
 Végső rendelkezését így erősítették.
 Szükségesnek látom, hogy fel - szakasztasson
 Ezen Testamentom, és el - olvastasson ;
 Hogy mit kinek testált, abból meg - tudhassuk,
 És a' kiket illet, kezekbe adhassuk.
 Ezen kívánságát helyesnek tartották,
 Hogy fel - nyitattasson, jónak álitották.
 A' Bíró id' adá kültsát a' ládának,
 Mellyet fel - is nyitni kellett magának.

A' Testamentomot abból ki-is vette,
 És azt az asztalra eleikbe tette.
 Az Új Nótárius ezt Tsebres Mihálynak,
 Az Angyalosiak Nótáriusának
 Nyújtotta kezébe, 's kérte szakaszsa - fel,
 Hangos torka vólna, azt olvassa - is el.
 Mingyárt - is háromszor itten doboltattak,
 Ablakok és ajtók mind fel - nyitattattak.
 A' Népnek majd helye sem vólt hol állani,
 Mert az egész falu kívánta hallani.
 A' Testamentomot itt fel - szakasztotta,
 Magát minnyájának, elől meg-hajtotta.
 Ki - állott az után a' ház közepére,
 Széles nagy kalapját fel-tette fejére,
 A' Philosophusi palástyát vállára,
 Zöld oculáréját pedig az orrára.
 Itt új Collegája nagy fa pixissébül,
 Frissen mellyet ki - vett palástya zsebébül;
 Debrei burnóttal elől meg - kínálta,
 Mert ettül az írást sokkal jobban látta.
 Ki - krákogván magát olvasni kezdette,
 E' vólt foglalattya, mellyt ki - ki érthette.

A' Testamentom.

Tudom ember vagyok, életem el - múlik,
 Bár kevés ideig, tán még ez el - nyúlik;
 De a' halált még - is el nem kerülhetem,
 Hogy ő meg-ne fojtson, aztat nem tehetem.
 E' gyarló világba éltem Istenemnek,
 Hazámnak hasznára, 's kedves Nemzetemnek.
 Adott az Úr Isten nékem szép Tisztiséget,
 Tökélletes szívű barna feleséget;
 Valamiket tettem, semmit sem ellenzett,
 Én nekém szép három magzatokat nemzett.
 Soha ez életbe nem kíméltem testem,
 Egy kis vagyonkát - is e' földön kerestem.
 Ha halálom után e' ripsz rapszra menne,
 Még sír halomba - is fájdalmamra lenne.
 Mindenekbe tehát ez az én tettzésem,
 És meg - határozott végső rendelésem;
 Mellyet tsendes szívvel meg - érett elmével,
 Teszek okos eszem meg - ítélésével.
 Mert Istennek hálá, ez még meg - nem kábúlt,
 Bár a' bikák előtt majd hogy meg - nem tsábúlt.
 Bort - is és pályinkát, még ma nem kóstoltam,
 E' mai hibámat tegnap ki - pótoltam.
 De kiknek mit hagyok, el - ne fetsérellyék,
 Avagy - is roszszabbért azt el - ne tseréllyék.
 Legatáriusim ha ezt tselekefzik,
 Meg - mutatom; hogy a' szurkot ők meg - eszik.

Mert halálom után őket látogatni
 Fogom: mint kísértet, éjjel fojtogatni.
 A' Nagy Úr Istennek hagyom a' lelkemet,
 Annyának a' földnek, pedig a' testemet.
 Bízom szent Fiának én nagy érdemében,
 Bűneim meg-bánván, vészzen kegyelmében.
 Fekvő jószágotat testálom Kláramnak,
 Özvegységre jutott szerelmes árvámnak.
 Bolygatni őt' ebbe fenki se próbállya,
 Mert a' fárt előttem soha meg-nem állya.
 Hóltom után őket ugyan meg-rángatom,
 Pihegni sem fognak, úgy meg-nyomogatom.
 De kívánom, fiam őtet gyámolítsa,
 Vele e' jószágot még meg-fzaporítsa.
 Egy fa házból áll ez, és egy rászás kertből,
 Még egy véka alá vetni való földből.
 Izzadott homlokom, míg ennyit szerzettem,
 E' szép jószágomnak míg Ura lehettem.
 'S míg azt magamévá tehettem örökre,
 Sokat költöttem én Pesten a' pörökre.
 A' Királyi Fiscus akart involálni
 Pörömbe; de hátrább kellett néki állni.
 Ezen szép jószágom, hogy ha Klára meg-hal,
 Szálljon a' fiamra, tudom ő-is így vall.
 Abalienálni ezt ne mérészellye,
 Sőt azon nagy tábla földét jól mivellye.
 Termeszt kertem igen jó ízű retkeket,
 Ezrenként rakhattya szálákra ezeket,
 Nagy Comertziumot ő ezekkel tehet,
 Mivel a' Szamoson a' Tiszába mehet.

A' Tifzán le-úfzhat szállja a' Dunába,
 Azon pedig mehet bízvást Ásiába.
 Ottan drága pénzen veszik a' retkeket,
 Mert Török gyomrokból hajtyák a' szeleket.
 Mobiliaimtól Klárám meg - nem fosztom
 Egészlen: de részit másoknak-is osztom.
 Úgy mint Hazánk kényes Gavalérainak,
 Abba nyájaskodó tündér Dámáinak,
 Ollyan darabokat szívemből testálok,
 A'mellyekkel tudom, hogy nékik használok.
 Hagyok én ő nékik erköltseimből - is,
 Testemnek egy némelly belső részéből-is.
 Tudom; Hazánkba sok Illuminátusok,
 Kiknek - is a' számok nem kevés, hanem sok;
 Kedvesbet ezeknek én nem testálhatok,
 Semmit hasznossabbat nékik nem hagyhatok
 Elfizemnél: azért-is vegyék ezt kedvessen,
 Tartsák-is nagy bletsbe kérem azt szívessen.
 Mert hidgyék! ők ezzel bolondok nem lesznek,
 Balgatagfágokat többé nem - is tesznek.
 Lesz Religiójok, mellynek kell - is lenni,
 Az én elfzem után hogy ha fognak menni.
 Fogják ők tisztelni 's szeretni a' Királyt,
 Meg-vetik, mint pestist a' Frantzia dagályt.
 Egy vén lovam vagyon, a' melly allig mehet,
 Szolgálatot - is már én nékem nem tehet;
 Mivel jó marhám vólt, azért tartom most-is,
 Rend szerint abrakja ki-jár, szénája-is.
 Naturálistáknak én eztet testálok,
 Mert bár főtül farkig akár mint vizsgálom,

Hasonlítanak ōk, mindenbe hozzája,

Mert minő az efzek, olly Phantasiája.

Azt tartják, öröktől hogy e' világ álna,

És tsak a' természet hogy ebbe munkálna;

Az embernek lelke hogy meg-hal testével,

El-tűnik mint a' füst test el - enyésztevel.

Ezen vén lovam-is így Phantazirozik,

Nints efze, hanem tsak mint egy álmodozik.

Hogy ő mindég ló volt, és mostan - is barom,

Nemesb a' számárnál, mellyt azért vakarom.

Ha egyszer meg-döglik, az ebek meg-efzik,

Éltető párája mint füst, el - enyészik,

Mindenbe - is enged ő a' természetnek,

Mert faraglyájába hogy ha fzenát vetnek,

Őtet a' természet arra - is farkallya,

Hogy ez eledele; és hogy azt bé-fallya.

Reménlem bé - veszik ezt társaságokba,

Mert épen egy velek a' tudományokba,

Hagyom a' falusi Nótáriusoknak,

Mivel kell lenniük Philosophusoknak,

Régtől fogva gyűjtött Bibliothecámat,

Bánom nem hagyhatom nékiek a' számat;

Mert ha gyűllésekbe számmal szólhatnának,

A' büntetésekre sokat ihatnának

Kalendáriomok ezen szép könyv tárom,

Szépen öszve kötve vagyon ötven három,

Ennyi esztendőig viseltem Tisztfégem,

Lutza vásárára menvén Feleségem,

Minden esztendőben újjat vett ő Tarpán,

Mellyel kedveskedett új esztendő Napján,

Igaz, nem igaz vólt; valamit hallottam,
 Bé-írtam azokba, még hozzá töldottam.
 Hogy ha jegyzésimet gyakran olvasgattyák,
 A' tudatlan népet ők meg-vakíthattyák.
 A' portiót rájok duplán fel-vethetik,
 És így ennek felét erfénybe tehetik.
 Az Arithmetikát színt úgy fel-jegyzettem,
 Hogy hafznát vehessék, azért tselekedtem.
 Tanítsák a' népet jól multiplikálni,
 De magoknak mindég kell ám subtrahálni.
 Így tseppen valami, bár nem fog tsorogni,
 A' hasok éhfégtül, nem-is fog korogni.
 E' nem a' lopásnak, vagy húzásnak tzéllya,
 Hanem a' gondoló febes ész' fortéllya.
 Tsudállani fogják nagy tudományomat,
 De meg-is köszönik e' hagyományomat.
 A' Prokátoroknak egy nagy kést testálok,
 Jobb eszközt hogy hadgyak, ennél nem talállok.
 Ezzel a' Pörlöket kedvekre nyúzhattyák,
 Testekrül utólsó bőrt-is le-húzhattyák;
 Mellyekkel magokat körül prémezhetik,
 És nagy ditsőféggel a' pört végezhetik.
 De javaslom, a' pört hogy sokáig húzzák,
 Bőröket egyfzerre rólok le-ne nyúzzák;
 Mert így tovább-is fog folyni az ő vérek,
 Mindég többről többre szaporodik bérek.
 Ha láttyák, hogy vérek nem foly, már tsak tsepeg,
 Jele, hogy illy Causáns immár nagyon beteg.

Egyfzerre

Egyfzerre a' bőrit akkor le - ránthattyák,
 És a' koldús páltzát kezébe adhattyák.
 Justitia szűznek hogy ha így áldoznak,
 Hidgyék, idvezülnek, és el-nem kárhoznak.
 Az Oratoroknak hagyom a' nyelvemet,
 Mellyel mindég bírtam, ékes beszédemet.
 Ezzel ők eleget majd perorálhatnak,
 És Cathedrájokról mindent ki - mondhatnak.
 Hogy ha hízelkednek, úgy léfznek kedvesek,
 És ha rágalmaznak, felette híresek.
 Igazságra ne - is botsássák nyelveket,
 Mert ezzel fokaknak bé - törik fejeket.
 A' jó erköltsökről semmit se szóllyanak,
 Mostani módikról ők fok jót mondgyanak.
 Az ajtatosfágot Bigotteriának
 Hírdessék; 's hogy illik e' tsak Fantasztának.
 A' két színűséget ha kiáltyák jónak,
 Mindenik tartani fog így Cicerónak.
 Mobiliaimból én a' Poétáknak,
 A' kik tisztelői a' kilentz Musáknak,
 Testálok egy kemény fából munkált sulykot,
 Mellyel le - üthetnek bár melly erős tulkot.
 Kedvekre mint tettzik eztet el - hányhattyák,
 Mellyt magok sem hiszik, aztat hazudhattyák.
 Illy hazugságokról hogy ha énekelnek,
 Ezekről lép mézes szavakkal verselnek;
 Hidgyék, hogy tettzeni fognak e' világnak,
 Főkép a' mostani szép iffiuságnak.

Ne - is énekellyék az igaz Poésist,
 És elő se hozzák, Apollót, vagy Isist,
 Jupiternek az ő fok változásáról,
 Vagy szüz Diannának tett vadászásáról
 Ne szóllyanak, mert így meg-nem dítstértetnek,
 Sőt illy szép munkáik a' porba vettetnek.
 Hanem ha Násónak szerelmes könyveit
 Fogják ők követni, fok motskos verseit;
 Nyernék bizonyossan akkor Laurusokat,
 Mivel ilyenekkel töltik gustussokat.
 Testamentomomba én a' Poétákat
 Intem, ne tegyenek illetén munkákat;
 Mert illy verses munka gyullasztja a' szívet,
 Mélyen belé hatván, nemez rontó ívet.
 A' mellyért juthatnak Cháron hajójára,
 Melly őket szálította a' Styxnek partyára.
 Olly hazafiaknak, a' kiknek van hajok,
 Fejek fájdalmával fintsen nekik bajok,
 De viselnek még - is ló szőr parókákat,
 Tsinálnak magokból rusnya Chimerákat;
 Testáлом azoknak egy régi kutszmámat,
 Leg-drágább, és leg-szebb 's fő mobiliámat.
 A' Hufzadik Ösöm eztet akkor vette,
 A' mikor a' Tatár Hazánkat el-lepte.
 Ezek fokot hoztak illyet Krimiából,
 De hogy ki - menének a' Magyar hazából;
 Mivel meg-valának terhelve prédákkal,
 Arannyal, ezüstel, fok szép portékákkal;
 Nem tudták azokat immár hová tenni,
 Óltsó pénzen akkor meg-lehetett venni.

Fejér szürke gyapja gyönyörű szép bodros,
 Farka - is rajta függ, ez - is pedig fodros.
 Nem szükség, hogy Frizér aztat frizérozza,
 Hogy lisztel minden nap bé - is puderozza.
 A' mellyik fel - teszi azt maga fejére,
 Nagy okosfágot fed egyfzersmind eszére.
 Le - fog hofzszú gyapja fügni két vállára,
 Ezek között a' fark seküdni hátára.
 Sok szem - is fog reá nézni, mint kortsosra,
 Mert illő - is nézni illy bolond okosra.
 Ki Magyar Nemzetét eképpen gyalázza,
 Tök fejét idegen szőrrel maskarázza;
 Ollyannak, ki Magyar szép öltözetére
 Kaputot húz, és úgy ölti a' testére,
 Testálok egy avítt sebesi pokrótzot,
 És még ehez két réf fetét kék darótzot.
 A' pokrótzból telik olly gyönyörű kaput,
 Hogy ha azt viseli, majd mind utánna fut.
 Valamennyi gyermek az útzán meg-láttya;
 Nézi mind bolondot, 's száját majd rá táttya.
 És ez; nem tsak comód, de meleg - is leszén,
 Új módi - is; 's ezzel nagy parádát teszen.
 A' darótzból pedig leszén egy szép kurtka,
 Mert ilyen embernek az esze - is kurta.
 Ebbe minden mondgya ötöt Svalyiének,
 Főkép ha duplás lesz tarája ingének.
 De hegyes kalapot tégyen a' fejére,
 Kappan toll bokrétát tőzzön tetejére,

Jobbról, balról óra legyen nadrágába,

A' harmadik lántzon függön a' nyakába.

Mivel kerekei feje órájának

Bomlottak ; így hasznát veszi e' hármának.

Az olyan Magyarnek , ki Hazája nyelvét

Nem tudgya, de éli annak zsíros földgyét;

Sőt Magyar baráttyát ki - szokta nevetni,

Hogy Frantziák nyelvét nem tudgya fetsegni;

Hagyok mesterféges egy szép Rajzolatot,

A' melly mutat néki olyan ábrázatot,

Mint önnön magáé, azt gyakran nézheti,

Tán úgy magyar társát többé nem neveti.

Daru ez ; 's melly áll embernek képéből,

A' nyaka és feje ez ember fejéből,

Nyúlik, és le - hajlik görbén orra felé,

Mivel Daru ; nyaka hosszsan nyúlik elé.

Ő hosszú orrával azon ábrázatnak

Fogja orrát , tartván aztat gyalázatnak,

Hogy szája nem tudgya a' darvak énekét,

Hanem énekeli más idegenekét.

E' rajzolat alatt ezen ígék álnak,

Cape te per nasum. A' mellyek szolgálnak

Ollyan Magyaroknak szoros értelmekre,

A' kiknek lakat van vetve a' nyelvekre.

Hazám díszszeinek , és szép Dámáinak,

Kiváltképpen pedig azok Nagygyainak,

A' kik ezer hét száz , és a' kilentzvenbe,

Az egész Országgal , vóltak Budán szembe ;

Az hol-is mind magyar ruhákba öltöztek,

Főkötöt, és fátyolt fejekre kötöztek;

De e' fejedelmi szép öltözetekből
 Hamar ki-vetkeztek Angyali bőrökből;
 Testálom egy tiukos gazdag kamarámat,
 A' melybe leg-drágább fok Mobiliámat
 Rejtettem: ez már most tátva nyitva lészén,
 És harátsolásra botsájtom egészfszen.
 Rég' tudtam szokását Hazám szép Nemének,
 Álhatatlanfágát lágy természetének.
 Tudtam hogy hajlandó a' változásokra,
 Ma szereti Urát, holnap néz másokra.
 Öltözettyével - is hogy szintén azt teszi,
 Mai öltözetét holnap fel - nem veszi;
 Mivel aztat Pesten, és nem Bétsbe varták,
 Módi szerént való hímmel nem takarták ;
 Matériája - is nem külső Országi,
 Rendetlen - is vannak szöve a' Virági.
 Tudtam, mondám, ezen szép nemünk szokását,
 Mint az Aprilisi idő változását.
 Ugyan azért minden színű portékákkal
 Raktam-meg kamarám, még pedig drágákkal,
 Azért - is olly Dáma, a' melly főkötőjét
 El-vetette; magyar vállát, és kötőjét,
 Visel inkább módos búbokat a' fején,
 Noha neveltetett Magyar Hazánk tején ;
 Talál Kamarámba ó lábra - valókat,
 Épen ilyen ékes búbokra valókat.
 Ezeknek a' vásznát négy nyistes bordákba
 Szőtték Nagy Peleskén, idegen országba.

Nem is vékonyabb ennél akár melly Muselin,
 A' lába száraznak pedig az elein
 Lyukas szegés vagyon, szép apró rojtokkal ;
 Most ugyan szennyesek, de hogy ha sulykokkal
 Patakon meg-mossák, 's fővényre akasztják,
 És a' verőfényen szépen meg-száraztják ;
 Majd fejérek lesznek, 's velek garnirozni
 Lehet a' búbokát, körül-is rojtozni.
 És így el-készülvén, ha egyszer viseli,
 Az Offitzéreknek óh melly kedvét leli !
 Szép egy széles ponyvát a' rúdra fel-tettem,
 Egy Börvölyi Svábtól ennek vásznát vettem ;
 Fonala paszkontza kenderből van fonva,
 Szövése fekete szőrrel által vonva ;
 Azért-is likos ez, 's tettzetes felette,
 Egyik szögít ugyan a' patkány meg-ette :
 De varrathat ebből még-is egy szép szakot,
 Mellyen az irigység nem tesz erőszakot.
 Telik-is még abból, reá olly hosszú sleg,
 Melly egy egész útzát seperni fog, 's bé-lep.
 Hogy ez gyönyörű lesz, magam meg-esmérem,
 Változtatás nélkül ezt viselyle, kérem.
 De ha mord idő lesz, 's hideg talál lenni,
 E' szép Új módihoz stutzlit-is kell venni,
 A' hideg meg-veszi másként két kotsóját,
 Nem fogja verhetni Forte piánóját,
 A' Stutzlikat mostan, vagy tsikó Tevéknek
 Bőriből munkállyák, vagy gyenge Medvéknek.
 De márezt egy télen hordgyák, el-kell vetni,
 És mint régi módit, ki-is kell nevetni,

Az én Kamarámba függ egy igen szép bőr,
 Mellyen egy arasztnyi hosszúfágú a' szőr;
 Javaslom, hogy Stutzlit ebből varrattasson,
 Ne-is féljen, keze ebbe meg-fázhasson;
 Mert láttya, melly lompos ennek fejer szőri,
 Emberül ki-is van tserezve a' bőri.
 Kedves Bodri nevű kutyám meg-vénüle,
 Mindég folyt a' nyála, ide 's oda düle;
 Félttem meg-ne veszfzen, agyon lövettettem,
 Ennek a' bőri ez, mellyt ki-készíttettem.
 Nints kullants, sem bolha szőri között most már;
 Ha stutzli belőle nem lenne, vólna kár.
 Valamennyi vagyon Hazánkba olly Dáma,
 Kiknek holnap ófág, mellyet viseltek ma;
 Módikat szeretik, 's galanteriákat
 Viselnek, sok flink flank idegen ruhákat;
 Valami ezekhez szükség, Kamarámba
 Találnak: tsak vegyék portékámat számba.
 Vén köpönyegekből lehetnek szalopok,
 Hársfáknak héjából pedig paraszolok,
 Strik paidlik abrakos hernázt tanyifatrákból,
 Viklerek pediglen Avasi gubákból.
 Kik ábrázattyokban fárgák, vagy fápattak,
 Igen halaványok, nagyon meg-apadtak;
 Vagyon ottan kréta, Alkermes, és Berzsen,
 Szép lesz mindenike, ha abból bőven fen
 Ortzájára: mert így nem fognak láztatni
 A' rántzok; Menyetskét fognak ők mutatni.

A' fzeplőt, himlő helyt velek el-takarják,
 De ha szúnyog tsípné, azt le-ne vakarják.
 Hogy ha kinek foga nem vólna szájába,
 Van ott' fok viafz fog egy iskátulába;
 Nappal odvaiba ezeket teheti,
 Estve egy tátzára megint ki-pökheti.
 A' mellyiknek pedig vólna e' hibája,
 Hogy mint a' hús nyárba, dohos vólna szája;
 Van ott érett túró, avas háj, kolomáz,
 Kenye-be ezekkel, ez ellen jó illy máz.
 Valamiket itten most elő számláltam,
 Szép Nemünk részére hasznosnak találtam;
 Kis Afzfzonyoknak-is testálom ezeket,
 Hogy ők - is vegyenek ezekből részeket;
 De tsak azok, a' kik a' pártát útállyák,
 Idegen tzundrákat szebbeknek talállyák.
 Máskép fok jól teszi, hogy főkötőbe jár,
 Mert meg-nem esméri, hogy esett rajta kár.
 Sok meg ha meg-szottyán, és nagyon meg-érik,
 Örülhet, hogy Lyánnak lenni nem esméri.
 Végtére testálom hív magyar szívemet,
 És ezzel mind az őt érzékenységet;
 Minden renden lévő olyan Magyaroknak,
 Valamint Dámáknak úgy Gavaléroknek;
 A' kik mind testekbe, mind pedig lelkekbe
 Hív Magyarok voltak, mind viseletekbe.
 E' szív, melly Istentől benne teremtetett,
 Soha kortsosfágtól nem vólt fertőztetett.
 Hidtem az Istenben, és vólt Religióm,
 Tudtam, ez a' kettő e' világon fő jóm.

Szerettem Királyom', szerettem Hazámat,
 Viseltem mindenkor hazai gúnyámat.
 Anyai nyelvünkön mindég beszéllettem,
 Más idegen nyelvek eleibe tettem.
 Ezen szívem légyen példájok 's tükörök,
 Nyernek ditsőséget, a' melly léfzen örök.
 Hidgyék, hogy van Isten, van pokol, Meny-Ország,
 E' világon minden, nem egyéb, tsak hívfág.
 Hidgyék, hogy a' lélek benne halhatatlan,
 Öröme, vagy kínnya lesz el-múlhatatlan.
 Azért úgy éllyenek mint az igaz vallás
 Parantsollya: nem mint a' Deisták 's több más,
 Indiferentisták, vagy -is Atheusok,
 Materialisták, 's Epicureusok.
 Szeressék a' Királyt szívekbül, 's a' Törvényt,
 Mert ezzel védelmez, mind gazdagot, 's szegényt,
 Ki - ki úgy tekintse a' maga Hazáját,
 Mint ötet éltető 's nevelő dajkáját.
 Azért Királyokért, magok Hazájokért
 Ha szükség kívánnya, ontsanak mindég vért.
 Ez Etikám szerint hogy ha fognak élni,
 A' Királyt szeretni, az Istentül félni;
 A' Világnak minden késő Maradvánnya,
 A' Magyar Nemzetnek szemére nem hánnya;
 Hogy maga Hazáját ő fen nem tartotta,
 Változások alá a' nyakát hajtotta.
 Hagyom e' tanítást, úgy, mint Philosophus;
 De tsak egy falusi szegény Nótárius.

*Ita actum, perlectum, & signatum est Anno
ab Incarnatione Domini 1795. Feria se-
cunda post Dominicam quartam Adventus*

(L. S.) Pagi Nagy Peleske Notrius. *m.p.*

Andrea Szelid. Pagi Nagy Peleske
Organista. *m.p.* (L. S.)

Michael Csebres, Pagi Angyalos jura-
to Notario *m.p.* (L. S.)

Coram me

Joanne Gántsos, Pagi Tyukod, Ludi-
Magistro *m.p.* (L. S.)

Gregorio Perczegő, ad pontem Pagi
Tóth-falu Teloniatore *m.p.* (L. S.)

A' K Ö N Y V N E K
F O G L A L A T J A.

ELSŐ PARAGRAPHUS.

Levél.

A' Nótárius egész'gében meg-gyengülvén az emberi sorsnak változásáról elmélkedik. - 5

MASODIK PARAGRAPHUS.

A' Nótárius Kis Naményba lakó Organistát Szolid Andrást, a' ki minden Vasár-napokon, és Ünnepeken, Nagy Peleskén szokott orgonálni, az Angyalosi Nótáriust, Tsebres Mihályt, a' Tyukodi Mestert Gántsos Jánost, a' Lázári szász Malomba lakó Molnárt, Suliyogó Pétert, a' Gyarmathi kovátsot Darabos Pált, a' Tóth falusi hídnál lévő Vámost Perczegő Gergelyt, a' Komorzányi Oláh Harangozót Glodány Urszult, magához czitállyá, és elmélkedését a' meg-sejtésre eleikbe adgya. Tudni szükséges, hogy az helybe lévő Nagy Peleskei Tanács-is, az ott való Orosz Mesterrel Dvorák Hritzuval jelen vannak, minnyájan már házához gyűlvén így szól hozzájuk. - 14

HARMADIK PARAGRAPHUS.

A' Nótárius eleibe adgya ezen nagy Tudósoknak azon fontos dolgot, a' mellyről már régen gondolkodván okát ki nem tanulhattya, a' mellyért-is ítéleteket kívánnya tőlök. - 22

NE.

NEGYEDIK PARAGRAPHUS.

Levél.

Ezen négy Philosophusok, sokáig fejtegetvén a' dolgot, a' Nótárius a' mai Sessiónak véget vett, és mivel már két órát dél után el-ültött, ebéd-gyűhez le-ülteti minnyájokat, a' mellynél maga hirtelen meg-betegszik, de jobban leszén.

39

ÖTÖDIK PARAGRAPHUS.

A' Nótáriusnak felesége Klára, többekkel ed-gyütt, Férjének fel-gyógyításában szorgalma-toskodik.

48

HATODIK PARAGRAPHUS.

Fel-gyógyulván a' Nótárius, megint Sessiót tart, hogy a' Tóth falusi hídnál lévő Vámos Pertzegő Gergely, a' Nagy Peleskei Orofz Mester Dvo-rák Hritzu, és a' Komorzányi harangozó, Glo-dány Urszul, az emberi sorsnak változásáról magok ítéletét adhassák.

57

HETEDIK PARAGRAPHUS.

Az emberi sorsnak változásáról önnön maga a' Nagy Peleskei Nótárius maga ítéletét adgya.

81

NYOLTZADIK PARAGRAPHUS.

A' Nótárius tovább-is folytattya ezen dologról maga ítéletét, bé-is fejezvé aztat el-ájúl.

95

KI.

KILENTZEDIK PARAGRAPHUS.

Levél.

A' Nótáriust díjlásából fel - ébresztik , de nagyon roszszúl lévén , Klára felesége Toty Dorkóért örömet küldene Gétzbe , de mivel már az élők számból ki - töröltetett , Szath - már Városába Feldtserért , az az : Borbélyért küld. Egyszersmind Toty Dorkónak - is esete le - íratatik , és miképpen boszorkányságáért meg - egettetik.

115

TIZEDIK PARAGRAPHUS.

A' Borbély hozzá lát tovább - is a' Nótáriusnak gyógyításához , de napról napra roszszabbúlván , végtére Klára a' Jurátus fiának Pestre stasétát küld , melly által tudtára adgya Attyá - nak halálos betegségét : ezen László fia pos - tán el - is érkezik az Attyához Nagy Peles - kére.

153

TIZENEGYEDIK PARAGRAPHUS.

A' Nótáriusnak Jurátus László fia Pestrül el - érkezvén , maga kedves szülőit köszönti. Az Attya vele minden - féle fontos dolgokról be - szél , azomba az Attya Recidivába esik , az egész falunak nagy szomorúságára meg - hal , és el - is temettetik.

171

TIZENKETTŐDIK PARAGRAPHUS.

A' Nótárius el - temettetik , Testamentoma fel - szakasztatik , és el - olvastatik.

230

A' Sira.

	<i>Levél.</i>
<i>A' Strató Aszszonyok Éneke.</i>	234
<i>Az Epitaphium.</i>	244
<i>A' Testamentom a' Falu ládájából ki-vétetik és az egész Tanács előtt el-olvastatik.</i>	248
<i>A' Testamentom.</i>	252

1845

1846

1847

1848

1849

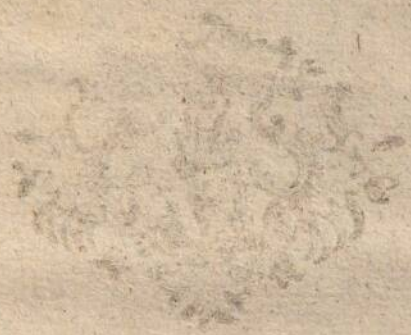
A. Smith, Esq., of New York

to the Honorable

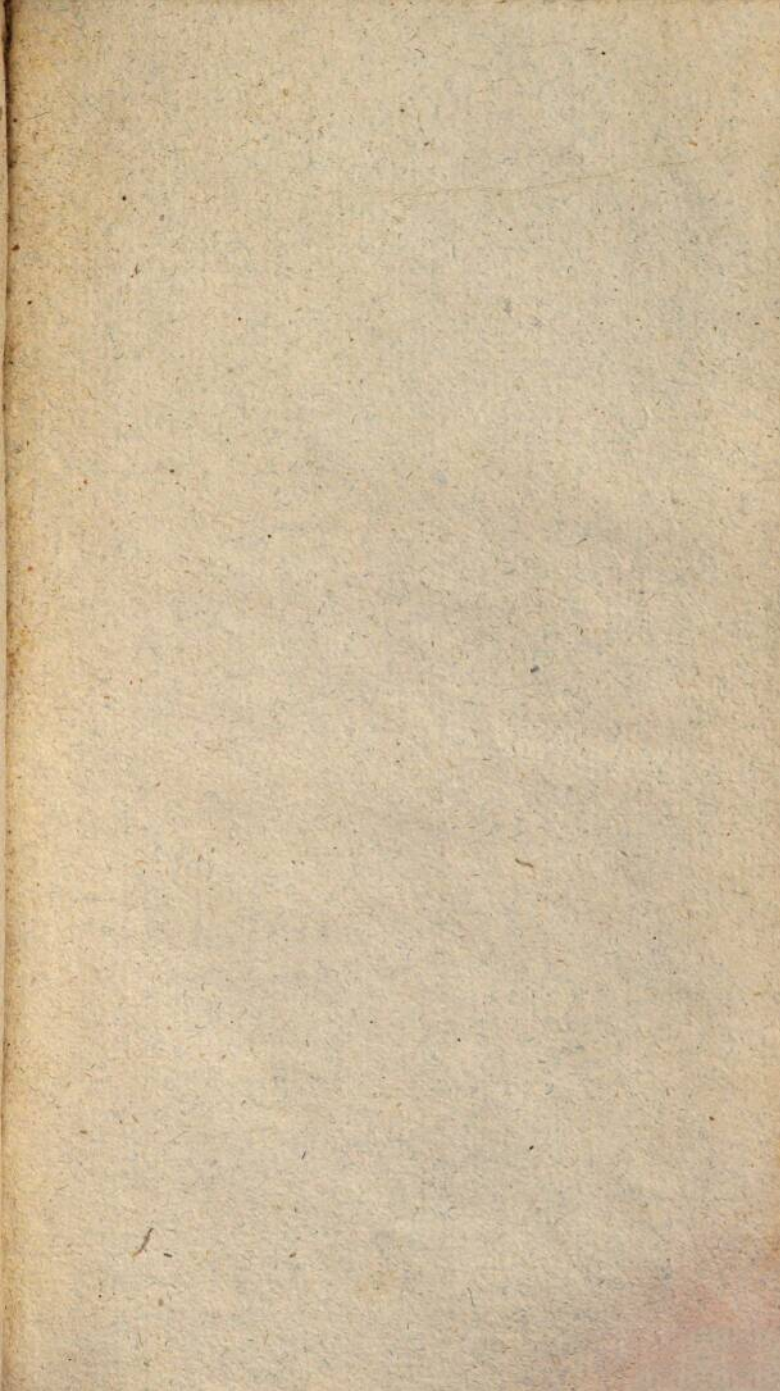
the President of the United States

in relation to the

of the same

ST. B. 1946

1102

Österreichische Nationalbibliothek

+Z206298407

